

Ringsaker
kommune

ÅRSBERETNING

2022

Innholdsfortegnelse

I. OVERSIKT OG ANALYSER	2
1.1 Innledning.....	2
1.2 Om virksomheten	14
1.3 Økonomisk analyse.....	38
1.4 Kort om finans- og gjeldsforvaltningen	60
1.5 Regnskapsmessig resultat	62
II. RAPPORT FOR VIRKSOMHETSOMRÅDER	65
2.1 Politiske styringsorganer mv (VO nr. 10).....	65
2.2 Adm. og fellesutgifter (VO nr. 11)	67
2.3 Barnehage (VO nr. 20)	82
2.4 Undervisning (VO nr. 30)	90
2.5 Pleie og omsorg (VO nr. 40).....	104
2.6. Barne- og ungdomsvern (VO nr. 50).....	114
2.7. Sosiale tjenester (VO nr. 51).....	121
2.8 Helsestasjoner (VO nr. 52).....	125
2.9 Kultur (VO nr. 55).....	128
2.10 Kulturskole (VO nr. 56)	132
2.11 Bibliotek (VO nr. 57)	134
2.12 Brann (VO nr. 60).....	136
2.13 Landbruk (VO nr. 61)	140
2.14 Teknisk drift (VO nr. 62)	144
2.15 Kart og byggesak (VO nr. 63)	154
2.16. Renhold (VO nr. 80)	157
2.17 Bygg og eiendom (VO nr. 81)	159
2.18 Matproduksjon (VO nr. 82)	165
2.19 Overføringer (VO nr. 87).....	167
III. AVSLUTNING.....	169
Vedlegg 1: Plan og utredningsarbeid	170

I. OVERSIKT OG ANALYSER

1.1 Innledning

Kommunedirektøren legger med dette fram årsberetningen for 2022. Ringsaker kommune driver en omfattende virksomhet som spenner over et vidt spekter av samfunnsområder. Gjennom årsberetningen beskrives omfanget og resultatene av virksomheten, utviklingstrekk og viktige hendelser for kommunen gjennom 2022.

Kommunedirektør Jørn Strand

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel har vært en høyt prioritert oppgave i 2022. Planen peker tydelig retning for at arbeidet for vekst og utvikling skal prioriteres og videreføres. Vekst danner økonomisk grunnlag for videre utvikling av velferdstjenestene og Ringsakersamfunnet. For å lykkes med vekst må kommunen være attraktiv for innbyggere, næringsliv og tilreisende. Ringsaker kommune har over år posisjonert seg for vekst, blant annet gjennom tilrettelegging av tomter, byutvikling, infrastruktur, næringsutvikling, satsing på oppvekst, kultur, arrangementer, attraktivitet og markedsføring. En har snudd en til dels krevende utvikling til vekst både i befolkningstall, handel, boligmarked og næringsliv.

Befolkningsveksten er den aller viktigste indikatoren, da dette sier noe om kommunens attraktivitet og livskraft. I 2021 passerte Ringsaker kommune 35.000 innbyggere, og i 2022 var veksten i folketallet større enn noen gang. En netto årsvekst på 402 innbyggere er en tydelig indikasjon på at Ringsaker er et attraktivt sted å bo! Ved utgangen av 2022 var det 35.475 innbyggere i kommunen.

Ringsaker kommune har også vekst i antall arbeidsplasser, i boligbygging og i varehandelen. Det er optimisme og framtidstro i Ringsaker, og det er gjennom 2022 tatt en rekke grep for å legge til rette for videre vekst og utvikling. Gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er det satt nye ambisiøse mål og ambisjoner for kommunen framover mot 2040.

86 nye innbyggere deltok på Ringsaker kommunes innflyttertreff på Prøysenhuset torsdag 6. oktober. Der ble de bedre kjent med sin nye hjemkommune og hvilke tjenester, tilbud og opplevelser Ringsaker har å by på. Ordfører Anita Ihle Steen taler på innflyttertreffet.

Regnskapet for 2022 viser at den totale anvendelsen av midler ble på 3,998 mrd. kroner. Av dette beløpet ble 3,301 mrd. kroner anvendt til løpende drift, mens det ble investert for 336 mill. kroner. Finansutgifter bestående av renter avdrag og utlån utgjorde til sammen 361 mill. kroner.

Netto driftsresultat ble på 29,6 mill. kroner, eller snaut 0,9 % av driftsinntektene. Betydelig økte energipriser satte sitt preg på kommuneøkonomien i 2022. På tross av at energibudsjettet gjennom året ble styrket med hele 26 mill. kroner, ble det allikevel et samlet merforbruk på energiområdet med 28,6 mill. kroner. De tjenesteproduserende enhetene hadde til sammen et netto merforbruk på nesten 4,3 mill. kroner, en forbedring i forhold til 2021 på 13,5 mill. kroner. Kommunens samlede utgifter ved koronapandemien i 2022 ble i motsetning til fjoråret langt på vei kompensert av staten med til sammen 40,7 mill. kroner. Merutgiftene ved mottak av et høyt antall flyktninger fra Ukraina ble dekket innenfor budsjettrammen med bidrag fra et økt integreringstilskudd og andre statlige tilskuddsordninger. En svært god skatteinntang mot slutten av 2022 bidro til at regnskapet ble gjort opp med et positivt netto driftsresultat. Med de utfordringer og den usikkerheten kommunen har stått overfor i 2022, er kommunedirektøren godt fornøyd med driftsresultatet.

Det er over år jobbet med å styrke kommuneøkonomien gjennom innbyggervekst. Samtidig har det vært jobbet med ulike tiltak innenfor hele den kommunale driften for å tilpasse denne til den vedtatte økonomiske ramma. Utover de økte energiprisene, har den største utfordringen de senere årene vært å dekke opp for de stadig økende behovene innenfor pleie- og omsorgstjenesten. Siden 2020 har det blitt vedtatt betydelige styrkingsgrep og omstillingstiltak for å komme i økonomisk balanse innenfor tjenesten. Med budsjettstyrkingen i 2023 er pleie- og omsorgstjenesten tilført til sammen 141 mill. kroner i løpet av de fire siste årene.

Arbeidet med omstilling og effektivisering er på ingen måte fullført. Økte tjenestebehov innenfor flere av kommunens virksomhetsområder må framover fortsatt håndteres innenfor en stram

økonomisk ramme. De nærmeste årene vil preges av videre arbeid med å sikre en sunn og stabil driftsøkonomi og en solid balanse. Regnskapsresultatene for 2021 og 2022 viser at kommunen er på rett veg, men det gjenstår mye arbeid for å få bedre balanse mellom økonomiske rammer og aktivitetsnivå innenfor enkelte av tjenestene. Dette vil derfor være en prioritert oppgave fremover.

Investeringsnivået styres ut fra en handlingsregel om at den egenfinansierte langsiktig gjelda skal være under 2,0 mrd. kroner. Rene investeringsprosjekter utgjorde til sammen i overkant av 336 mill. kroner i 2022, som er en økning fra 247 mill. kroner i 2021. Lånegjelda samlet sett økte med 256 mill. kroner. Den korrigerte langsiktige gjelda holdt seg allikevel under måltallet og utgjorde 1,9 mrd. kroner ved utgangen av 2022.

Regnskapsbalansen er solid. Arbeidskapitalen er gjennom 2021 og 2022 vesentlig styrket. I løpet av 2022 er arbeidskapitalen økt med i underkant av 135 mill. kroner. Likviditeten er god, men med økende omsetning er det nødvendig å styrke likviditeten i fortsettelsen. Bokførte eiendeler er økt. Langsiktig gjeld vurderes å være på et forsvarlig nivå, og gjeld som belaster kommunekassa er om lag på samme nivå som i 2021. Forholdet mellom egenkapital og gjeld viser en liten nedgang fra 2021.

Målt mot kommunens egne vedtatte finansielle måltall, viser regnskapet for 2022 at Ringsaker ligger godt over måltallene for korrigert langsiktig gjeld, rente- og avdragsbelastning, arbeidskapital og egenfinansiering av investeringer. Netto resultatgrad ligger under måltallet. Disposisjonsfond ligger om lag på måltallet.

I årsberetningen er ovennevnte forhold utdypet samtidig som det er gitt utførlige kommentarer til den øvrige virksomheten som er utøvet i 2022.

Ordfører Anita Ihle Steen

Årsberetningen foreligger til behandling samtidig med at årsregnskapet legges frem. De to dokumentene behandles parallelt og ses nært i sammenheng. Sammen skal de gi et grunnlag for å

evaluere kommunens virksomhet og de oppnådde resultater siste år, og gi et verdifullt bidrag til den forestående budsjett- og økonomiplanprosessen.

Kommunedirektøren vil innledningsvis trekke frem noen områder hvor det er lagt ned betydelig innsats i 2022.

- Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel med mål og strategier for utviklingen av Ringsakersamfunnet fram mot 2040 er gjennomført med bred medvirkning og planlegges sluttbehandlet i kommunestyret våren 2023.
- Arealplaner er et viktig grunnlag for utvikling. En mindre revisjon av kommuneplanens arealdel ble vedtatt i desember 2022, i hovedsak omfattet det endringer og tilpasninger av planbestemmelsene som følge av lovendringer og behov for nye overordnede føringer. Det ble i 2022 lagt ut 13 reguleringsforslag til offentlig ettersyn. 14 reguleringsplaner ble vedtatt av kommunestyret, og det ble vedtatt 14 endringer av gjeldende planer gjennom forenklet prosess.
- Tilrettelegging for salg av tomter og boliger har høy prioritet. Det ble i 2022 gitt tillatelse til 262 nye boliger og 11 nye hytter/fritidsboliger. Det er lagt til rette for utbygging på en rekke steder i kommunen gjennom reguleringsplanarbeid.
- For å imøtekomme etterspørselen etter utleieboliger og tilskynde aktiviteten i boligmarkedet, er det tatt i bruk tilvisningsavtaler, der kommunen har tilvisningsrett til en andel av utleieboligene, og utbygger kan motta grunnlån med gunstige rente- og avdragsbetingelser fra Husbanken.
- *“Den store infrastrukturen”* gir muligheter for vekst i Mjøsområdet, og dette arbeidet har derfor høyeste prioritet. Det er tett dialog med Bane Nor om planleggingen av dobbeltsporet jernbane, der kommunedelplan for dobbeltsporet jernbane på strekningen Brumunddal-Moelv forventes vedtatt i 2023. Byggingen av ny firefelts E6 gjennom Ringsaker ble ferdigstilt til Moelv i 2020. Arbeidet med reguleringsplan for E6 Moelv-Øyer inkludert ny Mjøsbru er startet opp. E6 på denne strekningen forventes bygd ferdig i 2030. Det har gjennom året vært tett dialog med Nye Veier om arbeidet. Ringsaker kommune har over år posisjonert seg for vekst gjennom å legge til rette for utvikling av store næringsområder langs E6, og en ser nå at dette gir uttelling i form av etableringer og arbeidsplasser.
- Dialog med Helse Sør-Øst og Sykehuset Innlandet om utredningene av tomt for Mjøssykehuset har vært høyt prioritert. Det har også vært tett dialog med Nye Veier, Bane Nor og en rekke andre aktører om mulighetene og konsekvensene av et Mjøssykehus. Gjennom f.sak 56/2022 godkjente formannskapet kjøpsavtale for 196 dekar i Moskogen som mulig sykehustomt.
- Mjøsparken har utviklet seg til å bli en svært viktig attraksjon som støtter opp om både bosetting, næringsutvikling og turisme. I 2022 ble Mjøsa hundepark åpnet, og det store amfiet tok form. Det ble også montert faste griller i parken og foretatt oppgradering av informasjonsskilt. Hele 4.000 besøkende spilte minigolf gjennom ferieukene, noe som tyder på høy bruk av parken, selv i labert sommervær. Nettsider og kanaler i sosiale medier ble videreutviklet for å markedsføre både aktivitetsmulighetene Mjøsparken har å by på, serveringsbedrifter og handel i nærområdet og reiselivsopplevelser ellers i kommunen.

Mjøsparken i høstdrakt

- Satsingen på Brumunddal by er helt sentral for å oppnå vekst, og det er gjennomført tiltak en rekke steder i byen. De største tiltakene i 2022 har vært knyttet til E6-utbyggingen, der det blant annet ble bygget ny rundkjøring på fv. 184 ved TINE, slik at Strandsagvegen for fullt kunne bli tatt i bruk som ny hovedadkomst til Brumunddal. Som et grep for utviklingen av elvepromenaden ble det bygget en ny bypaviljong. Det er også gjennomført tiltak som en del av satsingen på Sykkelbyen Brumunddal.
- Arbeidene med å legge til rette for Mjøssykehuset, jernbane og ny Mjøsbru har vært de aller viktigste arbeidene for utviklingen av Moelv i 2022. Bane Nor la fram sin mulighetsstudie for utviklingen av Moelv stasjon, der blant annet Moelvs sentrale beliggenhet blir løftet fram som helt grunnlag for framtidig utvikling. Alle de store infrastrukturarbeidene blir knyttet inn mot arbeidet med kommunedelplan for Moelv. Formannskapet og styringsgruppa for kommuneplanens arealdel var i 2022 på studietur til Drammen for å lære om erfaringene som er gjort med sykehusetableringen der.
- Det har vært gjennomført en evaluering av politisk struktur i 2022. Et politisk utvalg har lagt fram en rapport som grunnlag for politisk behandling i formannskap og kommunestyre. I k.sak 86/2022 ble det vedtatt at kommunestyrets størrelse forblir uendret og skal bestå av 39 representanter i neste kommunestyreperiode. De øvrige vedtakspunktene ble utsatt og vil bli behandlet i 2023.
- Det har vært samarbeidet med handelstandsforeningene i Moelv og Brumunddal for å få økt omsetning i handels- og serveringsnæringen. Sommeren 2022 ble gatetunet i Moelv omgjort til temporært torg der gatetunet ble stengt for gjennomkjøring og ble utstyrt med Lysthuset Scene, serveringsbod, sittemøblement og parasoller. Gatetunet ble arrangementssted for i alt 22 arrangement i kommunal regi. Prosjektet var vellykket og godt mottatt og skal videreutvikles og videreføres i 2023. Innlandsmarkedet ble gjennomført med godt besøk i august. I Brumunddal

har torgarrangementene igjen trukket mange folk til sentrum og i oktober ble den femte Matlystfestivalen avviklet med rundt 8.000 besøkende på nær 60 delarrangementer. Juleorg og julegater har også vært viktig for handel. Arbeidet med nettportalen *hemefra.no*, som samlet over 40 nettbutikker fra over 70 virksomheter i Brumunddal og Moelv, ble videreført i 2022. Portalen ble driftet av utviklingsavdelingen til og med oktober 2022. Driftsansvaret for portalen ble overført til Brumunddal Sentrum og Moelv Handelsstand i november 2022.

Palle Bay Henriksen alias «Mr. Toons» besøkte Moelv og Brumunddal med sitt forrykende sirkusaktige show. Han gjorde stor suksess med sine ballongtriks.

- Det er gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel pekt på behovet for å se på utviklingen av kommunens bygder og tettsteder. Dette er et arbeid som det må jobbes med over flere år. Det er blant annet pekt på at det må være en dialog om utviklingen av Mesnali, både knyttet til ulike initiativ og ønsker som har kommet opp, og som oppfølging etter vedtak i skolestruktursaken. Sund på Helgøya er pekt på som et område med potensiale for utvikling, og det er startet opp en områderegulering der det i 2022 har blitt avholdt innledende møter. Områdeplan for Jessnes ble ferdigstilt og vedtatt og legger grunnlag for videre utvikling av Jessnes.
- Bredbåndsutbygging er svært viktig for å legge til rette for utvikling av bygdene og et høyt prioritert arbeid. I 2022 ble det inngått avtale med Eidsiva Bredbånd om utbygging til 353 nye husstander på Rudshøgda, Vinju og Veldre. I tillegg fikk kommunen innvilget støtte av fylkeskommunen som kan resultere i utbygging til ytterligere 300 husstander i 2023 i områdene Furnes, Gaupen, Brumund, Veldre og Ellevsæterhøgda.
- Formannskapet har vært på bedriftsbesøk til bedrifter på Rudshøgda og i Mjøstårnet i 2022. Det er lagt opp til flere bedriftsbesøk rundt i kommunen i 2023. Det er tett dialog med næringslivet, og det legges til rette for en rekke ulike møtepunkter gjennom året. Det har i 2022 vært flere møter knyttet til arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, strategisk næringsplan, frokostmøter, næringspub, næringsforedrag og bedriftsbesøk. Det legges til rette for etableringer

gjennom arealplanlegging, infrastrukturarbeid, dialog og salg av tomter. En opplever stor interesse for etableringer i Ringsaker. Gjennom to tildelinger i 2023 er det fordelt til sammen 3,31 mill. kroner til 46 næringsaktører på vegne av Kommunal- og distriktsdepartementet.

- Det er i 2022 påbegynt et arbeid med jordvernstrategi med støtte fra Landbruksdirektoratet. Jordvernstrategien skal ferdigstilles i løpet av 2023. Det har vært utfordringer i jordbruket med kostnadsvekst som følge av global uro og sterk prisøkning på råvarer internasjonalt. Dette har blant annet medført at flere planlagte investeringer har blitt utsatt. Produksjonen har i hovedsak vært god i 2022, men bærproduksjonen er i sterk tilbakegang. Det er fortsatt stor interesse for nydyrking. Avvirkning av tømmer var noe lavere enn tidligere år, men høye sagtømmerpriser ga gode resultater for skogeierne. Det jobbes med en rekke ulike tiltak for å styrke landbruket, blant annet har Ringsaker i 2022 hatt prosjektledelsen i et prosjekt om utvikling av ny regional gjødselvarer der det samarbeides med flere andre kommuner rundt Mjøsa og en rekke andre aktører.
- Det er et rikt og mangfoldig reiseliv i Ringsaker. Det er et godt samarbeid med reiselivsselskapene Visit Øst-Norge og Visit Lillehammer. Det har også vært et tett samarbeid med Oplandske Dampskibsselskap om rutetrafikk til bryggene i Ringsaker, men utfordringer med Skibladner førte til at det ikke ble trafikk sommeren 2022. I samarbeid med kommunene rundt Mjøsa ble det også i 2022 trafikk med Mjøscharter med stoppesteder både i Brumunddal, Jessnes og Helgøya.
- Ringsaker er landets desidert største hyttekommune med 7.278 hytter. Hyttebyggingen bidrar til sysselsetting og stor økonomisk aktivitet, og bruken av hyttene genererer økt handel og omsetning for en rekke bedrifter. Ringsaker kommune samarbeider med Destinasjon Sjusjøen og grunneierne i fjellet for å videreutvikle Sjusjøen og Ringsakerfjellet som reiselivsdestinasjon. Vekst på Sjusjøen er viktig med tanke på de investeringer som gjøres i vann og avløp og som et viktig bidrag i arbeidet med å sikre arbeidsplasser i denne delen av kommunen. Konflikt rundt avtale om investeringer i vann og avløp har gjort at plan- og byggeaktiviteten i Ringsakerfjellet er redusert.

Musikkteateret «Hjertet mitt for dekk» ble en stor suksess på Prøysenhuset i 2022.

- 2022 ble et rekordår for Prøysenhuset med over 28.000 besøkende. Prøysenhuset ble tildelt kr 800.000 fra Sparebankstiftelsen som produksjonsbidrag til de fire teaterproduksjonene og kr 275.000 fra fylkeskommunen som produksjonsbidrag til Julekveld hos Prøysen. Det ble kjøpt inn en veteranbil med midler fra Sparebankstiftelsen DNB, som ble redesignet til Prøysenhusets egen «Hompetitten», og som brukes som en sentral rekvisitt i teater rettet mot barn og barnefamilier.
- Ringsaker jobber aktivt med å styrke posisjonen som matkommune. Her er blant annet samarbeidet med lokale produsenter, serveringssteder, Geitmyra Ringsaker matkultursenter for barn og Matfatet sentralt. Gjennom Innlandsmarkedet og Matlystfestivalen løftes lokal mat, lokale produsenter og lokale serveringssteder, samtidig som kommunen tar en tydelig posisjon som matkommune.
- Kommunen har full barnehagedekning. Det betyr at alle barn med lovfestet rett til plass fikk tilbud høsten 2022. Gjennom året var det få ledige plasser for nye søkere i Brumunddal og Moelv. Erfaringer de siste årene har vist økt press på barnehageplasser i disse områdene. I de andre sonene var det noe ledig kapasitet. De ledige plassene ble fylt opp etter hvert som det meldte seg nye søkere. Med økt tilflytting kan det forventes en økning i søkerantallet framover, og det er viktig med kontinuerlig oppfølging av etterspørselen og å gjennomføre vedtatte tiltak, slik at den gode barnehagedekningen i alle deler av kommunen opprettholdes.

Barnehagebarna i Moelv storkoste seg under «Barnas Innlandsmarked» fredag 19. august. Her kunne barna hoppe i høyet, kjøre mini-traktor, hilse på dyra, se teater og smake på alt fra pinnebrød til «fruktspyd».

- Moelv barnehage flyttet i 2022 til oppgraderte lokaler for tidligere Ringsaker videregående skole ved Moelv skole. I tillegg ble det satt opp en ny paviljong til barnehagens to småbarnsavdelinger. Den nye plasseringen er sentral med nærhet til Moelv skole, Moelvhallen og kulturhuset, og det er gode parkeringsmuligheter. Leke- og oppholdsarealene både inne og ute fungerer godt, og det har vært rom for å ta inn flere barn gjennom året. Kommunestyret vedtok i forbindelse med budsjett 2023 at flyttingen av Moelv barnehage blir permanent.

- Arbeidet med kompetanseheving og kvalitetsutvikling er en kontinuerlig prosess i barnehagene. 29 kommunale og private barnehager deltar i språkprosjektet *Tidlig innsats og inkludering gjennom barns språkutvikling* (TIIBS). Enhetene Fagernes, Fossen og Moelv barnehager og Nes barnehage har deltatt i Utdanningsdirektoratets kompetanseutvikling *Inkluderende barnehage- og skolemiljø*. Det er også gjennomført en felles fagdag for private og kommunale barnehageledere, skoleledere og SFO-ledere med mål om å skape en felles forståelse for sammenhengen mellom barnehage og skole, på tvers av ulike lovverk, arbeidsmåter og kulturer. Det er barnehageåret 2022/2023 fire barnehagelærere som gjennomfører videreutdanning.
- Gjennom lokal og regional kartlegging samt nasjonale prøver og eksamen følges elevenes læring tett av lærere, skoleledere og skoleeier. På grunn av koronapandemien ble alle avgangsprøver avlyst våren 2022. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng i kommunen er under nasjonalt snitt, men høyere enn i 2021. På nasjonale prøver ligger resultatene under gjennomsnittet for landet på alle prøver. Resultater fra elevundersøkelsen viser at Ringsaker ligger rundt nasjonalt gjennomsnitt for alle indikatorer.
- Geitmyra Ringsaker matkultursenter for barn gir elevene på 6. og 9. trinn et styrket og utvidet undervisningstilbud i faget mat og helse, med vekt på matkultur, økologi, dyrking og høsting av frukt og grønnsaker. Newton-rommet er et viktig ledd i kommunens realfagssatsing, og 2.090 barn og unge besøkte rommet i 2022. Totalt 200 elever fra SFO deltok på Newtons aktivitetstilbud i høst- og vinterferien. Sommerskoletilbudet bidro til at 650 elever i grunnskolen fikk en arena der de deltok i faglige, sosiale og kulturelle aktiviteter i skolens sommerferie. Gratis sommerskole, kombinert med transporttilbud og tett samarbeid med skolene, var avgjørende faktorer for stor deltakelse av elevgrupper som er sårbare og med behov for ekstra oppfølging.
- I k.sak 30/2022 ble prioriteringsplanen for større skoleinvesteringer vedtatt, og det ble vedtatt at Brumunddal ungdomsskole skal utvides/rehabiliteres. Prioriteringen på rekkefølgen av de andre skolene vurderes fortløpende. De øvrige skolene vedtaket viser til er Moelv ungdomsskole, Nes ungdomsskole, Furnes ungdomsskole og Mørkved skole.

Høsten 2022 fikk alle ungdomsskolene i Ringsaker kommune besøk av grafittkunstner Halvor Harsem. Elevene fikk bli med på å forvandle én vegg i hver skolekrets fra en kjedelig og grå betongvegg til et fargerikt og spennende kunstverk.

- Med bakgrunn i et ønske fra ungdomsrådet om flere fellesarenaer for ungdom, ble skoleåret 2022-2023 definert som ungdommens år, med ekstra vekt på gode møteplasser. Året startet med *UngdomsLive* i Mjøsparken den 19. august, og deretter videreført med lokale prosjekter i regi av *Den Kulturelle Skolesekken*, som dans og graffiti. I samarbeid med frivilligheten ble det også påbegynt et arbeid for å skape møteplasser og opplevelser for kommunens ungdommer med størst mulig involvering av ungdommen selv. Satsingen videreføres i 2023.
- Kommunestyret vedtok i k.sak 32/2022 en ny strategi for helse- og omsorgstjenestene. Strategien angir strategiske mål og veivalg som Ringsaker kommune må ta for å kunne fortsette å tilby effektive og målrettede helse- og omsorgstjenester, og samtidig ha god styring med ressursbruken.
- De senere årene er det foretatt flere endringer i organiseringen av helse- og omsorgstjenestene, og siden 2019 har VO 40 vært organisert etter en tjenestemodell. En viktig målsetting med disse endringene har vært å legge bedre til rette for kvalitetsarbeidet både overordnet og i den enkelte tjenesteenheter. I 2022 ble det arbeidet med å utvikle og få på plass en ny struktur for dette.
- Forslag om å flytte aktiviteten ved AO-senteret Holo til AO-senteret på Parketten i Brumunddal ble utredet og vedtatt i k.sak 45/2022. Økende søkermasse og endret behov for brukergruppen gjør det nødvendig å finne nye måter å drifte AO-senteret på. En samlokalisering vil innebære at den enkelte bruker vil kunne oppleve sosial tilhørighet og et større sosialt fellesskap, samtidig vil det øke muligheten til å gi flere brukere et mer variert tilbud. Det vil også skape et større fagmiljø og redusere sårbarheten i tjenesten som gis. Ingen vil få redusert tjenestetilbud, og det vil bli mulighet til å videreutvikle eksisterende tjeneste. Gartnergruppa vil inngå samarbeid med parkavdelingen for å bistå med ulike oppgaver i kommunens grøntarealer, og en skal utrede muligheten for å gi gartnergruppa et tilbud på Sund.
- Byggingen av nytt sykehjem i Moelv startet for fullt i mai 2022 og ferdigstilles i 2024. Det nye sykehjemmet er planlagt med 60 sykehjems plasser, dagsenter, kantine, kjøkken, nødvendig parkering og uteområder. Med sammenkobling mot Moelv bo- og aktivitetssenter, er det planlagt at kommunens fysio- og ergoterapitjenester skal utnytte arealer i eksisterende bygg.
- Antallet meldinger til barnevernet viste en nedgang i 2022 sammenlignet med 2021. Det ble arbeidet med mange spesielt krevende saker i 2022, som krevde stor arbeidsinnsats. Ringsaker ligger, som resten av Innlandet, over landsgjennomsnitt når det gjelder antall meldinger, undersøkelser og andel barn med barnevernstiltak.
- Siden oppstart i september 2021 har 42 ungdommer fått bistand fra «*Funksjonell familierapi*», som innebærer minimum ukentlige familiemøter i inntil seks måneder. Kun fem familier/ungdommer har avbrutt behandlingen siden oppstarten, og evaluering fra ungdommene tyder på at alle har fått det bedre etter behandlingen, og at konflikter i familien løses bedre.
- Ringsaker interkommunale barnevernvakt ble opprettet 1.1.2019 og ivaretar barnevernfaglig akuttberedskap for 20 kommuner, samt telefonvakt og vedtaksmyndighet for barneverntjenesten i Nord-Østerdal, som selv har bakvakt for utrykninger. Det var en nedgang i antallet henvendelser til barnevernvakta i 2022. Blant annet var det færre henvendelser som gjaldt savnede barn fra barneverninstitusjoner, som tidligere har vært forholdsvis mange.
- Sosialhjelpsutbetalingene i 2022 var lave sammenlignet med budsjett. Det er likevel en økning fra 2021, som hadde svært lave utbetalinger under koronapandemien. I 2022 har 954 brukere mottatt økonomisk stønad. Dette er 129 flere enn i 2021. Det er en økning i antallet komplekse saker innen psykisk helse, rus, økonomi og bostedsløshet, flere langtidsmottakere og flere

familier med barn. De samlede utbetalinger til livsopphold, boutgifter og tilleggsytelser økte med 14,2 % fra 2021 til 2022.

- I 2022 avsluttet 42 brukere sin aktivitet på Arbeidssentralen. Av disse har 7 brukere gått til arbeid, 21 brukere har gått til tiltak eller skole, 2 brukere har flyttet, og 7 brukere har stans i sosialhjelp. 5 brukere mottar fortsatt økonomisk sosialhjelp, noe som vil si at 37 brukere (88 %) er blitt økonomisk selvhjulpne.
- BUA Ringsaker er en utstyrssentral der alle kan låne sports- og fritidsutstyr gratis. Utstyrssentralen hadde 7.064 utlån i 2022, en økning på 17,7 % fra 2021. Det er registrert 1.675 låntakere som benytter seg av dette tilbudet. Det er også etablert et aktivitetskort som gir en deltaker med ledsager eller venn mulighet til å være med på aktiviteter. I alt 100 aktivitetskort er delt ut, og 23 aktører er med på å gi tilbud til ordningen.
- Helsestasjonstjenesten har innført DigiHelsestasjon, som er en digital innbyggertjeneste som skal gjøre det enklere å kommunisere digitalt med helsestasjons- og skolehelsetjenesten. DigiHelsestasjon går via helsenorge.no, og bidrar til økt brukerstøtte, bedre oppfølging av innbyggerne, mer effektiv tidsbruk, mer tilgjengelige helsetjenester med kommunikasjonsmuligheter med fastlege, henvisning til spesialist, journal til sykehus etc.
- Kulturskolen har i 2022 gjennomført 12 huskonserter og flere forestillinger innen teater og dans. Gjennom tiltakene musikalsk førskolegruppe, visuell kunstgruppe, danseundervisning og Spill i skolen har kulturskolen fungert som ressurs for barnehager og skoler. Under veiledning av Kulturskolerådet er kulturskolens lærerstab med på utviklingsprosjektet *Fremtidens kulturskole*.
- Ringsaker bibliotek ble i oktober tildelt Barne- og ungdomsbibliotekprisen for 2022 av Norsk bibliotekforening. Begrunnelsen var årelang innsats mot målgruppen, utprøving av nye formidlingsmetoder og samarbeidet med skoler og barnehager. I desember ble biblioteket en av fem nominerte til «Årets bibliotek». Det er startet en serie faste lørdagsarrangement for barn som består av teaterforestillinger, kreative verksteder, filmvisning og sangstunder. Arrangementene er svært godt mottatt og har gjennomgående høye besøkstall. En ser en markant økning av småbarnsfamilier som besøker biblioteket.
- VA-tjenestene i Ringsaker kommune har levert abonnentene tjenester av god kvalitet gjennom 2022 uten avvik. Det har vært levert sikkert godt, nok og trygt drikkevann med en forsvarlig avløpshåndtering hvor alle renskrav er oppfylt. Det ble i 2022 lokalisert 70 vannlekkasjer på ledningsnettet og alle lekkasjer ble utbedret. Det var 9 lekkasjer på det kommunale ledningsnettet og 61 lekkasjer på private anlegg. Det pågår et prosjekt for å styrke produksjon, leveranse og leveringssikkerhet i vannforsyningen til Brumunddal og Moelv, herunder Rudshøgda. Det er fortsatt stor aktivitet innen utbygging av kommunaltekniske anlegg og det er gjennomført flere større og mindre prosjekter det siste året, bl.a. pumpestasjon på Rudshøgda og på Skarpsno, sanering Jemtlandsvegen og Moelv-Rudshøgda, utbedring av Skibladderbrygga i Moelv, amfi i Mjøsparken, og etablering av hundepark.
- Kommunedirektøren ble i f.sak 69/2020 bedt om å utrede mulige løsningsalternativer for utfordringene med skader i fasaden på kommunebygget. I f.sak 110/2022 ble det gitt en status for kommunebygget og startet en innledende vurdering av behov for etablering av et nytt rådhus. Formannskapet vedtok at kommunedirektøren skal jobbe videre med saken med utgangspunkt i etablering av et nytt rådhus. Lokalisering skal utredes, og som en del av dette skal det utredes og vurderes om det er mulig med gjenbruk/videreutvikling med påbygg av administrasjonsbygget. Det skal også vurderes hvilke enheter som skal inngå i bygget og hvilke eksterne leieforhold som eventuelt kan avsluttes.

- Ringsaker kommune mottok i 2021 en invitasjon fra Hedmark IKT om mulig framtidig samarbeid og deltakelse. Dette ble utredet i 2021 og 2022. Gjennom f.sak 111/2022 ble det konkludert med at det på nåværende tidspunkt og etter en helhetlig vurdering bør satses på å videreutvikle IKT-området i egen organisasjon og ikke delta i et interkommunalt samarbeid. Det legges i stedet opp til en styrking av IKT-området i årsbudsjett og økonomiplan og at en finner gode løsninger både for ekstern revisjon av IKT-sikkerheten og måter å jobbe på, som tar tak i både innbyggers og næringslivets behov for digitale løsninger og potensialet ved bruk av IKT for å effektivisere og automatisere arbeidsprosesser i egen organisasjon.
- Kommunestyret behandlet kommunens regler for delegering og innstillingsrett i k.sak 79/2020, men med bakgrunn i til dels store endringer i programmet KF delegering og en gjennomgang og ajourføring av alle lover, ble det i 2022 lagt fram et komplett og oppdatert delegeringsreglement for Ringsaker kommune. KF delegering viser nå alle lover og paragrafer som kan delegeres, og hvordan disse er delegert i Ringsaker kommune. Kommunestyret vedtok oppdatert delegeringsreglement i k.sak 89/2022.
- Ringsaker kommune har en vertskommunerolle for flere interkommunale samarbeid. Dette gjelder interkommunalt politisk råd for kommunene Hamar, Stange, Løten og Ringsaker, interkommunal barnevernsvakt for til sammen 20 kommuner i Innlandet, sekretariatsfunksjonen for Helsefelleskap Innlandet for til sammen 42 kommuner og interkommunale klagenemd for Sirkula IKS. Driftsresultatet for interkommunalt politisk råd og barnevernsvakta inngår i kommunens regnskap. Mindreforbruket i interkommunalt politisk råd er avsatt på eget disposisjonsfond, mens merforbruket i barnevernsvakta er midlertidig dekket opp ved bruk av disposisjonsfond inntil avregningen mot samarbeidskommunene er gjennomført.
- I 2022 bosatte kommunen til sammen 146 flyktninger. Alle anmodninger fra IMDi ble mottatt og flyktningene bosatt. Mange ukrainere kom til kommunen allerede på våren og var i alternativt mottak hos venner og familie, før de formelt fikk opphold og ble bosatt. Det ble klargjort til sammen 52 boenheter. Det var ca. 250 deltakere/elever i opplæring gjennom året, og mot slutten av året var det ca. 100 deltagere på introduksjonsprogram.

Moelv var ekstra vakkert pyntet til jul i 2022, og den svevende juletreskogen ble satt stor pris på av innbyggerne i «den lille byen med det store hjertet».

1.2 Om virksomheten

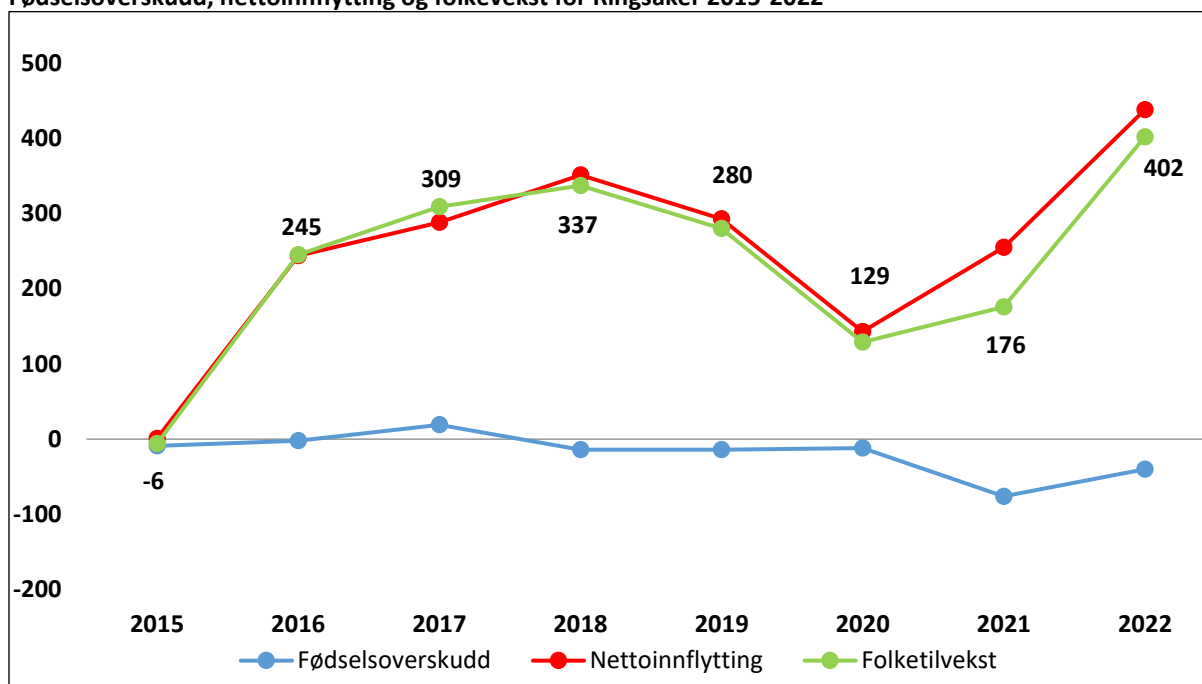
1.2.1. Befolkningsutviklingen i Ringsaker fra 2015 til 2022

Befolkningsutvikling i Ringsaker 2015-2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Folketallet 1. januar	33 603	33 597	33 842	34 151	34 488	34 768	34 897	35 073
Fødte	282	320	326	320	328	311	298	314
Døde	291	322	307	334	342	323	374	354
Fødselsoverskudd	-9	-2	19	-14	-14	-12	-76	-40
Innflytting	1 404	1 536	1 609	1 736	1 643	1 503	1 568	1 529
Utflytting	1 403	1 292	1 321	1 385	1 350	1 403	1 427	1 375
Nettoflytting inkl. inn- og utvandrer.	1	244	288	351	293	143	255	438
Folketilvekst	-6	245	309	337	280	129	176	402
Folketallet 31. desember	33 597	33 842	34 151	34 488	34 768	34 897	35 073	35 475
Prosentvis vekst	- 0,02	0,73	0,91	0,99	0,81	0,37	0,50	1,15

Den 31.12.2022 var innbyggertallet i Ringsaker 35.475. Dette er en økning med hele 402 personer siden 2021, og tilsvarer en prosentvis vekst på 1,15. Gjennomsnittlig vekst i landet var på 1,16 %.

Fødselsoverskudd, nettoinnflytting og folkevekst for Ringsaker 2015-2022

Figuren over viser en sammenheng mellom folketilvekst og nettoflytting. Befolkningsveksten i Ringsaker skyldes en positiv nettoinnflytting. Nettoinnflytting i 2022 er høyere enn foregående år.

1.2.2. Oversikt over kommunens personalressurser

Tabellen på neste side viser omfang og fordeling av personalressursene etter gjeldende inndeling i virksomhetsområder/enheter.

Personalressurser, faste årsverk pr. 31.12.2022

Virksomhetsområde/resultatenhet	Årsverk	Virksomhetsområde/resultatenhet	Årsverk
11 Adm. og fellesutgifter	110,32	40 Pleie og omsorg	1 056,36
20 Barnehage	255,37	420 Ringsaker avlastningscenter	25,57
200 Lismarka, Brøttum og Åsen barnehage	27,50	424 Psykisk helse og rustjenester	45,60
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	40,97	440 Institusjonstjenester	250,95
204 Nes barnehage	45,09	442 Hjemmetjenester	205,38
205 Tømmerli barnehage	15,82	444 Kommunalmedisinsk senter	114,34
206 Hempa og Vesleparken barnehage	24,78	446 Tilrettelagte tjenester	414,52
207 Buttekvern og Fredheimveien barnehage	28,52	449 Pleie- og omsorg ikke fordelt	0,00
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	38,49	500 Barne- og ungdomsvern	58,17
209 Bakkehaugen barnehage	28,20	510 Sosiale tjenester	34,85
249 Barnehageformål ikke fordelt på enheter	6,00	520 Helsestasjoner	38,59
30 Undervisning	613,14	550 Kultur	37,27
300 Brøttum ungdomsskole	18,52	560 Kulturskole	12,54
301 Moelv ungdomsskole	27,68	570 Bibliotek	11,03
302 Nes ungdomsskole	17,83	600 Brann	20,90
303 Brumunddal ungdomsskole	49,48	610 Landbruk	9,09
304 Furnes ungdomsskole	49,20	620 Teknisk drift	77,50
310 Brøttum barneskole	23,09	630 Kart og byggesak	17,70
316 Gaupen skole	17,52	800 Renhold	90,20
319 Kirkekretsen skole	19,11	810 Bygg og eiendom	53,90
321 Hempa skole	19,49	820 Matproduksjon	23,28
322 Fagerlund skole	75,82		
323 Mørkved skole	55,87		
324 Kirkenær skole	20,52		
325 Kylstad skole	16,53		
326 Stavsberg skole	27,13		
327 Nes barneskole	40,58		
328 Moelv og Fossen skole	64,61		
329 Lismarka og Åsen skole	17,96		
342 Voksenpedagogisk senter	30,30		
343 PPT	18,70		
399 Undervisningsformål ikke fordelt	3,20		
Sum årsverk			2 520,21
Årsverk lærlinger			40,00
Totalt antall årsverk			2 560,21

Personalressurser, faste årsverk, 2015-2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sum årsverk	2 158,40	2 216,54	2 281,09	2 391,21	2 422,36	2 431,79	2 407,93	2 520,21
Årsverk lærlinger	38,00	40,00	42,00	42,00	42,00	42,00	40,00	40,00
Totalt antall årsverk	2 196,40	2 256,54	2 323,09	2 433,21	2 464,36	2 473,79	2 447,93	2 560,21

Endringene i tabellene foran er kommentert i budsjett 2022, og under hvert virksomhetsområde i del II i årsberetningen.

1.2.3. Likestilling, mangfold og inkludering

Overordnet mål for arbeidet med likestilling og mangfold

Det fremgår av kommunens arbeidsgiverpolitiske dokument, vedtatt av kommunestyret 17.6.2009, at kommunens arbeidsgiverpolitikk blant annet har som målsetting å fremme likestilling mellom kjønn, mangfold i alderssammensetning, og motvirke forskjellsbehandling og diskriminering på grunnlag av etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Faktisk likestillingstilstand pr. 31.12.2022

Ved utgangen av 2022 hadde Ringsaker kommune 2.520,21 faste årsverk. Tabellen under viser kjønnsfordelingen fordelt på faste og midlertidige stillinger.

Kjønnsfordeling faste og midlertidige stillinger

	2020		2021		2022	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Faste stillinger	2 109	582	2 143	590	2 129	616
	78,4 %	21,6 %	78,4 %	21,6 %	77,6 %	22,4 %
Midlertidige stillinger	726	249	670	233	638	210
	74,4 %	25,6 %	74,2 %	25,8 %	75,2 %	24,8 %
Totalt	2 835	831	2 813	823	2 767	826
	77,3 %	22,7 %	77,4 %	22,6 %	77,0 %	23,0 %

Faste stillinger inkluderer ansatte i permisjon med lønn, reduserte stillinger og fast ansatte i foreldrepermisjon i forbindelse med svangerskap, fødsel og adopsjon. Andelen kvinner i faste stillinger er noe redusert fra 2021 til 2022. I 2021 var 78,4 % av alle faste ansatte kvinner, mens i 2022 er denne andelen redusert til 77,6 %.

Midlertidige stillinger inkluderer engasjement, vikarer for faste ansatte og vikarer i ledig hjemmel. I 2021 var 74,2 % av alle midlertidige ansatte kvinner, denne andelen har økt til 75,2 % i 2022.

Tabellen under viser kjønnsfordelingen i faste stillinger fordelt på ulike stillingsgrupper.

Kjønnsfordeling faste stillinger fordelt på stillingsgrupper

	2020		2021		2022	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kommunedirektørens ledergruppe	3	6	3	6	3	6
	33,3 %	66,7 %	33,3 %	66,7 %	33,3 %	66,7 %
Enhetsledere	33	13	29	13	32	13
	71,7 %	28,3 %	69,0 %	31,0 %	71,1 %	28,9 %
Mellomledere (kap.4)	50	45	46	45	50	51
	52,6 %	47,4 %	50,5 %	49,5 %	49,5 %	50,5 %
Mellomledere (kap.3)	72	26	74	20	70	20
	73,5 %	26,5 %	78,7 %	21,3 %	77,8 %	22,2 %
Min. 4-årig høyskole (kap.5)	88	73	96	68	98	61
	54,7 %	45,3 %	58,5 %	41,5 %	61,6 %	38,4 %
Krav om høyskole (kap.4)	830	157	836	159	860	173
	84,1 %	15,9 %	84,0 %	16,0 %	83,3 %	16,7 %
Fagarbeidere	739	172	751	183	745	190
	81,1 %	18,9 %	80,4 %	19,6 %	79,7 %	20,3 %
Ufaglærte	295	91	308	96	271	102
	76,4 %	23,6 %	76,2 %	23,8 %	72,7 %	27,3 %

Andelen kvinner i kommunedirektørens ledergruppe er uendret fra 2021 til 2022, med 33,3 %.

Andelen av kvinnelige enhetsledere er økt fra 69,0 % i 2021 til 71,1 % i 2022.

Tabellen viser at Ringsaker kommune har flere kvinnelige enn mannlige mellomledere. Andelen kvinnelige mellomledere i forhandlingskapittel 4 er redusert fra 50,5 % i 2021 til 49,5 % i 2022, og i forhandlingskapittel 3 er kvinneandelen redusert fra 78,7 % i 2021 til 77,8 % i 2022.

Antall ansatte med minimum 4-årig høyskole er noe redusert, fra 164 i 2021 til 159 i 2022 . Kvinneandelen innenfor denne gruppen har i samme periode en økning fra 58,5 % til 61,6 %.

Gruppen fagarbeidere og ufaglærte har en høy andel kvinner. Andelen mannlige fagarbeidere har imidlertid økt fra 19,6 % til 20,3 %, mens for ufaglærte har andelen menn økt fra 23,8 % til 27,3 %.

Tabellen under viser gjennomsnittslønn for kvinner og menn fordelt på faste og midlertidige stillinger.

Gjennomsnittslønn

	2020		2021		2022	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Faste stillinger	489 131 94,9 %	515 458	507 470 96,5 %	525 965	525 576 96,9 %	542 666
Midlertidige stillinger	433 826 104,5 %	415 149	450 647 102,6 %	439 120	460 540 99,8 %	461 637
Totalt	474 968 99,5 %	485 402	493 936 99,7 %	501 378	510 580 99,5 %	522 065

Totalt utgjør gjennomsnittlig årslønn for kvinner 99,5 % av gjennomsnittlig lønn for menn. Dette er tilnærmet uendret fra 2021 hvor tilsvarende tall for kvinner var 99,7 %. I faste stillinger tjener kvinner 96,9 % av menns gjennomsnittlige lønn, mens i midlertidige stillinger er kvinners gjennomsnittslønn 99,8 % av menns gjennomsnittslønn. Dette er en reduksjon på 2,8 prosentpoeng fra 2021.

Tabellen under viser gjennomsnittslønn for faste stillinger fordelt på stillingsgrupper.

Lønn - faste stillinger fordelt på stillingsgrupper

	2020		2021		2022	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kommunedirektørens ledergruppe	976 000 90,9 %	1 073 403	1 000 000 91,3 %	1 095 583	1 040 667 92,1 %	1 129 883
Enhetsledere	761 015 89,9 %	846 385	775 776 89,6 %	865 577	817 250 92,7 %	881 385
Mellomledere (kap. 4)	513 233 105,9 %	484 779	535 290 105,6 %	507 136	543 986 102,2 %	532 078
Mellomledere (kap. 3)	636 671 89,6 %	710 229	652 529 91,9 %	710 160	666 379 90,1 %	739 475
Min. 4-årig høyskole (kap. 5)	685 408 97,2 %	705 298	706 450 97,5 %	724 262	740 464 95,5 %	775 697
Krav om høyskole (kap. 4)	527 652 98,5 %	535 429	553 583 99,9 %	554 240	568 970 98,9 %	575 575
Fagarbeidere	428 090 101,5 %	421 838	443 459 101,0 %	439 156	457 407 100,9 %	453 498
Ufaglærte	400 656 104,5 %	383 496	407 295 103,6 %	393 015	417 646 103,7 %	402 577

Gjennomsnittslønn for faste stillinger ligger gjennomgående høyere for menn enn for kvinner, med unntak av stillingsgruppene mellomledere i kapittel 4, fagarbeidere og ufaglærte.

Lønnsforskjellen mellom kvinner og menn er størst blant mellomledere i kapittel 3 og blant enhetsledere. Kvinnelige enhetsleders lønn utgjorde 92,7 % av menns lønn i 2022. Lønnsnivået blant kvinnelige mellomledere i kapittel 3 utgjorde 90,1 % av menns lønn, noe som er en reduksjon på 1,8 prosentpoeng fra 2021. I gruppen krav om høyskole er det tilnærmet lik lønn mellom kvinner og menn.

Tabellen under viser fordelingen av heltids- og deltidsstillinger for faste og midlertidige ansatte.

Kjønnsfordeling og heltid - deltid

	2020		2021		2022	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Fast deltidsansatte	58,2 %	43,6 %	58,2 %	43,6 %	56,5 %	40,9 %
Fast heltidsansatte	41,8 %	56,4 %	41,8 %	56,4 %	43,5 %	59,1 %
Midlertidig deltidsansatte	90,2 %	81,5 %	89,1 %	82,4 %	87,1 %	83,3 %
Midlertidig heltidsansatte	9,8 %	18,5 %	10,9 %	17,6 %	12,9 %	16,7 %

Av tabellen fremgår det at av fast ansatte, så er kvinner i større grad deltidsansatte enn menn. I 2022 jobber 56,5 % av fast ansatte kvinner deltid, som er en reduksjon fra 58,2 % i 2021. Til sammenligning jobber 40,9 % av mannlige fast ansatte deltid i 2022, som er en reduksjon fra 43,6 % i 2021.

87,1 % av alle kvinner som er midlertidig ansatt er ansatt i en deltidsstilling. For menn er denne prosentandelen 83,3 %.

Tiltak for likestilling og mangfold

Ringsaker kommune har en tydelig arbeidsgiverpolitikk for inkludering, likestilling og ivaretagelse av ansatte i ulike livsfaser gjennom arbeidslivet. Likestilling, inkludering og livsfase er en naturlig del av det daglige personalarbeidet og arbeidet dreier seg i stor grad om holdninger og individuell tilpasning.

Kommunen har gjennomført et målrettet arbeid med likestilling og mangfold, og kommunestyret vedtok den 15.6.2022 i sak 47/2022 *Inkluderings-, livsfase- og arbeidsmiljøstrategi*. Strategien inneholder tema som viser til at kommunen har en aktiv rolle som samfunnsaktør i arbeidet med inkludering- og livsfasepolitikk.

En har valgt å ha en samlet inkluderings-, livsfase- og arbeidsmiljøstrategi, siden dette er emner som overlapper hverandre og som skal gjenspeile personalarbeidet i alle enheter og avdelinger. Strategien retter oppmerksomheten mot flere tema, blant annet likestilling og kommunen som arbeidsplass. Den tydeliggjør tiltak og rutiner som skal bidra til at kommunen oppfyller formålene i likestillings- og diskrimineringsloven når det gjelder etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Av tiltak kan nevnes at kommunen gjennom rekruttering skal vise at en er en arbeidsgiver som ønsker mangfold velkommen. For å rekruttere tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft er det derfor viktig for kommunen å tilpasse seg og legge til rette for et mangfoldig arbeidsliv.

Livsfasearbeidet i praksis er en del av kommunens likestillingsarbeid. En skal ta hensyn til individet og tilpasse arbeidet innenfor ulike rammer slik at en har lik mulighet til deltakelse i arbeidslivet gjennom hele yrkeskarrieren. Strategien inneholder målsettinger, verktøy og konkrete tiltak for å oppfylle krav i arbeidsmiljøloven, avtalen om inkluderende arbeidsliv samt ivareta krav i internkontrollforskriften. Tiltak og pågående prosjekter vil endre seg fortløpende og strategien skal revideres hvert 4. år.

1.2.4. Heltid/deltid

Heltidskultur

Heltidskultur er knyttet til arbeidsmiljø der de ansatte overveiende arbeider 100 % stilling. Definisjonen på en svak heltidskultur er når mindre enn 50 % av de ansatte arbeider heltid. Tilsvarende er det en sterk heltidskultur når minst 50 % arbeider heltid. Det har vært jobbet aktivt med å styrke heltidskulturen i kommunen over flere år og i det følgende gis en redegjørelse for arbeid med heltidskultur.

Total heltidsandel og gjennomsnittlig stillingsstørrelse i Ringsaker kommune

	Ringsaker	Landsbasis	Ringsaker	Landsbasis
	2021	2021	2022	2022
Total heltidsandel	51,0 %	57,2 %	51,8 %	59,1 %
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	79,9 %	82,5 %	80,0 %	83,3 %
Heltidsandel blant turnusansatte i helse	30,8 %	29,9 %	30,4 %	32,2 %
Stillingsstørrelse blant turnusansatte	72,7 %	69,1 %	71,6 %	70,1 %

Kilde: KS Norge i tall pr. 1.1.2023

Tabellen viser at Ringsaker kommune ligger noe under landsgjennomsnittet, men en vet at gjennomsnittet har økt fra 42,2 % til 51,8 % siden starten av målingene i 2014. Arbeidet med å oppnå økt heltidsandel er krevende, men en ser at kontinuerlig fokus gir resultater på sikt. Det er ansatte i turnus som har lavest andel av heltid og lavest gjennomsnittlig stillingsstørrelse. Det er derfor naturlig å fortsatt rette særlig oppmerksomhet mot VO 40 Pleie og omsorg i arbeidet med heltidskultur fremover.

Total heltidsandel og gjennomsnittlig stillingsstørrelse fordelt på virksomhetsområde

	Heltidsandel fordelt på virksomhetsområde				Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fordelt på virksomhetsområde			
	Ringsaker		Landsbasis		Ringsaker		Landsbasis	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
VO 20								
Barnehage	60,1 %	60,1 %	67,5 %	69,1 %	83,1 %	83,0 %	86,8 %	87,5 %
VO 30								
Undervisning	57,7 %	60,8 %	66,0 %	67,1 %	82,9 %	85,4 %	86,8 %	87,3 %
VO 40								
Turnusansatte i pleie og omsorg	30,8 %	30,4 %	29,9 %	32,2 %	72,7 %	71,6 %	69,1 %	70,1 %

Kilde: KS Norge i tall pr. 1.1.2023

Tabellen viser heltidsandel og gjennomsnittlig stillingsstørrelse i 2021 og 2022 fordelt på VO 20 Barnehage, VO 30 Undervisning og VO 40 Pleie og omsorg i Ringsaker kommune og på landsbasis. Barnehage har uendret heltidsandel fra 2021, men ligger under landsbasis på både heltidsandel og gjennomsnittlig stillingsstørrelse. Undervisning har økning i heltidsandel på 3,1 prosentpoeng fra 2021, men ligger fortsatt under landsbasis på både heltidsandel og gjennomsnittlig stillingsstørrelse. Turnusansatte i pleie og omsorg har en nedgang på 0,4 prosentpoeng fra 2021 i heltidsandel, og ligger under landsbasis i heltidsandel og over landsbasis i gjennomsnittlig stillingsstørrelse.

Kommunestyret fattet i møte 16.12.2020 ved k.sak 76/2020 vedtak om nedsetting av partssammensatt utvalg for å se på heltidskulturen i Ringsaker kommune. Utvalget la fram sin innstilling til kommunestyret første halvår 2021 og målsettingen er å øke andelen heltidsansatte med 5 % innen utgangen av 2023. Følgende tiltak er gjennomført i 2022:

- Fortløpende kartlegging av muligheter for økt andel heltidsstillinger i hele kommunen.
- Fortløpende kartlegging av hva som hemmer og fremmer utlysning av heltidsstillinger.
- Utprøving av ulike arbeidstidsordninger, herunder langvaktturnus.
- Sammenslåing av stillingshjemler for å øke stillingstørrelser.

Det ble i 2021 etablert ressursgruppe med fokus på pådriverrollen i forhold til heltidskultur i pleie og omsorg. I ressursgruppen er det representanter fra enheter i pleie og omsorg, fagforeningene og HR-seksjonen. Ressursgruppen har i 2022 arbeidet med pådriverrollen og aktivering av økt heltidstankegang ute i enhetene. Heltidsandel på enhets- og avdelingsnivå har blitt kartlagt og det har blitt utviklet et enkelt verktøy som regelmessig kan brukes til å kartlegge heltidsandel på enhets- og avdelingsnivå. På denne måten kan ledere selv følge utviklingen i egen enhet eller avdeling fra år til år.

Heltidsandel på enhetsnivå – pleie og omsorg

	Heltidsandel	Deltidsandel	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse
Avlastningssenteret	54 %	46 %	78 %
KMS	25 %	75 %	60 %
Institusjonstjenester	34 %	66 %	65 %
Hjemmetjenester	39 %	61 %	66 %
Tilrettelagte tjenester	46 %	54 %	72 %
Psykisk helse- og rustjenester	54 %	46 %	75 %

Kilde: Egen kartlegging høst 2022

Høsten 2022 ble det sendt ut en spørreundersøkelse til 1.100 ansatte i pleie og omsorg vedrørende ønsket stillingsstørrelse og årsaker til ønsket deltidsstilling. Kartleggingen viste at det var 80 % stilling som var den mest foretrukne stillingsstørrelsen. Årsaksforklaringer som ble brukt fra flere som ikke ønsket 100 % stilling var knyttet til tung arbeidsbelastning samt ønske om fleksibilitet til å kunne ta på seg ekstravakt når en selv ønsker det.

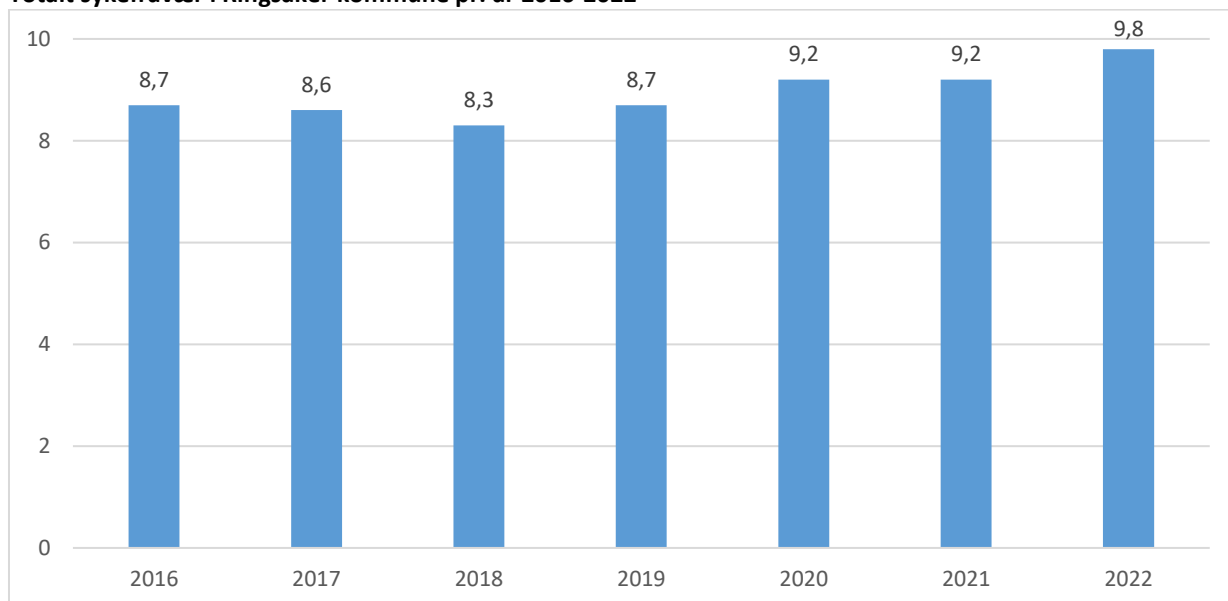
Ringsaker kommune vil som hovedregel ha ansatte i 100 % stilling i henhold til Hovedtariffavtalen, men det er faktorer både hos ansatte og arbeidsgiver som fører til noe bruk av deltid. Organisasjonen skal løse mange ulike og sammensatte oppgaver og vil derfor måtte ha en viss variasjon av type stillinger. Deltidsstillinger er ikke et mål i seg selv, men en ser at særlig deltidsstillinger på helg er gode rekrutteringsstillinger for elever og studenter som kommunen ønsker å ha inn i heltidsstillinger etter endt utdanning. Noen ansatte har også permisjonsrettigheter som tilsier behov og rett til permanent eller midlertidig redusert stilling.

1.2.5. Sykefravær

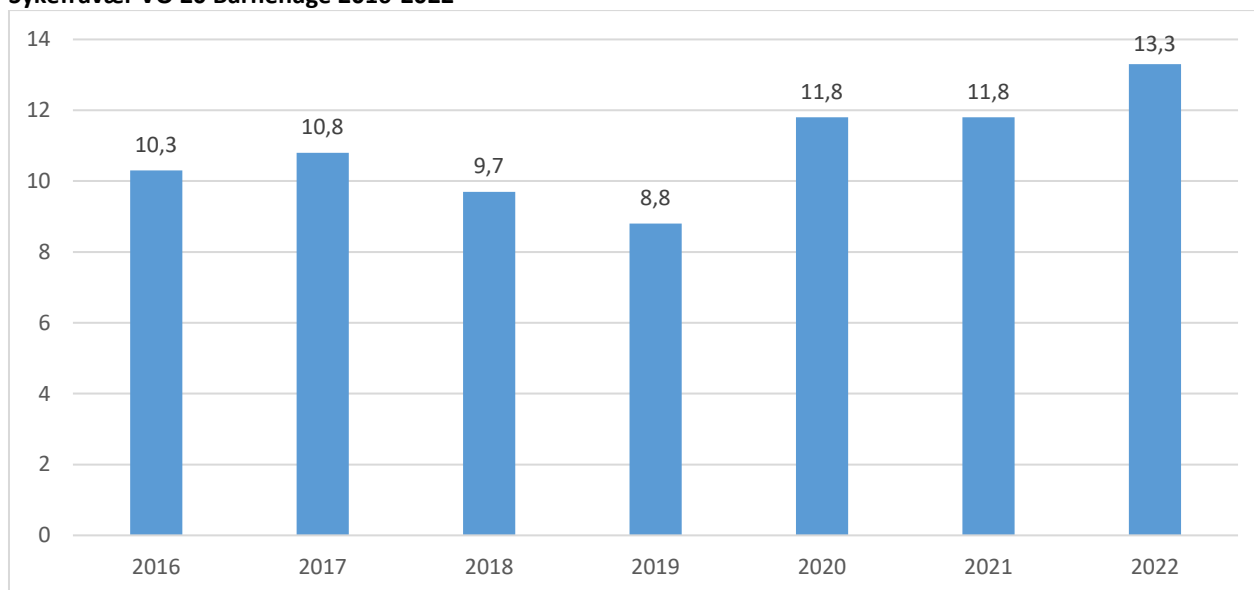
Ringsaker kommune hadde i 2022 et samlet sykefravær på 9,8 %. Dette er en økning på 0,6 prosentpoeng sammenlignet med 2021. Det er i hovedsak legemeldt fravær i kategorien fra 57 dager og opp mot 1 år som er høyt. Fraværet i 2016 var 8,7 %, mens det i de påfølgende årene har vært noe høyere med unntak av 2017 og 2018. Sykefraværet i 2022 viser en økning på 1,1 prosentpoeng sammenlignet med 2016. Kommune-Norge har i samme periode en tilnærmet lik økning i sykefraværet.

Nedenfor vises en oversikt over hvordan sykefraværet i Ringsaker kommune har utviklet seg siden 2016 samt hvordan det fordeler seg innenfor hvert virksomhetsområde.

Totalt sykefravær i Ringsaker kommune pr. år 2016-2022

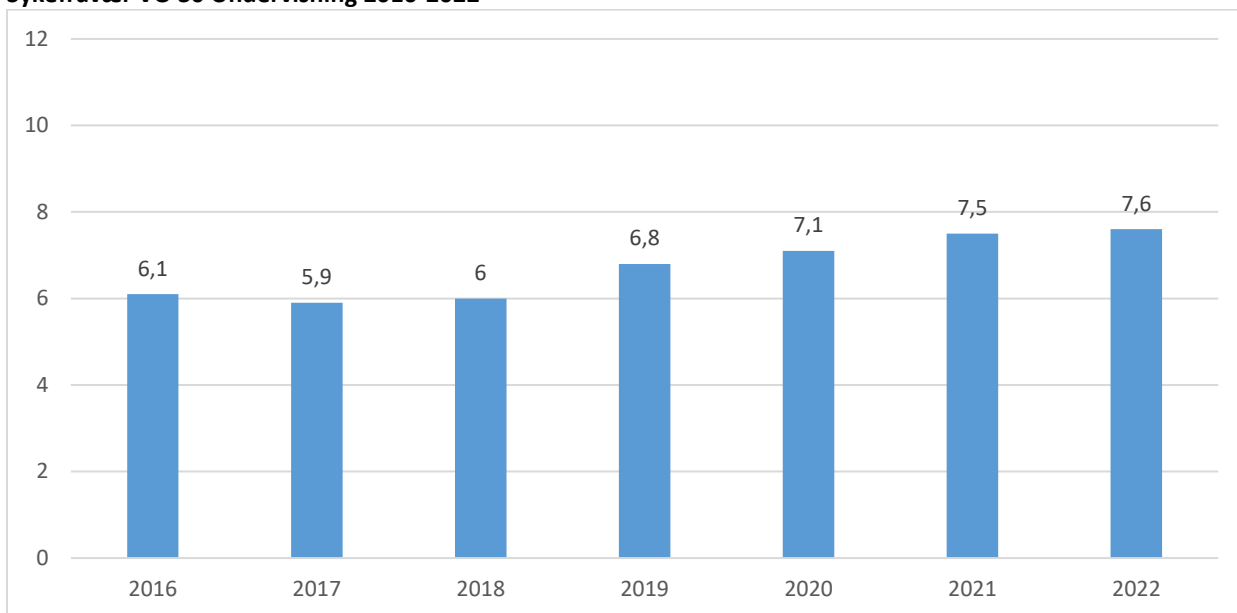

Sykefravær VO 20 Barnehage 2016-2022

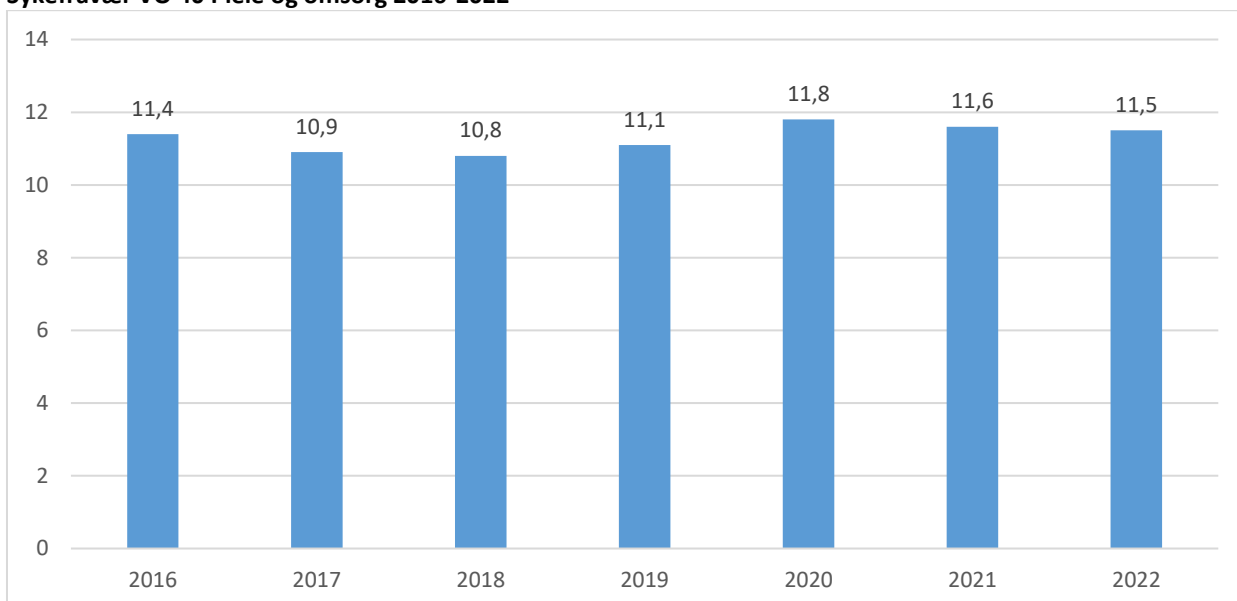
VO 20 Barnehage har en økning i sykefraværet på 1,5 prosentpoeng fra 2021 til 2022.

Sykefravær VO 30 Undervisning 2016-2022

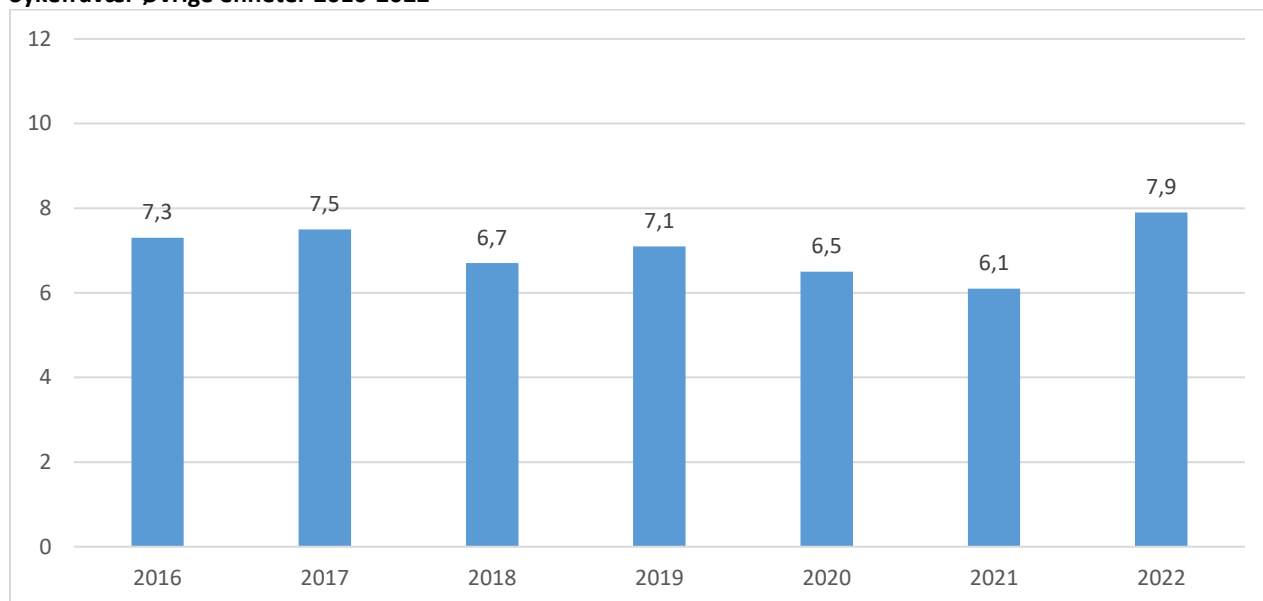
VO 30 Undervisning har en økning i sykefraværet på 0,1 prosentpoeng fra 2021 til 2022.

Sykefravær VO 40 Pleie og omsorg 2016-2022

VO 40 Pleie og omsorg har en nedgang i sykefraværet på 0,1 prosentpoeng fra 2021 til 2022.

Sykefravær Øvrige enheter 2016-2022

Øvrige enheter har en økning i sykefraværet på 1,8 prosentpoeng fra 2021 til 2022.

Tabellen under viser både egenmeldt og legemeldt sykefravær fordelt på ulike sykefraværsperioder i sykepengeåret (52 uker) fra korttid til langtid.

Oversikt over kort og langtidsfravær

År	1-8 dager egenmeldt	1-8 dager legemeldt	9-16 dager legemeldt	17-56 dager legemeldt	> 57 dager legemeldt
2016	1,5 %	0,4 %	0,5 %	1,3 %	5,0 %
2017	1,5 %	0,4 %	0,4 %	1,2 %	5,0 %
2018	1,5 %	0,4 %	0,5 %	1,3 %	4,6 %
2019	1,5 %	0,3 %	0,4 %	1,3 %	5,2 %
2020	1,5 %	0,3 %	0,6 %	1,4 %	5,4 %
2021	1,5 %	0,4 %	0,5 %	1,4 %	5,4 %
2022	2,1 %	0,6 %	0,6 %	1,3 %	5,2 %

Det siste året har egenmeldt fravær fra 1-8 dager hatt en økning på 0,6 prosentpoeng. Legemeldt fravær fra 1-8 dager har hatt en økning på 0,2 prosentpoeng, mens fravær fra 9-16 dager har hatt en økning på 0,1 prosentpoeng i samme periode. Legemeldt fravær fra 17-56 dager har hatt en nedgang på 0,1 prosentpoeng og fravær over 57 dager har hatt en nedgang på 0,2 prosentpoeng. Det er fraværet over 57 dager som representerer den største utfordringen for kommunen.

Sykefravær fordelt på kvinner og menn

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kvinner	9,5 %	9,7 %	9,2 %	9,8 %	10,2 %	10,3 %	10,8 %
Menn	5,7 %	5,7 %	5,2 %	4,9 %	5,9 %	5,6 %	6,6 %
Totalt	8,7 %	8,6 %	8,3 %	8,7 %	9,2 %	9,2 %	9,8 %

Sykefraværet i 2022 blant kvinnelige medarbeidere i Ringsaker kommune er på 10,8 %, noe som er en økning på 0,5 prosentpoeng fra 2021. I samme periode har mannlige medarbeidere hatt en økning i sykefraværet på 1,0 prosentpoeng.

Oppfølging og forebygging av sykefravær

Det er det lange legemeldte sykefraværet som er utfordringen for Ringsaker kommune, og dette har vært økende fra 2019. Fra 2021 til 2022 er det derimot en nedgang fra 5,4 % til 5,2 %.

Korttidsfraværet i kommunen er forholdsvis stabilt, men med noe økning i 2022 sammenlignet med tidligere år. En ser denne økningen i sammenheng med koronapandemien som fortsatt preget organisasjonen de første månedene i 2022.

Arbeidsgiver har ikke krav på å få opplyst hvilke diagnoser som er årsaken til fraværet, men medarbeideren plikter å opplyse om hvordan funksjonsnivået påvirker de arbeidsoppgavene som skal løses. Dette er en del av medvirkningsplikten i sykefraværsarbeidet. NAV utgir diagnoseoversikt som forteller noe om sykefraværet, men årsaken til sykdomsbildet er sammensatt. For Ringsaker kommune er det muskel- og skjelettlidelser som utgjør om lag 40 % av alt langtidsfravær, mens lettere psykiske plager utgjør om lag 20 %. Sistnevnte fravær er økende. Årsaker til fraværet er sammensatt, og er ofte en kombinasjon mellom faktorer knyttet til både privatliv og jobb. Fordelingen i Ringsaker kommune samsvarer med statistikk for årsaker til sykefravær i hele landet og i alle sektorer.

Det utføres mye og godt sykefraværsarbeid i kommunen, men det er samtidig forbedringspotensial. Rapporten, *Kunnskapsstatus sykefravær*, som er utarbeidet av Forskningsstiftelsen Fafo, understreker at virksomheter bør iverksette langsiktige tiltak som bidrar til god jobbhelsetilstand og jobbtilfredshet fremfor å teste ut redskaper for å oppnå en rask reduksjon i sykefraværet. I offentlig debatt kan en få inntrykk av at utfordringen med sykefravær er noe som rammer store deler av arbeidsstyrken, men samme forskning viser at sykefraværet ikke rammer tilfeldig. Sannsynligheten for om en medarbeider blir sykemeldt er blant annet knyttet til demografiske forhold, sosio-økonomiske forhold og egenvurdert helse. Statistikk viser at det er mellom 10 til 20 % av arbeidstakerne som står for 80 % av fraværet. Videre er det slik at over 40 % av langtidsfraværet på landsbasis er arbeidsrelatert. En må anta at disse faktorene kan være en av flere forklaringsfaktorer for det høye sykefraværet i Ringsaker kommune.

Kommune-Norge er inne i en tid med mange endringer i arbeidslivet, blant annet digitalisering, endrings- og omstillingsprosesser og eldrebølgen. Alt dette påvirker arbeidets innhold, og det er derfor nødvendig å holde fast på kvaliteten i arbeidsmiljøet. Hvis endringene er massive og raske, kan det føre til lavere autonomi i eget arbeid, som igjen vil påvirke forholdet mellom leder og ansatt, og forholdet mellom kollegaer. Forventningsavklaring og fleksibilitetsevne er arbeidsmiljøfaktorer som sannsynligvis vil bli enda viktigere fremover. Medarbeiderundersøkelsen måler disse faktorene og kommunens enheter bruker kunnskapsgrunnlaget fra denne i oppfølging av arbeidsmiljø- og nærværsarbeidet.

Sykefraværsarbeidet i kommunen er forankret i årlig HMS-handlingsplan og i strategi for inkludering, livsfase og arbeidsmiljø. Dette arbeidet har gjennom flere år rettet seg mot fire faktorer: ledelse, helsefremmende arbeidsplasser, forebyggende sykefravær og oppfølgende sykefravær. Faktorene jobbes det med ved den enkelte enhet, blant annet ved at personalledere bringer tema inn i sine HMS-utvalg. Faktoren ledelse og mestringsorientert ledelse retter seg mot personalledere som i sitt lederskap gir tillitt til sine medarbeidere og følger gjeldende rutiner og eget handlingsrom i sykefraværsarbeidet og i det daglige HMS-arbeidet.

Innen temaet helsefremmende arbeidsplasser vektlegges faktorer på arbeidsplassen som kan øke nærværet. Tydelige mål i arbeidet med helse, miljø og sikkerhet, velfungerende HMS-utvalg, relevant kompetanseutvikling og gode arbeidsbeskrivelser er eksempel på helsefremmende tiltak som benyttes i organisasjonen. Arbeid som innebærer direkte kontakt med brukere, innbyggere og pasienter kan være belastende. I en publisert studie fra Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) fant forskerne at arbeidstakere som ofte må undertrykke følelser, eller vise følelser som ikke er i

overensstemmelse med egne følelser i sin jobbhverdag, har en økt risiko for sykefravær. Dette beskrives som emosjonell belastning i arbeidet. Denne belastningen kan ikke fjernes, men arbeidstakere må gis verktøy for i størst mulig grad kunne stå i denne utfordringen uten at det fører til sykefravær.

I det forebyggende arbeidet vektlegges den tydelige sammenhengen mellom arbeidsmiljø og kvaliteten på tjenestene innenfor hver enhet. Grunnlaget for et effektivt forebyggende arbeidsmiljøarbeid er faktakunnskap om risikofaktorer i arbeidsmiljøet. I etterkant av risikovurderinger utarbeides det handlingsplaner med tiltak. I dette inngår opplæring, involvering, tilbakemeldinger og arbeid med rolleklarhet. Oppmerksomhet på tidlige faresignaler som hyppige egenmeldinger og gjentatte korte sykmeldinger, samt vurdering av mulige tilretteleggingstiltak er eksempel på forebyggende sykefraværsarbeid.

Oppfølgende sykefraværsarbeid starter med tett og tidlig oppfølging etter interne obligatoriske oppfølgingsrutiner. Tidlig samarbeid med sykmelder for avklaring og bistand fra bedriftshelsetjeneste og/eller NAV vurderes fortløpende. Dersom oppfølging av sykmeldte ikke har ført til at arbeidet er gjenopptatt etter 52 uker, videreføres arbeidet med avklaring av funksjonsevne og mulighet for midlertidig eller varig tilrettelegging. Målet er å få den ansatte tilbake i arbeid og noen finner også arbeid utenfor organisasjonen som er mer forenlig med helseutfordringene. I noen tilfeller avsluttes prosessen med hel eller delvis uføretrygd og pensjonering. I enkelte tilfeller avsluttes også arbeidsforholdet ved oppsigelse etter langvarig fravær der det ikke er utsikt til at medarbeideren vil kunne komme tilbake i arbeid.

Sykefraværsarbeidet i 2022 har fulgt de tiltak som er nedfelt i kommunens styringsdokumenter. I alle tiltak og prosesser er personalledere sentrale pådrivere, og der det er hensiktsmessig involveres tillitsvalgte og verneombud som kan bidra som ressurspersoner i arbeidsmiljøet. Tillitsforholdet mellom leder og den enkelte medarbeider er av betydning i sykefraværsarbeidet, og medarbeideren må være kjent med sin medvirkningsplikt. Eksterne aktører som NAV Senter for sykefraværsoppfølging, NAV Arbeidslivssenter og bedriftshelsetjenesten har bistått i det oppfølgende sykefraværsarbeidet. Tiltak gjennom utførelsesbedrifter og henvisning til arbeidsrettede tiltak via NAV er også sentralt i flere av prosessene på individnivå.

I starten av 2022 var landet og Ringsaker kommune fortsatt rammet av koronapandemien, og mange smitteverntiltak var fortsatt gjeldende. Det har vært vektlagt at rettferdig, inkluderende og sosialt støttende ledelse var viktig gjennom pandemien, og ikke minst i perioden fra da hverdagen ble mer og mer normalisert. Denne overgangen var for mange medarbeidere belastende. Mange hadde stått i krise og hatt et stort arbeidspress over lang tid. De opplevde at selv om hverdagen var tilnærmet normal, var arbeidsdagene fortsatt preget av mange arbeidsoppgaver som måtte løses. Noen oppgaver var «satt på vent» under pandemien og måtte få større oppmerksomhet, og flere har uttalt at det å etablere en normalhverdag etter pandemien har vært slitsomt og problematisk.

Det er gjennomført flere tiltak i sykefraværs- og nærværsarbeidet i løpet av 2022:

- Temauke i helsefremmede arbeid for ledere. Emnet var grunnleggende sykefraværsoppfølging, oppfølgingsplaner og dokumentasjon av sykefraværprosessen.
- Bedriftshelsetjenesten har bistått med influensavaksinasjon av ansatte i helse og omsorg, kurs i håndtering av vold og trusler, undervisning på HMS grunnkurs og mestringssamtaler i forbindelse med sykefravær og konflikter.
- Inspirasjonsseminar for 115 personalledere med temaene mestringsorientert ledelse og «*emosjonell belastning*».
- Fagdag for 220 ansatte med tema «*emosjonell belastning*» i samarbeid med i bedriftshelsetjenesten.

- Temamøter for enhetenes HMS-utvalg med temaene velfungerende HMS-utvalg, AKAN-arbeid i arbeidslivet og risikovurdering.
- NAV Arbeidslivssenter har hatt prosesser i enkelte enheter med temaet partssamarbeid. Tiltaket er gjennomført i enheter som ved oppstart hadde høyt sykefravær.
- VO 20 Barnehage har i samarbeid med HR-seksjonen og NAV Arbeidslivssenter gjennomført et pilotprosjekt med fokus på å redusere sykefraværet i enheter. Arbeidet videreføres i 2023.
- NAV Senter for sykefraværsoppfølging og HMS-rådgivere har gjennomgått forbedringsmuligheter i sykefraværsarbeidet for enheter med høyt sykefravær.
- En har videreutviklet og kvalitetsforbedret samarbeidet med eksterne samarbeidspartnere: NAV Senter for sykefraværsoppfølging og NAV Arbeidslivssenter.
- Grunnkurs i HMS ble gjennomført som en kombinasjon mellom fysisk oppmøte og digitale leksjoner for ledere, verneombud og tillitsvalgte.
- Undervisning om avvik og avvikhåndtering ved flere enheter.
- Obligatorisk digitalt informasjonsmøte for alle medarbeidere som har vært sykmeldt over 4 uker. Møtene er gjennomført i samarbeid mellom NAV Senter for sykefraværsoppfølging og HR-seksjonen. Målsettingen har vært å gi informasjon om mulighetene for å komme raskere tilbake i jobb gjennom bruk av ulike virkemidler.
- Det er avholdt et samarbeidsmøte mellom et større lokalt legekontor, NAV Senter for sykefraværsoppfølging og HR-seksjonen for å kartlegge mulige forbedringsfaktorer i samarbeidet knyttet til sykefraværsoppfølging av medarbeidere. Erfaringene tas med videre til øvrige legekontor.

1.2.6. 10-Faktor medarbeiderundersøkelse

10-Faktor medarbeiderundersøkelse er utviklet av KS og Kommuneforlaget AS (KF) i samarbeid med Linda Lai. Medarbeiderundersøkelsen er i tråd med KS sin arbeidsgiverpolitiske satsing *Skodd for framtida* og er et sentralt verktøy for utvikling i KS sin *Guide til god ledelse*.

10-Faktor medarbeiderundersøkelse ble første gang gjennomført i Ringsaker kommune i 2019. Undersøkelsen gjennomføres annethvert år og brukes som et utviklingsverktøy, og ikke kun som et kartleggingsverktøy. De ti faktorene som måles er indre motivasjon, mestringsstro, selvstendighet, bruk av kompetanse, mestringsorientert ledelse, rolleklarhet, relevant kompetanseutvikling, fleksibilitetsvilje, mestringsklima og nytteorientert motivasjon.

10-Faktor måler medarbeidernes oppfatning av viktige forhold på arbeidsplassen og holdninger til jobben de har. 10-Faktor er ikke en ledelsesundersøkelse, men en temperaturmåler på arbeidsmiljøet i hver enkelt enhet. Medarbeidere og ledere svarer ved å ta stilling til 35 påstander. Svorskalaen er femdelte, fra «svært uenig» til «svært enig». Ringsaker kommune opplevde bedre resultat på undersøkelsen i 2021 enn 2019 og var over landsgjennomsnittet på alle faktorene.

Det ble i 2022 gjennomført kurs for ledere i oppfølging av medarbeiderundersøkelsen fra 2021. Videre har det også vært arrangert inspirasjonsseminar hvor hovedtemaet var mestringsorientert ledelse samt oppfølging av emosjonell belastning for ansatte.

1.2.7. Kommunens påvirkning på ytre miljø

Klima- og energiplan

I henhold til kommunens vedtatte klima- og energiplan for 2021-2030, skal det blant annet fokuseres på tiltak innen klima, energisparing, avfallshåndtering og forvaltning. Målet er at kommunen skal være klimanøytral i 2030. For å oppnå dette må utslipp av klimagasser reduseres med minst 30 % fra referanseåret 2017, samt at en øker CO₂-bindingen i skog m.m. med minimum 15 %. Videre har kommunen som mål å redusere energiforbruket med 35 % og vannforbruket med 10 % i kommunale bygg innen 2030.

Reduksjonen frem til 2030 for tjenestebygg regnes fra det spesifikke forbruket på 182 kWh/m² år i 2019. Forbruksmålet i 2030 er 118 kWh/m² år. 2019 ble valgt som referanse år på grunn av endrede driftsforutsetninger på grunn av pandemien. I samme periode er det et mål om 10 % vannreduksjon. Målet er å redusere det spesifikke vannforbruket fra 393 liter/m² ned til 354 liter/m².

Ringsaker kommune prioriterer fornybar energi, energieffektive og klimavennlige løsninger i egen bygningsmasse. Det jobbes med å redusere utslipp av klimagasser fra kommunens egne bygg, anlegg og aktiviteter blant annet gjennom bruk av tre i kommunale bygg, kildesortering, reduksjon av bilbruk og innkjøpskrav. Overfor husholdningene og næringslivet satses det på informasjon og holdningsskapende arbeid innen energisparing og alternativ energibruk, avfallshåndtering og transport. Tiltakene innenfor transportsektoren har som mål å redusere bruk av privatbil ved å legge til rette for at flere kan gå eller sykle, samt legge til rette for økt kollektivtransport. Mange av tiltakene er knyttet til arealplanlegging, som for eksempel fortetting av byer og tettsteder og bygging av flere gang- og sykkelveger.

Innenfor landbruk settes det i verk tiltak både innenfor husdyrhold og jordbruk som blant annet endret fôring og fôrsammensetning, redusert bruk av kunstgjødsel og optimal bruk av husdyrgjødsel, redusert jordpakking, god drenering, redusert jordarbeiding, valg av vekster m.m. Økt skogplanting og ungskogpleie, og optimalisering av skogdrifta vil bidra til økt binding av karbondioksid (CO₂). Bruk av tre som byggemateriale bidrar til å lagre CO₂.

Av kommunens økonomireglement fremgår det blant annet at kommunen i sine anskaffelser skal bidra til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der det er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiver tar hensyn til livssykluskostnader (LCC).

Energi

Sammenlignet med 2021, oppnådde kommunen i 2022 en forbedring i spesifikt energiforbruk på 5 %. For vann ble det en reduksjon på 11 % fra 2021. Sammenlignet med 2019 er det en reduksjon på 17 %. Akkumulert er det en reduksjon på 11 % i spesifikk energiforbruket fra 182 til 161 kWh/m² år og 17 % reduksjon i vannforbruket fra 393 til 328 liter/m² år.

For året 2022 ble det fyrt med kun miljøvennlig biodiesel HVO100, så bruken av fossilt brennstoff er 100 % utfaset i Ringsaker kommune.

Sentralt driftssystem (SD-system) gir god energistyring og er et viktig ENØK-tiltak. I alle nye bygg og ved rehabilitering av eldre bygg, blir det installert SD-anlegg. Energioppfølging er en forutsetning for et godt ENØK-arbeid, og ved hjelp av energioppfølgingssystemet Optima kartlegges energibruken. Arbeidet med «*Aktiv energioppfølging*» startet i juni 2020 og benyttes for å nå målene i klima- og energiplan 2021-2030.

Kommunen har over flere år arbeidet med energimerking av yrkesbygg. Den ordinære energimerkingen av kommunens bygg ble sluttført i 2016. Energimerkeordningen omfattet også energivurdering av tekniske anlegg over en viss størrelse som skulle utføres hvert fjerde år. Olje- og energidepartementet arbeider med endring av Energiloven og Energimerkeforskriften. På bakgrunn av resultatet her vil energimerkingen bli fulgt opp i årene som kommer med energimerking av utleide bygg/lokaler samt bygg som eventuelt skal selges.

Totalt 32 kommunale bygg er nå tilkoblet fjernvarme i tillegg til NAV-bygget, AO-senteret og Mjøsbadet som kommunen drifter, samlet sett er det 35 bygg med fjernvarme.

Avfall

Kommunen er en stor avfallsprodusent. Sorteringsgraden for avfallshåndtering i kommunale tjenestebygg ligger rundt 30-40 %. Bruk av komprimeringsmaskiner gir en stor reduksjon i avfallsmengder og gir en tryggere håndtering av smittefarlig avfall.

Transport

Kommunal tjenesteyting innebærer en god del transport og dermed utslipp av blant annet klimagassen CO₂. Kommunen har i dag biler som går på bensin eller diesel, hybridbiler, el-biler og el-lastebil. Kommunen har i sin handlingsplan for klima og energi, mål om reduksjon av CO₂ utslipp fra blant annet kjøretøy. Det stilles krav til lavest mulig utslipp fra kommunale kjøretøyer, og dette blir ivaretatt gjennom anskaffelsesprosessene i forbindelse med kjøp/leie av biler.

Kommunen vil i samarbeid med utbyggere, energiselskap med flere bidra til økt bruk av el- og hybridbiler, blant annet ved å etablere ladepunkter/-stasjoner på strategiske plasser i kommunen.

Avløp

Kommunen drifter fem kommunale renseanlegg. I tillegg overføres avløpsvann til Hias IKS sitt renseanlegg. Alle avløpsrenseanleggene har i 2022 oppfylt de rensekrav som Statsforvalteren har stilt i utslippstillatelsen. Det er i 2022 ikke registrert tilfeller av utslipp til ytre miljø eller tap via overløp som overskrider myndighetenes krav til kommunens avløpsanlegg. Det ble i 2022 etablert en avløpsmodell for Brumunddal. Denne skal gi oversikt over tilgjengelig kapasitet i spillvannsnett for sikker tilknytning av nye abonnenter.

Innlekket fremmedvann på spillvannsnett er redusert, og en kan konstatere at målsettingen satt i felles kommunedelplan VA er nådd. Varierende klima og nedbørmengder påvirker innlekkingen, men et systematisk arbeid med lekkasjekontroll gir positive resultater. Kontroll med innlekkingen virker direkte inn på å redusere utgiftene på renseanleggene. I 2022 er innlekkingsgraden på ledningsnett 40 %, som tilsvarer målet i felles kommunedelplan.

Badevannskvaliteten på bystranda i Brumunddal hadde en tilfredsstillende kvalitet med hensyn til tarmbakterienivåer gjennom sesongen i 2022.

1.2.8. Etikk

Etikk er å forholde seg redelig til et verdigrunnlag, både sitt eget og det verdigrunnlaget som gjelder i organisasjonen. Som en åpen organisasjon er kommunens omdømme avhengig av innbyggernes tillit. Denne svekkes ved mistanke om for eksempel korrupsjon, lovbrudd, maktmisbruk eller andre uetiske handlinger. Ringsaker kommune har utarbeidet etiske retningslinjer, som kan bidra til refleksjon over egen praksis. De etiske retningslinjene er en del av personalhåndboka til Ringsaker kommune. Det er viktig at de etiske retningslinjene er:

- Enkle å forstå. De bør være så konkrete som mulig, og trekke klare grenser som ikke krever juridisk eller annen spesialkompetanse for å forstå.
- Relevante for medarbeidernes hverdag med utfordringer og dilemmaer som kan oppstå.
- Begrenset omfang slik at de er lette å sette seg inn i.

Etiske retningslinjer for ansatte i Ringsaker kommune ble vedtatt av formannskapet i f.sak 59/2016. Det er hensiktsmessig å ha overordnede etiske retningslinjer som er like for alle ansatte uavhengig av fagområde for å skape en felles etisk plattform. En slik felles plattform reflekterer forventningene kommunen har til ansatte. De etiske retningslinjer beskriver verdier, prinsipper og retning for høy etisk praksis. Alle ansatte i Ringsaker kommune har et selvstendig ansvar for at egne handlinger er i samsvar med de etiske retningslinjene. De etiske retningslinjene gjelder i tillegg til lovgivning, vedtatte retningslinjer, samt allmenngyldige etiske verdier og normer.

Av kommunens økonomireglement pkt. 5.2.3.2 fremgår det blant annet at kommunen gjennom valg av handelspartner og ved å bruke sin innflytelse som kunde overfor leverandører og produsenter, skal bygge opp under en anerkjent etisk norm som bidrar til at varer produseres etisk forsvarlig. Dette skal skje innenfor de begrensninger som til enhver tid følger av norsk lov og internasjonal rett og avtaleverk. I økonomireglementet pkt. 10.8.3 er det også tatt inn en bestemmelse om at de etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldende for Statens Pensjonsfond Utland, skal være retningsgivende for Ringsaker kommunes etiske håndtering av kapitalforvaltningen.

Ringsaker kommune gjennomfører årlig avtalekontroll for noen utvalgte avtaler, hvor eksempelvis interne rutiner, prismodell, lønns- og arbeidsvilkår er i fokus. Adgangen til å gjennomføre kontroll med leverandørene er hjemlet i alle avtaler som inngås. Avtaleoppfølging og herunder kontroll med enkeltpunkter i avtalen er viktig for å sikre at kommunen og leverandørene etterlever avtalens betingelser. Avtalekontrollen som gjennomføres er i tillegg til ordinære leverandørsamtaler/-kontraktoppfølgingsmøter.

Kommunen benytter norske standardavtaler (NS-kontrakter) ved prosjekter eller større anskaffelser innenfor bygg og anlegg. Disse kontraktene henviser til at kontraktarbeidet skal utføres i henhold til enhver tids gjeldende lover, forskrifter og andre offentlige vedtak.

Ved rammeavtaler er krav til etikk og lønns- og arbeidsvilkår regulert i Ringsaker kommunes avtalevilkår.

Innenfor de ulike tjenesteproduserende enhetene i kommunen jobbes det med temaet etikk på flere måter. I det videre gis det en oppsummering av dette arbeidet.

Skole og barnehage

I arbeid med barn er det viktig at det alltid tas etiske vurderinger, og barnets beste er et hensyn som skal veie tungt.

I kommunens barnehager arbeides det med etikk på flere nivåer, både når det gjelder barn, foreldre og ansatte. Barnehagens samfunnsmandat er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. For å sikre at personalet handler i henhold til dette legges det vekt på å fremme hver ansatt sin etiske bevissthet rundt sine egne verdier, holdninger og handlinger, samt å utvikle en høy grad av faglighet. Dette gjøres ved at barnehagen har et gjennomgående bevisst fagfokus, samt felles og systematisk refleksjonsarbeid på ulike nivåer. I 2022 er det gjennom året jobbet systematisk med anerkjennende kommunikasjon og gode relasjoner. Fokus på barns psykososiale barnehagemiljø og tilbakemeldingskultur i enheten er en rød tråd gjennom det pedagogiske arbeidet og hverdagen i barnehagen. Det benyttes felles strategier for hvordan ansatte møter barn og foreldre. Dette ses også i sammenheng med enhetens fokus på det psykososiale miljø; det å legge til rette for et inkluderende barnehagemiljø.

Etikk i skolen er et satsingsområde fordi etisk bevissthet og høy faglighet er kjernen i lærerprofesjonens integritet og avgjørende for å skape gode vilkår for lek, læring og danning. Pedagoger, barneveiledere, skoleledere og merkantilt ansatte må alle ha høy bevissthet om at verdier, holdninger og handlinger påvirker de en arbeider for og med. De grunnleggende verdiene og prinsippene arbeidet i skolen bygger på er menneskeverd og menneskerettigheter, profesjonell integritet, respekt, likeverd og personvern. Det krever at lærerprofesjonen må ha tydelig etisk bevissthet og høy faglighet. Samfunnet skal ha tillit til at de profesjonelle i grunnskolen opptrer på en etisk forsvarlig måte.

Elevne skal møtes med respekt og likeverd, og den enkelte elev har rett til et godt psykososialt skolemiljø etter opplæringslovens bestemmelser. For at denne retten skal innfris, må arbeid med

klasse-, skole- og læringsmiljø til enhver tid ha høy prioritet. Skolene følger opp arbeidet med det psykososiale skolemiljøet ut fra et årshjul med internkontroll for oppfølging av opplæringsloven § 9a-3, og skolenes egne planer for å ivareta et godt læringsmiljø. Det er utarbeidet et felles ordensreglement for skolene, og klasse- og samværsregler gir etiske retningslinjer i skolehverdagen. Skolene har en handlingsplan mot mobbing og krenkende atferd. Arbeidet med utfordrende elevatferd og mobbing står sentralt for trivsel og trygghet på skolen.

Helse og omsorg

Helse og omsorg har et systematisk arbeid for etisk refleksjon. Enhetene har etikkontakter som deltar i kommunes etikknettverk. Etikkontaktene har ansvar for å bringe opp spørsmålsstillinger og refleksjoner i enhetenes fagmøter. I løpet av året har det også vært flere interkommunale etikksamlinger. I arbeidet med faget demensomsorg har kommunen også et systematisk arbeid med etisk veiledning med demenskoordinator. Demenskoordinator er representant i det interkommunale etikkrådet sammen med lege og prest fra Ringsaker kommune.

Ringsaker har sammen med kommunene Løten og Stange etablert et etikkråd innen helse- og omsorgssektoren. Dette er et forum for drøfting av saker som pasienter, brukere, pårørende, helsepersonell eller andre opplever som vanskelige fordi de fører til opplevde verdikonflikter eller etiske dilemmaer. Interkommunalt etikkråd treffer ikke beslutninger om helsehjelp, har ingen sanksjonsmyndighet, og er ikke et klageorgan.

Etikkrådet er en del av et større etikknettverk, *Etikknettverket for kommunale helse- og omsorgstjenester i Innlandet*. Etikknettverkets oppdrag er blant annet å være pådriver for etablering av regionale etikkråd innen kommunale helse og omsorgstjenester i Innlandet.

Øvrige enheter

Også de øvrige av kommunens enheter jobber bevisst med etikk, både internt og opp mot brukere og andre. Taushetsplikt, innkjøpsreglement, kommunens rutiner for varsling og respektfull behandling av brukere er viktige elementer i arbeidshverdagen. Alle ansatte har et ansvar for å sørge for god orden i alle ledd, ha rutiner som gir innsyn, som er dokumenterbare og etterprøvbare. En søker å gi rettferdig og lik behandling til alle brukerne, og at etisk refleksjon inngår som premiss ved beslutningsdrøftinger og vurderinger. Dette må gjenspeile måten enhetene jobber på, hvordan de framstår i hverdagen og i tolkningen av enhetens samfunnsfunksjon. Gjennom det daglige arbeidet legges det vekt på å ha en god etisk fremtreden som sikrer en god, rettferdig og lik behandling av alle. Etikk er tema på ulike personalseminar og i medarbeidersamtaler.

1.2.9. Internkontroll

Kommunen er pliktig til å ha internkontroll i henhold til kommunelovens § 25-1. Dette omfatter:

- Utarbeide beskrivelse av kommunens hovedoppgaver, mål og organisering.
- Ha nødvendige rutiner og prosedyrer.
- Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.
- Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig.
- Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

I tillegg er kommunen også forpliktet til å ivareta særlovgivningen knyttet til kommunens ulike tjenester i internkontrollarbeidet.

Internkontroll er et viktig element i den samlede virksomhetsstyringen. Det må arbeides kontinuerlig for å sikre at kommunen har gode prosesser, systemer og rutiner som fungerer og fanger opp problemer og utfordringer i rett tid. Det er kommunedirektøren som er ansvarlig for internkontrollen i kommunen.

Ifølge kommunelovens § 25-2 skal det rapporteres til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlige tilsyn minst en gang i året. Revisor skal i henhold til § 24-6, 1. ledd kontrollere at den økonomiske internkontrollen er ordnet på en betryggende måte.

God internkontroll skal bidra til en utvikling i tråd med politiske vedtatte planer og vedtak, sikre kvalitet og effektivitet i tjenesteyting og forvaltning, og bidra til godt omdømme og legitimitet. Den skal også understøtte styringen og bidra til at kommunens mål og krav blir oppfylt. Internkontroll handler i stor grad om systematisk arbeid, god organisering og dokumentasjon, arbeidsmetoder og samhandling som kan forebygge lovbrudd og uønskede hendelser, samt å sikre kvalitet i produkt- og tjenesteleveranser. En velfungerende internkontroll gir rimelig sikkerhet for at kommunens drift er målrettet og effektiv, at rapporteringen er pålitelig og at kommunen overholder lover og regler.

Virksomhetsledelsen har ansvaret for internkontroll og skal tilpasse denne til risiko, vesentlighet og egenart. De ansatte bidrar på sin side til internkontroll i sitt daglige arbeid ved å følge etablerte rutiner. Mye internkontroll blir ikke oppfattet som internkontroll, men som hensiktsmessig arbeidsdeling, faglig baserte normer og arbeidsformer, sunn fornuft, rutine og erfaring. Bruk av passord, kontroll av tallgrunnlaget i en rapport, opplæringstiltak, prosessbeskrivelser og rutiner, arbeidsdeling og sidemannskontroll er alle eksempler på tiltak som inngår som en del av internkontrollen. En strukturert prosess for internkontroll vil gi viktige bidrag til læring og forbedring i virksomheten.

Innenfor økonomiområdet er det blant annet utarbeidet et økonomireglement, som vedtas av kommunestyret hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen. Hovedmålet med økonomireglementet er å legge til rette for en god økonomistyring og en effektiv økonomiforvaltning i kommunen basert på prinsippene om mål- og rammestyring. Reglementet bidrar videre til å dokumentere hovedelementene i viktige økonomirutiner innenfor blant annet kjøp av varer og tjenester, bygg- og anleggsprosjekter og finansforvaltning, for å redusere risiko for misligheter. En effektiv internkontroll legger til rette for at tingene gjøres riktig første gang.

Økonomireglementet gir rammer for hvordan kommunens ansatte skal opptre i økonomiforvaltningen. Bestilling av varer og tjenester, fakturakontroll, attestasjon og anvisning skjer gjennom fullmakter i elektroniske systemer. Kontrollrutinene i alle ledd er bygd opp slik at ingen ansatte alene skal utføre alle funksjoner i en arbeidsprosess uten kontroll fra en overordnet eller personer med andre myndigheter. Tilgangskontroller, attestasjonsfullmakter og anvisningsmyndighet i de elektroniske systemer ajourføres jevnlig for å redusere risiko for feil og samtidig bygge kontroll omkring rutinene for å oppfylle kravene til god kommunal regnskapsskikk. Det gjennomføres kontinuerlig opplæring i regelverk og systemer. Ved utbetalinger skal det alltid være en dobbel godkjenning av transaksjoner i nettbanken.

Kommunens elektroniske innkjøpssystem sikrer at det hovedsakelig er samme person som bestiller, som gjennomfører varemottak og behandler fakturaen. Innkjøpssystemet sikrer at enhets- eller stabsleder som er budsjettansvarlig og har anvisningsfullmakt, godkjenner anskaffelsen før denne effektueres.

Ringsaker kommune bruker digitalt konkurransegjennomføringsverktøy (KGV) og kontraktsadministrasjonsverktøy (KAV). Anskaffelseskonkurranser (rammeavtaler/ kontraktsinngåelser og lignende) over kr 100.000 skal i hovedsak gjennomføres ved bruk av disse verktøyene. Dette bidrar til bedre, enklere, raskere og sikrere anskaffelser, samt forenklet og forbedret avtaleinformasjon og kontraktsoppfølging. Ved bruk av KGV og KAV oppnås fullelektronisk saksbehandling, og en forenkler arkiveringsprosessene for denne type anskaffelser. KGV og KAV er integrert mot kommunens journal- og saksbehandlingssystem WebSak.

Kommunen har siden 2010 benyttet det elektroniske kvalitetssystemet EQS (Extend Quality System). EQS er et web-basert ledelsesverktøy for kvalitetsstyring der alle styrende dokumenter, prosedyrer, avvik og risikostyring kan forvaltes. Systemet tilfredsstiller alle krav for ISO-sertifisering. EQS er ikke et arkivsystem, men skal gjøre alle styrende dokumenter og prosedyrer lett tilgjengelig for alle ansatte. Enhetenes internkontroll gjennomføres som kontroll av om styrende dokumenter og prosedyrer følges som forutsatt. Ringsaker kommune deltar i kommunenettverket til EQS sammen med de andre kommunene som benytter EQS.

Det er i 2022 etablert en faggruppe for internkontroll og kvalitet i Ringsaker kommune. Hensikten med faggruppen er å:

- Etablere et felles fagmiljø for internkontroll og kvalitetsstyring på tvers av enheter og seksjoner.
- Utvikle en felles, beste praksis for organisasjonen innenfor internkontroll og kvalitetsstyring.
- Gi støtte i etablering og gjennomføring av internkontroll og kvalitetsstyring.
- Bidra til kompetanseheving og -deling i hele organisasjonen.

I 2022 har faggruppen jobbet med en kartlegging av organisasjonens internkontroll, revitalisere systemløsningen EQS og kompetanseheving av faggruppen. Det er også etablert et felles avvikskjema for både tjenesteavvik og HMS-avvik som skal tas i bruk fra 2023.

Kommunens delegeringsreglement ble vedtatt av kommunestyret i k.sak 79/2020. Ringsaker kommune bruker et digitalt verktøy som gir oversikt over lovfestede oppgaver, hva som kan delegeres og hvor det ligger sperrer for videredelegering. Verktøyet er utviklet av Kommuneforlaget AS (KF). Delegeringsreglementet er viktig for å kunne sikre en forsvarlig forvaltning og drift av kommunens ulike tjenester, og for å kunne muliggjøre utøvelse av samfunnsutviklerrollen. KF delegering er tilgjengelig på kommunens nettside, slik at både politikere, ansatte og publikum kan sjekke hvilke fullmakter som er delegert fra kommunestyret.

I etterkant av kommunestyrets vedtak i desember 2020 er det gjort til dels store endringer i KF delegering. I tillegg har kommunedirektøren hatt en gjennomgang og ajourføring i 2022, slik at KF delegering er komplett og oppdatert for Ringsaker kommune. KF delegering viser nå alle lover og paragrafer som kan delegeres, og hvordan disse er delegert i Ringsaker kommune. All delegering til administrasjonen skal skje til kommunedirektøren. Kommunedirektøren skal sørge for videredelegering i det administrative apparatet. I 2022 er det i tillegg til en ajourføring lagt inn kommunedirektørens videredelegering i KF delegering. Myndighet som er delegert til kommunedirektøren kan delegeres videre så langt det er lovlig adgang til det, og ikke noe annet er positivt bestemt. All videredelegering og eventuell tilbakekalling av fullmakt, skal skje skriftlig. Kommunedirektøren bestemmer selv hvordan hans myndighet skal videredelegeres, dette er ikke gjenstand for politisk behandling. Oppdatert delegeringsreglement inkludert videredelegering ble vedtatt av kommunestyret 21.12.2022 ved k.sak 89/2022.

Arbeidsreglement for ansatte i Ringsaker kommune og permisjonsreglement for kommunens ansatte ble vedtatt av kommunestyret i henholdsvis k.sak 119/2016 og 158/2016. Begge reglementene skal sikre en lik behandling og felles forståelse av ansattes plikter og rettigheter.

Retningslinjer for intern varsling ble vedtatt av formannskapet i f.sak 139/2009, revidert av rådmannen i 2014 og oppdatert i 2020 med endringer i arbeidsmiljøloven kap. 2A. Å varsle er å si ifra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Kritikkverdige forhold omfatter forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer eller etiske normer. For eksempel forhold som kan innebære fare for liv eller helse, fare for klima eller miljø, korrupsjon, uforsvarlig arbeidsmiljø og

brudd på personopplysningssikkerheten. Retningslinjene for intern varsling er en del av personalhåndboka til Ringsaker kommune.

Varsling gir mulighet for å rydde opp i problemene og unngå at problemene blir større. Retningslinjene for varsling er blitt utarbeidet for å være en sikkerhetsventil i de tilfeller der varselet ikke fører frem eller varsler ikke ønsker å varsle gjennom ordinær tjenestevei (sentral varsling). Det er da lagt til rette for sentralt varslingsmottak, som innebærer at varselet sendes direkte til et varslingssekretariat.

Personvern

EUs forordning for personvern (GDPR) ble norsk lov i 2018, og erstattet tidligere Personvernlov. Det gir kommunen nye plikter og personene man behandler personopplysninger om, de registrerte, får nye rettigheter. Personopplysninger er enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar person.

Kommunen har gjennom «*Sikkerheshåndbok for personvern- og informasjonssikkerhet*», iverksatt tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre og påvise at behandlingsansvaret for personvern og informasjonssikkerhet utføres i tråd med reglene. Det daglige operative ansvaret, utøves av ledere og ansatte på alle nivå. Det er etablert en «*Sikkerhetsorganisasjon*» og et årshjul for aktiviteter, som fra overordnet nivå skal sikre og påvise at behandlingen utføres i samsvar med kravene. Informasjon, opplæringsmaterieell og systemer for forvaltning av regelverket er tilgjengelig for alle ansatte på kommunens hjemmeside.

På kommunens hjemmeside gis innbyggerne tilgang til en rettighetsportal som beskriver hvordan personopplysningene om vedkommende behandles, samt mulighet for utøvelse av rettigheter som sletting, retting, klage med videre.

Som offentlig myndighet er kommunen pålagt å ha et Personvernombud, som har til hovedoppgave å informere og gi råd om de forpliktelsene kommunen har etter personvernlovgivningen, til innbyggerne, ansatte og samarbeidspartnere.

1.2.10. Kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Ringsaker kommune har et generelt og grunnleggende ansvar for å ivareta befolkningens trygghet og sikkerhet. Beredskapsplikten er forankret i Sivilbeskyttelsesloven med forskrift. Lovverket har generelt som formål å verne befolkningen og lokalsamfunnet, samt sikre nødvendig tjenesteproduksjon uavhengig av ytre rammebetingelser. Kommunens planverk innenfor samfunnssikkerhet og beredskap handler først og fremst om hvordan kommunen selv kan bruke egne ressurser – både for å forebygge uønskede hendelser og for å begrense skader.

Det forebyggende arbeidet skal prioriteres slik at kommunens totale risiko reduseres. Ved hendelser skal kommunen være i stand til raskt å iverksette tiltak som er nødvendige for å beskytte befolkningen og raskest mulig bringe tilbake til normalsituasjon.

Kommunen jobber helhetlig og systematisk med beredskap. I dette ligger at det søkes samarbeid med andre der det er mulig, og at arbeidet systematiseres for å få et best mulig resultat. Ringsaker kommune har et godt samarbeid med andre virksomheter, frivillige lag og foreninger samt nabokommunene.

Kommunens kriseledelse ledes av kommunedirektør og består av 13 faste medlemmer. Avhengig av en hendelses egenart kan kriseledelsens sammensetning endres. I 2022 har det blitt gjennomført 10 statusmøter i den kommunale kriseledelsen. Håndtering av mottak av flyktninger og generell

beredskapshåndtering opp mot koronapandemien og krigføringen i Ukraina har vært tema på statusmøtene. Disse hendelsene håndteres nå i linjen, og rapporteres jevnlig til kommunedirektør.

Ringsaker kommune ønsker å gjennomføre øvelser jevnlig for å trene på beredskapsarbeid. Gjennom 2020-2022 har kommunen, i likhet med resten av verden, vært i en kontinuerlig beredskap for å håndtere en pandemi med alt det medfølger av kriseledelse og beredskapsarbeid. En har gjennom pandemien tatt fortløpende lærdom av de situasjonene som har oppstått og implementert det i krisearbeidet. Erfaringene gjennom pandemien er et viktig utgangspunkt for videre utvikling når det gjelder håndtering av en langvarig krise. På grunn av pandemihåndteringen fra mars 2020 samt krigføringen i Ukraina fra februar 2022 har det ikke vært prioritert å ha så mange øvelser som ønskelig.

16. juni ble det gjennomført en evakueringsøvelse ved Mjøstårnet. Kommunens beredskapskoordinator, Astrid Petersen Finneid, var ansvarlig for den kommunale delen av øvelsen.

Det har i 2022 blitt gjennomført en evaluering av kommunes håndtering av pandemien. Rapporten viser generelt sett at håndteringen av pandemien har blitt gjennomført på en god måte, men viser også til noen forbedringspunkter. Erfaringene og tilbakemeldingene tas med i det videre beredskapsarbeidet.

Den 24. februar 2022 invaderte Russland Ukraina og startet krigføring. Europa opplever den største og raskest voksende flyktningkrisen siden andre verdenskrig. FN har anslått at over 8 millioner mennesker har flyktet fra Ukraina. Ringsaker kommune satte kriseledelse i mars 2022 for å koordinere informasjon og enhetenes arbeid mot forestående mottak av flyktninger. Ringsaker kommune bosatte 146 flyktninger i løpet av 2022. Kommunen mottok anmodning fra Utlendingsdirektoratet (UDI) om å ta imot ytterligere 160 flykninger fra Ukraina i 2023.

Beredskapsrådet er kommunens samarbeidsorgan i samfunnsikkerhets- og beredskapsspørsmål. Rådet skal være et forum for samordning og gjensidig utveksling av informasjon. Beredskapsrådet avholdt ett møte i 2022.

Egenberedskapsuka er en landsdekkende kampanje som gjennomføres av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i uke 44, i samarbeid med norske kommuner. Målet er å gjøre befolkningen mer robust og i bedre stand til å stå imot kriser og uventede hendelser. Når samfunnet rammes av en stor hendelse eller krise, er det mange som trenger hjelp. Hvis flere er i stand til å ta vare på seg selv og dem rundt seg ved en hendelse, kan hjelpen settes inn der behovet er størst. På den måten blir alle en del av Norges beredskap. Ringsaker kommune gjennomførte den 29.10.2022 beredskapsdag på torget i Brumunddal og gjennomførte i ukene 43-45 flere informasjonstiltak/-stands med fokus på egenberedskap.

Enhetslederne plikter å kjenne til kommunens overordnede planverk innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, og skal sørge for at eget nøkkelpersonell også er kjent med dette. Enhetene har rapportert at de forholder seg til bestemmelsene i kommunens overordnede beredskapsplan, som innebærer at de for sin virksomhet har beredskapsplan for krisesituasjoner, ROS-analyse, varslingsrutiner, varslingslister og planlegging av egen operativ organisering ved krisepreget hendelse. Nødvendig revidering gjennomføres årlig. Planene er kjent for medarbeiderne gjennom HMS-utvalg, personalmøter, oppslag i avdelinger samt lett tilgjengelige prosedyrer. Enhetene gjennomfører noen øvelser i henhold til sine ROS-analyser, men på sikt er det ønskelig med et større fokus på dette.

Beredskapsarbeidet bygger på fire grunnleggende prinsipper, hvorav samvirkeprinsippet er ett av dem. Frivillige organisasjoner besitter ressurser både når det gjelder mannskap og utstyr som kan være nyttig til avgrensede beredskapsoppgaver. Frivillige lag og foreninger har spilt en stor og viktig rolle i aktørkartet til kommunen de siste årene. Ringsaker kommune har i dag samarbeidsavtaler med Norsk Folkehjelp, Røde Kors, Norske Kvinners Sanitetsforening samt Ringsaker kirkelige fellesråd. Formålet er å knytte til seg nødvendige ressurser som kan brukes i en ekstraordinær hendelse og når kommunen ikke selv er i stand til å håndtere situasjonen alene.

1.2.11. Statlige tilsyn

I følge kommunelovens § 25-2 skal kommunedirektøren rapportere til kommunestyet om resultater fra statlige tilsyn minst en gang i året. Nedenfor følger en redegjørelse for de ulike statlige tilsynene som har vært i Ringsaker kommune i løpet av 2022.

Skole og barnehage

Moelv barnehage har hatt tilsyn fra Miljørettet helsevern i forbindelse med flyttingen til nye lokaler. Det pågår en radonmåling som er gjenstående for godkjenning etter tilsynet.

Høsten 2022 ble det gjennomført tilsyn innenfor området miljørettet helsevern ved Stavsberg skole. Under tilsynet ble bygningsmassen, uteområdet og rutiner for internkontroll gjennomgått. Resultatet av tilsynet var godkjenning uten avvik.

Statsforvalteren i Innlandet har gjennomført tilsyn med Ringsaker kommunes arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø slik at kommunen ivaretar plikten til å varsle og undersøke i skolemiljø saker i henhold til opplæringsloven § 9A, jf. kommuneloven § 25-1. Tilsynet ble åpnet 7.5.2021, og endelig tilsynsrapport forelå 17.11.2021. Frist for å lukke tilsynet ble satt til 1.7.2022.

Tilsynet avdekket at kommunen måtte sikre at alle som arbeider på skolen vet at de skal varsle og hvem de skal varsle ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Videre skal det dokumenteres hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten, vurdere risiko for at varslingsplikten ikke er oppfylt, tiltak for å forebygge risiko for at varslingsplikten eller

dokumentasjonsplikten ikke oppfylles og at det er iverksatte tiltak som oppfyller varslingsplikten og at dette dokumenteres. Tilsvarende gjaldt også for undersøkelsesplikten i skolemiljø saker. Det ble i 2022 gjennomført et omfattende arbeid for å sikre at både disse delpliktene og de øvrige pliktene i § 9A i opplæringsloven ivaretas. Det er gjennomført kompetanseheving for alle som arbeider på skolen ved alle skoler. Videre er det gjennomført ROS-analyser, utarbeidet eget årshjul for internkontroll for å sikre ivaretagelse. Det er utarbeidet en rekke maler i form av varslingskjemaer, varslingslister, dokumentasjonsmaler for barnets beste vurderinger, aktivitetsplaner, støttedokumenter, m.m.

Tilsynet ble svart opp til Statsforvalteren innen fastsatt frist 1.7.2022. Etter gjennomgang ga Statsforvalteren tilbakemelding om at tilsynet ble avsluttet uten merknader i brev av 23.9.2022.

I tillegg til arbeid med tilsynet har tema skolemiljø vært behandlet i en rekke skoleledermøter og det er betydelig økt bevissthet om dette arbeidet i hele skolesektoren. Det er likevel slik at saker alltid vil oppstå i skolene og det krever kompetanse i hvordan dette skal håndteres. Gjennom håndhevingsordningen som ble innført i 2017, har elever og/eller foresatte anledning til å melde saker til Statsforvalteren hvis de mener skolen ikke har gjort tilstrekkelig for å ivareta et trygt og godt skolemiljø for sitt barn/ungdom. I 2022 ble det meldt 6 saker til Statsforvalteren. Noen av disse er avsluttet og noen pågår fortsatt med løpende tiltak.

Helse og omsorg

Hesledirektoratet gjennomførte høsten 2022 en stedlig kontroll med tilskuddsordningen «*Særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester,*» etter oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Det var ingen merknader til kommunens etterlevelse av regelverket ved tilskuddsordningen.

Helsestasjonen har hatt tilsyn fra Statens helsetilsyn i forbindelse med at et barn fra Ukraina, som bodde ved Ringsaker mottakssenter Grande, døde akutt i juli 2022. Det ble i ettertid konkludert med, fra Helsetilsynet, at helsestasjonstjenesten hadde gitt gode og forsvarlige tjenester ihht. Nasjonal faglig retningslinje for tjenesten, og fikk ingen videre anmerkninger.

I forbindelse med utbedring av branntiltak ved Brumunddal sykehjem har det vært dokumentasjonstilsyn fra Arbeidstilsynet i forbindelse med sikkerhet, helse og arbeidsmiljø. Avvik i forbindelse med rollekonflikt i henhold til byggherreforskriften er korrigert og lukket.

Mattilsynet har gjennomført tilsyn ved produksjonskjøkkenet på Tømmerli. Følgende områder ble kontrollert: Gjennomgang av fareanalyse og kritiske styringspunkter, håndtering og lagring av næringsmidler, prøvetaking, lokaler, orden, renhold, vedlikehold, sporbarhet og tilbaketrekking. Tilsynet ble gjennomført med gode tilbakemeldinger og viste ingen brudd på regelverket eller andre avvik.

Øvrige enheter

Sivilforsvaret (DSB) utførte i juni 2022 tilsyn i to offentlige tilfluktsrom; Øvermarka 24 og Nygata 9. Tilstandsrapport skal være utbedret innen 1.10.2025.

Ringsaker kommune hadde tilsyn fra Arkiverket og fikk i forbindelse med dette syv pålegg. To av syv pålegg er lukket. På grunn av oppgradering av arkivsystem er det bedt om utsatt frist på fem av påleggene. Disse følges opp i 2023. Som et resultat av oppfølgingen av tilsynet har sekretariatet i samarbeid med ytre enheter:

- Ryddet i restanser, saker og journalposter.
- Etablert en oppdatert systemoversikt over aktive og avsluttede systemer i Ringsaker kommune som gir informasjon om hvilke systemer som danner arkivverdig materiale.

- Utarbeidet en plan for langtidsbevaring av arkivmateriale, samt plan for avlevering av eldre materiale.

Statens jernbanetilsyn har bedt om dokumenttilsyn av den årlige tekniske uavhengige kontrollen i klatreløypa ved Prøysenhuset, og Mattilsynet har kontrollert kjøkkenet ved Kafé Julie.

Mattilsynet gjennomførte tilsyn uten avvik ved vannforsyningens distribusjonssystem og hensynssoner knyttet til vannforsyningen i Ringsaker kommune.

Mattilsynet har hatt tilsyn med kommunens beskyttelse av vanntilsigsområde og råvannskilde. Ringsaker kommune har en grunnvannskilde med hensynssoner som regulerer aktiviteten i sonene. Det er også gjort tiltak omkring kildene som skal sikre råvannskvaliteten. Tilsynet konkluderte med at kommunen har tilfredsstillende tiltak for beskyttelse av grunnvannsressursen.

1.2.12. Bruk av delegert myndighet

Administrasjonen har fått delegert avgjørelsesmyndighet innenfor ulike områder. Nedenfor er det gitt en oversikt over antall slike saker.

Antall delegerte saker registrert i saksbehandlingssystemet WebSak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Delegerte barnehagesaker (DBH)	43	51	121	120	117	105	102
Delegerte boligsaker (DBO)	233	318	259	217	150	99	153
Delegerte brann saker (DBR)	22	53	46	42	57	106	170
Delegerte byggesaker (DBS)	858	877	784	727	739	761	594
Delegerte delingssaker (DDS)	224	246	222	202	196	194	167
Delegerte dispensasjonssak PBL (DPU)	259	306	265	273	236	288	230
Delegerte forurensningssaker (DFS)	82	95	96	109	125	133	113
Delegerte gjeldssaker (DGJ)	0	0	0	0	0	0	0
Delegerte helsesaker (DHS)	0	11	6	5	12	7	1
Delegerte innkjøpssaker (DIK)	193	163	162	125	117	102	120
Delegerte landbruksaker (DLB)	239	226	164	112	90	84	97
Delegerte personalsaker (DPE)	378	495	479	385	400	325	417
Delegerte plansaker (DPS)	0	1	1	2	1	0	3
Delegerte saker – avskr. restanse (DAV)	23	6	0	0	0	0	0
Delegerte saker – endelig utgiftsføring (DKU)	59	20	0	0	0	0	0
Delegerte saker – parkeringstillatelse (DPT)	141	173	201	202	180	185	219
Delegerte skolesaker (DSK)	902	1 048	1 170	942	906	924	983
Delegerte valgsaker (DVA)	0	0	2	1	0	0	0
Delegerte vegsaker (DVS)	4	24	9	5	0	0	0
Delegerte økonomisaker (DØK)	305	326	310	291	269	272	273

I tillegg kommer bruk av delegert myndighet registrert i egne fagsystemer for barne- og ungdomsvern jf. avsnitt 2.6.4, og sosiale tjenester jf. avsnitt 2.7.4.

1.2.13. Kommunedirektørens årslønn

Kommunedirektørens årslønn pr. 31.12.2022 utgjorde kr 1.383.000.

1.3 Økonomisk analyse

1.3.1 Generelt om årsregnskapet og regnskapsskjemaene

Gjennom den økonomiske analysen redegjøres det for utviklingen i kommunens økonomi med grunnlag i de transaksjoner som er registrert i 2022-regnskapet. Analysen tar utgangspunkt i hovedstørrelser og sentrale nøkkeltall fra regnskapet. For å vise kommunens økonomiske utvikling, vises sammenlignbare tallstørrelser for de siste fem årene.

Kommunens regnskap består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, obligatoriske oppstillinger og noter. I drifts- og investeringsregnskapet registreres all anskaffelse og all anvendelse av midler i løpet av året. Årsregnskapsheftet inneholder bevilgningsoversikt drift, driftsregnskap pr. virksomhetsområde, bevilgningsoversikt investering, investeringsregnskap pr. virksomhetsområde, økonomisk oversikt for driftsregnskapet og balanseregnskap. Det inneholder også til sammen 24 noter over blant annet endring arbeidskapital, pensjonskostnader, garantiansvar, rentesikring, obligatoriske selvkosttjenester, kapitalkonto, investeringsoversikt mv. I tillegg er det en oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner, samt en redegjørelse for regnskapsprinsipper og vurderingsregler.

Assisterende kommunedirektør Espen Hvalby, økonomisjef Rita Hidemstrædet og kommunedirektør Jørn Strand la frem budsjettforslaget 18. november 2022.

1.3.2 Driftsregnskapet

I driftsregnskapet vises kommunens driftsinntekter/-utgifter, finansinntekter/-utgifter, avsetninger/bruk av tidligere avsetninger og overføringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. Driftsregnskapet er i oppbygging og innhold samsvarende med budsjettet.

Driftsregnskap pr. virksomhetsområde (VO) viser hvor mye som er disponert til drift under de ulike virksomhetsområdene. Nettosummen skal tilsvare beløpet på post 6 i bevilgningsoversikt drift. Oversikten er spesifisert på samme måte som budsjett vedtatt av kommunestyret.

Driftsregnskap pr. virksomhetsområde (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2022	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
10 Politiske styringsorganer mv	11 533	11 533	11 533	12 749
11 Adm. og fellesutgifter	186 029	186 029	181 785	197 401
20 Barnehage	296 101	296 101	285 022	281 001
30 Undervisning	511 042	511 042	492 131	491 206
40 Pleie og omsorg	628 843	628 843	625 455	602 561
50 Barne- og ungdomsvern	84 672	84 672	84 627	69 216
51 Sosiale tjenester	79 380	79 380	79 349	78 163
52 Helsestasjoner	27 227	27 227	26 057	29 204
55 Kultur	45 060	45 060	45 027	45 002
56 Kulturskole	7 838	7 838	7 827	7 550
57 Bibliotek	8 952	8 952	8 782	8 409
60 Brann	27 154	26 486	24 969	24 349
61 Landbruk	7 439	7 439	7 431	7 214
62 Teknisk drift	50 212	45 048	44 952	43 054
63 Kart og byggesak	5 389	2 561	1 305	1 736
80 Renhold	59 618	59 618	59 546	58 467
81 Bygg og eiendom	106 994	106 994	80 073	78 578
82 Matproduksjon	21 044	21 044	20 726	20 619
87 Overføringer	30 103	30 103	29 830	28 728
88 Tilleggsbevilgninger	132 460	130 091	85 296	117 248
89 Felles	-71 875	-60 846	-50 278	-46 602
Totalt	2 255 215	2 255 215	2 151 445	2 155 854
Disposisjoner foretatt av kommunedirektøren, jf. fullmakter i økonomireglementet § 3.5:				
Overføring fra drift til investering	2 459	2 459	0	5 280
Avsetning til disposisjonsfond	358 262	132 375	0	343 643
Avsetning til bundne fond	30 047	0	0	43 419
Bruk av disposisjonsfond	-416 219	-168 446	0	-297 710
Bruk av bundne fond	-52 198	-10 693	0	-52 581
Sum disposisjoner	-77 649	-44 305	0	42 052
Til sum bevilgninger drift, netto (linje 6)	2 332 864	2 299 520	2 151 445	2 113 802

Avvik mellom budsjett og regnskap for VO 60 Brann gjelder underskudd på feieområdet, budsjettavviket for VO 62 Teknisk drift gjelder underskudd innenfor VAR-området, mens avviket mellom budsjett og regnskap for VO 63 Kart og byggesak gjelder underskudd på selvkostområdene. Avviket mellom budsjett og regnskap for VO 88 Tilleggsbevilgninger gjelder utgiftsføring av estimert lønnsoppgjør for 2022 for de tre lærerforbundene (Utdanningsforbundet, Skolenes Landsforbund og Norsk Lektorlag) som var i streik i 2022 og hvor lønnsoppjøret først ble avklart av Rikslønnsnemnda den 17.2.2023. Disse merforbrukene er dekket opp av merinntekter under VO 89 Felles.

I kapittel 1.5 vises det regnskapsmessige resultatet for de ulike virksomhetsområder og resultatenheter før det er foretatt avsetninger av mindreforbruk til disposisjonsfond eller bruk av disposisjonsfond for å dekke opp merforbruk i enhetene.

Bevilgningsoversikt drift viser inntekter og utgifter som ikke knytter seg til bestemte formål og føres under VO 90 Felles. I oversikten vises først summen av de frie disponible inntektene og deretter hvordan de er disponert til sum bevilgninger netto, netto finansutgifter, overføring til investering og avsetninger og bruk av fond.

Bevilgningsoversikt drift (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2022	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Rammetilskudd	-1 130 538	-1 063 253	-1 076 786	-1 093 303
Inntekts- og formueskatt	-1 099 996	-1 075 753	-991 980	-1 013 334
Eiendomsskatt	-134 580	-135 000	-135 000	-132 398
Andre generelle driftsinntekter	-103 686	-89 913	-62 740	-78 396
Sum generelle driftsinntekter	-2 468 800	-2 363 919	-2 266 506	-2 317 431
Sum bevilgninger drift, netto (fra driftsregnskap pr. VO)	2 332 864	2 299 520	2 151 445	2 113 802
Avskrivninger	147 387	0	0	140 850
Sum netto driftsutgifter	2 480 251	2 299 520	2 151 445	2 254 651
Brutto driftsresultat	11 451	-64 399	-115 061	-62 779
Renteinntekter	-38 578	-35 809	-21 782	-17 856
Utbytter	-66 719	-70 700	-55 700	-63 614
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	82 881	81 579	66 871	63 026
Avdrag på lån	128 776	128 778	128 814	111 992
Netto finansutgifter	106 360	103 848	118 203	93 549
Motpost avskrivninger	-147 387	0	0	-140 850
Netto driftsresultat	-29 576	39 449	3 142	-110 080
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Overføring til investering	5 159	5 159	2 700	5 280
Avsetninger til bundne driftsfond	32 260	0	0	45 087
Bruk av bundne driftsfond	-52 664	-10 693	0	-52 581
Avsetninger til disposisjonsfond	469 317	142 807	0	460 962
Bruk av disposisjonsfond	-424 495	-176 722	-5 842	-348 668
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	29 576	-39 449	-3 142	110 080
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Økonomisk oversikt drift viser summer for de eksterne driftsinntekter, driftsutgifter, finansinntekter og finansutgifter. Ut fra disse summene beregnes resultatstørrelsene brutto og netto driftsresultat. Analysen av disse resultatbegrepene er gjort under punkt 1.3.4 finansieringsanalyse. Til slutt i oversikten vises de interne finansieringstransaksjonene i driftsregnskapet.

Økonomisk oversikt drift (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2022	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Driftsinntekter				
Rammetilskudd	-1 130 538	-1 063 253	-1 076 786	-1 093 303
Inntekts- og formueskatt	-1 099 996	-1 075 753	-991 980	-1 013 334
Eiendomsskatt	-134 580	-135 000	-135 000	-132 398
Andre skatteinntekter	-1 163	0	0	-1 100
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-110 852	-94 278	-61 406	-82 087
Overføringer og tilskudd fra andre	-487 812	-325 623	-308 423	-468 787
Brukerbetalinger	-107 948	-110 089	-115 748	-109 309
Salgs- og leieinntekter	-364 366	-347 086	-347 947	-337 590
Sum driftsinntekter	-3 437 255	-3 151 082	-3 037 290	-3 237 908
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	1 710 172	1 640 128	1 662 771	1 629 562
Sosiale utgifter	526 324	521 171	386 004	413 226
Kjøp av varer og tjenester	823 549	725 460	684 564	757 333
Overføringer og tilskudd til andre	241 273	199 924	188 890	234 158
Avskrivninger	147 387	0	0	140 850
Sum driftsutgifter	3 448 706	3 086 683	2 922 229	3 175 128
Brutto driftsresultat	11 451	-64 399	-115 061	-62 779
Finansinntekter				
Renteinntekter	-38 578	-35 809	-21 782	-17 856
Utbytter	-66 719	-70 700	-55 700	-63 614
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	82 881	81 579	66 871	63 026
Avdrag på lån	128 776	128 778	128 814	111 992
Netto finansutgifter	106 360	103 848	118 203	93 549
Motpost avskrivninger	-147 387	0	0	-140 850
Netto driftsresultat	-29 576	39 449	3 142	-110 080
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	5 159	5 159	2 700	5 280
Avsetning til bundne driftsfond	32 260	0	0	45 087
Bruk av bundne driftsfond	-52 664	-10 693	0	-52 581
Avsetning til disposisjonsfond	469 317	142 807	0	460 962
Bruk av disposisjonsfond	-424 495	-176 722	-5 842	-348 668
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	29 576	-39 449	-3 142	110 080
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Driftsregnskapet for 2022 er avsluttet i balanse i henhold til bestemmelsene i kap. 4 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner. Merforbruk er dekket opp ved bruk av disposisjonsfond, mens mindreforbruk er avsatt til disposisjonsfond. Disse årsavslutningspostene medfører at det blir store budsjettavvik på linjene avsetning til disposisjonsfond og bruk av disposisjonsfond.

For 2022 er det et negativt brutto driftsresultat på 11,451 mill. kroner, men etter netto finansutgifter og motpost avskrivninger ble det et positivt netto driftsresultat på 29,576 mill. kroner. Netto driftsresultat er betydelig lavere enn 2021, med en nedgang på hele 80,504 mill. kroner.

Nedgangen i netto driftsresultat fra 2021 til 2022 skyldes følgende:

Økte lønnsutgifter inkl. sosiale utgifter	-98 606
Redusert effekt av amortisering og premieavvik KLP og SPK	-95 102
Økte driftsutgifter	-73 332
Økte avdragsutgifter	-16 784
Økte renteutgifter	-19 854
Økte driftsinntekter	73 269
Økt eiendomsskatt	2 182
Økte renteinntekter/utbytte	23 827
Økte skatteinntekter	86 661
Økt rammetilskudd inkl. koronakompensasjon	37 235
Sum endringer fra 2021 til 2022	-80 504

I det videre kommenteres noen av avvikene mellom regnskap og regulert budsjett slik dette fremkommer i tabellen økonomisk oversikt drift.

Rammetilskudd ble 67,3 mill. kroner høyere enn regulert budsjett, mens inntekts- og formueskatt ble 24,2 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. De frie inntektene (skatt og rammetilskudd) fordeles til kommunene gjennom inntektssystemet, hvor rammetilskuddet til kommunene fordeles ved utjevning av utgifter og skatteinntekter. Det overordnede formålet med utgiftsutjevningen og skatteutjevningen er å sikre utjevning av de økonomiske forutsetningene, for at kommunene skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud over hele landet. Kompensasjon fra staten i forbindelse med koronapandemien og koronavaksineringen er inkludert i rammetilskuddet med 34,9 mill. kroner utover regulert budsjett.

Eiendomsskatten ble 0,4 mill. kroner lavere enn budsjettet. Andre skatteinntekter ble 1,2 mill. kroner høyere enn budsjettet og gjelder konsesjonsavgifter. Disse er avsatt næringsfondet.

Andre overføringer og tilskudd fra staten ble 16,6 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Økningen skyldes økt integreringstilskuddet for flyktninger med 9 mill. kroner, tilskudd til alternativ mottaksplass (Mamot) med 2,5 mill. kroner, økt vertskommunetilskudd og det særskilte barnehagetilskuddet for Grande med 2,3 mill. kroner og skjønnsmidler til fornyingsprosjekter ble 2,4 mill. kroner høyere enn regulert budsjett.

Overføringer og tilskudd fra andre ble 162,2 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. 55,7 mill. kroner av dette skyldes økte syke- og fødselspengerefusjoner. Refusjon fra NAV og fastlønnstilskuddet til fysioterapeuter ble 2,9 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Økt refusjon fra staten utgjorde 50,2 mill. kroner, mens refusjon fra fylkeskommunen ble 4,8 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Refusjon fra andre kommuner ble 3,5 mill. høyere, mens refusjon fra andre ble 4,6 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Tilskudd for ressurskrevende tjenester ble 6,2 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Momskompensasjon drift ble om lag 32,2 mill. kroner høyere enn budsjettet, med en tilsvarende økning under overføringsutgifter.

Brukerbetalinger ble 2,1 mill. kroner lavere enn regulert budsjett. Mindreinntektene skyldes lavere inntekter på SFO og langtidsvederlag for opphold på sykehjem.

Salgs- og leieinntekter ble 17,3 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Merinntektene skyldes i all hovedsak økte års- og tilknytningsgebyrer for VAR-området, økt avvirkning av skog, og høyere billettinntekter og salgsinntekter ved Prøysenhuset.

Lønn og sosiale utgifter ble 75,2 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Lønn og godtgjørelse har et merforbruk på 68 mill. kroner, mens pensjon og arbeidsgiveravgift har et merforbruk på 5,2 mill. kroner. Opplysningspliktige godtgjørelser har et merforbruk på 2,0 mill. kroner. Merforbruket på lønn og godtgjørelser skyldes i hovedsak et totalt merforbruk innenfor VO 40 Pleie og omsorg med 46,9 mill. kroner, VO 20 Barnehage med 7,6 mill. kroner og VO 30 Undervisning med 7,7 mill. kroner. Merforbruket på lønn og godtgjørelser må ses i sammenheng med økte sykepengerefusjoner under overføringsinntekter med 55,7 mill. kroner.

Kjøp av varer og tjenester ble 98,1 mill. kroner høyere enn regulert budsjett, og skyldes blant annet økte utgifter til skoleskyss og transport av brukere, økte energiutgifter, økte utgifter til inventar, utstyr og pcer, økte utgifter til utbygging av bredbånd, innleie av fastleger, økte utgifter til tolketjenester, og kjøp av tjenester fra private til enkelte brukere og spesialundervisning.

Overføringsutgiftene ble 41,3 mill. kroner høyere enn regulert budsjett, hvor momskompensasjonen utgjør 32,2 mill. kroner. Resten av merforbruket skyldes økte utgifter til legevakt, utbetaling av kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter og tilskudd til primærhelseteam og almennelege i spesialisering.

Netto finansutgifter ble 2,5 mill. kroner høyere enn budsjettet, og skyldes lavere utbytte. Overføring fra drift til investering er i samsvar med budsjett.

Ringsaker kommune budsjetterer ikke med avsetning til bundne fond, men avsetter udisponert statstilskudd til bundne fond i forbindelse med regnskapsavslutningen. I 2022 ble det avsatt 32,3 mill. kroner til bundne fond. Det foretas heller ikke budsjettregulering i forbindelse med bruk av bundne fond med unntak av bruk av bundne VAR-fond. I 2022 ble det brukt 42 mill. kroner mer av bundne fond enn budsjettet.

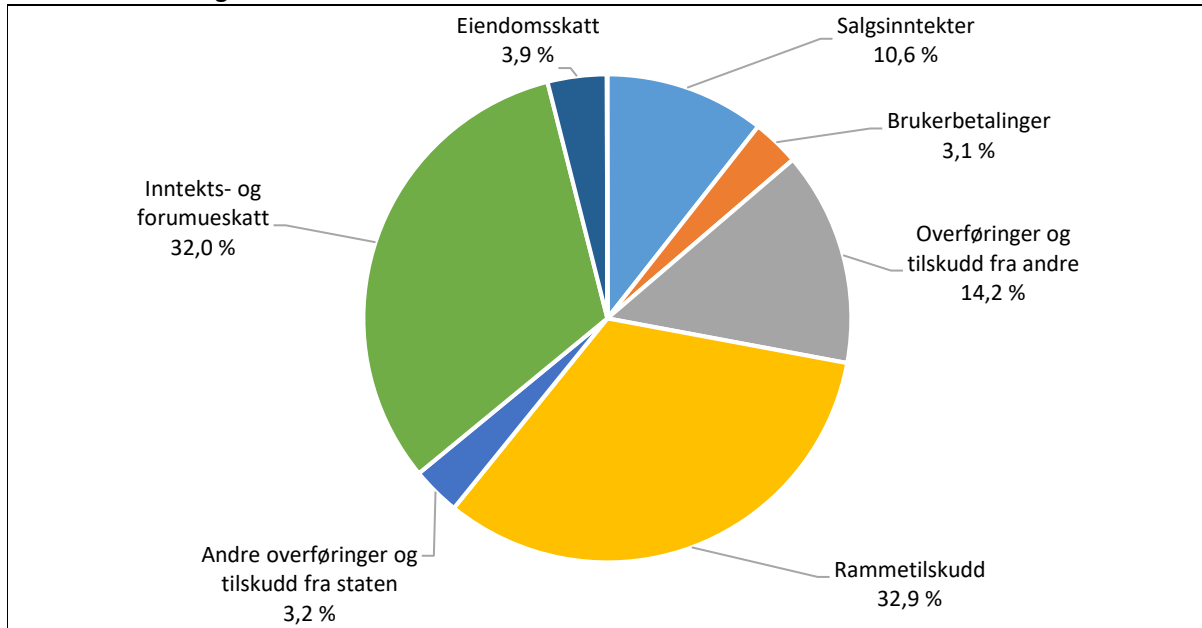
Avsetning til disposisjonsfond ble 326,5 mill. kroner høyere enn regulert budsjett, og skyldes avsetning av årets premieavvik til pensjonsfondet med 164,6 mill. kroner, avsetning av resultatenshetenes mindreforbruk i 2022 med 61,3 mill. kroner og avsetning av merinntekter på VO 90 med 100,6 mill. kroner.

Bruk av disposisjonsfond ble 247,8 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Årsaken til avviket skyldes bruk av årsavregningsfondet til å dekke opp enhetenes merforbruk i 2022 med 51,4 mill. kroner, bruk av disposisjonsfond for å dekke enhetenes utgifter til koronapandemien, BPA og særskilt IMDi tilskudd med 38 mill. kroner og bruk av pensjonsfondet med 158,4 mill. kroner i forbindelse med amortisering av premieavvik 2021.

Driftsinntekter

Regnskapsførte driftsinntekter utgjorde i 2022 om lag 3,437 mrd. kroner. Driftsinntektene består av rammetilskudd fra staten, inntekts-, formues- og eiendomsskatt, andre overføringer og tilskudd fra staten, overføringer og tilskudd fra andre, brukerbetalinger og salgs- og leieinntekter. Driftsinntektene økte nominelt med til sammen 199,347 mill. kroner, eller 6,16 % fra 2021. Den prosentvise fordelingen mellom de ulike inntektstypene fremgår av figuren på neste side.

Prosentvis fordeling driftsinntekter

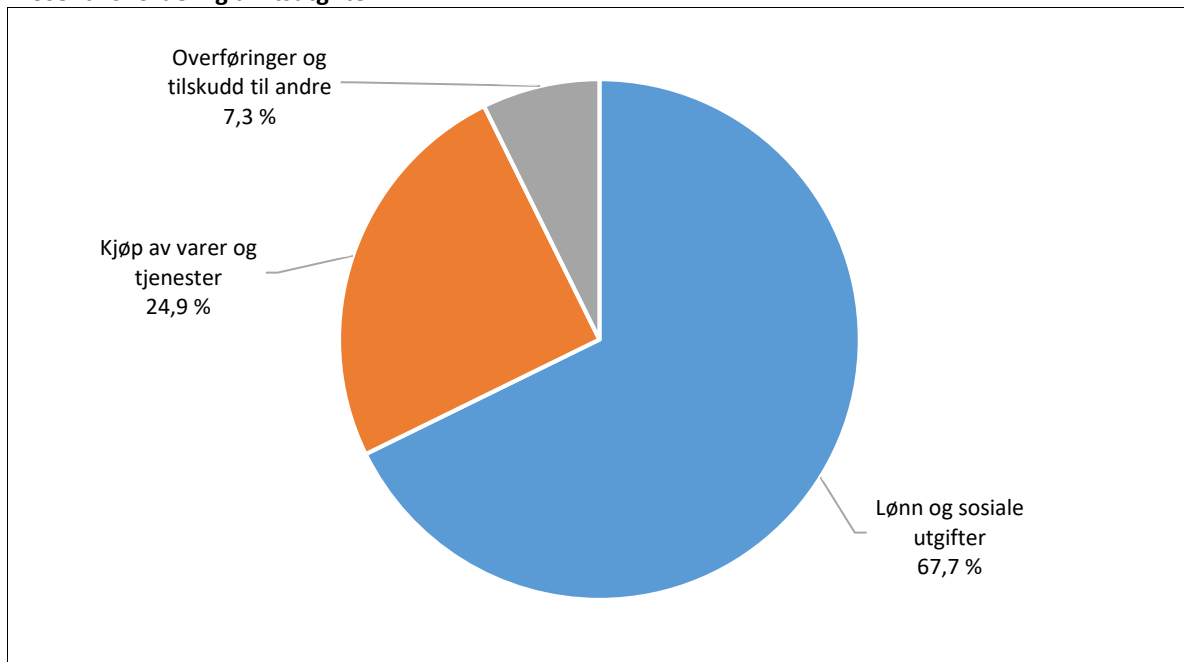

Fordelingen mellom de ulike inntektstypene er omtrent den samme i 2022 som i 2021. Rammetilskudd fra staten er redusert fra 33,8 % til 32,9 %, mens inntekts- og formueskatten har økt fra 31,3 % til 32 %. Eiendomsskatten er redusert fra 4,1 % til 3,9 %, mens overføringer og tilskudd fra andre er redusert fra 14,5 % til 14,2 % i 2022.

Driftsutgifter

Driftsutgifter utenom avskrivninger utgjorde i 2022 omlag 3,301 mrd. kroner. Driftsutgiftene består av lønn og sosiale utgifter, kjøp av varer og tjenester og overføringer og tilskudd til andre. Driftsutgiftene økte nominelt med 267 mill. kroner, eller 8,8 % fra 2021. Figuren nedenfor viser den prosentvise fordelingen av regnskapsførte driftsutgifter i 2022. Kostra-avskrivninger på 147,4 mill. kroner kommer i tillegg.

Prosentvis fordeling driftsutgifter

Fordelingen mellom de ulike utgiftstypene er tilnærmet lik som i 2021. Andel av utgifter til lønn og sosiale utgifter er økt fra 67,3 % til 67,7 %. Kjøp av varer og tjenester er redusert fra 25,0 % til 24,9 %, og overføringer og tilskudd til andre er redusert fra 7,7 % til 7,3 %.

1.3.3 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet viser årets investeringsutgifter inkl. utlån og aksjekjøp med tilhørende finansiering. Investeringsregnskapet er i oppbygging og innhold samsvarende med budsjettet.

Investeringsregnskap fordelt pr. virksomhetsområde (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2022	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
10 Politiske styringsorganer mv	0	0	0	0
11 Adm. og fellesutgifter	30 827	31 468	36 700	3 335
20 Barnehage	22 568	21 471	18 500	2 454
30 Undervisning	1 354	4 056	5 450	42 253
40 Pleie og omsorg	90 636	102 890	87 900	17 336
50 Barnevern	343	355	300	652
51 Sosiale tjenester	0	0	0	415
52 Helsestasjoner	0	1 932	0	3 189
55 Kultur	1 728	1 263	5 000	2 110
60 Brann	75	1 905	0	1 779
61 Landbruk	0	349	0	348
62 Teknisk drift	146 209	172 747	140 010	148 872
80 Renhold	435	435	0	287
81 Bygg og eiendom	36 820	44 243	29 250	16 483
82 Matproduksjon	1 029	899	500	1 509
90 Felles (bevilgningsoversikt)	0	0	0	94
Totalt (bevilgningsoversikt investering linje 1)	332 022	384 013	323 610	241 116
87 Overføringer	4 500	4 500	4 500	6 000
Totalt (bevilgningsoversikt investering linje 2)	4 500	4 500	4 500	6 000
90 Felles	6 022	6 023	5 000	7 616
Totalt (bevilgningsoversikt investering linje 3)	6 022	6 023	5 000	7 616

Ringsaker kommune har i løpet av 2022 avsluttet investeringsprosjekter i forbindelse med 1. tertialrapport, jf. k.sak 43/2022 og 2. tertialrapport, jf. k.sak 70/2022. Budsjettavvikene skyldes i stor grad investeringsprosjekter som har blitt budsjettregulert med for lavt beløp i forhold til virkelig fremdrift på prosjektene, jf. k.sak 83/2022.

Totalt sett viser investeringsregnskap fordelt pr. virksomhetsområde et positivt budsjettavvik på 52 mill. kroner, som skyldes tidsforskyvning, forsert fremdrift eller forsinkelse i prosjektene i forhold til vedtatt budsjett. I henhold til veileder fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) for budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsprosjekter, er investeringsprosjekter som går over flere budsjettår kun budsjettert med den delen av utgiftene til prosjektene som en forventer blir brukt i løpet av året. I k.sak 83/2022 ble det foretatt en budsjettregulering av investeringsprosjekter for 2022, ut i fra forventet fremdrift eller forsinkelser i prosjektene på det tidspunktet saken ble skrevet.

I bevilgningsoversikt investering vises først summen av investeringer i varige driftsmidler, tilskudd til

andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler i selskaper, utlån av egne midler og avdrag på lån. Deretter vises det hvordan investeringene er finansiert.

Bevilgningsoversikt investering (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2022	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Investeringer i varige driftsmidler	332 022	384 013	323 610	241 116
Tilskudd til andres investeringer	4 500	4 500	4 500	6 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	6 022	6 023	5 000	7 616
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	10 000
Sum investeringsutgifter	342 545	394 536	333 110	264 732
Kompensasjon for merverdiavgift	-43 060	-39 402	-39 402	-24 133
Tilskudd fra andre	-66 947	-18 061	-2 774	-13 790
Salg av varige driftsmidler	-34 409	-35 095	-10 000	-20 764
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-249 246	-287 029	-265 034	-178 808
Sum investeringsinntekter	-393 663	-379 587	-317 210	-237 495
Videreutlån	112 649	150 000	150 000	72 881
Bruk av lån til videreutlån	-112 649	-150 000	-150 000	-72 881
Avdrag på lån til videreutlån	29 939	30 125	24 025	29 324
Mottatte avdrag på videreutlån	-30 822	-27 125	-24 025	-30 848
Netto utgifter videreutlån	-882	3 000	0	-1 524
Overføring fra drift	-5 159	-5 159	-2 700	-5 280
Avsetninger til bundne investeringsfond	53 905	0	0	4 324
Bruk av bundne investeringsfond	-347	-11 588	0	-18 141
Avsetninger til ubundne investeringsfond	36 143	36 143	10 000	4 478
Bruk av ubundne investeringsfond	-32 542	-37 345	-23 200	-11 094
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	52 001	-17 949	-15 900	-25 713
Fremført til inndekking i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0

Brutto investeringsutgifter (ekskl. utlån, aksjekjøp, renter og avdrag) ble på 336,5 mill. kroner i 2022. For nærmere informasjon om omfang av prosjektene i investeringsregnskapet vises det til årsregnskapsheftets detaljerte prosjektoversikt i note 10, hvor medgått beløp er vist pr. prosjekt. I tillegg er det redegjort kort for investeringsaktiviteten i 2022 både under kapitlene 2.14 Teknisk drift og 2.17 Bygg og eiendom.

1.3.4 Finansieringsanalyse

Tallene i oppstillingene under er hentet fra økonomisk oversikt drift og bevilgningsoversikt investering. Finansieringsanalysen gir uttrykk for hvordan midler er anskaffet og på hvilken måte disse midlene er benyttet.

Finansieringsanalyse (beløp i kr 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
I. Drift					
+ Driftsinntekter	2 781 191	2 922 600	3 021 194	3 237 908	3 437 255
- Driftsutgifter	2 752 017	2 993 911	3 055 035	3 175 128	3 448 706
= Brutto driftsresultat	29 174	-71 311	-33 841	62 780	-11 451
+ Renteinntekter og utbytte	98 417	72 348	111 431	81 470	105 297
+ Mottatte avdrag startlån	359	309	0	0	0
- Renteutgifter	82 655	89 044	71 673	63 026	82 881
- Avdrag på lån og utlån	115 262	85 286	86 275	111 993	128 776
+ Motpost avskrivninger	96 289	100 273	123 304	140 850	147 387
= Netto driftsresultat	26 321	-72 711	42 947	110 081	29 576
II. Investeringer					
- Investeringsutgifter/overføringer	582 128	461 204	274 867	247 116	336 522
- Netto utlån og aksjekjøp	27 782	54 520	71 026	49 649	87 849
- Renter/avdrag startlån	21 396	193 886	154 223	39 324	29 939
+ Investeringssinntekter	131 628	243 596	66 728	58 687	144 416
= Netto finansieringsbehov¹	473 355	538 724	390 442	167 321	280 319
III. Finansiering					
+ Bruk av lån	453 586	371 361	266 433	251 689	361 895
+ Bruk av arbeidskapital ²	19 769	167 363	124 009	0	0
- Økning i arbeidskapital ²	0	0	0	84 368	81 576
= Sum	473 355	538 724	390 442	167 321	280 319

¹ Netto finansieringsbehov = Investeringsutgifter + Utlån + Renter/avdrag startlån - Investeringssinntekter - Netto driftsresultat

² Denne økningen/bruken av arbeidskapitalen er den del av endringen som er forårsaket av transaksjoner (utgifter, inntekter, utbetalinger og innbetalinger) i drifts- og investeringsregnskapet.

Brutto driftsresultat er resultatet av kommunens ordinære driftsvirksomhet inkludert avskrivninger før det tas hensyn til finansposter, som renteutgifter/-inntekter, utbytte, avdrag på lån og utlån, samt motpost avskrivninger. Finansieringsanalysen viser et negativt brutto driftsresultat på 11,451 mill. kroner.

Ringsaker kommune fikk et positivt netto driftsresultat på 29,576 mill. kroner i 2022. Størrelsen på netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Det finansielle kravet i kommuneloven tilsier at driftsresultat i størrelse minst skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Videre kan det avsettes midler til bruk senere år.

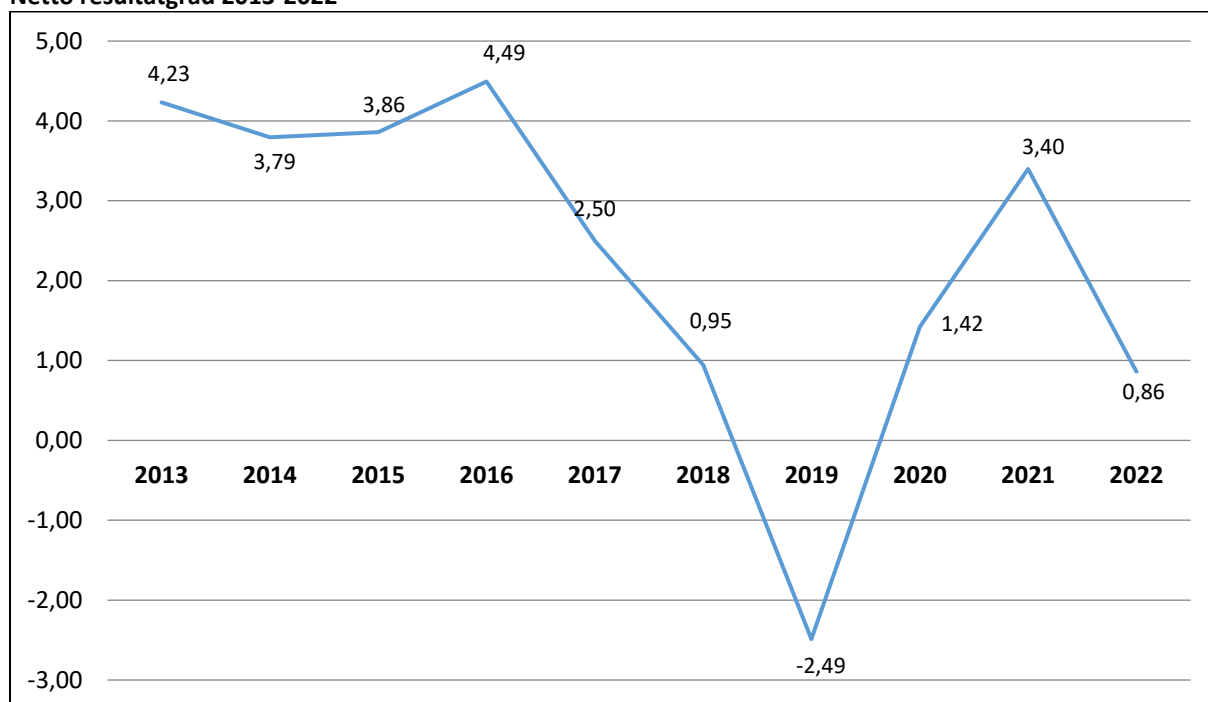
Netto driftsresultatet for 2022 ble 69,025 mill. kroner høyere enn revidert budsjett, og skyldes følgende:

Netto merforbruk VO 10-89 uten premieavvik	-39 590
Premieavvik	6 246
Økte frie inntekter	56 641
Økt koronakompensasjon	34 887
Redusert eiendomsskatt	-420
Økte overføringsinntekter	13 773
Økt netto renter og avdrag	-2 512
Sum	69 025

Netto resultatgrad viser hvor stort netto driftsresultat er i forhold til de samlede driftsinntekter. Ringsaker kommunes måltall tilsier at resultatgraden bør være på 1,5 %. En lavere resultatgrad vil i utgangspunktet ikke frigjøre tilstrekkelig midler til avsetninger og fremtidige investeringer. Over tid vil dette påvirke egenkapitalsituasjonen og dermed lånefinansieringsgraden.

Figuren nedenfor viser hvordan netto resultatgrad har utviklet seg fra 2013. Momskompensasjon for investeringer inngår i tallene for 2013.

Netto resultatgrad 2013-2022

Med en netto resultatgrad på 0,86 % i 2022 ligger Ringsaker kommune under kommunens finansielle måltall på 1,5 %. Det må fortsatt arbeides med tiltak for å få en sunn balanse mellom utgifter og inntekter, og ha en nøktern styring innenfor de vedtatte budsjettammer.

En må være klar over at kommunens netto driftsresultatet er påvirket av forhold utenfor den ordinære driften. I denne sammenheng nevnes reglene for regnskapsføring av pensjonspremie, pensjonskostnad og premieavvik. For å få et best mulig bilde av den reelle økonomiske situasjonen bør slike forhold trekkes ut av netto driftsresultat.

Tabellen under viser utviklingen i netto driftsresultat fra 2018 til 2022 både med og uten korreksjoner for premieavviket ved kommunens pensjonsordninger.

Netto driftsresultat (beløp i kr 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
Netto driftsresultat	26 321	-72 711	42 946	110 080	29 576
- Netto premieavvik	58 373	8 985	-32 449	101 348	6 246
= Korrigert netto driftsresultat	-32 052	-81 696	75 395	8 732	23 329

Korrigert for premieavvik er netto resultatgrad 0,68 % i 2022. Dette er en økning fra 2021 hvor netto resultatgrad korrigert for premieavvik var 0,27 %.

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og fordeles til kommunene gjennom inntektssystemet. Frie inntekter utgjorde 2,231 mrd. kroner i 2022.

Skattedekningsgraden viser hvor stor del av sum driftsutgifter som blir finansiert ved skatteinntektene, mens skatte- og rammetilskuddsgraden viser hvor stor del av driftsutgiftene som blir finansiert av frie inntekter.

Frie inntekter i % av sum driftsutgifter

	2018	2019	2020	2021	2022
Skattedekningsgrad	30,41 %	29,69 %	28,99 %	31,91 %	31,90 %
Rammetilskudd	34,42 %	32,60 %	34,65 %	34,43 %	32,78 %
Skatte- og rammetilskuddsgrad	64,84 %	62,29 %	63,64 %	66,35 %	64,68 %

Skatte- og rammetilskuddsgraden er i 2022 på 64,68 %, noe som er en nedgang på 1,67 prosentpoeng i forhold til 2021. En nedgang i skatte- og rammetilskuddsgrad betyr at en større andel av driftsutgiftene må finansieres av andre inntekter, som for eksempel brukerbetaling, salgs- og leieinntekter, eiendomsskatt, refusjoner og overføringer fra andre og egenkapital. I 2022 innebærer det at 35,32 % av driftsutgiftene finansieres med andre inntekter og bruk av tidligere års avsatte inntekter. Tilsvarende tall for 2021 var 33,65 %.

Det samlede investeringsnivået har ligget relativt høyt de senere årene, men hadde en nedgang i 2020 og 2021. Rene investeringsprosjekter utgjorde til sammen 336,5 mill. kroner i 2022, som er en økning fra 247,1 mill. kroner i 2021.

Investeringsstall i % av driftsinntekter

	2018	2019	2020	2021	2022
Brutto investeringsutgifter	20,93 %	15,78 %	9,10 %	7,63 %	9,79 %
Netto finansieringsbehov ¹	17,02 %	18,43 %	12,92 %	5,17 %	8,16 %

¹ Netto finansieringsbehov = Investeringsutgifter + Utlån/aksjer + Renter/avdrag startlån – Investeringsinntekter - Netto driftsresultat

Normtallet tilsier at brutto investeringsutgifter ikke bør utgjøre mer enn 15 % av de totale driftsinntektene. Tabellen over viser at kommunen i 2022 ligger, som de to foregående år, under normtallet etter å ha oversteget normtallet i flere år. Ringsaker kommune følger opplegget med å etablere et lavere investeringsnivå i årene fremover, og i handlingsprogram med økonomiplan 2022-2025 fremgår det at en for en god periode fremover styrer etter en «handlingsregel» som tilsier at lånegjelden, korrigert for den delen av gjelden som er helt eller delvis selvfinansierende og startlån, ikke skal utgjøre mer enn 2,0 mrd. kroner.

Ringsaker har vedtatt et overordnet finansielt måltall som tilsier at egenfinansiering bør utgjøre minimum 10 % av investeringsutgiftene. Tabellen nedenfor viser egenfinansieringen av investeringsutgiftene de siste fem årene.

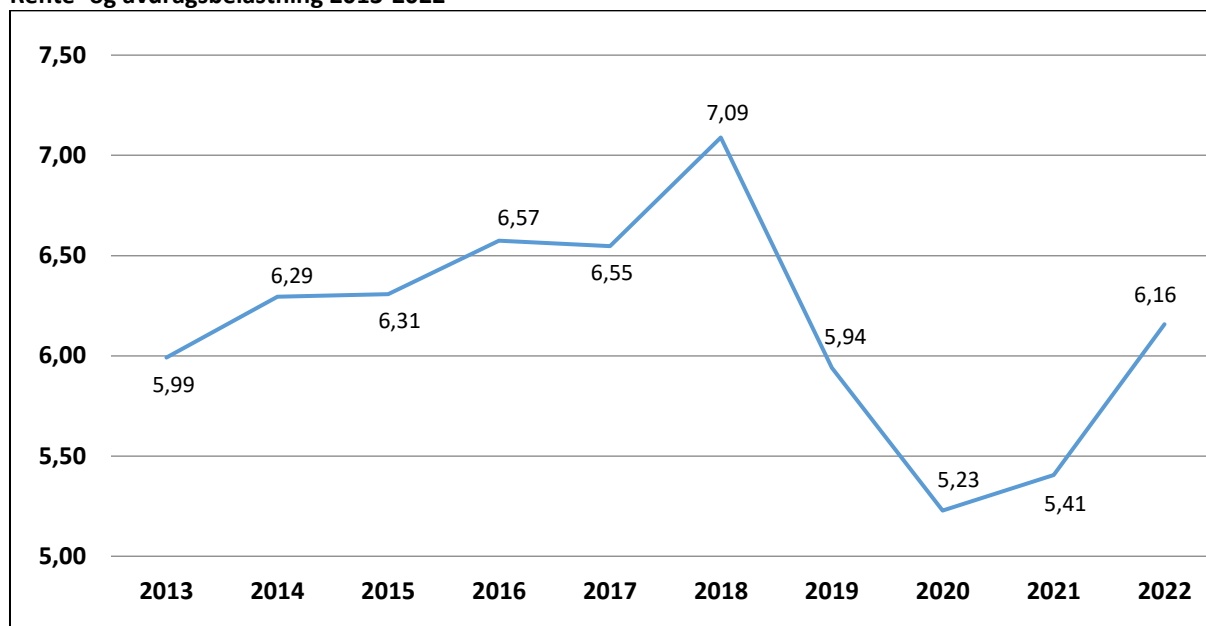
Egenfinansiering i % av investeringsutgiftene

	2018	2019	2020	2021	2022
Egenfinansiering i % av investeringsutgiftene	22,01 %	49,37 %	41,74 %	29,31 %	30,33 %
Egenfinansiering uten momskompensasjon	13,23 %	35,88 %	30,13 %	19,83 %	17,76 %

Ringsaker kommune har høyere egenfinansiering av investeringsutgiftene enn måltallet sier. Dersom en holder momskompensasjonen utenfor beregningen, vil en få en egenfinansiering på 17,8 % av investeringsutgiftene i 2022. Dette er også godt innenfor måltallet.

Figuren nedenfor viser hvor stor andel av driftsinntektene som har gått med til å dekke renter og avdrag på kommunens lån de ti siste årene.

Rente- og avdragsbelastning 2013-2022

Kommunens overordnede finansielle måltall tilsier at rente- og avdragsbelastningen ikke bør overstige 7 % av driftsinntektene. Med en rente- og avdragsbelastning på 6,16 % av driftsinntektene i 2022 er en innenfor måltallet. Rente- og avdragsbelastningen var stigende fra 2013 til 2018, mens den ble redusert i 2019 og 2020. Fra 2021 er det igjen en liten økning i rente- og avdragsbelastningen, og en ytterligere økning i 2022. Hovedforklaringen til økningen er økt rentenivå gjennom 2022 som bidrar til økt rentebelastning i driftsregnskapet. I tillegg kommer årets låneopptak med 265,034 mill. kroner. Avdragsutgiftene i driftsregnskapet økte med totalt 16,8 mill. kroner i 2022, fra 112,0 mill. kroner i 2021 til 128,8 mill. kroner i 2022. I 2021 ble 10 mill. kroner i avdrag utover minimumsavdrag flyttet fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. Renteutgiftene er i samme periode økt med 19,9 mill. kroner fra 63,0 mill. kroner til 82,9 mill. kroner.

Det gjøres fortløpende vurderinger av behovet for rentebindinger for å sikre et stabilt rentenivå i samsvar med budsjettforutsetningene, jf. del 1.4 om finans- og gjeldsforvaltningen.

1.3.5 Balanseregnskapet

Balanseregnskapet er en oppstilling over kommunens økonomiske status pr. 31.12. i regnskapsåret. Balansen viser på den ene siden kommunens bokførte eiendeler og på den andre siden bokført gjeld og egenkapital.

I oversikten under presenteres hovedtall fra balanseregnskapet, og en henvisning til noter til årsregnskapet. Notene vises detaljert i årsregnskapsheftet etter de obligatoriske regnskapsoppstillingene.

Som en note til balanseregnskapet inngår memoriakonti for blant annet ubrukte lånemidler. Hensikten med slike konti er å holde rede på hvor stor andel av opptatte lån som fremdeles ikke er benyttet til finansiering av en investeringsutgift. Kommunen kan ha ubrukte lånemidler fra tidligere år som ikke er brukt som planlagt, som følge av at investeringsbudsjettet er ettårig. Dette er i henhold til veileder fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) for budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet, som sier at investeringsprosjekter som går

over flere budsjettår kun skal budsjetteres med den delen av utgiftene som en forventer blir brukt i løpet av året. På grunn av forskjell i tid mellom budsjettering/finansiering og gjennomføring av investeringsprosjektene vil det derfor som regel være en beholdning av ubrukte lånemidler. Selve låneopptaket er imidlertid bokført som langsiktig gjeld med motpost i omløpsmidlene. Pr. 31.12.2022 har Ringsaker kommune 241,1 mill. kroner i ubrukte lånemidler.

Endringer i sammensetningen av balanseregnskapets aktiva (eiendeler) og passiva (gjeld og egenkapital) pr. 31.12.2022 er et resultat av kommunens økonomiske virksomhet i året som har gått. Med unntak av interne overføringer i drifts- og investeringsregnskapet påvirkes balansen av alle andre regnskapstransaksjoner.

Balansen (beløp i kr 1.000)

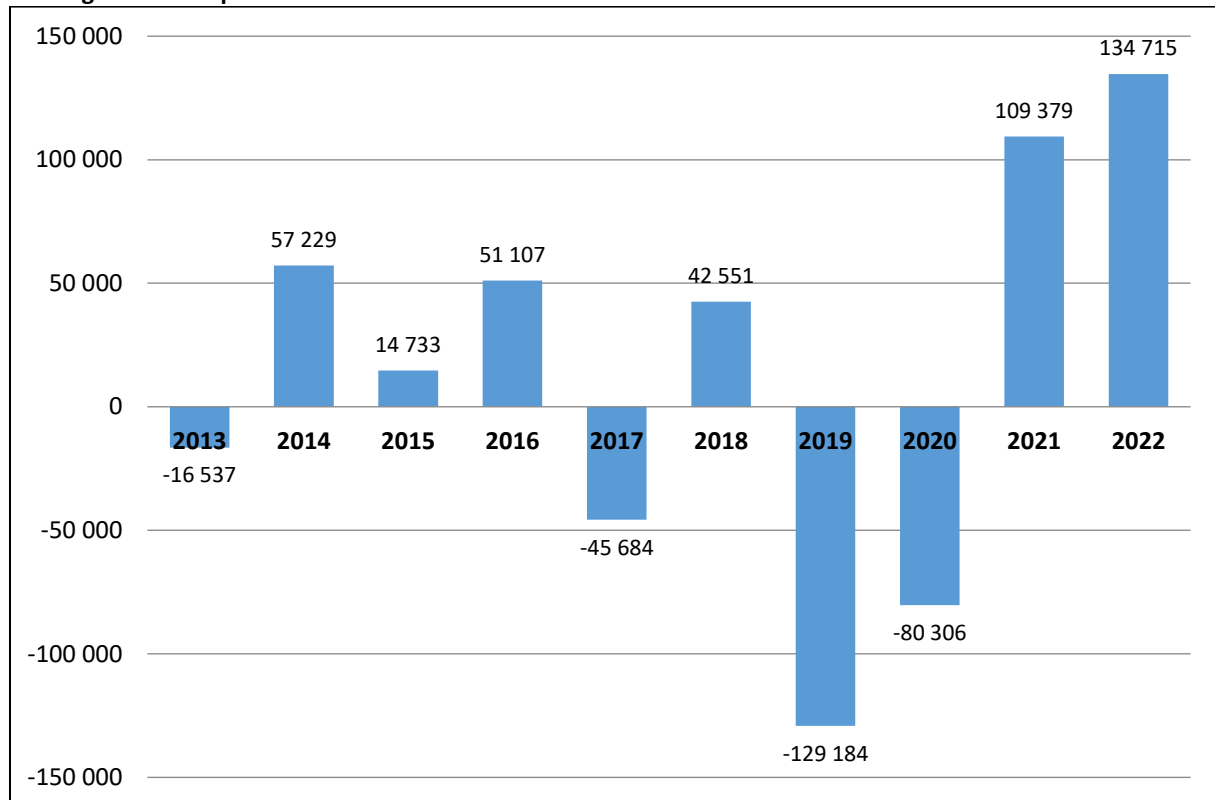
	Note	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Eiendeler			
A: Anleggsmidler		12 096 041	11 688 803
I: Varige driftsmidler			
1. Faste eiendommer og anlegg	9	4 807 225	4 780 415
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	9	95 255	92 462
II. Finansielle anleggsmidler			
1. Aksjer og andeler	6	3 120 770	3 114 748
2. Obligasjoner	6	0	0
3. Utlån	2,15	464 222	382 862
III. Immaterielle eiendeler			
IV. Pensjonsmidler	4	3 608 569	3 318 316
B: Omløpsmidler		1 680 665	1 546 300
I. Bankinnskudd og kontanter			
		1 169 832	1 078 894
II. Finansielle omløpsmidler			
		0	0
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer			
		510 833	467 405
1. Kundefordringer		346 214	309 033
2. Andre kortsiktige fordringer		0	0
3. Premieavvik	4	164 619	158 373
Sum eiendeler		13 776 705	13 235 102
Egenkapital og gjeld			
C: Egenkapital		6 365 972	6 326 931
I. Egenkapital drift			
		736 538	712 121
1. Disposisjonsfond	7	663 772	618 950
2. Bundne driftsfond	7	72 766	93 170
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0

	Note	Regnskap 2022	Regnskap 2021
II. Egenkapital investering		256 517	199 357
1. Ubundet investeringsfond	7	155 083	151 481
2. Bundne investeringsfond	7	101 434	47 876
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	7	0	0
III. Annen egenkapital		5 372 917	5 415 453
1. Kapitalkonto	8	5 389 137	5 431 673
2. Prinsippendringer som påvirker arb.kap. drift	20	-15 906	-15 906
3. Prinsippendringer som påvirker arb.kap. investering	20	-314	-314
D: Langsiktig gjeld		6 947 965	6 445 052
I. Lån		3 553 923	3 297 604
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	13	3 553 923	3 297 604
2. Obligasjonslån		0	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	4	3 394 042	3 147 448
E: Kortsiktig gjeld		462 769	463 119
I. Kortsiktig gjeld		462 769	463 119
1. Leverandørgjeld		138 967	151 267
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		323 802	311 853
5. Premieavvik	4	0	0
Sum egenkapital og gjeld		13 776 705	13 235 102
F: Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		241 061	187 922
II. Andre memoriakonti		11 069	-1 399
III. Motpost for memoriakontiene		-252 130	-186 523

Nivå, sammensetning og utvikling av arbeidskapitalen er sentrale forhold i et kommunalt regnskap. Arbeidskapitalen er definert som omløpsmidler minus kortsiktig gjeld, og utgjør 1,218 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Arbeidskapitalen gir et bilde av kommunens likviditetssituasjon. Det er viktig at den finansielle styringen er slik at arbeidskapitalen til enhver tid er stor nok til at kommunen kan betale sine forpliktelser til rett tid.

Endring i arbeidskapitalen er blant annet et uttrykk for om kommunens betalingsevne har forbedret eller forverret seg i løpet av året. Figuren nedenfor viser hvordan arbeidskapitalen har endret seg de ti siste årene.

Endring i arbeidskapitalen 2013-2022

I løpet av 2022 er arbeidskapitalen økt med 134,7 mill. kroner. Av dette har transaksjoner i driftsregnskapet (utgifter, inntekter, utbetalinger og innbetalinger) økt arbeidskapitalen med 29,6 mill. kroner, og transaksjoner i investeringsregnskapet har økt arbeidskapitalen med 52,0 mill. kroner. Endring i beholdning av ubrukte lånemidler har økt arbeidskapitalen med 53,1 mill. kroner.

Ved beregning av arbeidskapitalutviklingen er det viktig å være klar over at det i arbeidskapitalen ligger 241,1 mill. kroner i ubrukte lånemidler. Beholdningen av ubrukte lånemidler ligger som en del av omløpsmidlene frem til de blir brukt. Når disse lånemidlene som forutsatt blir brukt til finansiering av investeringsprosjekter eller til videreutlån, medfører dette en tilsvarende reduksjon av arbeidskapitalen.

Korrigert for ubrukte lånemidler er arbeidskapitalen 976,8 mill. kroner, en økning på 81,6 mill. kroner fra 2021. Den korrigerte arbeidskapitalen tilsvarer egenkapitalens fondsdel.

En gjennomgang av kommunens likvider viser at en betydelig del av kommunens arbeidskapital er reservert bestemte formål. For å kunne vurdere kommunens betalingsevne er det derfor viktig å se på hvordan de likvide midlene er fordelt mellom bankinnskudd og andre typer ofte reserverte plasseringer. Kommunens likvide midler (kasse og bankinnskudd) utgjorde ved utgangen av 2022 i underkant av 1,170 mrd. kroner.

Ubrukte lånemidler ligger inne som en del av kommunens kasse/bank beholdning. De ubrukte lånemidlene kan bare brukes til investeringer og er derfor ikke å anse som en del av kommunens kortsiktige likviditet. Ubrukte lånemidler utgjør 20,6 % av bankinnskuddene pr. 31.12.2022.

Avsatte fondsmidler inngår også som en del av kommunens likvide beholdning. Bundne fond kan ikke overføres til andre formål og bør som et minimum trekkes ut når en vurderer kommunens likviditet.

Ringsaker kommune har 174,2 mill. kroner i bundne fond, som utgjør 14,9 % av bankinnskuddene pr. 31.12.2022.

I en sunn kommuneøkonomi bør arbeidskapitalen utgjøre minst 8-10 % av driftsinntektene. Tabellen nedenfor viser at likviditeten i Ringsaker kommune over tid har vært god.

Nøkkeltall vedrørende likviditeten

	2018	2019	2020	2021	2022
Arbeidskapital i % av driftsinntektene	42,55 %	36,07 %	32,23 %	33,45 %	35,43 %
Korr. arbeidskapital i % av driftsinntektene	35,65 %	26,32 %	21,47 %	23,29 %	23,35 %
Driftslikvider i % av driftsinntektene	15,20 %	11,35 %	9,69 %	7,73 %	6,31 %

Ved utgangen av 2022 hadde Ringsaker kommune en arbeidskapital i prosent av driftsinntektene på 35,43 %, som er godt over normtallet, og en økning på 1,98 prosentpoeng fra 2021.

Kommunens finansielle måltall tilsier at arbeidskapitalen utover bundne fond og ubrukte lånemidler bør utgjøre minst 20 % av driftsinntektene for å sikre at likviditeten er tilstrekkelig for å håndtere løpende utbetalinger. Korrigert for ubrukte lånemidler og bundne fond utgjør arbeidskapitalen 23,35 % av driftsinntektene i 2022, som er over måltallet.

Tar en også hensyn til at betydelige deler av de ubundne fondsmidlene er knyttet til bestemte formål og korrigerer for disse utgjør resterende driftslikvider 6,31 % av driftsinntektene. Dette er en reduksjon på 1,42 prosentpoeng fra 2021 hvor tilsvarende tall var 7,73 %. Reduksjonen skyldes økning i ubrukte lånemidler og en økning i disposisjonsfond og bundne investeringsfond.

Et kommunalt krav oppstår når kommunen sender faktura for betalbare tjenester. Forfallsdato fremkommer tydelig på alle fakturaene. Hvis fakturaen ikke er betalt innen forfall, går fakturaen over fra å være et kommunalt krav til å bli en kommunal restanse. Tabellen nedenfor viser restansene i de ulike typer av krav pr. 31.12.2022.

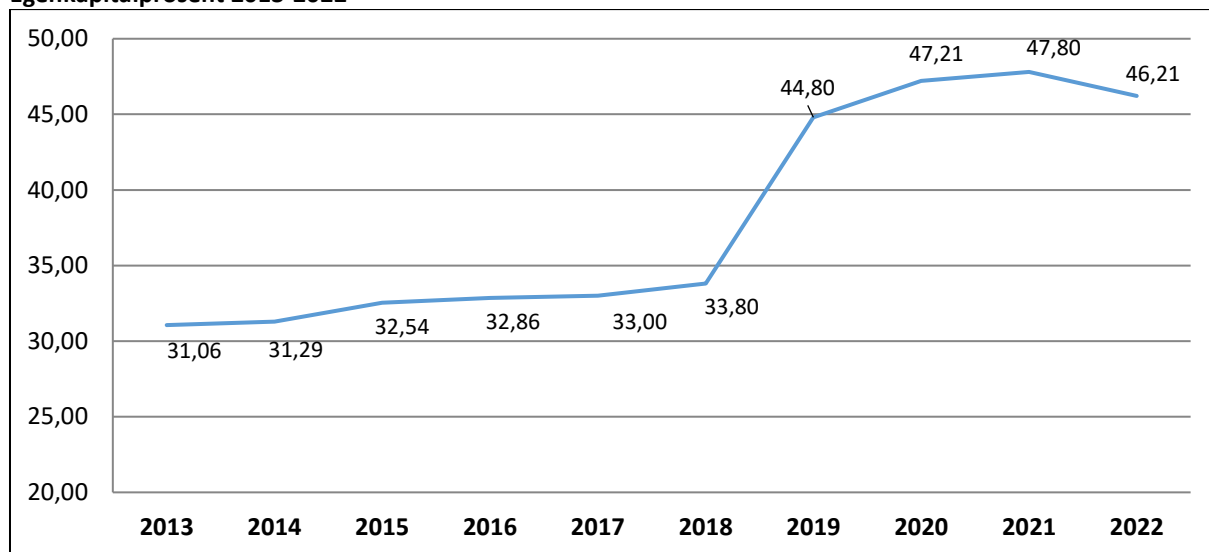
Restanse kommunale krav (beløp i kr 1.000)

	Saldo 31.12.2022	Fakturert, forfall 2023	Korrigert saldo 2022
Eiendomsavgifter	7 418	746	6 672
Eiendomsskatt	32	0	32
Teknisk	3 397	2 520	877
Oppmåling	2 119	1 855	264
Arealplanlegging	81	0	81
Vann og avløp	820	50	770
Brann	698	685	13
Jordleie	6	0	6
SFO	452	0	452
Barnehage	431	0	431
Musikkskolen	42	0	42
Hjemmetjenester	4 141	2 372	1 770
Husleie	2 369	0	2 369
Bibliotek	17	5	12
Diverse	1 824	1 555	269
Refusjonskrav	15 289	14 736	553
Sum	39 136	24 524	14 612

Korrigert for krav som har forfall i 2023, har kommunen restanser på 14,6 mill. kroner pr. 31.12.2022. Dette er en økning på 2,8 mill. kroner fra 2021, som i all hovedsak gjelder eiendomsavgifter, husleie og refusjoner.

Et vanlig mål for å beregne soliditet er egenkapitalprosenten. Med egenkapitalprosent menes den bokførte egenkapitalen sett opp mot sum av gjeld og egenkapital (passiva). Egenkapitalprosenten viser hvor stor del av eiendelene som er finansiert med egenkapital. Nedenfor vises utviklingen i egenkapitalprosenten de ti siste årene.

Egenkapitalprosent 2013-2022

Ringsaker kommune hadde ved utgangen av 2022 en egenkapitalgrad på 46,21 %, som er en liten nedgang fra 2021 hvor tilsvarende tall var 47,8 %. Dette er over normtallet som tilsier en egenkapitalgrad på minst 30 %. Egenkapitalgraden må ses i sammenheng med andre nøkkeltall. Utviklingen i resultatgrad vil som oftest gjenspeile seg i egenkapitalgraden.

Kommunens kapitalkonto var ved utgangen av 2022 på 5,389 mrd. kroner. Saldoen på kommunens kapitalkonto viser hovedsakelig kommunens samlede egenfinansiering av anleggsmidler. Størrelsen på kommunens kapitalkonto utgjorde 44,55 % av kommunens anleggsmidler ved utgangen av 2022.

Ringsaker kommunes langsiktige lånegjeld pr. 31.12.2022 utgjør 3,554 mrd. kroner. Tabellen nedenfor viser utviklingen i langsiktig lånegjeld de siste fem årene.

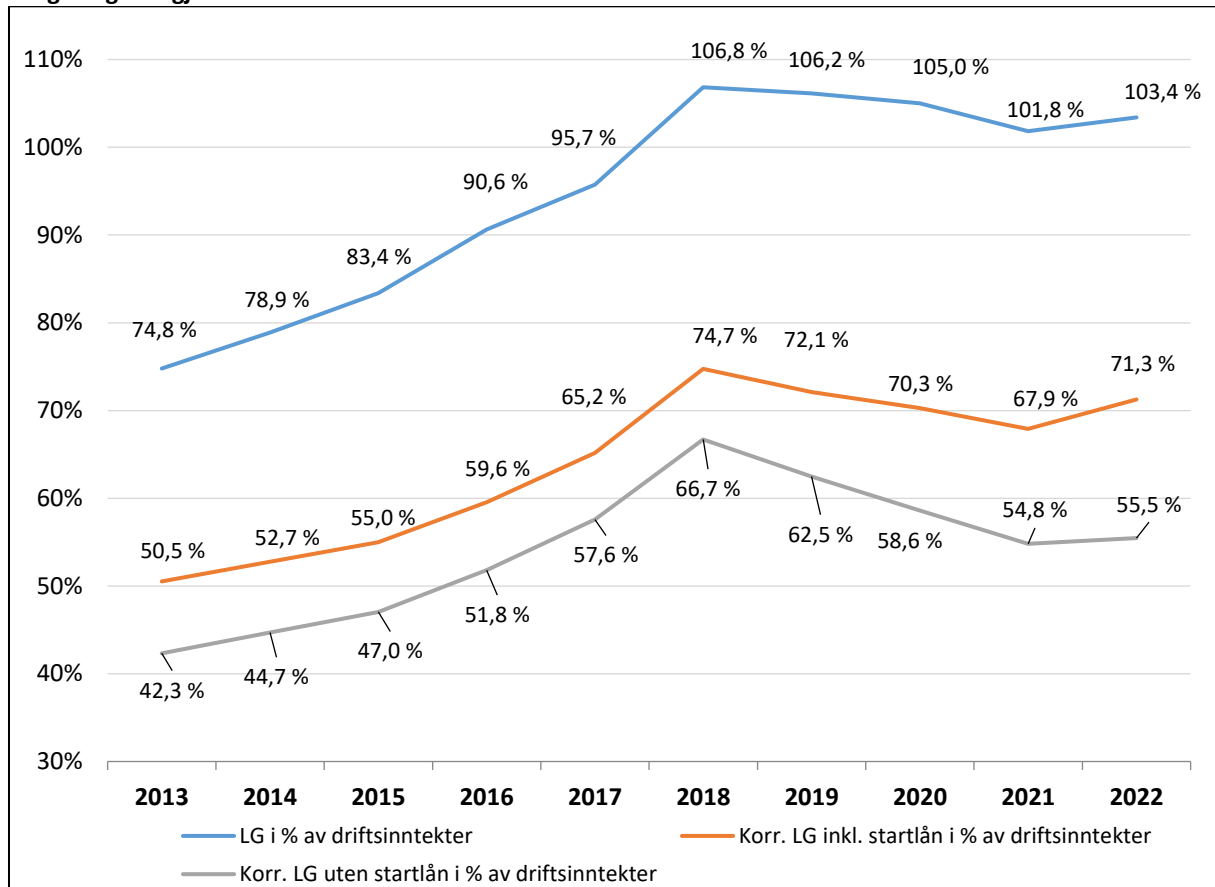
Utvikling av kommunens lånegjeld (beløp i kr 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
+ Bruk av lån	453 586	371 361	266 433	251 689	361 895
+ Endring ubrukte lån	62 320	38 179	43 703	25 011	53 139
- Avdrag	135 900	278 433	240 498	151 316	158 716
= Netto økning i gjeld	380 006	131 107	69 638	125 384	256 318
Langsiktig gjeld (LG)	2 971 476	3 102 583	3 172 221	3 297 605	3 553 923
LG pr innbygger (i kr)	86 160	89 237	90 902	94 021	100 181

Ringsaker kommunes lånegjeld har økt med 256,3 mill. kroner fra 2021 til 2022, som er en høyere økning enn foregående år. Økningen fra 2021 til 2022 skyldes økt låneopptak av startlån med 50 mill. kroner og økt låneopptak til investeringer.

I en vurdering av kommunens gjeldssituasjon er imidlertid andelen gjeld som er helt eller delvis selvfinansierende av vesentlig betydning. Figuren under viser hvordan den langsiktige lånegjelden i prosent av driftsinntektene har utviklet seg siden 2013 både før og etter korreksjoner for den delen av gjelden som er helt eller delvis selvfinansierende og startlån.

Langsiktig lånegjeld i % av driftsinntektene 2013-2022

Av kommunens samlede langsiktige lånegjeld pr. 31.12.2022 på 3,554 mrd. kroner, utgjør gjeld innen selvkostområdet for vann, avløp og renovasjon (VAR) 973,8 mill. kroner. Denne gjelden blir finansiert gjennom brukerbetalingene. Gjeld knyttet til selvkostområdet har økt med 20,5 mill. kroner fra 2021 og utgjør 27,4 % av den totale langsiktige gjelden ved utgangen av 2022. Korrigert for den langsiktige lånegjelden til VAR-sektoren utgjør den langsiktige lånegjelden 2,58 mrd. kroner eller 75,1 % av driftsinntektene.

Kommunen mottar i tillegg rentekompensasjonstilskudd for skoleanlegg, og kompensasjonstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem fra Husbanken til delvis finansiering av lån knyttet til skoleanlegg og omsorgsboliger/sykehjem. Ringsaker kommune mottok kr 475.000 fra Husbanken i 2022 til dekning av renteutgifter for investeringer utført ved ti skoler. Rentekompensasjonen beregnes sjablongmessig med utgangspunkt i et serielån med 20-års løpetid, 5-års avdragsfrihet og flytende rente i Husbanken. Beregningsgrunnlaget for kommunens rentekompensasjon er 69,7 mill. kroner. Dette utgjør anslagsvis 2,0 % av kommunens langsiktige lånegjeld ved utgangen av året.

Kompensasjonstilskuddet til omsorgsboliger og sykehjem dekker utgifter både til renter og avdrag. Tilskuddets størrelse beregnes ut fra godkjente kostnader for en omsorgsbolig/sykehjem, og vil tilsvare utgifter knyttet til et serielån i Husbanken med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og med den til enhver tid flytende husbankrenten. Ringsaker kommune mottok 5,6 mill. kroner fra Husbanken i 2022 til dekning av renter og avdrag på lån for investeringer utført ved 17 omsorgsboliger/sykehjem. Beregningsgrunnlaget for kommunens kompensasjon er 60,3 mill. kroner. Dette utgjør anslagsvis 1,7 % av kommunens langsiktige lånegjeld ved utgangen av året.

Korrigert for den andelen av gjelden som er helt eller delvis selvfinansierende, utgjør den langsiktige lånegjelden ved utgangen av året anslagsvis 2,45 mrd. kroner. Dette er 71,3 % av driftsinntektene, og er en økning på 3,4 prosentpoeng fra 2021.

Korrigeres det for startlån på 543,8 mill. kroner, utgjør den langsiktige lånegjelden 1,906 mrd. kroner, som er 55,5 % av driftsinntektene. Normtallet for langsiktig lånegjeld tilsier at denne ikke bør overstige 50 % av driftsinntektene. For å få låneandelen ned mot anbefalt nivå på 50 %, betinger dette enten et lavere investeringsvolum og lavere låneopptak, og/eller frigjøring av midler i driftsregnskapet til finansiering av investeringer.

Det gjennomføres store investeringer i hele kommunen både i infrastruktur og tjenestebygg. For at normtallet for langsiktig gjeld igjen skal komme under 50 % må skissert opplegg følges for investeringsnivå i årene som kommer. I handlingsprogram med økonomiplan 2022-2025 fremgår det at investeringer styres etter en «handlingsregel» som tilsier at lånegjelden korrigert for den delen av gjelden som er helt eller delvis selvfinansierende og startlån, ikke skal utgjøre mer enn 2,0 mrd. kroner. Ringsaker kommune er innenfor handlingsregelen på 2,0 mrd. kroner i 2022, da denne gjelden utgjør 1,906 mrd. kroner ved årsskiftet. Nærmere oversikt over langsiktig gjeld finnes i balansen under punkt D-I-1 i regnskapsheftet.

Pensjonsforpliktelsene bokføres sammen med den ordinære langsiktige lånegjelden og utgjør 3,394 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Dette er en økning på 246,6 mill. kroner fra 2021. Pensjonsforpliktelsene er nåverdien av de ansattes opptjente pensjonsrettigheter, og beregnes av pensjonskassens aktuarer.

Under kommunens anleggsmidler fremgår beholdningen av pensjonsmidler med 3,609 mrd. kroner, som er en økning på 290,3 mill. kroner fra 2021. Pensjonsmidler er summen av de pensjonspremier kommunen har innbetalt til pensjonsordningene i KLP og SPK for å dekke de ansattes opptjente pensjonsrettigheter. Pensjonsmidlene er større enn pensjonsforpliktelsene, og kommunen har netto pensjonsmidler på 214,5 mill. kroner.

Langsiktig gjeld inkludert pensjonsforpliktelsene utgjør 6,948 mrd. kroner. Dette korrigerte uttrykket for langsiktig gjeld tilsvarer 202,1 % av driftsinntektene. Dette er en økning fra 2021 hvor tilsvarende tall var 199 %.

Ringsaker kommune har vedtatt et overordnet finansielt måltall som tilsier at disposisjonsfondet bør utgjøre minimum 20 % av driftsinntektene. Tabellen nedenfor viser utviklingen i måltallet de siste fem årene.

Disposisjonsfond i % av driftsinntektene

	2018	2019	2020	2021	2022
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	26,46 %	18,73 %	16,77 %	19,12 %	19,31 %

Disposisjonsfond i % av driftsinntektene utgjør 19,3 % i 2022, og er en liten økning fra 2021, men noe under måltallet på 20 %. I budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 er dette måltallet justert til 15 %.

I tabellen under vises utviklingen i kommunens fondsbeholdning.

Utvikling av kommunens fond (beløp i kr 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
Disposisjonsfond	735 842	547 388	506 656	618 950	663 772
Bundne driftsfond	105 392	87 119	100 664	93 170	72 766
Ubundne investeringsfond	243 366	217 806	158 097	151 481	155 083
Bundne investeringsfond	5 406	78 504	61 693	47 876	101 434
Sum fond	1 090 006	930 818	827 111	911 477	993 055

Disposisjonsfond er midler avsatt av netto driftsresultat, og som i henhold til lov eller forskrift ikke er formelt øremerket for bestemte formål. Totalt har kommunen ved årsskiftet 663,8 mill. kroner disposisjonsfond. Dette er en økning på 44,8 mill. kroner i forhold til regnskapet for 2021. Økningen i disposisjonsfond skyldes i all hovedsak avsetning av merinntekter under VO 90 Felles.

Total fordeling av disposisjonsfond fremgår i balansen under punkt C-I-1 i regnskapsheftet. Selv om disse fondene i navnet er frie fond, må en være klar over at de likevel i praksis vil være knyttet til bestemte formål.

Bundne driftsfond er fond som i henhold til lov eller forskrift er avsatt til bestemte driftsformål. Som vilkår for et tilskudd kan det være forutsatt at midlene er øremerket og kun kan anvendes til spesielle formål. Dersom det i lov/forskrift eller som vilkår for tilskuddet er angitt at midler ikke kan nyttes til andre formål, er avsetning til fond eneste mulighet dersom midlene ikke er oppbrukt i løpet av året. Selvkostfond til vann, avløp, renovasjon, feiing og byggesaksgebyrer er eksempler på bundne fond hvor lovverket sier at gebyrene kun skal dekke kommunens utgifter for tjenesten og et eventuelt overskudd skal avsettes til bundet fond.

Samlet har kommunen ved årsskiftet 72,8 mill. kroner i bundne driftsfond. Dette er en nedgang på 20,4 mill. kroner fra 2021, som i all hovedsak skyldes bruk av VAR-fond i regnskapet for 2022. Total fordeling av bundne driftsfond fremgår i balansen punkt C-I-2 i regnskapsheftet.

Ubundne investeringsfond er avsatte midler av inntekter fra salg av fast eiendom eller andre anleggsmidler som fritt kan nyttes av kommunen generelt til finansiering av utgifter i investeringsregnskapet. Driftsmidler og tilskudd til et investeringsprosjekt som budsjetteres et år, men ikke kommer til utbetaling før et senere år, vil i mellomtiden bli plassert på et ubundet investeringsfond. Kommunen har ved årsskiftet 155,1 mill. kroner i ubundne investeringsfond. Dette er en økning på 3,6 mill. kroner fra 2021, som i hovedsak skyldes økt tomtsalg som er avsatt til fond jordkjøp. Total fordeling av ubundne investeringsfond fremgår i balansen punkt C-II-1 i regnskapsheftet.

Investeringsfondet utgjør 9,6 mill. kroner og fond jordkjøp utgjør 31,0 mill. kroner pr. 31.12.2022. Hvor mye fondene vil bli tilført i perioden, vil avhenge av størrelsen på tomtsalget, tilbakeføring til fond jordkjøp i forbindelse med utbyggingsprosjekter samt avsetninger i forbindelse med avslutning av prosjektrekskap.

Bundne investeringsfond er avsatte inntekter/innbetalinger i investeringsregnskapet som i henhold til lov eller forskrift, eller etter nærmere bestemmelse av innbetaler, er forutsatt nyttet til bestemte formål i investeringsregnskapet.

Kommunen har ved årsskiftet 101,4 mill. kroner i bundne investeringsfond. Dette er en økning fra 2021 på 53,6 mill. kroner, som i all hovedsak skyldes mottatt investeringstilskudd fra Husbanken knyttet til nytt sykehjem i Moelv på 47,6 mill. kroner. Total fordeling fremgår i balansen punkt C-II-2 i regnskapsheftet.

Aksjonsgruppa for TV-aksjonen 2022 i Ringsaker kommune koordinerte og la til rette for gjennomføringen av årets TV-aksjon. Inntektene gikk til Leger Uten Grensers arbeid for å gi livreddende helsehjelp og medisiner til mennesker som trenger det mest.

1.4 Kort om finans- og gjeldsforvaltningen

I årsberetningens kapittel 1.3 inngår en nærmere analyse av kommunens likviditetssituasjon og langsiktige gjeld pr. 31.12.2022. Under gis en redegjørelse om kommunens finansforvaltning, både forvaltningen av kommunens likviditet og langsiktige lån.

I henhold til kommunens finans- og gjeldsreglement rapporteres det til kommunestyret om finans- og gjeldsforvaltningen tre ganger i året, hvor det utarbeides en egen gjeldsrapport. Rapporteringen foretas i forbindelse med 1. og 2. tertial, samt ved årets slutt.

1.4.1 Aktiva

I tabellen under har en vist sammensetningen av de likvide midlene (innen omløpsmidlene) slik det fremgår av de avlagte regnskapene i perioden 2018-2022. Utviklingen har for de ulike aktivaklassene vært slik:

Likvide midler (beløp i 1.000 kr)

	2018	2019	2020	2021	2022
Kasse	49	42	34	33	36
Bank	1 334 370	1 122 431	1 017 295	1 078 861	1 169 796
Sum	1 334 419	1 122 473	1 017 329	1 078 894	1 169 832

Bortsett fra små kassebeholdninger er alle likvide midler plassert innen kategorien bankinnskudd. Disse følger bankavtalens vilkår om flytende rente basert på pengemarkedsrenten NIBOR 3 måneder korrigert for margin. Dette innbefatter også ikke-disponible bankinnskudd med 76,7 mill. kroner, som består av skattetrekksmidler og gavekonti. I 2022 var årlig gjennomsnitt for 3 måneder NIBOR-rente 2,06 %. I tillegg kommer avtalt margin med banken. I kommunens beholdning av likvide midler ligger blant annet ubrukte lånemidler på 241,1 mill. kroner og fondsmidler på til sammen 993,1 mill. kroner.

Av praktiske grunner hadde kommunen pr. 31.12.2022 om lag 2,8 mill. kroner i annen bank enn hovedbankforbindelsen. Dette er bank som brukes som oppgjørsbank i samarbeidet om kjøp av strøm sammen med fylkeskommunen og kommunene i området.

Kommunen har hovedbankavtale med Sparebank 1 Østlandet som trådte i kraft 1.11.2021 for en periode på tre år med mulighet for forlengelse med ett år.

1.4.2 Passiva

Kommunens langsiktige gjeld utgjorde 3,554 mrd. kroner pr. 31.12.2022. Av dette var startlån til videreutlån 543,8 mill. kroner. Utviklingen av den langsiktige gjeldens sammensetning er vist i tabellen under.

Langsiktig lånegjeld (beløp i 1.000 kr)

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Investeringslån Husbanken	4 894	3 636	2 363	1 045	306
Startlån Husbanken	223 849	281 533	353 048	423 724	543 784
Lån i Kommunalbanken	1 937 039	1 715 815	1 547 708	1 649 867	1 832 997
Lån i KLP Kommunekreditt AS	805 694	1 101 598	1 269 102	1 222 969	1 176 836
Sum	2 971 476	3 102 583	3 172 221	3 297 605	3 553 923

Låneporteføljen er i 2022 fulgt opp i samarbeid med kommunens hovedbankforbindelse Sparebank 1 Østlandet, som har etablert et rådgivningsteam for kommunen. I sammensetningen av gjelden benyttes fastrenteavtaler og rentebytteavtaler. En andel av kommunens lån, til sammen 1,530 mrd. kroner, er sikret mot renteoppgang gjennom 12 rentebytteavtaler pr. 31.12.2022. Det aller meste av kommunens lån med flytende rente er knyttet opp mot 3 måneders NIBOR-rente.

Det gjøres fortløpende vurderinger av behovet for rentebindinger for blant annet å sikre et stabilt rentenivå i samsvar med budsjettforutsetningene. En rentebytteavtale på 100 mill. kroner, som utløp 17.3.2022, er ikke blitt erstattet i løpet av 2022. Bokføringen av rentebytteavtalene følger gjeldende regnskapspraksis.

Det vises for øvrig til finansrapporteringen for 2022 som inneholder detaljert oversikt og markedsverdier pr. 31.12.2022 for rentebytteavtalene.

For startlånene i Husbanken var den gjennomsnittlige renten 1,3 % i 2022.

1.4.3 Forvaltningen av kommunens konsesjonskraft

Det ble i 2005 gjennom f.sak 96/2005 lagt til rette for finansielt salg av kommunens konsesjonskraft. Det er inngått avtale om salg via Ishavskraft AS basert på en brutto fastpris på 539,1 NOK/MWh. Salget for 2022 innbrakte netto 3,050 mill. kroner.

23. juni arrangerte Ringsaker kommune Sankthansfeiring i Brumunddal og Moelv.

1.5 Regnskapsmessig resultat

Kommunens økonomistyring er blant annet basert på prinsippet om at resultatenehetene, så langt regnskapsforskriftene og kommunens samlede resultat tillater det, skal få overført mindreforbruk (overskudd) til påfølgende år. På samme måte skal resultatenehetene også få overført et eventuelt merforbruk (underskudd) til inndekning påfølgende år.

Det regnskapsmessige forbruket for flere av enhetene er høyere enn vedtatt budsjetttramme. Regnskapsresultatet for 2022 viser at enheter med merforbruk utgjør i sum 27,661 mill. kroner. Årsavregningsfondet, balansekonto 2.5600.08, er opprettet for å kunne håndtere de enkelte resultateneheters merforbruk rent regnskapsmessig, ved at fondet benyttes til å dekke opp/avregne merforbruk i de aktuelle resultateneheter i 2022. Årsavregningsfondet har pr. 31.12.2022 en saldo på 26,432 mill. kroner, og er dermed ikke stort nok til å dekke akkumulerte merforbruk til enheter med merforbruk.

Alle enerigiutgifter til kommunalt eide bygg regnskapsføres under enheten Bygg og eiendom. Det har i 2022 vært høye priser på strøm og fjernvarme, og en fikk et merforbruk på energi på til sammen 12,6 mill. kroner til tross for at energibudsjettet til Bygg og eiendom ble styrket med til sammen 26 mill. kroner i 1. og 2. tertialrapport 2022.

Disse forholdene innebærer at enheter som har mindreforbruk i 2022 ikke kan få overført mindreforbruket til påfølgende år i henhold til ovennevnte prinsipp. Mindreforbruk i enhetene avsettes til årsavregningsfondet og til strømfondet med til sammen 30,488 mill. kroner.

Resultateneheter som ikke har egne disposisjonsfond må tilføres midler fra årsavregningsfondet for å få et regnskap i balanse. I 2023 tilbakeføres fondet tilsvarende midler fra driftsbudsjettet til de samme enheter som har merforbruk i 2022. I 2022 er fondet belastet for følgende resultateneheter med merforbruk:

Resultateneheter med merforbruk i 2022 som tilføres midler fra årsavregningsfondet (beløp i kr 1.000)

		Akkumulert merforbruk 2022	Utgifts-/inntektsført mer- /mindreforbruk tidligere år	Mer- /mindreforbruk årets drift 2022
30	Undervisning	-1 219	-325	-894
300/310	Brøttum barne- og ungdomsskole	-424	-323	-101
301	Moelv ungdomsskole	-119	0	-119
304	Furnes ungdomsskole	-56	0	-56
316	Gaupen skole	-533	-2	-531
324	Hempa skole	-87	0	-87
40	Pleie og omsorg	-25 620	0	-25 620
424	Psykisk helse og rustjenester	-742	0	-742
440	Institusjonstjenester	-15 308	0	-15 308
442	Hjemmetjenester	-3 457	0	-3 457
444	Kommunalmedisinsk senter	-3 724	0	-3 724
446	Tilrettelagte tjenester	-2 389	0	-2 389
	Andre resultateneheter	-822	-304	-518
500	Interkommunal barnevernvakt	-209	-304	95
820	Matproduksjon	-613	0	-613
	Sum merforbruk	-27 661	-629	-27 032

Totalt merforbruk som er belastet årsavregningsfondet i 2022 og som tilbakeføres til enhetene i 2023 er 27,661 mill. kroner.

I tabellen nedenfor vises enhetenes driftsresultat for 2022 og 2021 etter at det er kompensert for koronautgifter/-vaksinering, og ekstrautgifter i forbindelse med Ringsaker mottakssenter Grande og flyktninger fra Ukraina.

Enhetens driftsresultat (beløp i kr 1.000)

	Mer-/mindreforbruk årets drift 2022	Mer-/mindreforbruk årets drift 2021
10 Politiske styringsorganer	1 468	1 461
100 Politiske styringsorganer	1 468	1 461
11 Adm. og fellesutgifter	-4 647	801
110 Kommunedirektør	58	473
120 Organisasjons- og adm.seksjonen	344	416
130 Strategiseksjonen	743	354
140 Økonomiseksjonen	55	15
150 Planseksjonen	124	1 000
160 Skole- og barnehageseksjonen	49	264
170 Helse- og omsorgsseksjonen	-6 046	-1 736
180 Seksjon for øvrige enheter	26	11
20 Barnehager	4 242	4 734
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	267	676
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	204	382
204 Nes barnehage	0	270
205 Tømmerli barnehage	341	113
206 Hempa og Vesleparken barnehage	614	20
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	221	632
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	583	184
209 Bakkehaugen barnehage	616	545
249 Barnehageformål	1 396	1 912
30 Undervisning	-1 089	2 888
300/310 Brøttum barne- og ungdomsskole	-424	-323
301 Moelv ungdomsskole	-171	102
302 Nes ungdomsskole	0	99
303 Brumunddal ungdomsskole	234	597
304 Furnes ungdomsskole	-66	24
312 Messenlia og Lismarka skole	62	348
313 Fagernes og Åsen skole	35	207
316 Gaupen skole	-533	-2
319 Kirkekretsen skole	150	217
321 Hempa skole	-232	33
322 Fagerlund skole	569	231
323 Mørkved skole	430	99
324 Kirkenær skole	76	164
325 Kylstad skole	1	159
326 Stavsberg skole	99	-77
327 Nes barneskole	195	392

	Mer-/mindreforbruk årets drift 2022	Mer-/mindreforbruk årets drift 2021
328 Moelv og Fossen skoler	388	-379
329 Lismarka og Åsen skoler	20	0
342 Voksenpedagogisk senter	1 205	2 889
343 PPT	1 464	1 124
399 Undervisningsformål – ufordelt	-4 591	-3 016
40 Pleie og omsorg	-17 224	-39 008
420 Ringsaker avlastningssenter	183	-374
424 Enhet for psykisk helse og rus	-742	1 228
440 Institusjonstjenester	-15 308	-17 628
442 Hjemmetjenester	-3 457	-5 633
444 Kommunalmedisinsk senter	-3 724	-8 265
446 Tilrettelagte tjenester	-2 389	-8 884
449 Pleie- og omsorgsformål – ufordelt	8 213	548
Andre resultatenheter	12 774	11 249
500 Barne- og ungdomsvern	457	3 324
Barnevernvakta	-209	-304
510 Sosiale tjenester	8 282	10 801
520 Helsestasjoner	531	-151
550 Kultur	751	1 649
560 Kulturskole	69	-242
570 Bibliotek	34	5
600 Brann uten feiing	532	176
610 Landbruk	318	841
620 Teknisk drift uten VAR	1 591	-1 297
630 Kart og byggesak uten byggesak	70	-1 719
800 Renhold	1 780	1 740
810 Bygg og eiendom	-2 127	-3 917
820 Matproduksjon	-613	50
870 Overføringer	82	293
Sum	-4 476	-17 875

Enhetenes driftsresultat er forbedret med 13,399 mill. kroner fra 2021 til 2022, men er likevel negativt med 4,476 mill. kroner i 2022.

Budsjettavvikene for alle virksomhetsområder er kommentert pr. virksomhetsområde i årsberetningen, og det henvises til del II for mer detaljerte forklaringer til mindre-/merforbruk.

Etter avsetning/indekning av mindre-/merforbruket i 2022 for virksomhetsområdene 10 til 88 og fellesområdene VO 89 og 90 er det for Ringsaker kommune samlet et regnskapsmessig resultat for 2022 på kr 0 iht. bestemmelsene i kap. 4 i økonomiforskriften.

II. RAPPORT FOR VIRKSOMHETSOMRÅDER

2.1 Politiske styringsorganer mv (VO nr. 10)

2.1.1. Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter de sentrale folkevalgte styringsorganene som kommunestyret, formannskapet, planutvalget, landbruksutvalget, valgstyret, kontrollutvalget, utvalg for omsorg og utvalg for oppvekst. I tillegg inngår administrasjonsutvalget, klagenemnda og brukerrådene. Videre omfattes støtte til politiske partier, kjøp av revisjonstjenester, samt godtgjørelser til medlemmer i interkommunale og regionale råd.

Kommunestyret er Ringsaker kommunes øverste organ, her avbildet utenfor Herredshuset i Moelv

2.1.2. Hovedkommentar

Ny politisk struktur ble gjeldende for det nye kommunestyret fra høsten 2019. Antall kommunestyrerepresentanter er 39 og antall medlemmer i formannskapet er 13. Landbruksutvalget, planutvalget og valgstyret er personidentisk med formannskapet.

Møteaktiviteten i politiske styrever, utvalg og brukerråd har vært på om lag samme nivå som i 2021, men med noe færre møter og saker enn i 2020. Elektroniske sakslistene er innført i mange av kommunens brukerråd. I løpet av 2022 har medlemmene i Eldrerådet og Funksjonshemmedes råd fått utdelt hvert sitt nettbrett og gitt opplæring.

Fra 1.1.2018 har ansvaret for borgerlig vigsel vært lagt til kommunene. Vigslene gjennomføres i all hovedsak i kommunens vigselssal i Administrasjonsbygget av ordfører og varaordførere. I 2022 ble det gjennomført 61 vigslene, som er høyest antall vigslene pr. år siden oppstart. Det er en økning på 14 vigslene fra 2021, hvor det ble gjennomført 47 vigslene.

2.1.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke fastsatt resultatmål for dette virksomhetsområdet.

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	11 765	13 721	12 472	12 291
Driftsinntekter	406	972	939	758
Netto driftsutgifter	11 359	12 749	11 533	11 533

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgifter	42	0	0	0
Investeringsinntekter	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	42	0	0	0

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
100 Pol. styringsorganer mv	11 533	10 065	1 468	12,7 %

Virksomhetsområdet hadde et mindreforbruk ved utgangen av 2022 på 1,468 mill. kroner. Mindreforbruket skyldes blant annet lavere utgifter til kontrollutvalg, revisjon, brukerråd og interkommunale/regionale råd enn budsjettet.

2.1.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Møter i styrer råd og utvalg

	2020		2021		2022	
	Møter	Saker	Møter	Saker	Møter	Saker
Administrasjonsutvalget	1	1	2	4	4	10
Arbeidsmiljøutvalget	4	28	4	26	4	30
Eldrerådet	7	15	8	53	10	59
Formannskapet	18	121	17	121	17	141
Funksjonshemmedes råd	6	23	6	24	5	20
Klagenemnda	7	30	4	16	5	18
Kommunestyret	9	83	10	87	9	91
Kontrollutvalget	9	66	7	65	8	67
Landbruksutvalget	8	25	3	11	2	6
Mangfolds- og inkluderingsrådet	3	4	6	32	7	29
Utvalg for omsorg	8	24	8	21	8	19
Utvalg for oppvekst	8	29	10	37	8	23
Planutvalget	16	103	17	105	16	100
Valgstyret	1	2	4	12	0	0
Ungdomsrådet	3	11	5	17	10	40
Sakkyndig skattetakstnemnd	8	133	2	18	2	13
Klagenemnda for eiendomsskattetakstsaker	16	127	17	29	1	5
Antall i alt	132	825	120	678	116	671

2.2 Adm. og fellesutgifter (VO nr. 11)

Kommunedirektør:	Jørn Strand
Assisterende kommunedirektør:	Espen Hvalby
Kommunalsjef:	Anne Kari Thorsrud
Kommunalsjef:	Sverre Rudjord
Kommunalsjef:	Håvard Haug
Plansjef:	Anne Gunn Kittelsrud
Økonomisjef:	Rita Hidemstrædet
HR-sjef:	Roger Nilssen
Strategisjef:	Alf Thomassen

2.2.1 Ansvarsområde

Virksomhetsrådets ansvar og oppgaver er i praksis tillagt kommunedirektørkontoret, som ivaretar tilrettelegging av arbeidet for de politiske styringsorganer, overordnet strategisk planlegging og ledelse og koordinering og rådgivning overfor enhetene. Det utføres også direkte brukerrettede tjenester for næringsaktører og utbyggere. Kommunedirektørkontoret ivaretar en rekke fellesordninger som personal- og organisasjonstiltak, HMS-rådgivning og bedriftshelsetjeneste, IKT-tjenester, juridiske tjenester, innkjøpsordninger, regnskaps- og lønnsfunksjon, økonomisk planlegging og rapportering, beredskapsarbeid, koordinering av personvern og IT-sikkerhet samt en rekke andre administrative oppgaver. Forvaltning og kontroll av kommunehelsetjenesten samt miljøvern er også lagt til kommunedirektørkontoret.

2.2.2 Hovedkommentar

I 2022 hadde Ringsaker kommune større vekst i folketallet enn noensinne med netto årsvekst på hele 402 innbyggere. Arbeidet med å tilrettelegge for befolkningsvekst er helt sentralt for kommunedirektørkontoret, og prioritering av arbeidsoppgavene har vært styrt av strategiene for å oppnå vekst og utvikling, både gjennom arbeidet med handlingsprogram med økonomiplan og budsjett og i arbeidet med næringsutvikling, boligprosjekter, reguleringsplaner, fag-/temaplaner og enkeltsaker. Av enkeltsaker, hvor det er nedlagt et betydelig arbeid i 2022, nevnes planlegging av firefelts E6 på strekningen Moelv–Øyer inkludert ny Mjøsbru, planlegging av dobbeltsporet jernbane, arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, arbeid for Mjøssykehus i Moelv, tilrettelegging for boligbygging, sentrumsutvikling i Brumunddal og Moelv, styrking av handelsnæringen, utviklingsprosjekter, oppfølging av sykefravær, tiltak mot ufrivillig deltid og arbeid med utvikling av systemer, rutiner og opplæring innenfor personvern og informasjonssikkerhet.

2.2.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	4,2 %	5,1 %

Virksomhetsrådet har i 2022 hatt et gjennomsnittlig sykefravær på 5,1 %, som er en økning på 0,9 prosentpoeng fra 2021. Sykefraværet er ikke relatert til arbeidssituasjonen.

Det er etablert felles HMS-utvalg for kommunedirektørkontoret. Enhetene ved kommunedirektørkontoret har hatt tilbud om individuell arbeidsplassvurdering for å forebygge belastningsplager, og rutinene for forebygging og oppfølging av sykefravær har blitt fulgt opp.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	100,32	103,82	103,82	110,32

Det er i løpet av 2022 opprettet 1 årsverk som koordinator for Helsefelleskap Innlandet, jf. k.sak 13/2021 og 1 årsverk barnekoordinator ved enheten for tjenestetildeling i henhold til endringer i velferdstjenestelovgivningen fra 1. august 2022. I forbindelse med etableringen av Alis Øst-kontoret er det i 2022 opprettet 2 årsverk som spesialrådgiver og 2,5 årsverk som lege. Alis-kontoret er fullfinansiert med tilskudd fra Helsedirektoratet.

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	234 129	283 379	219 421	278 782
Driftsinntekter	67 238	85 978	33 392	92 753
Netto driftsutgifter	166 891	197 401	186 029	186 029

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	3 853	3 335	31 468	30 827
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	3 853	3 335	31 468	30 827

Avviket mellom budsjett og regnskap skyldes tidsforskyvninger i forbindelse med kjøp av tomter og utgifter vedrørende tomtsalg. Den største investeringen er kjøp av tomt til mulig plassering av nytt Mjøssykehus i Moelv.

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
11. Adm. og fellesutgifter	186 029	190 676	-4 647	-2,5 %

Virksomhetsområdet har et merforbruk på 4,647 mill. kroner, som skyldes høyere utgifter til legevakt enn budsjettet.

2.2.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Areal- og samfunnsplanlegging

Kommuneplanen bestående av en samfunnsdel og en arealdel er to av kommunens viktigste styringsdokumenter. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel med mål og strategier for utviklingen av Ringsakersamfunnet fram mot 2040 er gjennomført med bred medvirkning og planlegges sluttbehandlet i kommunestyret våren 2023.

Kommuneplanens arealdel er gjeldende for perioden 2022-2026. En mindre revisjon av planen ble vedtatt i desember 2022. I hovedsak omfattet det endringer og tilpasninger av planbestemmelsene som følge av lovendringer og behov for nye overordnede føringer. Arealdelen er juridisk bindende og skal legges til grunn for arbeidet med detaljplaner og gjennomføring av enkelttiltak. Arealplanen skal bidra til å fremme videre vekst og utvikling i Ringsaker, og har arealer planavklart for nye nærings- og boligområder. Planen legger til grunn samordnet areal- og transportplanlegging, med vekt på at områder nært sentrum og kollektivknutepunkt skal utnyttes godt gjennom fortetting og omforming til bybebyggelse. Arealdelen skal på nytt revideres med oppstart i 2023, med hovedfokus på arealbruk og endringer i plankartet.

Nye Veier AS har ansvaret for planlegging, bygging og drift av firefelts E6 fra Kolomoen i Stange til Ensby i Øyer. Strekningen Arnkværn-Moelv ble ferdigstilt til Moelv i 2020. Endringer særlig knyttet til sidearealene behandles fortløpende i tett dialog med Nye Veier og entreprenør. I 2022 ble det blant annet bygget ny rundkjøring på fv. 184 ved TINE. Arbeidet med reguleringsplan for E6 Moelv-Øyer

inkludert ny Mjøsbru er startet opp. E6 på denne strekningen forventes bygd ferdig i 2030.

Kommunedelplan for dobbeltspor Brumunddal – Moelv pågår, med forventet sluttbehandling våren 2023. KDP har som mål å legge til rette for økt kapasitet til å kjøre flere person- og godstog og gi kortere reisetid. To alternative traseer er utredet og alternativene kan kombineres. Moelv stasjon skal beholde dagens stasjonslokalisering, og det er utarbeidet en mulighetsstudie for stasjonsområdet. Framdriften for planlegging og eventuell utbygging avklares i Nasjonal transportplan, og i statsbudsjettet.

Helse Sør-Øst har vedtatt at et Mjøssykehus lokalisert til Moelv skal ligge til grunn i konseptfasen av sykehusutredningen. Foruten at sykehusetableringen er viktig tema i kommunedelplanen for Moelv, har det vært god dialog med Helse Sør-Øst om de utredninger som er gjort. Det blir viktig med videre dialog for å avklare videre planprosess, som oppstart av reguleringsplan. Et eventuelt sykehus i Moskogen må sees i sammenheng med blant annet eksisterende bebyggelse og friluftsområder, samt infrastruktur som firefelts E6, jernbane, fylkesveg 213, Industrivegens forlengelse, gang- og sykkelveger, og turveger i nærliggende friluftsområder.

Handlingsprogram for fylkesveger 2022-2027 og Mobilitetsstrategi for Innlandet 2021-2030 er vedtatt av fylkestinget. Tiltakene som er synliggjort i disse planene for Ringsaker omfatter utbedringer av fylkesveger, bygging av gang- og sykkelveger, tiltak for trafikksikkerhet og forbedring av kollektivtilbudet. Tiltak forankret i Handlingsprogram for fylkesveger, i E6-prosjektet og i den nylig vedtatte Trafikksikkerhetsplanen 2021-2024 har ført til at trafikksikkerheten i store deler av kommunen er forbedret.

Det har vært stort omfang av private planforslag i 2022. Det har vært planer for boligutbygging, fritidsbebyggelse, næringsområder, blandet sentrumsformål, og flere vegtiltak. Planaktiviteten har i hovedsak vært relatert til områder i Brumunddal og Moelv. En områdeplan for Jessnes som har pågått over lang tid ble ferdigstilt og vedtatt. En ny områdeplan for sentralt beliggende områder på Sjusjøen er igangsatt, parallelt med at grunneier Pihl i samme område detaljregulerer et avgrenset område for næring, fritidsutleie og aktiviteter. Hamarsæterhøgda er regulert for utvidelse og ny fritidsbebyggelse, et område som ikke er omfattet av konflikt rundt VA-avtalen og framtidige investeringer i infrastruktur. Siste delstrekninger av gang- og sykkelveger/turveger i området Natrudstilen og fra Sjusjøen opp til Storåsen er ferdigstilt i henhold til utbyggingsavtale mellom de store grunneierne i fjellet og kommunen.

I 2022 ble 13 reguleringsforslag lagt ut til offentlig ettersyn av planutvalget. Kommunestyret vedtok i alt 14 reguleringsplaner, og det ble vedtatt 14 endringer av gjeldende planer gjennom forenklet prosess. Antall planer er på tilnærmet samme nivå som i 2021. For status i planarbeidet pr. 31.12.2022 vises det til vedlegg 1.

Kommuner, regionale og statlige myndigheter deltar i et prosjekt ATP Mjøsbyen hvor formålet blant annet er å lage en strategi for å utvikle Mjøsområdet som en felles bo- og arbeidsregion. Bedret infrastruktur og økt kollektivbruk er sentralt for å oppnå dette. Strategien danner blant annet grunnlag for å søke om statlige bypakkemidler. 10 kommuner og fylkestinget i Innlandet har vedtatt strategien.

Næring

Tilrettelegging for næringsetableringer, næringsutvikling- og etableringer i byene, tilrettelegging og salg av nye næringsarealer, reiseliv/opplevelsesnæringer og omdømme/profilering/markedsføring har hatt høy prioritet i 2022. I tillegg har det vært jobbet med ny strategisk næringsplan, samt næring som et av temaene for kommuneplanens samfunnsdel.

Som følge av koronapandemien har Ringsaker kommune gjennom to tildelinger i 2022 fordelt til sammen 3,31 mill. kroner til 46 næringsaktører på vegne av Kommunal- og distriktsdepartementet etter fastsatte retningslinjer, men med rom for lokale tilpasninger.

Det nye statlige satsingen på bioøkonomi og klimatiltak i jordbruk-, skogbruk- og havbruksnæringene, Bionova, ble i 2022 etablert i Mjøstårnet i Brumunddal. Bionova blir et viktig virkemiddel i det grønne skiftet, og vil ytterligere styrke fagmiljøet innen bioøkonomi i Ringsaker og i Innlandet.

Det har vært stor interesse fra bedrifter som ønsker å etablere seg i kommunen eller relokalisere seg internt. I Furnes- og Nydalsområdet har Olrudgruppen og Tema Eiendom store næringsområder under utvikling til plasskrevende handel, og på IKEA Handelpark reiste det seg flere nye bygg i 2022. I Brumunddal ble kommunens næringsområder på Strand/Pellerviken på nytt annonsert for salg i 2022. På Rudshøgda er interessen fortsatt stor for kommunale næringsstomter, og det ble også i 2022 solgt flere tomter og tilrettelagt for mulige salg i 2023. I Moelv er det i stor grad private næringsarealer, der avklaring om Mjøssykehus og ny Mjøsbu er avgjørende for videre utvikling.

Sentrumsutviklingen i Brumunddal og Moelv gir godt grunnlag for økt handel, og sett sammen med varehandelsetableringer langs E6, er handelslekkasjen ut av kommunen demmet kraftig opp. Det er jobbet med tilretteleggende aktiviteter og økt oppmerksomhet på å handle lokalt. Det er også jobbet aktivt med arrangementer og markeder i byene for å bidra til økt tilstrømming til sentrum og økt handel.

Konsert Hedmarken Symfoniorkester fylte Brumunddal torg og sentrum med fantastisk musikk 18.juni 2022.

Ringsaker jobber aktivt med å styrke posisjonen som matkommune. Her er blant annet samarbeidet med lokale produsenter, serveringssteder, Geitmyra Ringsaker matkultursenter for barn og Matfatet sentralt. Gjennom Innlandsmarkedet og Matlystfestivalen løftes lokal mat, lokale produsenter og

lokale serveringssteder, samtidig som kommunen tar en tydelig posisjon som matkommune. Ringsaker kommune bidro også til gjennomføring av Midt i Matfatet i Vikingskipet, der åtte virksomheter fra Ringsaker deltok i 2022.

Det er et rikt og mangfoldig reiseliv i Ringsaker. Det er et godt samarbeid med reiselivsselskapene Destinasjon Sjusjøen, Visit Øst-Norge og Visit Lillehammer. Det har også vært et tett samarbeid med Oplandske Dampskibsselskap om rutetrafikk til bryggene i Ringsaker, men utfordringer med Skibladner førte til at det ikke ble trafikk sommeren 2022. I samarbeid med kommunene rundt Mjøsa ble det også i 2022 trafikk med Mjøscharter med stoppesteder både i Brumunddal, Jessnes og Helgøya. Appen *Mitt Sted*, som er en kommunikasjonskanal rettet mot deltidsinnbyggere og innbyggerne i bl.a. Ringsaker, ble lansert i slutten av 2022.

Gründerparken har holdt til i Parkgården i Brumunddal siden 2018. Her har gründere, små vekstbedrifter, studenter og pendlere et aktivt næringsmiljø i regi av Ringsaker kommune, sammen med næringsrelaterte ressurser lokalt og regionalt. Totalt har 23 virksomheter, 46 personer og fem ressurspersoner vært tilknyttet Gründerparken i 2022. Gründerparken er en kompetansearena for hele næringslivet i Ringsaker, med samarbeidsavtale med Digital Innlandet, Klosser Innovasjon og Innovasjon Norge. Inspirasjonskveld og etablererkurs (med forkurs for personer fra andre kulturer), ulike FOU-kurs, bedriftskompetanse, markedskompetanse og digital kompetanse inkludert cybersikkerhet har vært åpne kurs for næringslivet.

Næringsavdelingen i Ringsaker kommune samarbeider med nabokommunene om å arrangere etablererkurs for gründere – et viktig tiltak for å legge til rette for nyetableringer i det lokale næringslivet.

Gjennom året ble det gjennomført en rekke ulike møteplasser med næringslivet: Bransjeviser workshops ifm. strategisk næringsplan, frokostmøter, næringspub, næringsforedrag under Matlyst, bedriftsbesøk og utdeling av miljøfyrtårnsertifikat.

Det gode samarbeidet mellom skole og næringsliv er videreført i 2022. Dette gjelder særlig samarbeidet om karriereveiledning/rådgivning inn mot yrkesvalg og trening i entreprenørskap som

bl.a. jury under Ungt Entreprenørskaps regionmesse og fylkesmesse. Det er et tett samarbeid med Ringsaker videregående skole. Kommunen har hatt stand på karrieredag på NTNU, med gjenbesøk av studenter.

I henhold til avtale har kommunedirektøren gjennom næringsavdelingen utført de funksjoner som er tillagt driften av kommunens næringssselskap Ringsaker Vekst AS. I hovedsak er dette rådgivningstjenester overfor bedrifter og nyetablerere i Ringsaker, oppfølging av eksisterende låneengasjement, forberede og innstille saker som styrebehandles i Ringsaker Vekst AS, herunder søknader til næringsfondet, samt administrere den daglige driften av selskapet. Det ble gitt 29 tilsagn i 2022.

Etter avtale med Nav gjennomfører kommunen næringsfaglig vurdering som et grunnlag for behandling av søknader om dagpenger og arbeidsavklaringspenger under bedriftsetablering. Sju slike vurderinger er gjennomført i 2022.

Miljø- og naturvern

Tiltak med forankring i klima- og energiplanen er innarbeidet i budsjett og blir ivaretatt i ulike deler av organisasjonen, blant annet i planer og flomforebygging. Dette gjelder også tiltak for reduksjon av energiforbruk og klimagassutslipp innenfor kommunale bygg og anlegg, husholdninger, landbruk, øvrig næringsliv og transport. Planen ble vedtatt av kommunestyret i 2022.

I 2022 ble 9 virksomheter sertifisert etter miljøfyrtårnordningen. Sertifiseringsordningen skal hjelpe private og offentlige virksomheter til å drive lønnsomt og miljøvennlig.

Miljødirektoratet har gitt Ringsaker kommune pålegg om å foreta permanente målinger av luftkvaliteten i Brumunddal i tillegg til at det må utarbeides en tiltaksplan med mål om å redusere støvnivået. Målingene viser at det i perioder av året er uønsket høye støvnivåer i byen.

Som ledd i elektrifiseringen av samfunnet er det etablert flere ladepunkter for El-bil både for allmennheten og for kommunal tjenesteyting. Utskifting av fossilt drevne biler med El-biler pågår.

Miljøuke i april ble gjennomført i samarbeide med Sirkula og nabokommunene. Det var fokus på sykkel, ombruk av klær, restematmåltid og utlån av utstyr.

Handlingsprogram for *Sykkelbyen Brumunddal* har som mål å øke sykkelbruken i byen. Følgende aktiviteter ble gjennomført:

- Stolpejakt på sykkel i samarbeid med Ringsaker orienteringslag.
- Sykkelprøven på barneskolene i samarbeid med Hamar naturskole.
- Sykkelmekkegruppe på hver barneskolene i samarbeid med Hamar naturskole.
- Gratis utlån av sykler i Brumunddal.
- Gang- og sykkelforbindelser langs flere veger i Brumunddal som følge av E6-prosjektet.

Boligutvikling

Det har vært jobbet aktivt for å legge til rette for befolkningsvekst gjennom å følge opp de sentrale målene for bosetting. Rask planbehandling, god oversikt over markedet og god dialog med private utbyggere er sentralt i dette arbeidet. I 2022 ble det gjennomført et boligseminar med boligutviklere og eiendomsmeklere for å vurdere tiltak som kan bidra til økt attraktivitet for tilflytting og ny boligutbygging. Det ble solgt 3 kommunale tomter i 2022.

For å imøtekomme etterspørselen etter utleieboliger, er det tatt i bruk tilvisningsavtaler, der kommunen har tilvisningsrett til en andel av utleieboligene, og utbygger kan motta grunnlån med

gunstige rente- og avdragsbetingelser fra Husbanken. Siden 2015 er utleiemarkedet totalt sett tilført 216 nye utleieboliger hvor kommunen har tilvisnings- og tildelingsrett til 95 boenheter. Kommunen har til sammen fire intensjonsavtaler med ulike utbyggere av boligprosjekter, som senere kan resultere i tilvisningsavtaler mellom kommune og utbygger. Det er ikke underskrevet noe nye tilvisningsavtaler i 2022.

Strategien for vekst og utvikling generelt og innbyggervekst spesielt, ligger fast. Da ekteparet Greg Rolak og Charlotte Østvang Nordhuus skulle flytte fra Canada til Norge i 2018, var det tilfeldigheter som ledet paret til Brumunddal. – Vi har ikke angret et sekund, sier ekteparet.

Kommunikasjon og markedsføring

For å lykkes med de overordnede strategier for vekst og utvikling, er det nødvendig med et strategisk og langsiktig arbeid med kommunikasjon og markedsføring, samtidig som en hele tiden søker å utnytte de anledninger som oppstår. Kommunen skal sørge for åpen og profesjonell kommunikasjon både internt og eksternt, i aktuelle kanaler, på aktuelle flater, i det daglige og ved spesielle hendelser. I markedsføringen av kommunen løftes kommunens kvaliteter som bosted, arbeidsted og reisemål, særlig med tanke på Ringsakers unike fortrinn: Prøysen, mat, Sjusjøen og Mjøsa.

Det har vært jobbet aktivt med mediekontakt og kommunikasjon gjennom året. En rekke små og store saker har fått omtale i ulike kanaler. Sosiale medier er blitt sentralt for kommunikasjon med kommunens innbyggere, og både Facebook og Instagram har vært brukt aktivt i dette arbeidet. Det er forsøkt vist en bredde av de kommunale tjenestene, samtidig som en i kommunikasjonen bygger opp under strategien for vekst og utvikling. Arbeidet kobles tett sammen med byutvikling for å skape attraktivitet og økt handel. Bildedatabasen er utvidet gjennom tilstedeværelse og fotografering ute på begivenheter der hvor ting skjer, samt gjennom regisserte fotograferinger.

Som en del av prosessen med kommuneplanens samfunnsdel, ble det våren 2022 gjennomført en innbyggerundersøkelse blant alle innbyggere over 18 år. Resultatene av innbyggerundersøkelsen ble presentert for kommunestyret og ble en del av grunnlaget for utarbeidelsen av samfunnsdelen.

Kommunal Rapport og Pressens offentlighetsutvalg gjennomførte i 2022 en undersøkelse av åpenhet

i norske kommuner der Ringsaker fikk det nest beste resultatet i Innlandet og var nummer ni blant alle landets kommuner.

Det er innført et krav om universell utforming av nettsteder og apper i offentlig sektor. I første omgang er det et krav om at kommunene utarbeider tilgjengelighetserklæringer som beskriver i hvilken grad nettsider og apper oppfyller kravene. Tilgjengelighetserklæringer må være publisert innen 1. februar 2023. I 2022 har en påbegynt en gjennomgang av alle kommunale nettsteder og apper. Dette arbeidet vil fortsette i 2023.

Mjøsparken har utviklet seg til å bli en attraksjon som støtter opp om både bosetting, næringsutvikling og turisme. Mjøsparkens nettside og kanalene i sosiale medier er videreutviklet i 2022 for å kunne markedsføre aktivitetsmulighetene i parken, serveringsbedrifter og handel i nærområdet og reiselivsoplevelser ellers i kommunen.

Mjøsparkens flotte minigolfanlegg gir innbyggere og besøkende en grunn ekstra til å gi parken et besøk.

Det ble laget en ny versjon av innflyttermagasinet i 2022. Magasinet blir sendt til alle nye innbyggere og blir delt ut på det årlige innflyttertreffet på Prøysenhuset, der 86 innflyttere var samlet for å bli bedre kjent med Ringsaker i 2022. Innflytterne fikk delta på et variert program, og kunne besøke standene til Visit Sjusjøen, Visit Innlandet og Matlystfestivalen, i tillegg til kommunens næringsavdeling, innbygger-service og kulturavdeling.

Ringsaker kommune og markedschef Bjørg Mykløy bidro på Ringsaker-dagen på Sjusjøen under vinterferieukene 2022.

Matlystfestivalen ble arrangert for femte gang i 2022, og har blitt et viktig ledd i å ta posisjon som Matkommunen Ringsaker. Nytt av året var et stort matmarked med 30 utstillere og helgrilling av elg på torget. Gjennom utvikling av nettportal og ulike markedsføringstiltak når festivalen stadig ut til et bredere publikum, og i 2022 er det anslått at det var om lag 8.000 besøkende.

Byutvikler Monica Olsen Østenheden og kommunedirektør Jørn Strand

Prøysen brukes gjennomgående i markedsføringen av kommunen, og Prøysenhuset er en av kommunens viktigste attraksjoner. Ikke minst opp mot de store sesongene sommer og jul.

Markedsføringen av reiselivet skjer i et samspill med destinasjonsselskapene Visit Øst-Norge, Visit Lillehammer og Visit Sjusjøen. Ringsaker kommune har både annonser og redaksjonelle saker i samspill med destinasjonsselskapene. Det var målrettede kampanjer rettet mot sommerturismen i Ringsaker i regi av Visit Øst-Norge.

Kompetanseutvikling og rekruttering

Det er i 2022 utarbeidet en strategisk kompetanseplan for Ringsaker kommune som ble vedtatt av formannskapet den 7.12.2022 i f.sak 135/2022. Dette er en langsiktig plan som sier noe om hvilket kompetansebehov kommunen vil ha i årene framover og hvordan kommunen skal gå fram for å fylle stillingene med rett kompetanse, herunder både å beholde og mobilisere kompetanse hos de som allerede er ansatt og rekruttere nye.

Ringsaker kommune er i 2022 blitt godkjent lærebedrift i ett nytt fag; service- og administrasjonsfag. Med dette faget er kommunen godkjent for 9 forskjellige lærefag. Det ble inngått 24 nye lærekontrakter og 5 lærekontrakter er blitt hevet uten fullført læretid. De kontraktene som er hevet skyldes i stor grad feilvalg og at lærlingene ikke opplever mestring i faget. I løpet av året har 18 lærlinger gjennomført fagprøve og fått tittelen fagarbeider. Lærlingene i Ringsaker kommune hadde i 2022 et sykefravær på 12,1 %, noe som er en økning fra 8,6 % i 2021.

I 2022 har ni ansatte fullført læretid og tatt fagbrev i renholds-fag gjennom ordningen Fagbrev på jobb. En ansatt har gjort tilsvarende i helsearbeiderfag. Samarbeidet med Storhamar videregående skole og Karriere Innlandet om å gi et tilbud til kommunens ansatte som ønsker fagbrev i helsearbeiderfag er videreført i 2022, og 15 ansatte startet på utdanning i august 2022.

Ved hjelp av tildelte midler fra Kompetanse Norge er det i 2022 gjennomført kurs innen arbeidsrettet norsk for ansatte i renholds-enheten og ansatte innen helse og omsorg. Ordningen skal bidra til at voksne får nødvendig kompetanse til å mestre krav og omstilling i arbeidslivet og hindre utstøting.

I 2022 er det utviklet et nytt «*onboardingsprogram*» som skal imøtekomme nyansattes behov for å sette seg inn i grunnleggende organisatoriske kunnskaper, formelle retningslinjer og praktiske rutiner. Dette skal hjelpe den ansatte til å forstå egen rolle og bidra til at en raskt kommer inn i kulturen som gjelder lokalt og samtidig forstå enhetens rolle i kommunens helhet.

Høsten 2022 ble det etablert et samarbeid mellom enheter som tilsetter sommervikarer. Formålet er å optimalisere rekrutteringsprosessen av sommervikarer for 2023 for å sikre at enhetene får nok sommervikarer, men også styrke kommunens omdømme som attraktiv arbeidsgiver for unge arbeidstakere.

Partssammensatt utvalg og stillinger

Kommunedirektøren har siden august 2020 hatt et partssammensatt utvalg for å drøfte stillinger før de lyses ut. Utvalget møtes ukentlig for å avklare faste stillinger og vikariater før eventuell utlysning. Formålet er å sikre eventuell fortrinnsrett for overtallige og medarbeidere som har behov for varig omplassering på grunn av helseplager. Arbeidstakersiden er representert ved Utdanningsforbundet og Fagforbundet.

Digitalisering og IKT

Digitaliseringen av kommunens tjenester skal bidra til en effektiv tjenesteproduksjon, samt at tjenestene blir mer oversiktlige og tilgjengelige for publikum. Det må legges til rette for løsninger

som muliggjør at kommunikasjonen med kommunens innbyggere og næringsliv i hovedsak kan foregå digitalt, og som samtidig automatiserer og forenkler det administrative arbeidet.

Ringsaker kommune mottok i 2021 en invitasjon fra Hedmark IKT om mulig framtidig samarbeid og deltakelse. Dette ble utredet i 2021 og 2022. Gjennom f.sak 111/2022 ble det konkludert med at det på nåværende tidspunkt og etter en helhetlig vurdering bør satses på å videreutvikle IKT-området i egen organisasjon og ikke delta i et interkommunalt samarbeid. Det legges i stedet opp til en styrking av IKT-området i årsbudsjett og økonomiplan og at en finner gode løsninger både for ekstern revisjon av IKT-sikkerheten og måter å jobbe på, som tar tak i både innbyggers og næringslivets behov for digitale løsninger og potensialet ved bruk av IKT for å effektivisere og automatisere arbeidsprosesser i egen organisasjon.

Det er i 2022 arbeidet med en rekke ulike områder innenfor digitalisering og IKT. Dette gjelder alt fra arbeidet med å videreutvikle og oppgradere kommunens driftsplattform, infrastruktur og systemløsninger, til anskaffelser av ulike løsninger og til kompetanseutvikling. Det er gjennom året lagt ytterligere grunnlag for at man fremover kan få etablert enklere løsninger for innbyggere for tilgang til kommunal og statlig informasjon og tjenester. Arbeidshverdagen har endret seg som følge av koronapandemien, og det har blitt tilrettelagt for bruk av nye samhandlingsplattformer, nytt utstyr og løsninger for hjemmekontor og fjernundervisning. Det er også i 2022 gjennomført flere tiltak for å øke sikkerheten for kommunens dataløsninger, i henhold til anbefalinger fra nasjonale sikkerhetsmyndigheter og nye trusselvurderinger på området.

I 2022 er det implementert en ny løsning i sak- og arkivsystemet som sikrer at alle arkiver som er tilknyttet WebSak blir fullelektroniske. Dette inkluderer også elevmapper og barnemapper. Løsningene SvarUt og SvarInn er tatt i bruk ved alle enheter og muliggjør fullelektronisk kommunikasjon.

Innenfor helse- og omsorgsområdet har det i 2022 blitt arbeidet med å ta i bruk flere nasjonale tjenester som HelseID, Kjernejournal samt startet oppkobling mot Personregisteret (PREG) og Helsenorge (DigiHelse). Dette er i tillegg til de nasjonale komponentene kommunen allerede benytter, og arbeidet for å ta i bruk nasjonale komponenter vil fortsette i 2023 og 2024.

Ringsaker kommune har vedtatt en strategi for bredbåndsutbygging med mål om å gi tilbud om høyhastighetsbredbånd til flest mulig av Ringsakers innbyggere og næringsliv innen 2025. I 2022 ble det inngått avtale med Eidsiva Bredbånd om utbygging til 353 nye husstander på Rudshøgda, Vinju og Veldre. I tillegg fikk kommunen innvilget støtte av fylkeskommunen som kan resultere i utbygging til ytterligere 300 husstander i 2023. Nesten alle kommunens lokasjoner er koblet opp med fiber, og dekningsområder for Wifi-løsninger i kommunens enheter er bygd ut vesentlig de siste årene. Dette for å sikre bedre kapasitet og bedre tilgjengelighet til nye løsninger og tjenester.

Etter innføringen av Personvernforordningen (GDPR) i EU i 2017 og Personopplysningsloven i Norge i 2018, igangsatte Ringsaker kommune et prosjekt med mål om å oppfylle kravene. Kommunen har en komplett personvernløsning hvor all informasjon til publikum og ansatte ligger tilgjengelig på kommunens hjemmesider. Her presenteres både generelle og spesifikke personvernerklæringer, alle med universell utforming, sikkerhetshåndbok med mål og strategi for å oppfylle personvernforordningen, samt system for avvikshåndtering og forbedring. Det er anskaffet ny læringsplattform for digital kompetanseheving og det gjennomføres systematisk opplæring i organisasjonen. Det arbeides kontinuerlig med å sikre oppfyllelse av kravene ved regelmessig oppfølging av status i alle virksomhetsområder, avviksbehandling, internrevisjoner og årlig og halvårlig gjennomgang på kommunedirektørnivå.

Arkiv

Ringsaker kommune ble i 2022 medlem av IKA Opplandene som er et interkommunalt arkivdepot for kommuner i Innlandet og Viken. Kommunen er pålagt å være medlem av et arkivdepot som og det vil i 2023 lages en plan som sikrer overføring av eldre elektronisk arkivmateriale, samt en plan for langtidsbevaring av papirarkiv. Ringsaker kommune hadde i 2022 tilsyn fra Arkivverket og fikk i forbindelse med dette sju pålegg. To av påleggene er lukket. På grunn av oppgradering av arkivsystem er det bedt om utsatt frist på fem av påleggene. Disse følges opp i 2023. Som følge av tilsynet er det ryddet i restanser, saker og journalposter. Det er etablert en oppdatert systemoversikt over aktive og avsluttede systemer i kommunen som gir informasjon om hvilke systemer som danner arkivverdige materiale. Det er utarbeidet en plan for langtidsbevaring av arkivmateriale, samt plan for avlevering av eldre arkiver.

Forebyggende arbeid overfor barn og unge

I Ringsaker kommune samordnes det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet for barn og unge gjennom SLT-modellen (Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak). SLT er et samarbeid mellom Ringsaker kommune og Brumunddal politistasjon. Også statlige og fylkeskommunale aktører, næringsliv og frivillige organisasjoner hører med i dette nettverket. Modellen sørger for å koordinere kunnskap og ressurser, samt videreutvikle tverrfaglig/tverretattlig samarbeid innenfor rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid. Innsatsområder i 2022 har blant annet vært rusforebygging, skolefravær, mobbing, radikaliserings, vold, psykisk helse og ivaretagelse av barn og unge under/etter koronapandemien.

I SLT-samarbeidet er det en rekke faste møtearenaer. Det er tverrfaglige oppvekstteam på kommunens to største barneskoler, alle ungdomsskolene og i videregående skole. Det er også et felles sentralt oppvekstteam for barneskolene. I oppvekstteamene drøftes og behandles saker som angår elever, skolemiljø og lokalmiljøet generelt. Målet er å avdekke og gi rask oppfølging av barn og unge som er i risikozonen for å begå, har begått eller blitt utsatt for lovbrudd. Det ble i 2022 utarbeidet et årshjul for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid i skolene.

Gjennom SLT har det vært arbeidet systematisk og målrettet med rusforebygging blant barn og ungdom i flere år. Tidlig intervensjon - unge og rus (TIUR) har som mål å forebygge at unge utvikler problemer knyttet til rus og kriminalitet. TIUR-håndboken beskriver metodisk tilnærming, prosedyrer, samarbeidsarenaer, tiltak og erfaringer for det rusforebyggende arbeidet. Ringsaker kommune har i samarbeid med KORUS Øst blitt med i et interkommunalt utviklings- og pilotprosjekt for Parenthood Rus. Målet med prosjektet er å undersøke om foreldre til unge med rusutfordringer kan nyttiggjøre seg et gruppetilbud. Prosjektet videreføres i 2023.

Ringsaker kommune søkte, og mottok i 2021 og 2022 tilskuddsmidler fra Konfliktrådet for å sertifisere instruktører i Flexid, samt for å heve kompetansen innenfor forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme. I 2022 har 6 ansatte i grunnskolen gjennomført opplæring i Flexid, som er et kurskonsept som skal bevisstgjøre deltakerne i krysskulturell kunnskap og gi verktøy og rom for refleksjon rundt egen identitet og tilhørighet. Overordnede temaer er mangfoldskompetanse, livsmestring, psykisk helse og bærekraft.

Ungdomsrådet arbeidet gjennom vinteren 2022 med utvalgte resultater og temaer fra ungdomsundersøkelsen 2021. Dette for å skape en større forståelse og beskrivelse av de kartlagte livsforholdene til barn og unge, og få fram barn og unges stemme. Ungdomsrådet presenterte dette for kommunestyret våren 2022.

Ungdomsrådet 2022

Kommunen deltok i oppvekstprogrammet *ABSOLUTT* i regi av KS i perioden 2021 og 2022. Fokuset i programmet var økt forståelse for de ulike aktørenes muligheter og roller i et helhetlig oppvekstmiljø.

Politiråd

Politirådet i Ringsaker består av følgende faste medlemmer: ordfører, kommunedirektør, politistasjonssjef, politikontakt, kommunalsjef for oppvekst og SLT-koordinator, som er rådets sekretær. Politirådet har hatt ett møte i 2022, der det blant annet ble diskutert utviklingstrekk knyttet til kriminalitetsbildet i Ringsaker.

Fastlegeordningen og legevakt

Ringsaker har 30 fastlegeavtaler fordelt på seks legesentre. Den ene fastlegeavtalen har deleliste hvor to leger arbeider på samme pasientliste. I tillegg har Brumunddal legesenter en stilling som introduksjonslege. Dette er ikke en egen fastlegeavtale, men legen arbeider på andre lister etter avtale. Ved årsskiftet 2022/2023 er alle fastlegehjemler i Ringsaker kommune dekket.

Samarbeidet med fastlegene skjer formelt gjennom oppnevnt samarbeidsutvalg som møtes 3-4 ganger i året. Representanter fra kommunen deltar også på møter i legenes allmennlegeutvalg. I tillegg er det løpende kontakt med legene i det daglige, og samarbeidet er godt.

Det er krav om at fastleger skal være spesialist i allmenntilleggsmedisin, eller under utdanning til å bli det. I 2022 var 15 fastleger under utdanning i allmenntilleggsmedisin etter ny ordning. Ringsaker kommune har to Lis 1 stillinger (leger i spesialisering, nivå 1), tidligere turnusleger. De er plassert ved Portalen legesenter og Moelv legesenter. I tillegg tar Brumunddal og Herredshuset legesenter imot legestudenter i praksis fra Universitetet i Oslo.

Ringsaker kommune deltar i pilotprosjekt Primærhelseteam som én av ni kommuner, og den eneste i

Innlandet. Fra starten var legesentrene Brumunddal og Herredshuset med, men etter utvidelse av prosjektet i 2020 er også Moelv legesenter med. Hensikten med prosjektet er å prøve ut om en sykepleier ansatt på legesenteret, i samarbeid med lege og helsesekretær skal kunne følge opp enkelte pasientgrupper på en bedre måte. Både faglig metode og finansiering blir utprøvd og evaluert. Prosjektet ledes av Helsedirektoratet og varer til 2023. Pilotperioden går ut 31.3.2023, men finansiering er sikret ut 2023. Hva som skjer videre avklares når statsbudsjettet for 2024 legges fram.

Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol besøkte Brumunddal legesenter mandag 20. juni. Der fikk hun høre om de positive erfaringene fra primærhelseteampiloten som legesenteret startet opp allerede i 2017.

Ringsaker kommune har legevaktsamarbeid med Hamar og Lillehammer. Ca. 9.000 av innbyggerne nord i kommunen sokner til Lillehammer legevakt, resten til Hedmarken legevakt. Det er bemannet daglegevakt ved Hedmarken legevakt. For nordre deler av kommunen er det etablert en ordning som innebærer at daglegevaktansvaret sirkulerer mellom legekontorene.

Hedmarken legevakt anskaffet i 2022 en legevaktbil som skal sørge for at helsepersonell kan rykke ut umiddelbart for å yte hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner. Det er innledet et samhandlingsprosjekt mellom Hedemarken legevakt og Sykehuset Innlandet HF ved Prehospital divisjon som omhandler bemanning av legevaktbilen.

Vertskommune for ALIS Øst

Ringsaker kommune overtok vertskommuneansvaret for ALIS Øst fra 1.5.2022. ALIS Øst er ett av 6 regionale rådgivningskontor for bedre spesialistutdanning i allmenntidmedisin og samfunnsmedisin. Kontoret skal følge opp kommunene i Innlandet og mesteparten av Viken og har nasjonal koordineringsfunksjon for utdanning i samfunnsmedisin. ALIS-kontorene er fullfinansiert av Helsedirektoratet og arbeider ut fra mandat fra direktoratet. I 2022 var det tre ansatte ved kontoret, og det vil bli flere ansatte i løpet av 2023.

Samfunnsmedisinsk enhet

Felles samfunnsmedisinsk enhet for Hamarregionen ble etablert i 2014 med 6,5 årsverk, hvorav 3,5

årsverk kommuneoverlege og 3 årsverk rådgiver miljørettet helsevern. Det er inngått egen samarbeidsavtale og leveranseavtale med Hamar kommune. En av kommuneoverlegene har Ringsaker kommune som hovedansvar. Ordningen med interkommunal enhet innen samfunnsmedisin fungerer godt.

Folkehelse og frivillighet

For å sikre ivaretagelse av langsiktig og helhetlig planlegging på folkehelseområdet er det vedtatt et oversiktsdokument over helsetilstanden til befolkningen i Ringsaker kommune. Et revidert oversiktsdokument ble vedtatt i 2020 og er blant annet et av grunnlagsdokumentene for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Det jobbes forebyggende med folkehelse innen svært mange områder, og folkehelsearbeidet er integrert i all planlegging i kommunen. En har i 2022 både jobbet opp mot langsiktige og overordnede målsettinger og strategier for kommuneplanens samfunnsdel og arbeidet med en rekke konkrete tiltak innenfor ulike områder, slik som tiltak for økt læringsutbytte, aktivitetstilbud, gang- og sykkelveger, utvikling av friområder, sosiale møteplasser m.m., som alle vil bidra til bedre folkehelse. Frisklivssentralen, som ble etablert i 2016, er et tilbud for de som har økt risiko for eller som har utviklet sykdom, og som trenger oppfølging av helsepersonell for å endre levevaner og mestre sykdom.

Frivillige organisasjoner og personer er viktige bidragsyttere til tjenestene. I 2018 ble det vedtatt en helhetlig plan for frivilligheten i Ringsaker, jf. k.sak 62/2018. 2022 har vært frivillighetens år, og det har derfor vært lagt ned en ekstra innsats i å synliggjøre det frivillige arbeidet og styrke samhandlingen mellom frivilligheten og kommunen. Det er laget flere presentasjonsfilmer av lag og foreninger og det ble gjennomført en rekke markeringer gjennom året. Frivilligfestivalen ble gjennomført med 40 ulike foreninger, og kommunen ga frivilligheten tilgang til Tilskuddsportalen. Det har i tillegg vært et bredt og godt samspill mellom frivillige og aktuelle tjenester og enheter. Samarbeidsavtalen med VilMer AS bidrar til mer samarbeid mellom frivillige og de som ønsker bistand fra frivillige.

Ringsakerprisen, kulturprisen, idrettsprisen og frivillighetsprisen ble delt ut på Prøysenhuset i april. Det var Moelven Idrettslag – Friidrett som ble tildelt den gjeve Ringsakerprisen.

2.3 Barnehage (VO nr. 20)

Barnehage:

200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage
204 Nes barnehage
205 Tømmerli barnehage
206 Hempa og Vesleparken barnehage
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage
209 Bakkehaugen barnehage

Barnehageleder:

Trine Nymoen
Gunn Bjerke/Vigdis Ryen Løvli
Tone Beate Kristiansen
Britt Merete Hval
Gry Gulliksen
Gunn-Aase Engen
Mette Linnerud/Anne-Lise Kleven
Line Nordvik

2.3.1. Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter barnehage tilbud til alle barn i Ringsaker i alderen 0-6 år.

Ringsaker kommune driver 16 barnehager organisert i åtte resultatenheter. I tillegg er det åpen barnehage ved Familiens Hus i Brumunddal og Moelv. To avdelinger i paviljonger ved Lismarka barnehage er faste plasser i midlertidige lokaler. Det er 19 private barnehager fordelt på 15 ordinære barnehager og fire familiebarnehager.

Kommunen som barnehagemyndighet yter tjenester til de private barnehagene. Dette innebærer blant annet veiledning, godkjenning, tilsyn og formidling av offentlige tilskudd etter forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager. Videre behandles søknader om kommunal tilrettelegging i barnehagen for barn med nedsatt funksjonsevne, søknader om spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder og søknader om redusert foreldrebetaling og fritak i 20 timer pr. uke for 2-, 3-, 4- og 5-åringer i husholdninger med lav inntekt.

Barnehagene i nærmiljøet legger gjerne turen til lekeplassen i Mjøsparken, som er en super plass for lek, aktivitet og moro.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) er sakkyndig instans i saker om spesialpedagogisk hjelp. Videre bistår de barnehagene i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge barnehagetilbudet for barn med særlige behov. Helsestasjon/familiens hus og PPT har i samarbeid etablert tilbud om åpen barnehage i Nes, Moelv og Brumunddal.

2.3.2. Hovedkommentar

Antall søkere ved barnehageopptaket 2022/2023 var omtrent det samme som ved forrige års hovedopptak. Kommunen har hatt full barnehagedekning i flere år med de nye etableringene som er gjennomført. Alle barn med lovfestet rett til plass fikk tilbud. Gjennom året var det få ledige plasser for nye søkere i Brumunddal og Moelv. Erfaringer de siste årene har vist økt press på barnehageplasser i disse områdene. I de andre sonene var det noe ledig kapasitet. De ledige plassene ble fylt opp etter hvert som det meldte seg nye søkere. Antall nye søkere avhenger i stor grad av fødselstall og tilflytting. Med økt tilflytting kan det forventes en økning i søkertallet framover, og det er viktig med kontinuerlig oppfølging av etterspørselen og å gjennomføre vedtatte tiltak, slik at den gode barnehagedekningen i alle deler av kommunen opprettholdes.

Barna i Tømmerli barnehage koser seg med uteaktiviteter. I sandkassa skjer det alltid lek og læring.

Barnehagene arbeider kontinuerlig med ulike tiltak for å videreutvikle kvaliteten på tjenestetilbudet. *Barnehager mot 2030 – strategi for barnehagekvalitet 2021-2030* fra Kunnskapsdepartementet presenterer mål og ambisjoner for utviklingen av barnehagene framover. Strategien vektlegger behovet for en kontinuerlig utvikling av innhold, arbeidsmåter og kompetanseutvikling. Barnehagene skal få muligheter til å utvikle den pedagogiske praksisen gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling og gjennom et tett samarbeid med universiteter og høyskoler.

Det pågår et felles kompetansetiltak for alle barnehagene. Til sammen deltar 29 kommunale og private barnehager i språkprosjektet *Tidlig innsats og inkludering gjennom barns språkutvikling* (TIIBS). Høgskolen Innlandet har bidratt med faglig støtte for å lede læringsprosesser og for å skape pedagogiske støttesystemer rundt barn. Fra barnehageåret 2022/2023 ble det etablert et samarbeid

med Universitetet i Stavanger ved Lesesenteret for å etablere et felles kunnskapsgrunnlag for språk. Alle ansatte er inkludert og har deltatt på en felles fagdag hvor tema var barns språkutvikling og språkmiljø. I etterkant har barnehagene jobbet med å forankre kunnskapsgrunnlaget lokalt, og det er lagt vekt på å tilpasse prosjektet til den enkelte barnehages kapasitet og egenart. Barnehagene har begynt arbeidet med *Språkløyper* som er et systematisk og pedagogisk verktøy for språk, utarbeidet av Lesesenteret. Det er søkt regionale kompetansemidler for et videre samarbeid med Høgskolen Innlandet og Universitetet i Stavanger.

Enhetene Fagernes, Fossen og Moelv barnehager og Nes barnehage har deltatt i Utdanningsdirektoratets kompetanseutvikling *Inkluderende barnehage- og skolemiljø*. Prosjektet ble avsluttet ved utgangen av 2022. Gjennom prosjektet har hele personalet arbeidet med å styrke kompetansen for å ivareta barnehagelovens kapittel 7 Psykososialt barnehagemiljø (§ 41-43). Det har vært fokus på å sikre at barn har et trygt og godt barnehagemiljø og at det skal være nulltoleranse mot mobbing. Aktivitetsplikten (§42) har vært et målrettet område hvor de ansatte har fått faglig påfyll gjennom litteratur og digitale fagøkter. De har gjennom året hatt mange refleksjoner over praksis i egen barnehage. Det er fokus på å videreføre arbeidet med at kunnskap om inkluderende barnehagemiljøer kommer andre barnehager til nytte. Det er blant annet klare sammenhenger mellom språk og sosial læring. Noe av intensjonen med prosjektet TIIBS er derfor å knytte språk og psykososialt barnehagemiljø sammen slik at en vil oppnå en synergieffekt i det pedagogiske arbeidet.

Gjennom et pedagogisk opplegg med fokus på det sosiale, «grønne og røde tanker» og skrivedans, har åtte skolestartere fra Hempa barnehage forberedt seg til første skoledag og 1. klasse.

Overgang mellom barnehage og skole er en viktig fase i barns liv. Å oppleve sammenheng og trygghet gir et godt grunnlag for å mestre nye arenaer, både på skole og skolefritidsordning. I barnehageloven (2021, § 2a), og i opplæringsloven (1998, §13-5), beskrives en gjensidig plikt til å samarbeide om barnas overgang. Med bakgrunn i dette er det etablert et samarbeid med NTNU, Skrivesenteret. Det er gjennomført en felles fagdag for private og kommunale barnehageledere, skoleledere og SFO-ledere med mål om å skape en felles forståelse for sammenhengen mellom barnehage og skole, på tvers av ulike lovverk, arbeidsmåter og kulturer. De enkelte skolekretsene planlegger nå for lokale

aktiviteter for at barna skal få oppleve mestring og anerkjennelse når de går fra barnehage til skole. Det etablerte samarbeidet med NTNU, Skrivesenteret videreføres neste barnehageår.

Koronapandemien har også gjennom deler av 2022 hatt store konsekvenser for barnehagenes arbeid. Avdelingene og gruppene måtte organiseres på en annen måte med bakgrunn i sentrale retningslinjer og *Veileder om smittevern i barnehager under Covid-19-utbruddet*. Det pedagogiske arbeidet ble tilpasset situasjonen til enhver tid.

Endelig kunne «Karusellkoret» igjen arrangeres i Ringsaker. 32 barnehager og 331 femåringer fikk gjøre et dyptykk i Astrid Lindgrens tekster og sanger og fremførte fire storslåtte konserter på Prøysenhuset.

2.3.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Brukere	2021	2022
Barnehageplass til alle som ønsker det, 0-5 år	99 %	99 %
Barnehageplass til alle som ønsker det, 3-5 år	100 %	100 %

Barnehageplass til alle som ønsker det gjelder søkere ved hovedopptaket. Alle søkerne med lovfestet rett fikk tilbud. Noen barn fikk tilbud i en barnehage foreldrene ikke hadde søkt, og noen få som har barnehageplass, fikk avslag på å bytte barnehage.

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	11,9 %	13,3 %

Sykefravær	2021	2022
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	12,3 %	11,3 %
201 Fagernes, Fossen og Moelv barnehage	7,0 %	10,8 %
204 Nes barnehage	16,8 %	19,2 %
205 Tømmerli barnehage	12,2 %	18,4 %
206 Hempa og Vesleparken barnehage	11,2 %	14,7 %
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	5,7 %	5,4 %
208 Simenstua, Furnes og Kylstad barnehage	12,7 %	14,0 %
209 Bakkehaugen barnehage	17,0 %	14,4 %

Barnehagene hadde et samlet sykefravær i 2022 på 13,3 % mot 11,9 % i 2021. Mye av sykefraværet skyldes koronapandemien. I samarbeid med HR-seksjonen og NAV Arbeidslivssenter er det i 2022 igangsatt et pilotprosjekt med fokus på å redusere sykefraværet i virksomhetsområdet. Arbeidet videreføres i 2023.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	27,50	27,50	27,50	27,50
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	40,97	40,97	40,97	40,97
204 Nes barnehage	38,34	40,09	40,09	45,09
205 Tømmerli barnehage	15,82	15,82	15,82	15,82
206 Hempa og Vesleparken barnehage	24,64	24,78	24,78	24,78
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	28,52	28,52	28,52	28,52
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	33,49	33,49	33,49	38,49
209 Bakkehaugen barnehage	28,20	28,20	28,20	28,20
249 Barnehageformål – ikke fordelt enheter	5,00	5,00	6,00	6,00
Sum årsverk VO 20 barnehage	242,48	244,37	245,37	255,37

Barn og ansatte i Vesleparken barnehage feiret barnehagens 70-årsdag onsdag 25. mai. Jubileet ble markert med sang, leker fra «gamledager», pizza og kake.

I løpet av 2022 er det opprettet ett årsverk pedagogisk leder, ett årsverk barnehagelærer og tre årsverk barne- og ungdomsarbeider/barneveileder i enheten Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage i forbindelse med at siste avdeling på Simenstua ble tatt i bruk, og at avdelingen på Kylstad barnehage ble utvidet med inntil seks plasser. I tillegg er det opprettet to årsverk barnehagelærer, ett årsverk barnevernspedagog og to årsverk barne- og ungdomsarbeider i Nes barnehage for å ivareta tilstrekkelig bemanning i forbindelse med tilbud om barnehageplasser for barn ved Ringsaker Mottakssenter på Grande.

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	329 585	344 727	345 420	369 093
Driftsinntekter	48 389	63 726	49 319	72 992
Netto driftsutgifter	281 196	281 001	296 101	296 101

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	4 205	2 454	21 471	22 568
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	4 205	2 454	21 471	22 568

I 2022 ble det satt opp ny paviljong og klargjort lokaler til Moelv barnehage i de tidligere lokalene til Ringsaker videregående skole ved Moelv skole. Det ble også arbeidet med uteområdet. I Lismarka barnehage ble det satt opp ny vognbod.

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	12 945	12 678	267	2,1 %
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	20 507	20 303	204	1,0 %
204 Nes barnehage	23 843	23 843	0	0,0 %
205 Tømmerli barnehage	8 629	8 288	341	4,0 %
206 Hempa og Vesleparken barnehage	13 617	13 003	614	4,5 %
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	15 025	14 804	221	1,5 %
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	18 968	18 385	583	3,1 %
209 Bakkehaugen barnehage	14 823	14 207	616	4,2 %
249 Barnehageformål – ikke fordelt enheter	167 744	166 348	1 396	0,8 %
Sum	296 101	291 859	4 242	1,4 %

Nes barnehage går i balanse i 2022, de andre enhetene fikk et mindreforbruk som for en stor del skyldes høyere sykepengerefusjoner enn budsjettet og bruk av vikarer med lavere lønn enn fast ansatte med lengre ansiennitet. I tillegg er enhetene blitt kompensert for ekstrautgifter i forbindelse med koronapandemien. Fossen, Moelv og Fagernes barnehager, Tømmerli barnehage og Buttekvern og Fredheimvegen barnehager mottok i løpet av året tilskudd fra IMDi mens tilhørende utgifter ble regnskapsført i 2021.

For budsjettenhet 249 Barnehageformål – ikke fordelt enheter ble det i 2022 et merforbruk på årets drift på kr 515.000. Inntektsføring av fjorårets mindreforbruk på 1,911 mill. kroner gjør at budsjettområdet går ut av 2022 med et mindreforbruk på 1,396 mill. kroner, som er avsatt på disposisjonsfond.

Det ble i løpet av 2022 utbetalt 151,495 mill. kroner i tilskudd til de private barnehagene, noe som gir et merforbruk på 1,581 mill. kroner i forhold til budsjett.

Private og kommunale barnehager ble til sammen kompensert med 4,721 mill. kroner gjennom året basert på vedtak om redusert foreldrebetaling. Dette gir et mindreforbruk på kr 269.000 i forhold til budsjett. Ved utgangen av 2022 hadde til sammen 247 husholdninger søkt om redusert foreldrebetaling for inneværende barnehageår, noe som er en økning fra 203 husholdninger i 2021.

Budsjettområdet til spesialpedagogisk hjelp og kommunal tilrettelegging var totalt på 5,449 mill. kroner. Regnskapsmessig ble det ved årsslutt et merforbruk på 1,877 mill. kroner på dette området. Det er en økning både i antall barn som har rett på spesialpedagogisk hjelp og i antall timer hjelp hvert barn har behov for. Videre er det en økning av antall barn som søker og har rett til å få kommunal tilrettelegging. Det tildeles styrkingsressurser i form av timer til barnehagelærer og/eller barne- og ungdomsarbeider/barneveileder.

Årsmelding for barnehager pr. 15.12.2021, som er grunnlaget for tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i 2022, viste at Ringsaker hadde 228 minoritetsspråklige barn i barnehage, noe som var vel 13 % av alle barnehagebarn. Det ble tildelt kr 743.499 i statlig støtte. De ekstra ressursene brukes til å styrke bemanningen i de barnehagene som har minoritetsspråklige barn. Dette fører til at barnehagene kan legge til rette for små språkgrupper og aktiviteter som kan bidra til å øke den norskspråklige forståelsen. Budsjettområdet har et mindreforbruk på kr 88.000 i 2022.

Ringsaker kommune har hatt en netto besparelse i det interkommunale nabooppjøret i 2022 på 2,652 mill. kroner. Ordningen gjelder det økonomiske oppjøret mellom kommuner når foreldre velger å ha sine barn i private barnehager utenfor bostedskommunen.

2.3.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Ringsaker Mottakssenter, Grande

Det har i 2022 vært 23 barn tilknyttet Ringsaker Mottakssenter på Grande som har hatt tilbud om barnehageplass, hvorav 21 har hatt plass i Nes barnehage og 2 i Årengen barnehage. Dette er en økning fra totalt 7 barn i 2021, og det ble opprettet 5 årsverk i Nes barnehage for å ivareta det økte behovet. Disse årsverkene finansieres av vertskommunetilskudd og særskilt barnehagetilskudd fra Utlendingsdirektoratet.

Furnes

Den siste avdelingen ved Simenstua barnehage ble åpnet 1. august 2022, og da er alle 6 avdelingene i drift. I tillegg ble antall plasser ved Kylstad barnehage utvidet fra 18 til 24 plasser.

Moelv

I forbindelse med bygging av nytt sykehjem i Moelv ble det i k.sak 50/2021 vedtatt at sykehjemmet skal bygges på tomt i Parkvegen, og at Moelv barnehage i anleggsperioden midlertidig flyttes til lokaler for tidligere Ringsaker videregående skole ved Moelv skole. Våren 2022 flyttet barnehagen til disse lokalene som var betydelig oppgradert med flere grupperom og god planløsning. I tillegg ble det satt opp en ny paviljong til barnehagens to småbarnsavdelinger. Den nye plasseringen er sentral med nærhet til Moelv skole, Moelvhallen og kulturhuset, og det er gode parkeringsmuligheter. Leke- og oppholdsarealene både inne og ute fungerer godt, og det har vært rom for å ta inn flere barn gjennom året.

15. juni var det åpningsfest i nye Moelv barnehage, og dagen ble feiret med besøk fra Geitmyra Ringsaker og med god mat og drikke – og ballonger, selvsagt.

Kommunestyret vedtok i sak 82/2022 Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 følgende:
«*Moelv barnehage videreføres som permanent barnehage i lokalene for tidligere Ringsaker videregående skole og i nyoppsatt paviljong til barnehagens to småbarnsavdelinger. Barnehagen flyttes ikke tilbake til Parkvegen etter at Moelv sykehjem er bygget, som forutsatt i k.sak 50/2021. Rådmannen vil komme tilbake med hva en gjør med de gamle lokalene for Moelv barnehage.*»

Moelv barnehage vil bli godkjent i henhold til forskrift om miljørettet helsevern når måling av radon er gjennomført og godkjent.

Kvalitetsarbeid

Kompetanseheving og kvalitetsutvikling er en kontinuerlig og systematisk prosess i barnehagene. Dette er viktig for at barn skal oppleve et inkluderende og godt barnehagetilbud. Å arbeide for et godt leke-, omsorgs- og læringsmiljø er en av kjerneoppgavene til barnehagen. Sentrale føringer følges opp, og det pågår et gjennomgående arbeid med utgangspunkt i blant annet rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og *Tett på-tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*.

Den nasjonale strategien *Kompetanse for fremtidens barnehage* har som mål å sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet. Flere kompetansetiltak skal bidra til å realisere rammeplanens intensjoner og krav. Barnehageåret 2022/2023 er det fire barnehagelærere som gjennomfører videreutdanning: to innen veilederutdanning og to innen barns språkutvikling og språklæring. I tillegg deltar en barnehageleder på styrerutdanning.

2.4 Undervisning (VO nr. 30)

Enhet:

300 Brøttum ungdomsskole
301 Moelv ungdomsskole
302 Nes ungdomsskole
303 Brumunddal ungdomsskole
304 Furnes ungdomsskole
310 Brøttum skole
312 *Messenlia og Lismarka skole*
313 *Fagernes og Åsen skole*
316 Gaupen skole
319 Kirkekretsen skole
321 Hempa skole
322 Fagerlund skole
323 Mørkved skole
324 Kirkenær skole
325 Kylstad skole
326 Stavsberg skole
327 Nes barneskole
328 Moelv og Fossen skole
329 Lismarka og Åsen skole
342 Voksenpedagogisk senter
343 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Skoleleder:

Haldis Sveen
Kristin Marie Sørlien
Camilla Rønning
Line Osmo
Geir Mauseth
Haldis Sveen
Camilla S. Gjerlaug tom 1. halvår 2022
Line Melgalvis tom 1. halvår 2022
Gerd Elin Borgen
Marion Robsahm
Pål Volden/Sindre H. Wallace/Line Melgalvis
Fredrik Sørensen Dahl
Tone Strømberg/Pål Volden
Lars Erik Pedersen
Kristin Ingelstad
Else Margrethe Holst/Lars-Ole Godager Tvetter
Anne Kari Thorstad
Bodil Ellefsæter
Camilla S. Gjerlaug fra og med 2. halvår 2022
Geir Sandberg
Turid Fauske/Line Svevad Glestad

369 førsteklassinger hadde sin aller første skoledag i Ringsakerskolen 15. august 2022. Blant dem var 84 spente elever på Fagerlund skole, som var fulle av forventning på livets første skoledag.

2.4.1. Ansvarsområde

Undervisning omfatter grunnskole, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), voksenopplæring, skolefritidsordning, leirskole, skolelokaler og skoleskyss.

Virksomhetsområdet består fra og med skoleåret 2022/2023 av 18 resultatenheter:

Barneskole:	11 resultatenheter med til sammen 13 skoler
Kombinert:	1 resultatenhet med både barne- og ungdomsskole (Brøttum)
Ungdomsskole:	4 resultatenheter med til sammen 4 skoler
Andre:	2 resultatenheter (PPT, Voksenpedagogisk senter)

Virksomhetsområdet ble høsten 2022 redusert med to skoler og en resultatenhet. Kommunestyret vedtok ved behandlingen av årsbudsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023, jf. k.sak 82/2019, å utrede skolestrukturen i nordre Ringsaker for skolene Fossen, Fagernes, Åsen, Lismarka og Messenlia, med sikte på at det skulle bli færre skoler. Skolestrukturen i Nordre Ringsaker ble sluttbehandlet av kommunestyret i møte den 20.10.2021 ved k.sak 61/2021. Kommunestyret vedtok å legge ned Fagernes og Messenlia skoler fra 1.8.2022. Skolene Lismarka og Åsen ble lagt under felles ledelse fra august 2022.

2.4.2. Hovedkommentar

Gjennom lokal og regional kartlegging, samt nasjonale prøver og eksamen, følges elevenes læring tett av lærere, skoleledere og skoleeier. Læringstrykket er høyt, med særlig vekt på norsk, engelsk og matematikk. Samlet sett skal tiltakene bidra til at elevene får et best mulig læringsutbytte.

Samlet elevtall har gått noe ned de siste årene. Pr. 1.10.2022 var det 3.864 elever i Ringsakerskolen.

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elevtall	4 040	4 001	3 968	3 963	4 005	3 975	3 869	3 855	3 864

Kilde: GSI

SFO-tilbudet ble i 2022 gitt ved alle barneskoler i kommunen. Omtrent 63 % av elevene på 1.-4. trinn benytter seg av tilbud på SFO. Dette er en liten økning fra forrige år, da andelen var på 62 %. Antall elever ved SFO:

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elevtall	1 037	1 040	1 033	984	963	953	855	857	895

Kilde: GSI

Det er en nasjonal målsetting å få ned andelen elever med vedtak om spesialundervisning, slik at flere elever får sin opplæring innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Pr. 1.10.2022 hadde 284 elever i kommunen vedtak om spesialundervisning. Det tilsvarer 7,3 % av elevene. Det er under landsgjennomsnittet på 7,8 %. Følgende tabell viser hvor mange elever i de kommunale grunnskolene i Ringsaker som har mottatt spesialundervisning de siste årene:

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elevtall	269	283	308	333	352	321	291	299	284

Kilde: GSI

2.4.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Fra 2020 er det ikke definert særskilte mål i Blå bok. For skolene er mål definert som gjennomsnittlig resultat for alle elever nasjonalt.

Brukere	Mål 2022	Resultat 2022
Elevenes tilfredshet med faglig utfordring 7. trinn	3,9	3,9
Elevenes tilfredshet med faglig utfordring 10. trinn	4,2	4,2
Elevenes tilfredshet med vurdering for læring 7. trinn	3,7	3,7
Elevenes tilfredshet med vurdering for læring 10. trinn	3,3	3,4
Elevenes trivsel 7. trinn	4,1	4,0
Elevenes trivsel 10. trinn	4,1	4,1
Standpunktkarakterer norsk hovedmål	4,0	4,0
Standpunktkarakterer engelsk	4,3	4,3
Standpunktkarakterer matematikk	3,8	3,8
Avgangsprøve norsk hovedmål	-	-
Avgangsprøve engelsk	-	-
Avgangsprøve matematikk	-	-
Grunnskolepoeng	43,4	42,3
Nasjonale prøver lesing 5. trinn	50	49
Nasjonale prøver lesing 8. trinn	50	48
Nasjonale prøver lesing 9. trinn	54	53
Nasjonale prøver regning 5. trinn	50	48
Nasjonale prøver regning 8. trinn	50	48
Nasjonale prøver regning 9. trinn	54	52
Nasjonale prøver engelsk 5. trinn	50	48
Nasjonale prøver engelsk 8. trinn	50	48
Elevdemokrati og medvirkning – 7. trinn	3,6	3,6
Elevdemokrati og medvirkning – 10. trinn	3,3	3,4

Kilde: Udir.no

Samtlige elever ved ungdomsskolene i Ringsaker fikk anledningen til å øve inn en dans i samarbeid med PS Dans sensommeren 2022. Dansen var en del av forberedelsene til arrangementet «UngdomsLive» i Mjøsparken.

På grunn av koronapandemien ble alle avgangsprøver avlyst våren 2022. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng i kommunen ble 42,3 i 2022. Dette er en oppgang sammenlignet med 2021, hvor resultatet var 41,6.

På nasjonale prøver ligger resultatene under gjennomsnittet for landet på alle prøver. Variasjonsbredden mellom elevene er stor. Det er også skoler som scorer over landsgjennomsnittet på flere nasjonale prøver. Resultatene brukes systematisk av alle skolene, og det settes inn tilbak både på individ- og systemnivå. Det settes av tid fortløpende gjennom året for å evaluere utviklingen til elevene. Det gjennomføres intensive lese- og regnekurs for å følge opp enkeltelever.

Resultater fra elevundersøkelsen viser at Ringsaker ligger rundt nasjonalt gjennomsnitt for alle indikatorer. Undersøkelsen viser at elevene trives, har det godt på skolen, og har venner å være sammen med.

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	7,5 %	7,6 %

Sykefravær	2021	2022
300 Brøttum ungdomsskole	12,3 %	10,6 %
301 Moelv ungdomsskole	4,8 %	7,1 %
302 Nes ungdomsskole	8,9 %	8,9 %
303 Brumunddal ungdomsskole	5,9 %	6,1 %
304 Furnes ungdomsskole	5,1 %	6,7 %
310 Brøttum barneskole	8,9 %	7,6 %
312 Messenlia og Lismarka skole	12,0 %	-
313 Fagernes og Åsen skole	4,7 %	-
316 Gaupen skole	10,2 %	6,6 %
319 Kirkekretsen skole	8,8 %	10,9 %
321 Hempa skole	12,6 %	9,3 %
322 Fagerlund skole	7,5 %	7,9 %
323 Mørkved skole	6,8 %	8,2 %
324 Kirkenær skole	9,8 %	5,5 %
325 Kylstad skole	4,1 %	5,9 %
326 Stavsberg skole	3,6 %	9,2 %
327 Nes barneskole	10,0 %	7,5 %
328 Moelv og Fossen skole	6,6 %	7,9 %
329 Lismarka og Åsen skole	-	5,4 %
342 Voksenpedagogisk senter	10,3 %	8,5 %
343 PPT	8,0 %	10,0 %

Samlet sykefravær for skolene i 2022 ble 7,6 %. Dette er en økning på 0,1 prosentpoeng sammenlignet med 2021. Totalt 16 enheter har et resultat mellom 5 % og 9,9 %. Det er tre enheter som har et sykefravær på 10 % eller høyere.

Personalinnsats

	31.12. 2020	31.12. 2021	Budsjett 2022	31.12.2022
300 Brøttum ungdomsskole	18,09	17,43	17,43	18,52
301 Moelv ungdomsskole	25,13	27,26	27,26	27,68
302 Nes ungdomsskole	18,82	18,36	18,36	17,83
303 Brumunddal ungdomsskole	46,08	46,99	46,99	49,48
304 Furnes ungdomsskole	45,18	49,02	49,02	49,20
310 Brøttum skole	22,77	20,41	20,41	23,09
312 Messenlia og Lismarka skole	17,25	16,20	16,20	0,00
313 Fagernes og Åsen skole	18,49	17,43	17,43	0,00
316 Gaupen skole	17,69	17,63	17,63	17,52
319 Kirkekretsen skole	21,12	20,85	20,85	19,11
321 Hempa skole	22,23	23,18	23,18	19,49
322 Fagerlund skole	77,40	75,72	75,72	75,82
323 Mørkved skole	52,27	53,11	53,11	55,87
324 Kirkenær skole	23,00	21,84	21,84	20,52
325 Kylstad skole	17,26	14,85	14,85	16,53
326 Stavsberg skole	22,97	25,46	25,46	27,13
327 Nes barneskole	38,97	38,76	38,76	40,58
328 Moelv og Fossen skole	62,93	61,09	61,09	64,61
329 Lismarka og Åsen skole	0,00	0,00	0,00	17,96
342 Voksenpedagogisk senter	28,30	28,30	28,30	30,30
343 PPT	20,70	20,70	20,70	18,70
399 Undervisningsformål – ikke fordelt	3,20	3,20	3,20	3,20
Sum årsverk VO 30 Undervisning	619,85	617,79	617,79	613,14

Elever fra hele kommunen deltok på TINEstafetten i Mjøsparken 2. juni.

Endringer i årsverk gjennom 2022 henger sammen med ny timetildeling for skoleåret 2022/2023. Hovedforklaringen til reduksjonen i årsverk er gjennomført skolestruktur i nordre Ringsaker fra høsten 2022.

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	597 571	626 759	585 784	640 764
Driftsinntekter	109 441	135 553	74 742	129 722
Netto driftsutgifter	488 130	491 206	511 042	511 042

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	35 181	42 253	4 056	1 354
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	35 181	42 253	4 056	1 354

Brutto regnskapsførte utgifter i investeringsregnskapet er betydelig lavere etter at kommunen har sluttet vedtatte skoleinvesteringer. I 2022 er det kjøp og istandsetting av paviljong på gamle Fagernes skole som utgjør det vesentligste av medgåtte utgifter.

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
300 Brøttum ungdomsskole	14 093	14 714	-621	-4,4 %
301 Moelv ungdomsskole	20 832	21 003	-171	-0,8 %
302 Nes ungdomsskole	15 391	15 093	298	1,9 %
303 Brumunddal ungdomsskole	37 265	37 031	234	0,6 %
304 Furnes ungdomsskole	36 652	36 718	-66	-0,2 %
310 Brøttum skole	14 784	14 587	197	1,3 %
312 Messenia og Lismarka skole	6 281	6 219	62	1,0 %
313 Fagernes og Åsen skole	6 408	6 373	35	0,5 %
316 Gaupen skole	12 540	13 073	-533	-4,3 %
319 Kirkekretsen skole	13 988	13 838	150	1,1 %
321 Hempa skole	15 038	15 270	-232	-1,5 %
322 Fagerlund skole	53 084	52 515	569	1,1 %
323 Mørkved skole	37 448	37 018	430	1,2 %
324 Kirkenær skole	14 617	14 541	76	0,5 %
325 Kilstad skole	11 150	11 149	1	0,0 %
326 Stavsberg skole	17 759	17 660	99	0,6 %
327 Nes barneskole	32 582	32 387	195	0,6 %
328 Moelv og Fossen skole	42 846	42 458	388	0,9 %
329 Lismarka og Åsen skole	6 367	6 347	20	0,3 %
342 Voksenpedagogisk senter	33 840	32 635	1 205	3,6 %
343 PPT	16 434	14 970	1 464	8,9 %
399 Undervisningsformål - ikke fordelt	51 643	56 234	-4 591	-8,9 %
Sum VO 30 Undervisning	511 042	511 833	-791	-0,2 %

Økonomi

Til sammen har virksomhetsområdet et merforbruk på kr 791.000. Samtidig er det forholdsvis store forskjeller mellom de ulike enhetene. De fleste skolene klarer å holde tildelt budsjetttramme. Skolene omprioriterer ressurser innenfor budsjettet når det er mulig. Besparelser er vanligere å få gjennom

høyere sykelønnsrefusjoner enn økte vikarutgifter. Samtidig opplever skoler at det fra tid til annen er behov for å øke bemanningen for å ta hånd om utfordringer rundt konkrete klassetrinn og enkeltelever. PPT har en besparelse som følge av at flere stillinger har vært vakante deler av året.

Innenfor budsjettansvaret til Undervisningsformål har hovedutfordringen vært betydelig større utgifter enn budsjettet til skoletransport. Utviklingen i transportutgiftene har blitt krevende å håndtere. Utgifter til skoletransport hadde en økning på over 15 % i 2022 sammenlignet med 2021.

Læringsarbeid

Det arbeides systematisk med å øke læringsutbyttet over tid med utgangspunkt i statlige føringer, forskning om læringsutbytte og erfaringer fra utviklingsarbeid på skoler i og utenfor kommunen. Satsingen konsentrerer seg i hovedsak om fagene norsk, matematikk og engelsk.

Det er god tilgang på resultatinformasjon gjennom det digitale analyseverktøyet INSIGHT. Her hentes informasjon fra blant annet GSI, Analysebrettet, ENGAGE, VIGO og SSB. Det gir mulighet til å se sammenstilte aggregerte data, samt måle kvaliteter opp mot resultatindikatorer. INSIGHT brukes av skoleeier og skoleledere til å lage gode prosesser i utviklingsarbeidet for hele kommunen, og ved den enkelte skole.

Kommunalsjef for oppvekst i Ringsaker kommune, Anne Kari Thorsrud, på besøk hos 5. trinn ved Stavsberg skole.

Det er fortsatt behov for langsiktig og systematisk arbeid for økt læringsutbytte, slik at en oppnår stabilt gode resultater på alle trinn. Kommunedirektøren følger utviklingen nøye, og det er tett dialog om styrker, utfordringer og tiltak på den enkelte skole.

Læreplanen – LK20

Den overordnede utviklingsstrategien er å bygge kapasitet og kollektiv kompetanse på alle nivåer i utdanningssystemet. Skoleeier har lagt til rette for arbeid med *Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen*, og *Rammeverket for grunnleggende ferdigheter*. I disse prosessene er det

utviklet profesjonelle læringsfellesskap blant lærere, skoleledere og andre ansatte. Ute på skolene har mye av det kollektive arbeidet det siste året dreid seg om implementering av ny læreplan, og hvilke konsekvenser det får for undervisningen og læringsarbeidet. Dette gjelder både for elever og lærere. Målet er stadig å bidra til at skolefaglige prestasjoner forbedres på alle trinn i grunnskolen, og at andelen elever som fullfører og består videregående opplæring øker.

I 2022 tildelte Utdanningsdirektoratet midler til innkjøp av læremidler. Tilskuddene bidro til å dekke deler av merkostnadene ved innkjøp av oppdaterte læremidler i forbindelse med ny læreplan. Dette ga elever og lærere mulighet for mangfoldig tilgang til digitale og analoge læremidler av høy kvalitet. Det var allerede i gang en prosess knyttet til ny læreplan og behov for oppdaterte læremidler. Prosessen sikrer læremidler med høy kvalitet, elevenes personvern og økonomisk forutsigbarhet. Skoleledere, lærere og elever deltar aktivt i prosessen gjennom utprøving og erfaringsdeling, mens skoleeier har et økonomisk og administrativt ansvar.

Elever fra Brumunddal ungdomsskole fikk trent på skøyteferdighetene sine i Mjøsparken som en del av kroppsøvingundervisningen vinteren 2022.

Kompetanse- og utviklingsarbeid

Strategi for kompetanseutvikling i barnehager og skoler i Ringsaker kommune, vedtatt i k.sak 20/2020, prioriterer fagene norsk, engelsk og matematikk ved deltakelse i den statlig finansierte videreutdanningen. Lærerne får redusert arbeidstid eller stipend for å gjennomføre utdanningen, og utgiftene fordeles mellom stat og kommune. Skoleåret 2022/2023 deltar i overkant av 30 lærere og ledere i en eller annen statlig finansiert videreutdanning.

Digitalisering

Digitaliseringsstrategi for grunnopplæringen i Ringsaker (2018-2021) angir retningen på digitaliseringsarbeidet i skolen. Denne skal fornyes, men er satt på vent i påvente av ny nasjonal digitaliseringsstrategi, da den er førende for strategiarbeidet lokalt. Pandemien har gitt en del erfaringer og har på mange måter målt den digitale temperaturen i Ringsaker. Digital aktivitet økte

betydelig i hele samfunnet gjennom pandemien, og dette vil være betydningsfullt i det videre arbeidet med digitalisering i skolen.

Programmering har fått en større plass i læreplanverket og inngår i flere fag. Det er gjennomført flere kursrekker innen programmering og spillteknologi for lærere i barne- og ungdomsskolen. Tilgangen på programmeringsutstyr er god ute ved skolene, og programmering inngår i de fleste undervisningsoppleggene ved Newton-rommet.

Newton Ringsaker – gode læringsopplevelser former fremtiden

Undervisningen ved Newton Ringsaker er praktisk, utforskende og variert. Tverrfaglighet, dybdeforståelse og bruk av teknologi i realfag samsvarer godt med læreplanverket. Bruk av Newton-rommet er et viktig ledd i kommunens realfagssatsning og utviklingen av digital kompetanse for lærere og elever.

I 2022 har 2.090 barn og unge besøkt Newton-rommet. Skoler med transportutfordringer har fått besøk av Newton-lærerne. Newton Ringsaker hadde en sentral rolle i utvikling, planlegging og koordinering av kommunens sommerskoletilbud, samt veiledning av skolene som deltok i FIRST LEGO League. Newton-rommet var en av arenaene under sommerskoletilbudet, og 650 elever utforsket og eksperimenterte på kjemilaben. Totalt 200 elever fra SFO deltok på Newtons aktivitetstilbud i høst- og vinterferien. I tillegg har skoler og barnehager lånt kjemi- og programmeringsutstyr av Newton.

Newton Ringsaker er en felles læringsarena for alle barn og unge i Ringsaker. Her tilbys det praktisk undervisning i matematikk, naturfag og teknologi. Newton Ringsaker har som mål at de som besøker dem skal ha stort læringsutbytte og gode læringsopplevelser.

Veiledning av nyutdannede lærere

Veiledning av nyutdannede lærere er et ledd i å rekruttere og beholde dyktige medarbeidere. Ordningen er en del av de nyutdannedes arbeidstidsavtale. Veilederkorpsset i Ringsaker kommune består av fire erfarne lærere med veilederutdanning. Til sammen 14 nyutdannede lærere deltar i ordningen fra høsten 2022.

Ringsaker er en av åtte kommuner som deltar i Forskningsprosjektet STEP (*Sustainable Transition from Teacher Education to the Profession*). STEP skal undersøke overgangen fra utdanning til yrke for å få kunnskap om hvordan overgangen fra student til lektor arter seg for første nasjonale årskull masterutdannede grunnskolelærere. Hensikten er å undersøke hvordan nyutdannede får støtte og bidrar i skolens profesjonsfelleskap. STEP skal utvikle forsknings- og erfaringsbasert kunnskap med sikte på å stimulere til debatt og bidra til tiltak som gjør at de nyutdannede får brukt sin kompetanse individuelt og i profesjonsfelleskapet i skolen.

Inkluderende skolemiljø

Arbeid med inkluderende skolemiljø er en kontinuerlig prosess. Skolene vektlegger dette i det faglige og sosiale læringsarbeidet. Arbeidet er særskilt hjemlet i læreplanens overordnede del og de tverrfaglige området folkehelse og livsmestring. Skolene har gjennom 2022 arbeidet målrettet mot særlig sårbare barn. Pandemien synliggjorde betydningen av den funksjonen helsesykepleiere har i skolen. Målrettede tiltak for god psykisk helse er av stor betydning for elever som har behov for ekstra bistand, og at det er nødvendig med et godt tverrfaglig samarbeid rundt denne type utfordringer.

Utviklingsarbeidet *Inkluderende barnehage- og skolemiljø – pulje 5*, i regi av Utdanningsdirektoratet ble sluttført høsten 2022 med gode tilbakemeldinger fra skolene.

«Barnas Innlandsmarked» er en viktig del av Innlandsmarkedet, hvor elever i nærområdet får delta på en skolefrokost og en rekke ulike aktiviteter.

Praksispartier fra Høgskolen i Innlandet

I strategien Lærerutdanning 2025, nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene fra Kunnskapsdepartementet fremgår det at alle lærerutdanningsinstitusjoner i Norge skal etablere og styrke gjensidige partnerskap med skoler og barnehager gjennom opprettelsen av lærerutdanningskoler og lærerutdanningsbarnehager. Samarbeidet skal bygge på et likeverdig partnerskap hvor målet er å sikre høy kvalitet på lærerutdanningene. Fagerlund skole, Furnes ungdomsskole og Moelv ungdomsskole har høsten 2022 fått status som lærerutdanningskoler for

perioden 2022-2026.

Flere skoler i kommunen har avtale som partnerskole med Høgskolen i Innlandet. Dette innebærer at studenter ved høgskolen gjennomfører praksisdelen av utdanningen ved skolene. Dette er et godt og verdifullt samarbeid for alle involverte. Studentene bidrar til at ansatte i Ringsakerskolen utvikler egen undervisningspraksis videre.

Miljørettet helsevern

Høsten 2022 er det kun Hempa skole som ikke er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern. Skolen må ha ny godkjenning etter at det er gjennomført bygningsmessige endringer. Nye radonmålinger gjennomføres vinteren 2023.

Utbygging og rehabilitering av skoler

I k.sak 30/2022 ble prioriteringsplanen for større skoleinvesteringer vedtatt, og det ble vedtatt at Brumunddal ungdomsskole skal utvides/rehabiliteres. Prioriteringen på rekkefølgen av de andre skolene vurderes fortløpende. De øvrige skolene vedtaket viser til er Moelv ungdomsskole, Nes ungdomsskole, Furnes ungdomsskole og Mørkved skole.

Voksenpedagogisk senter

Voksenpedagogisk senter ivaretar kommunens ansvar for bosetting av flyktninger, voksenopplæring i norsk, samfunnskunnskap og grunnskole, gjennomføring av introduksjonsprogram, og gir logopediske tjenester til alle innbyggere uansett alder.

Da bombene begynte å regne over Kyiv, tok Svitlana Novak og Lidiia Shevchenko det vanskelige valget om å legge på flukt fra hjemlandet sitt. Nå har de to venninnene og barna deres blitt naboer i Moelv.

I 2022 bosatte kommunen tilsammen 146 flyktninger. Alle anmodninger fra IMDi ble mottatt og flyktingene bosatt. Mange ukrainere kom til kommunen allerede på våren og var i alternativt mottak hos venner og familie, før de formelt fikk opphold og ble bosatt. Det ble klargjort tilsammen

52 boenheter. Det var ca. 250 deltakere/elever i opplæring gjennom året, og mot slutten av året var det ca. 100 deltagere på introduksjonsprogram.

Enheten har klart å gi alle deltakere et godt tilbud i opplæringen, og alle med behov har startet innen de frister som er gitt i loven.

PPT

PP-tjenesten har fortsatt å jobbe målrettet mot nasjonale føringer der tilstedeværelse i barnehager og skoler står sentralt. Det jobbes videre med systemrettet arbeid som virkemidler for å gi god progresjon i læring og utvikling i inkluderende barnehage- og skolemiljøer. Bruk av pedagogisk analyse som verktøy for å finne gode, kunnskapsbaserte tiltak, er fortsatt et utviklingsområde.

PP-tjenesten har i året som har gått samarbeidet med barnehage- og skoleeier om aktuelle satsingsområder og prosjekter, blant annet arbeidet med å lage gode støttesystemer og rutiner med utgangspunkt i *RTI-modellen* (Respons to Intervention). Prosjektet *Tidlig innsats og inkludering i arbeid med barns språkutvikling* (TIIBS) har også vært sentralt. Det er igangsatt utviklingsarbeid i Læringsmiljøteamet i samhandling med skoleeier.

Det er økt etterspørsel etter foreldreveiledningstiltak. Det gis foreldreveiledningskurs individuelt og i gruppe. Kommunepsykolog har gitt psykologisk behandling av gravide og småbarnsforeldre, samt tilbud om veiledning av par.

Fra 1.8.2022 gir ikke lenger PP-tjenesten i Ringsaker tilbud til videregående skoler, og sluttet dermed å være en gjennomgående tjeneste. Bakgrunnen er at Innlandet fylkeskommunen sa opp samarbeidsavtalen med Ringsaker. Fylkeskommunen samordnet sin tjeneste på en ny måte etter sammenslåingen av Hedmark og Oppland fylkeskommune.

PP-tjenesten deltar med leder og kommunepsykolog i koordinerende team med BUP, helsestasjonstjenesten, barneverntjenesten, ungdomskontakten og enhet for tjenestetildeling og samordning. Hyppighet er annenhver uke, og målet for samarbeidet er å koordinere tjenester til barn og unge med lette til moderate psykiske lidelser. Kommunepsykolog ansatt i PP-tjenesten har ansvar for å koordinere og lede teamet.

2.4.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Eksamen

Både sentralt gitt (skriftlig) og lokalt gitt (muntlig) eksamen for avgangselevne på ungdomstrinnet ble også i 2022 avlyst på grunn av koronapandemien.

Sommerskolen Ringsaker 2022

Sommerskoletilbudet bidro til at elever i grunnskolen fikk en arena der de deltok i faglige, sosiale og kulturelle aktiviteter i skolens sommerferie. Det var stor interesse for tilbudet, og over 650 elever deltok. Gjennom praktiske aktiviteter la sommerskolen til rette for mestring, motivasjon og opplevelse av å være en del av et fellesskap, styrket overgangen mellom barne- og ungdomstrinn og identifiserte elever som hadde behov for ekstra oppfølging på fritiden. Gratis sommerskole, kombinert med transporttilbud og tett samarbeid med skolene, var avgjørende faktorer for stor deltakelse av elevgrupper som er sårbare og med behov for ekstra oppfølging. Ut ifra evaluering av tilbudet og tilbakemeldinger fra elever og foresatte kom det tydelig fram at de ønsket et tilsvarende tilbud i 2023.

Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling

Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling (også kalt desentralisert ordning/dekomp.) er statens modell for styring og tenkning rundt kompetanseutvikling på skolefeltet. Ordningen skal bidra til å

styrke skoleeiers ansvar for kvalitetsutviklingen, øke treffsikkerheten på kompetanseutviklingstiltak i skolene, og styrke samarbeidet med, og relevansen for universitets- og høgskolesektoren. Arbeidet organiseres som partnerskap mellom skoleeier og universitets- og høgskolesektoren i regionale kompetansenettverk. Statsforvalteren er tilskuddsforvalter, og etablerer og drifter et samarbeidsforum som er ansvarlige for å prioritere tiltak i lys av en langsiktig felles plan. Et hovedpoeng - og en hovedutfordring - i ordningen, er hvordan man skal sikre at kompetanseutviklingstiltak forankres i lokale behov, gjennom prosesser som involverer skoleledere og lærerne, det vil si profesjonsfellesskapet ved skolene.

I arbeidet med kompetanseutvikling samarbeider Ringsaker kommune med Hamar, Løten og Stange kommuner. Hamarregionen fikk i 2018 tildelt ressurser for å gjennomføre og utvikle et lederutviklingsprogram for skoleledere i Hamar, Stange og Løten sammen med SePu (Senter for praksisrettet utdanningsforskning) ved Høgskolen i Innlandet. Programmet *Collaborative leadership learning program* ble ledet av Louise Stoll og Jane Creasy ved London Centre for Leadership in Learning og ble avsluttet våren 2022.

Regionen har i samarbeide med Høgskolen i Innlandet ved SePU søkt og fått tildelt midler til prosjekt *Inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring i Hamarregionen*. Det er signalisert videreføring av tilskudd fra Statsforvalteren, og prosjektet er planlagt til og med skoleåret 2024/2025.

Matkultursenteret

Ved Geitmyra matkultursenter fikk elever på 6. trinn ved barneskolene og 9. trinn ved ungdomsskolene ei ukes undervisning i mat og helse i 2022. Her får elevene arbeide med kortreiste, gode og tilgjengelige råvarer i sesong og arbeide med å tilegne seg praktisk kunnskap og erfaringer på tvers av skolefagene.

Gjennom praktisk rettet og tverrfaglig undervisning, tilegner elevene seg kunnskap om mat, matproduksjon, miljø og hvordan matvalg i hverdagen har konsekvenser for både dem selv og miljøet rundt.

Skolefritidsordningen (SFO)

SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna, og gi omsorg og tilsyn. Totalt 895 barn har plass i SFO høsten 2022. 423 av dem har full plass.

Fra høsten 2021 ble den nasjonale ordningen med redusert foreldrebetaling i SFO utvidet til å gjelde elever på 1.-4. trinn. Ingen husholdninger skal betale mer enn 6 % av brutto inntekt for en plass i SFO. Ved utgangen av 2022 hadde til sammen 70 husholdninger søkt om redusert foreldrebetaling for inneværende skoleår.

Fra høsten 2022 har nasjonale myndigheter innført 12 timers gratis SFO for barn på 1. trinn. For elever på 1. trinn i Ringsaker betyr dette at alle barn med halv plass får gratis SFO, mens foreldrebetalingen for hel plass får 12 av 20 timer fratrukk pr. uke.

Kommuner som ønsker å tilby utvidet gratis SFO til elever fra familier med lav inntekt, kan søke om tilskudd. Det er kun elever på 1. trinn som kvalifiserer for tilskudd. Ringsaker søkte og fikk tildelt kr 297.225 til dette formålet.

Klatreveggen i Moelvhallen er et populært tilbud til unge i Ringsaker som har lyst til å prøve klatring, men som ikke har brattkort- eller topptaukort. Representanter fra klatremiljøet har vært til stede på mandager og fredager for å hjelpe de som ønsket å prøve seg i klatreveggen.

2.5 Pleie og omsorg (VO nr. 40)

Enhet:

420 Ringsaker avlastningssenter
424 Psykisk helse og rustjenester
440 Institusjonstjenester
442 Hjemmetjenester
444 Kommunalmedisinsk senter (KMS)
446 Tilrettelagte tjenester

Enhetsleder:

Hege Terese Granstrøm
Inger Stende Kjelsrud
Berit Mæhlum
Kari Vik
Atle Sørensen
Randi Kraugerud

2.5.1. Ansvarsområde

Kommunene har ansvaret for tjenestetilbudet til alle mennesker med behov for helse- og omsorgstjenester. Dette er regulert gjennom lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Brukernes rettigheter er samlet i pasientrettighetsloven.

Beboere på Nes sykehjem deltar på innhøstingen av sesongens selvdyrkede grønnsaker.

2.5.2. Hovedkommentar

Hovedstrategien for at helse- og omsorgstjenestene skal kunne møte framtidige utfordringer er Forebygging og mestring. Den første overordnede strategien for helse- og omsorgstjenestene ble vedtatt i 2012. Strategien er fulgt opp på alle strategiområder og det er oppnådd gode effekter av mange tiltak. Ny strategi som inneholder mål og tiltak for de neste 10 årene og integrerer nye statlige føringer blant annet fra Meld.St.15 (2017-2018) *Leve hele livet*, ble vedtatt av kommunestyret den 18.5.2022 ved sak 32/2022. Formålet er fortsatt å angi de strategiske mål og veivalg som Ringsaker kommune må ta for å kunne fortsette å tilby effektive og målrettede helse- og omsorgstjenester, og samtidig ha god styring med ressursbruken.

De senere årene er det foretatt flere endringer i organiseringen av helse- og omsorgstjenestene, og siden 2019 har VO 40 vært organisert etter en tjenestemodell. En viktig målsetting med disse endringene har vært å legge bedre til rette for kvalitetsarbeidet både overordnet og i den enkelte tjenesteenhet. I 2022 ble det arbeidet med å utvikle og få på plass en ny struktur for dette. Alle enhetene i VO 40 deltar i utvalg for kvalitet og utvikling. Utvalget møtes ukentlig og arbeider med å etablere og samkjøre oppfølging av systemer og rutiner og tiltak som bidrar til forbedringer på prioriterte områder.

I løpet av 2022 har flere enheter vært involvert i innføring av nye funksjoner i pasientjournalssystemet. Hjemmetjenesten har arbeidet med innføring av en ruteoptimaliserer som benytter kunstig intelligens for å fordele oppdrag og lage kjøreruter.

For å oppfylle nye brannforskrifter ble det i 2022 foretatt rehabilitering av pasientrommene på Brumunddal sykehjem. Det omfattet tak, vegger og dører i alle etasjer. Alle himlinger ble åpnet for å kontrollere at tetninger mellom etasjer var intakt. Dørene til pasientrommene er skiftet ut slik at de har en høyere brannklassifisering enn tidligere, det er satt inn ståldører mellom etasjer, og dører mellom korridorene er skiftet. En rekke glass/glasvegger som ikke bestod av brannglass, er skiftet ut med enten gipsvegger eller nytt glass. Det er bygget en egen branncelle hvor elektriske kjøretøy tilhørende pasientene står parkert og lades forsvarlig. Rømningsveier utenfor avdelingene er gipset. Brannvarslingssentralen ble skiftet ut, og det er innført stille varsling i alle pasientavdelinger. Det har vært en omfattende oppgradering, og Brumunddal sykehjem er nå i tilfredsstillende teknisk stand. Alle overflater er malt og fremstår som nye og moderne. Oppgraderingen har medført at 8 pasientrom ble holdt ledig for å kunne gjennomføre arbeidet.

Med prosjektmidler fra Statsforvalteren i Innlandet øremerket til aktivisering av pasienter, ble blant annet robotselen Luffe anskaffet.

Utfordringen med å skaffe tilstrekkelig med vikarer og opprettholde tilstrekkelig fagkompetanse ble sommeren 2022 tydeligere i flere av enhetene i VO 40. Ved KMS førte dette til behov for å holde noen plasser ledig i løpet av sommeren for å sikre tilgang på fagpersonell.

Økningen av antall personer som har behov for rus- og/eller psykiatritjenester fortsatte i 2022. Den gruppen som utpeker seg mest er personer under 30 år, som økte med 12 % fra 2021 til 2022. Det ambulante teamet i psykisk helse- og rustjenesten følger opp brukere med store rus og psykiatrilidelser. De har stor fleksibilitet og kompetanse til å gi brukerne gode, omfattende og smidige tjenester og får gode tilbakemeldinger fra samarbeidspartnerne.

Koronapandemien har også preget tjenestene i 2022, med noe nedstenging i starten av året, og med økt sykefravær og fortsatt smitte i samfunnet. Beredskapen til å håndtere smitte har blitt godt etablert gjennom de erfaringer som er innhentet i løpet av pandemien. Det vil fortsatt være behov for årvåkenhet og godt smittevern.

Arbeid med vaksinerings av pasienter og befolkning har periodevis også ført til merarbeid i 2022. I desember 2021 tok Ringsaker kommune i bruk de gamle lokalene til AO-tjenesten i Nygata 13 som vaksinasjonssenter. Stedet ble tilrettelagt for alle som ønsket å få dose 1, 2 og 3, og etter hvert også dose 4 av koronavirusvaksinen. Frem til 15.12.2022 ble det satt 28.537 vaksiner dose 1, 26.647 vaksiner dose 2, 18.828 vaksiner dose 3 og 5.471 vaksiner dose 4. Oppslutningen om vaksinasjon har vært gjennomgående god gjennom hele pandemien.

Frisklivssentralen jobber for å bedre folkehelsen i kommunen, utvikler treningsprogram og legger til rette for trening utendørs i kommunens treningsparker.

2.5.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	11,6 %	11,5 %

Sykefravær	2021	2022
420 Ringsaker avlastningssenter	4,0 %	2,7 %
424 Psykisk helse og rustjenester	9,4 %	11,0 %
440 Institusjonstjenester	13,3 %	14,6 %
442 Hjemmetjenester	11,1 %	8,1 %
444 Kommunalmedisinsk senter	8,5 %	10,2 %
446 Tilrettelagte tjenester	12,5 %	12,1 %

Enhetene hadde et samlet sykefravær i 2022 på 11,5 %, som er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra 2021. Resultatet for den enkelte tjenesteenheter er varierende. Alle enheter følger opp sykmeldte ansatte gjennom etablerte rutiner. Videre tas temaet opp i HMS-utvalg og i den enkelte avdeling. Enhetene har også god dialog og veiledning med HMS-rådgivere i enkeltsaker. Flere enheter har videreført samarbeid med NAV Arbeidslivssenter og har fokus på trepartssamarbeid som ble startet i 2021. Rolleavklaringer og kommunikasjon, økt tilstedeværelse av avdelingsledere og at ansatte tar større ansvar i driften er viktige elementer i dette arbeidet.

Tett oppfølging og tilrettelegginger for ansatte som er sykmeldte gir resultater. I etablering av nye turnuser kan det foretas individuelle tilpasninger, siden det er særlig fysisk belastende å arbeide i sykehjem. Det handler mye om tilrettelegging fra personallederens side for å bidra til at sykmeldte kommer raskest mulig tilbake i størst mulig friskmeldingsprosent, og for å bidra til at ansatte med kroniske lidelser kan stå lengst mulig i arbeidsoppgavene sine.

Brukerne ved AO-tjenesten pynter Elveparken og Brumunddal sentrum til «Kunstvandring Innlandet».

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
420 Ringsaker avlastningssenter	23,15	23,08	25,57	25,57
424 Psykisk helse og rustjenester	45,60	45,60	45,60	45,60
440 Institusjonstjenester	247,44	250,95	250,95	250,95
442 Hjemmetjenester	195,40	206,14	206,14	205,38
444 Kommunalmedisinsk senter Ringsaker	107,04	107,04	114,34	114,34
446 Tilrettelagte tjenester	355,76	370,12	383,01	414,52
Sum årsverk VO 40 Pleie og omsorg	974,39	1 002,93	1 025,61	1 056,36

Årsverksrammen er økt med 30,75 årsverk i løpet av 2022, og pr. 31.12.2022 var rammen på 1.056,36 årsverk. I delegert personalsak 241/2022 ble det opprettet 2,71 årsverk ved Enhet for hjemmetjenester, herav 1 årsverk vernepleier og 1,41 årsverk assistent. I tillegg ble det opprettet 0,3 årsverk lege ved Ringsaker mottakssenter Grande. Ved Enhet for tilrettelagte tjenester ble det i delegert personalsak 242/2022 opprettet 28,04 årsverk. Dette knytter seg til nye brukere og fordeler seg med 2,96 årsverk til Rusletun sykehjem, 7,49 årsverk til Storgata 82 bofellesskap og 13,2 årsverk til Kvennhuset bofellesskap, samt 4,39 årsverk i forbindelse med flytting av en BPA-bruker. 3,47 årsverk er overført fra Enhet for hjemmetjenester til Enhet for tilrettelagte tjenester.

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	963 157	1 022 883	983 791	1 072 038
Driftsinntekter	417 604	420 322	354 948	443 195
Netto driftsutgifter	545 553	602 561	628 843	628 843

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	11 570	17 336	102 890	90 636
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	11 570	17 336	102 890	90 636

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
420 Ringsaker avlastningssenter	21 256	21 073	183	0,86 %
424 Psykisk helse og rustjenester	35 439	36 181	-742	-2,09 %
440 Institusjonstjenester	164 510	179 818	-15 308	-9,31 %
442 Hjemmetjenester	173 691	177 148	-3 457	-1,99 %
444 Kommunalmedisinsk senter	98 920	102 644	-3 724	-3,76 %
446 Tilrettelagte tjenester	293 064	295 453	-2 389	-0,82 %
449 Pleie og omsorgsformål – ikke fordelt enheter	-158 037	-166 250	8 213	5,20 %
Sum netto driftsutgifter VO 40	628 843	646 067	-17 224	-2,74 %

Virksomhetsrådets driftsregnskap viser et samlet merforbruk på 17,224 mill. kroner inkludert budsjettansvar 449 Pleie og omsorgsformål – ikke fordelt enheter. For de tjenesteproduserende enhetene var det et samlet merforbruk på 25,437 mill. kroner. Merforbruket har noe forskjellig årsaker i den enkelte enhet, men et gjennomgående fellestrekk er merforbruk som følge av vikarbruk og overtid.

Pleie og omsorg er i regnskapet for 2022 kompensert med til sammen 15,572 mill. kroner i utgifter ved koronapandemien. Dette inkluderer ekstra utgifter ved koronarelatert fravær og erstatning av personell i forbindelse med vaksinerings.

For å sikre faglig forsvarlighet i tjenestene må det til enhver tid være et minimum av fagkompetanse på jobb. Det gir utfordringer særlig ved sykefravær og ferieavvikling, men også i krevende pasientsituasjoner med utagerende adferd. Det er begrenset tilgang på vikarer med fagutdanning, og det er begrenset med søkere til faste stillinger. Samlet har dette ført til økt bruk av overtid for å få dekket vakter med nødvendig antall ansatte og nødvendig kompetanse for å yte faglige forsvarlige tjenester. Flere akutte saker, opplæringsvakter, fastvakt og terminalpleie på natt medfører også økte utgifter til ekstrainleie og overtid.

Merforbruket knyttes også til innbytte av tjenestebiler, økte drivstoffutgifter, transport av brukere og høyere strøm- og leidekostnader enn forutsatt i budsjettet. I tillegg må det sees i sammenheng med lavere statlig tilskudd og for høyt budsjetterte brukerbetalinger. Variable tillegg på fastlønn og ferievikar, som er for lavt budsjettert i forhold til antall årsverk i turnusene, har også bidratt til merforbruket.

Utgiftene til utskrivningsklare pasienter var budsjettert med 1,028 mill. kroner, mens kommunen ble fakturert for 1,493 mill. kroner i 2022. Utgiftene har gått ned med kr 992.000 fra 2021. Enhet for tjenestetildeling har god dialog med sykehusene, noe som gir positiv effekt i form av bedre pasientforløp og gode avtaler om utskrivningene.

Statstilskuddet til ressurskrevende tjenester er et viktig bidrag i finansieringen av utgiftene til de ressurskrevende brukerne i kommunen, og tilskuddet inntektsføres under budsjettansvar 449 Pleie og omsorgsformål. Kommunen fikk godkjent refusjonskrav av Helsedirektoratet for ressurskrevende tjenester på 164,750 mill. kroner i 2022 mot 139,977 mill. kroner i 2021.

Ringsaker kommune mottok i 2022 tilskudd fra IMDi til bosetting av asylsøkere med kjente funksjonshemninger på til sammen 2,506 mill. kroner.

2.5.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Helsefelleskap

Fra 1.1.2022 ble samhandlingen mellom helse- og omsorgstjenestene i kommunene og spesialisthelsetjenestene i helseforetakene organisert i helsefelleskap. Disse er en videreutvikling av Samhandlingsreformen. Helsefelleskap Innlandet er ett av 19 helsefelleskap og er et partnerskap og en samhandlingsarena mellom Sykehuset Innlandet (SI) og de 42 kommunene i opptaksområdet til SI. Helsefelleskapet skal etterstrebe å utvikle sammenhengende, tilgjengelige og fremtidsrettede helsetjenester som bidrar til at innbyggerne skal mestre og leve selvstendige liv. Ringsaker kommune er vertskommune for 100 % interkommunal samhandlingsrådgiver i Helsefelleskap Innlandet. Samhandlingsrådgiveren jobber tett med helseregionene og med likestilt samhandlingsrådgiver i Sykehuset Innlandet. Rådgiveren bidrar med tydelig involvering fra kommunene i samhandlingsfeltet og saksforberedelser.

Hovedfokus i Helsefelleskap Innlandet i 2022 har vært å bidra til etableringen av 7 helseregioner, etablering av strategi for Helsefelleskap Innlandet 2022-2023 med handlingsdel 2022-2023 og forberede prosessen med revidering av samarbeidsavtalene mellom Sykehuset Innlandet HF og kommunene i opptaksområdet. Helsefelleskapet har også gitt innspill til neste Nasjonal helse- og samhandlingsplan.

Ulike prosjekter

Også i 2022 har enhetene i VO 40 deltatt i og gjennomført en rekke ulike prosjekter. Ved KMS er det blant annet jobbet med ferdigstilling av plan for kreftomsorg og palliasjon, utvikling av forebyggende og helsefremmende fysioterapi i ungdomsskolen, og tilbud til personer med KOLS og nevrologiske lidelser. Hjemmetjenesten har deltatt i flere prosjekter som handler om utvikling av tjenesten for å møte fremtidens omsorgsbehov (Practic, SMILE, Tidlig oppdagelse og rask respons ved forverret somatisk tilstand (TOFT), Pårørendepause).

Med tilskudd som følge av *Leve hele livet-reformen* og koronapandemien har helse- og omsorgstjenestene siden 2020 kjøpt inn ulike typer utstyr (f. eks sykler og VR-briller med tilhørende filmer) og engasjert medarbeiderne for å utvikle gode arbeidsmetoder for aktivitet for brukere både i institusjonene og i hjemmetjenesten. Prosjektene fokuserte også på samarbeid med frivillige organisasjoner og har resultert i flere tilbud som videreføres etter prosjektslutt. Det er i 2022 blant annet etablert frokostklubber i to omsorgsboliger og en møteplass for yngre personer med demens. Det skal videre anlegges bocciabaner ved flere av sykehjemmene i kommunen. Prosjektet ble påbegynt mot slutten av 2022 og slutføres i 2023 i nært samarbeid med enheten Teknisk drift. Disse banene vil kunne generere positiv aktivitet både for beboere i sykehjemmene og i lokalmiljøet.

Beboere på Nes sykehjem har gleden av å kjenne luften kile dem i ansiktet når de ansatte inviterer til en kjøretur i nærmiljøet på el-sykkel.

Enhet for tjenestetildeling og samordning startet i 2022 et prosjekt for å etablere en tverrfaglig samarbeidsmodell for voksne brukere med sammensatte behov. Arbeidet bygger på erfaringene fra tidligere prosjekt for etablering av habiliteringsteam for barn. Det er i 2022 arbeidet med å skaffe og utarbeide en samlet oversikt over de ulike tjenestene i kommunen, samt kartlegge og gi innspill til ulike arbeidsmodeller. Prosjektet vil bli avsluttet 30.4.2023. Rapporten fra dette prosjektet vil belyse fakta og utfordringer som helse- og omsorgstjenesten kan jobbe videre med samt danne grunnlag for en beskrivelse av tjenestene og de ulike tilbudene som i dag finnes. Prosjektleder har også vært deltager i forbedringsnettverket *Gode pasientforløp*, som ble startet høsten 2022. Dette prosjektet slutføres i 2023.

Kompetanseheving

112 ansatte og ledere i helse- og omsorgstjenesten har i 2022 gjennomført ulike utdanninger, og mange har også deltatt på kurs. I 2022 ble det ferdigstilt en overordnet strategisk kompetanseplan for helse- og omsorgstjenestene. Planen skal bidra til at tjenestene har nok personell med relevant kompetanse til å yte forsvarlige tjenester, har gode holdninger som bidrar til å møte brukernes behov og utvikle kvalitativt gode tjenester. For å følge opp planen er det viktig at tjenesteenhetene utarbeider egne kompetanseplaner. Videre legges vekt på tiltak som bidrar til økt kompetansedeling og bruk av eksisterende kompetanse på tvers av enheter.

Nytt sykehjem i Moelv

Ringsaker kommune har siden 2018 samarbeidet med Husbanken og Nasjonalt program for leverandørutvikling om planlegging av et nytt sykehjem til erstatning for dagens sykehjem i Moelv. Kommunestyret behandlet i møte den 15.9.2021 ved k.sak 49/2021 Reguleringsplan for Moelv sykehjem – sluttbehandling og behandling av innbyggerforslag etter kommunelovens §12-1, samt k.sak 50/2021 Nytt sykehjem Moelv - forprosjekt og kostnadsoverslag. Byggingen startet for fullt i mai 2022, og ferdigstilles i 2024. Det nye sykehjemmet er planlagt med 60 sykehjems plasser, dagsenter, kantine, kjøkken, nødvendig parkering og uteområder. Med sammenkobling mot Moelv bo- og aktivitetssenter, er det planlagt at kommunens fysio- og ergoterapitjenester skal utnytte arealer i eksisterende bygg.

Nye Moelv sykehjem under oppføring.

Fremtidig drift og organisering av AO-tjenesten

Forslag om å flytte aktiviteten ved AO-senteret Holo til AO-senteret på Parketten i Brumunddal ble utredet og vedtatt i k.sak 45/2022. Økende søkermasse og endret behov for brukergruppen gjør det nødvendig å finne nye måter å drifte AO-senteret på. En samlokalisering vil innebære at den enkelte bruker vil kunne oppleve sosial tilhørighet og et større sosialt fellesskap, samtidig vil det øke muligheten til å gi flere brukere et mer variert tilbud. Det vil også skape et større fagmiljø og redusere sårbarheten i tjenesten som gis. Ingen vil få redusert tjenestetilbud og det vil bli mulighet til å videreutvikle eksisterende tjeneste. Gartnergruppa vil inngå samarbeid med parkavdelingen for å bistå med ulike oppgaver i kommunens grøntarealer, og kommundirektøren bes utrede muligheten for å gi gartnergruppa et tilbud på Sund.

Hos AO-tjenesten på Parketten i Brumunddal er det storproduksjon av de populære opptenningsbrikkene som selges i butikkutsalget «Hændlaga».

Tjenestetildeling

Enhet for tjenestetildeling og samordning ble etablert i 2018 for å sikre at pasienter og brukere får koordinerte og likeverdige helse og omsorgstjenester.

Enheten er i stadig utvikling, og fra 1.10.2022 ble det ansatt systemkoordinator/barnekoordinator. For å sikre tverrfaglig kompetanse, er det videre ansatt en fysioterapeut som starter opp våren 2023. Det jobbes for å sikre kvalitet og profesjonalitet i forvaltningen. I 2022 ble det definert en rolle som teamleder med oppgave å sørge for god flyt i fordeling av saker. To roller som fagutviklere skal ha fokus på ferdigstilling/kvalitetssikring av vedtak, samt systematisk arbeid med etiske retningslinjer.

Det er flere henvendelser til tildelingsenheten enn tidligere, og enheten har en sentral rolle i å koordinere dialog med alle enheter. For eksempel er det etablert en rutine for at enheten koordinerer og fordeler saker fra eksterne aktører, som for eksempel Statsforvalteren i Innlandet. Mottak og koordinering av bekymringsmeldinger er også noe enheten bruker mye tid på. Internt i enheten har det vært stort fokus på kvalitet i saksbehandling, og avvik følges opp systematisk.

Utvikling i antall saker ved Enhet for tjenestetildeling og samordning (2019-2022)

	2019	2020	2021	2022
Innvilget	5 187	5 347	5 546	5 753
Avsluttet/Ferdig	923	1 078	1 139	1 353
Avslag	104	53	60	69
Klagesaker	17	10	23	33

Flere saker både innvilges og avsluttes/ferdigbehandles nå enn tidligere. Når en sak er avsluttet, viser statistikken at det er gjort en henvendelse om tjeneste, men at denne i dialog med søker avsluttes. Det kan da være andre tjenester som gis, eller at behovet har bortfalt.

Kvalitetsforbedringer

Det har i 2022 vært jobbet systematisk med tjenstekvalitet for å forbedre kvalitet på alle nivå i tjenestene.

Tjenesteavvik er hendelser som avviker fra tjenestens normale rutiner og kvalitet, og omfatter alle enheter innen virksomhetsområdet pleie og omsorg. Det registreres avvik innenfor en rekke ulike kategorier som legemiddelhåndtering, fall, mat/ernæring, vold, trusler, avvik i elektronisk pasientjournal med mer. HMS-avvik er avvik som er relatert til helse, miljø og sikkerhet. For å følge utviklingen tettere ble det i 2021 etablert månedlig rapportering på tjenesteavvik til kommunalsjef. I 2022 er det jobbet for å øke bevisstheten og forståelsen av hva et avvik er og bygge kultur for å se på avvik som en mulighet til å lære av feil. Alle medarbeidere oppfordres til å melde avvik. Avvik skal behandles og lukkes på lavest mulig nivå og følges opp av avdelingsleder. I tillegg er oppfølging av avvik fast tema i lederteam, møter ved enheten og HMS-utvalg.

Antall tjenesteavvik og HMS-avvik i pleie og omsorg (2022)

	2022
Tjenesteavvik	1 026
HMS-avvik	463
Totalt antall avvik	1 489

Det er utviklet et sett med nasjonale kvalitetsindikatorer, og i kvalitetssystemet EQS og i pasientjournalssystemene er det mulig å hente ut statistikk som kan si noe om kvaliteten på tjenestene. Det er igangsatt et arbeid med å etablere et system for enhetenes rapportering på indikatorer for faglig kvalitet til kommunalsjef.

Maling av påskeegg er en populær bordaktivitet ved sykehjemmene i Ringsaker.

2.6. Barne- og ungdomsvern (VO nr. 50)

Barnevernsjef: Lisbet Gjønnnes

2.6.1. Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter barneverntjeneste, ungdomskontakt, interkommunal barnevernvakt, samt lavterskeltiltak i Familiens hus.

2.6.2. Hovedkommentar

Barnevernreformen trådte i kraft 1.1.2022 og innebærer en utgifts- og oppgaveoverføring fra stat til kommune. Intensjonen er utvikling av lokale tiltak og redusert bruk av statlige tiltak, som for eksempel behandlingsinstitusjon ved atferdsvansker hos ungdom. For å motivere kommunene til å utvikle egne tiltak, i stedet for å kjøpe tiltak fra staten, økte kommunenes egenandel ved barneverninstitusjon fra kr 76.900 pr. måned til kr 170.000 pr. måned, og opphold i beredskapshjem økte fra kr 36.200 pr. måned til kr 85.000 pr. måned. Kommunens handlekraft med hensyn til å utvikle nye tiltak avhenger av hvorvidt en klarer å redusere bruken av statlige tiltak. Fra 1.1.2022 ble det lovbestemt at alle kommuner skal vedta en plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker. Arbeid med utarbeidelse av forebyggende plan ble påbegynt i 2022.

Erfaringer etter innføringen av barnevernsreformen var tema da barne- og familieminister Kjersti Toppe besøkte barneverntjenesten i Ringsaker kommune i mai 2022.

2.6.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	8,6 %	10,9 %

Enheten hadde et sykefravær på 10,9 % i 2022, en økning fra 2021, da sykefraværet var på 8,6 %. Fravær over 57 dager utgjør 6,4 % mot 5,2 % i 2021 og egenmeldinger 2,4 % mot 1,4 % i 2021.

Sykmeldte følges opp i henhold til vedtatte retningslinjer. Det er blitt tilrettelagt for midlertidig intern omfordeling til andre oppgaver og reduksjon i saksportefølje for langtidssykmeldte ved behov. Enheten ledet i 2022 tre interkommunale læringsnettverk for økt mestring av komplekse oppgaver.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Antall årsverk	65,17	56,17	58,17	58,17

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	117 242	113 028	102 335	120 122
Driftsinntekter	44 757	43 812	17 663	35 450
Netto driftsutgifter	72 485	69 216	84 672	84 672

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	0	652	355	343
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	0	652	355	343

I 2022 ble en bil med leasingavtale erstattet med kjøp av tjenestebil.

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter, beløp i kr 1.000 (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
500 Barnevern	84 672	84 215	457	0,5 %

Enheten hadde et mindreforbruk på kr 457.000 i 2022. Mindreforbruket skyldes noe lavere fosterhjemsgiffter, samt tilskudd fra IMDi i en enkeltsak.

Ringsaker interkommunale barnevernvakt - Driftsregnskapet (beløp i 1.000 kr)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	10 378	11 540	10 715	11 942
Driftsinntekter	11 003	11 236	10 715	11 733
Netto driftsutgifter	625	-304	0	-209

Barnevernvakta hadde i 2022 et merforbruk på kr 209.000. Den interkommunale barnevernvakta er finansiert av 20 deltakerkommuner, og merforbruket for 2022 fordeles mellom deltakerkommunene i form av et påslag på deltakeravgiften for 2023.

2.6.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Barneverntjenesten

Antallet meldinger til barnevernet viste en nedgang i 2022 sammenlignet med 2021. Det ble arbeidet med mange spesielt krevende saker i 2022, som krevde stor arbeidsinnsats.

Antall meldinger - aldersfordeling på barn i melding 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
0-6 år, inkludert melding på ufødt	145	116	164	116
7-12 år	143	139	133	129
13-18 år	131	104	106	102
Sum	419	359	403	347

Det kan komme flere meldinger fra forskjellige meldere på samme barn. Det totale antall meldinger barneverntjenesten mottok i 2022 var 528 meldinger fordelt på 347 barn, mot 659 meldinger fordelt på 403 barn i 2021. Det er antall meldinger på de yngste barna som varierer mest.

Hvem melder til barneverntjenesten i Ringsaker 2021-2022

Meldingsinstans	2021	2022
Andre/anonyme	59	49
Annen off. instans	12	16
Asylmottak/IMDi/UDI	0	18
Barnehage	22	7
Barnet selv	2	0
Barneverntjenester	59	58
Barnevernvakt	67	19
Familie forøvrig	19	14
Familievernkontor	3	6
Frivillige org./idrettslag	7	2
Helsestasjon/skolehelsetjeneste	33	13
Krisesenter	12	14
Lege/sykehus/tannlege	47	32
Mor/far/foresatt	77	63
Nabo/andre privatpersoner	47	31
Politi	136	116
Psykisk helsevern barn/unge	18	20
Psykisk helsevern voksne	19	19
Rustjenester	1	0
Skole	46	55
NAV kommune og stat	8	3
Sum	694	555

Det kan komme inn flere meldinger på samme barn på forskjellige tidspunkt. Derfor blir antallet meldere høyere enn antall barn. Til og med 2020 ble kun første melding registrert som melding, og nye meldinger ble registrert som opplysninger til saken. I og med at det da ble registrert kun én melder pr. barn, er antallet registrerte meldere nå mye høyere enn ved tidligere rapporteringer.

Resultat av undersøkelser 2020-2022

	2020	2021	2022
Antall nye undersøkelser i løpet av året	323	322	261
Avsluttede undersøkelser	344	321	272
Henlagt uten tiltak	189	196	150
Avsluttet med tiltak	151	122	101
Avsluttet og oversendt fylkesnemnd	7	3	9

Undersøkelser kan avsluttes uten tiltak fordi det ikke var grunnlag for undersøkelse, fordi forholdene endrer seg under undersøkelsen, eller fordi foreldrene ikke samtykker til hjelpetiltak.

Barn med tiltak fra barneverntjenesten

Barn i tiltak pr. 31.12.	2020	2021	2022
Antall barn med hjelpetiltak i hjemmet	159	149	156
Antall barn i tiltak utenfor hjemmet, inkludert ettervern	103	100	94
Sum antall barn med tiltak pr. 31.12	262	249	250
- Herav unge over 18 år	33	34	25

I tillegg til de 156 som mottok hjelpetiltak, kommer veiledning til foreldre etter omsorgsovertakelse. Sammenlignet med variasjonene i antallet meldinger er antallet barn med tiltak påfallende stabilt, noe som kan tyde på at kapasitet er en begrensende faktor på antallet som mottar hjelp.

Ringsaker har med hjelp av skjønnsmidler fra Statsforvalteren startet et *Funksjonell familierapi-team* (FFT) i samarbeid med Hamar og Stange, med Ringsaker som vertskommune, fra 1.9.2021. FFT

er et familierapeutisk tiltak for tenåringsfamilier som strever med atferdsutfordringer og konflikter i eller utenfor hjemmet. Av teamets fire stillinger ved utgangen av året har Ringsaker to terapeuter i 100 % stilling, inkludert arbeidsleder.

Antall familier/ungdommer med FFT-tiltak 2022

Kommune	Totalt	Stange	Hamar	Ringsaker
Antall ungdommer med nytt tiltak totalt i perioden	33	3	13	17
Ungdommer med fullført behandling 2022 ^{*)}	19	-	-	-
Antall avbrutte behandlinger 2022 ^{*)}	2	-	-	-

^{*) Siden antallet er lavt, oppgis ikke antall pr. kommune av personsensitive hensyn}

Siden oppstart har 42 ungdommer fått FFT-tiltak, som innebærer minimum ukentlige familiemøter i inntil seks måneder. Kun fem familier/ungdommer har avbrutt behandlingen siden oppstarten, og evaluering fra ungdommene tyder på at alle har fått det bedre etter behandlingen, og at konflikter i familien løses bedre. Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU) bidrar med støtte til implementeringen, og Ringsakers arbeidsleder fikk i 2022 opplæring til å bli veileder for andre.

Kvalitetsindikatorer

	Landet	Innlandet	Ringsaker
Andel fristbrudd i undersøkelsessaker	5,4 %	7,6 %	2,0 %
Andel barn i hjelpetiltak med tiltaksplan	92,8 %	89,7 %	97,2 %
Andel barn med evaluert tiltaksplan	87,1 %	88,6 %	96,6 %
Andel fosterbarn som ikke har fått oppfølging iht. lovkrav	9,0 %	7,0 %	0,0 %
Andel tilsynskrav i fosterhjem som ikke er oppfylt	9,7 %	11,8 %	0,0 %

Kilde: Barnevernmonitor, Bufdir (tall pr. 1. halvår 2022)

Kvalitetsindikatorer rapporteres til Statsforvalteren hvert halvår og publiseres i *Barnevernmonitoren* av Bufdir. Ringsaker har resultater som ligger over landsgjennomsnitt på alle indikatorene.

Dekningsgrad, kapasitet og bakgrunnsinformasjon

	Landet	Innlandet	Ringsaker
Andel barn med bekymringsmelding ift. barnebefolkningen	4,3 %	5,0 %	5,1 %
Andel barn med undersøkelse	4,4 %	5,0 %	5,1 %
Andel barn med barneverntiltak i alder 0-17 år	3,9 %	4,4 %	4,6 %
Andel barn med hjelpetiltak i hjemmet, av alle barn m/tiltak	73,2 %	70,7 %	74,7 %
Andel barn som bor utenfor hjemmet ila. året, av alle barn	1,0 %	1,3 %	1,2 %
Andel av fosterhjemstiltak i familie og nært nettverk	36,3 %	35,6 %	35,9 %
Andel barn med akuttvedtak pr. 1.000 barn i barnebefolkn.	0,8 pr. 1.000	1 pr. 1.000	0,7 pr. 1.000
Antall barn med undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	14	14	16
Antall fagstillinger i barneverntj. pr. 1.000 barn 0-17 år	5,4	6,2	5,9

Kilde: Barnevernmonitor, Bufdir 2021 (endelige 2022-tall kommer i juni), SSB

Ringsaker ligger, som resten av Innlandet, over landsgjennomsnitt når det gjelder antall meldinger, undersøkelser og andel barn med barnevernstiltak. Bufdir har satt som mål at barnevernet skal rekruttere 2/3 av alle fosterhjem fra slekt og nettverk.

Familiens hus – lavterskeltiltak

Familiens hus er et tverrfaglig samarbeidstiltak mellom helsestasjon, avlastningscenteret, PPT og barnevern. Her tilbys forskjellige lavterskeltiltak til familier, det vil si tiltak som ikke krever henvisning eller vedtak, som Åpen barnehage, gruppetiltak, foreldreveiledning og psykologbistand, med fokus på tidlig innsats for familier med barn i alderen 0-6 år. Personalressurser øremerket tiltaksarbeid i Familiens hus er redusert til tre familieveiledere med barnehagelærerutdanning og en psykolog.

Lavterskeltiltak i Familiens hus

	2020	2021	2022
Individuell foreldreveiledning (PMTO), antall familier	9	15	13
- Antall barn	20	31	24
Foreldrekurs "DUÅ", gruppetiltak, antall familier	-	-	6
TIBIR-rådgivning antall familier (foreldreveiledning 3-5 ganger)	26	25	18
- Antall barn	65	48	40
COS-P, foreldreveiledning i grupper, antall familier	12	42	4
- Antall barn	22	74	7
COS-P, foreldreveiledning individuelt, antall familier	*)	10	10
- Antall barn	*)	15	22
ICDP, foreldreveiledning i grupper, antall foreldre	14	-	8
- Antall barn i familiene	26	-	8

*) Lavterskel foreldreveiledning COS-P ble ikke rapportert i 2020

Medarbeidere fra barnevern, PPT, helsestasjonene og avlastningssenteret samarbeider om å gi lavterskeltiltak gjennom *Familiens hus*. Det ble ikke drevet lavterskel gruppetiltak under pandemien og tok litt tid å komme i gang igjen etter gjenåpningen av samfunnsfunksjoner i 2022.

Innholdet i foreldreveiledningstiltak varierer ut fra familienes behov. Foreldrene lærer effektive strategier for bedre samhandling med barnet og å redusere utfordrende atferd. Gruppetiltaket *De utrolige årene* (DUÅ) er for foreldre med barn som har eller står i fare for å utvikle atferdsproblemer. COS-P (også kalt *Trygghetssirkelen*) bevisstgjør foreldre på å handle ut fra barnets behov for støtte i ulike situasjoner. ICDP inviterer foreldre til å reflektere over egne oppdragerstrategier.

Ringsaker har avtale med Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge (NUBU) om å være en TIBIR-kommune (*Tidlig innsats barn i risiko*). Det gir tilgang til kompetanse i kartleggingsmetoder, forebygging og evidensbaserte tiltak. PMTO innebærer ukentlig veiledning til foreldre over seks til ni måneder. TIBIR-rådgivning er en kortversjon over tre til fem ganger, basert på PMTO-prinsippene.

Familiens hus har fra august 2022 faste koordineringsmøter med BUP. Det sikrer dialog mellom kommunen og BUP om barn og unge som trenger psykisk helsehjelp, at hjelpen er samordnet, og at kommunen kan tilby egnet hjelp når BUP vurderer at barnets psykiske helseutfordringer ikke er av en slik art, at det gir rett til hjelp fra spesialisthelsetjenesten. Det ble i 2022 avholdt ni slike møter.

Ungdomskontakten

Ungdomskontakten (UK) er et psykososialt lavterskeltilbud for unge i alderen 13-23 år. UK tilbyr åpne aktiviteter og lavterskeltiltak for ungdom med ulike utfordringer, som lettere angst og depresjon, rus, skolefravær, belastninger i hjemmet eller i forholdet til venner. Tilbudet gir individuell oppfølging, gruppetiltak, familieveiledning og aktiviteter, samt noe oppsøkende virksomhet på arenaer hvor ungdommer samles, for å ha oversikt over ungdomsmiljøet og bidra til voksenkontroll. Tilbudet er så godt kjent at foreldre og ungdom også tar kontakt selv.

Aktivitet Ungdomskontakten 2020-2022

Type tiltak	2020	2021	2022
Antall ungdom med individuell oppfølging	188	197	195
Antall ungdom med familiesamarbeid	90	107	130
Antall ungdom i lukkede gruppetiltak	57	123	79
Ferieaktiviteter (FU, FU jr, MediYoga, gutte- og jentegruppe)*	-	-	340
TIUR: Totalt antall ungdom fulgt opp	75	46	35
TIUR: Individuelle oppfølginger v/UK	59	37	12
Oppfølgings- og los-prosjekt (skolefravær)	28	42	45

*) Deltakere i ferieaktiviteter er ikke rapportert i 2019-2021; én ungdom kan ha fått flere tilbud

Antall ungdom med oppfølging fra UK har økt siden 2019, med unntak av antallet ungdom med TIUR-kontrakt. Antallet henvisninger på grunn av rus sank på grunn av endrede føringer i politiet når det gjaldt avdekking av rusbruk blant ungdom. Reduksjon i avdekkingstall er trolig ikke en reell nedgang i illegal rusbruk, men et uttrykk for at tidlig rusbruk ikke lenger avdekkes.

Skolefravær synes å være et økende problem. Prosjektperioden med statlig støtte til Oppfølging og Los-prosjekt utløp 1.9.2022, med resultat at stillingen øremerket arbeid med skolefravær falt bort. Under pandemien ble det også gitt statlig støtte for å styrke psykisk helsetilbud for ungdom. Tilskudd til en ekstra stilling ble innvilget over to år og falt bort fra august 2022. Det psykososiale arbeidet ivaretas nå av fem stillinger, mot sju i 2020 og 2021. Kognitiv terapi er en felles kompetanse i teamet. Det samhandles bredt med skole, ungdomshelsestasjon og skolehelsetjeneste, PPT, NAV, barnevern, psykisk helse og rustjenester, BUP og DPS for å rette riktig og samordnet innsats mot ungdom og foreldre. Med 30 % reduksjon i antall medarbeidere fra høsten 2022 forsøkte en å håndtere samme antall ungdommer ved å gå ned fra ukentlige samtaler til annenhver uke og redusere omfang av eksponeringstrening ved angst og uønsket skolefravær.

Ringsaker interkommunale barnevernvakt

Ringsaker interkommunale barnevernvakt ble opprettet 1.1.2019 og ivaretar barnevernberedskap utenfor kontortid for 20 kommuner, med telefonvakt og vedtaksmyndighet for barneverntjenesten i Nord-Østerdal, som selv har bakvakt for utrykninger. De til sammen 20 kommunene er: Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal, Åmot, Elverum, Løten, Stange, Hamar, Ringsaker, Lillehammer, Gausdal, Øyer, Ringebu, Sør-Fron, Nord-Fron, Rendalen, Alvdal, Folldal, Tolga og Tynset.

Ringsaker interkommunale barnevernvakt 2020-2022

Henvendelser og tiltak	Ant totalt	Ringsaker	Ant totalt	Ringsaker	Ant totalt	Ringsaker
	2020	2020	2021	2021	2022	2022
Henvendelser med oppfølging	967	244	1.100	222	950	203
Antall barn registrert	505	89	438	66	301	61
Antall hasteflyttinger av barn	19	3	11	1	7	1
Ant. meldinger til kommunene	239	49	129	30	142	10
Ant. rapporter til kommunene	516	153	232	102	425	151
Påbegynte undersøkelser	-	-	171	35	92	6

Tabellen viser alle henvendelser som følges opp, for eksempel ved rapport eller bekymringsmelding til kommunene, hjemmebesøk, eller ved andre tiltak. Det var en nedgang i antallet henvendelser til barnevernvakta i 2022. Blant annet var det færre henvendelser som gjaldt savnede barn fra barneverninstitusjoner, som tidligere har vært forholdsvis mange. Dessuten er det nedgang i henvendelser fra politi fra 255 i 2021 til 107 i 2022.

Mange av henvendelsene kommer fra familier som allerede har barnevernstiltak. De har etablert et tillitsforhold til barnevernvakta, som oppfattes som et sted man kan ringe for drøfting, veiledning og råd når barneverntjenesten har stengt. Dette forklarer økningen i rapporter til kommunene, selv om antall registrerte barn har gått ned. Fra 2021 ble det etablert en praksis, hvor barnevernvakta ikke lenger sendte melding til kommunen etter at de hadde undersøkt en henvendelse, men registrerte det som påbegynt undersøkelse, som vurderes som riktigere. Det er årsaken til at antallet meldinger fra barnevernvakta er redusert. Det vises til tidligere tabell over meldere.

Saksbehandling

Rapport om bruk av delegert myndighet, klager, fylkesnemnd- og rettssaker, samt akuttvedtak

	2020	2021	2022
Antall enkeltvedtak iht. lov om barneverntjenester i ikt-verktøyet Familia*)	826	816	931
Antall klagesaker/tilsynssaker til Statsforvalteren	7	1	3
Antall hasteflyttinger	13	12	9
Antall saker med rettsmøte i fylkesnemnd, tingrett eller lagmannsrett	11	19	17
Antall fylkesnemnds-/rettsdager gjennomført	16	42	39

*) Inkluderer både enkeltvedtak og beslutninger

Variasjon i antall enkeltvedtak og beslutninger handler til dels om praksis med hensyn til hvorvidt tilleggsytelser legges til tidligere vedtak eller dokumenteres særskilt. Økningen kan likevel bidra til å illustrere økende dokumentasjonskrav.

Det var to tilsynssaker til Statsforvalteren, begge med behandlingsmåte egenvurdering, hvor Statsforvalteren konkluderte med at det ikke var behov for videre oppfølging. Det var en klage på vedtak om henleggelse av undersøkelse, der kommunens vedtak ble stadfestet. Antallet saker i Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker og i rettsapparatet lå i 2022 på omtrent samme nivå som i 2021. Antallet saker gjelder både nye saker, der barnevernet fremmer begjæring om tiltak, ankesaker og krav fra privat part om tilbakeføring og endring i samvær for barn under omsorg.

2.7. Sosiale tjenester (VO nr. 51)

Leder NAV Ringsaker: Monica Mathisen Jørgensen

2.7.1. Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter økonomisk sosialhjelp, opplysning, råd og veiledning, midlertidig bolig, kvalifiseringsprogram, individuell plan og gjeldsrådgivning. Enheten er også ansvarlig for driften av Arbeidssentralen og BUA Ringsaker. Sosiale tjenester inngår som en del av NAV Ringsaker.

2.7.2. Hovedkommentar

Sosialhjelpsutbetalingene i 2022 var lave sammenlignet med budsjett. Det er likevel en økning fra 2021, som hadde svært lave utbetalinger under koronapandemien. I 2022 har 954 brukere mottatt økonomisk stønad. Dette er 129 flere enn i 2021. Det er en økning i antallet komplekse saker innen psykisk helse, rus, økonomi og bostedsløshet, flere langtidsmottakere og flere familier med barn. Det følges opp 130 individuelle forvaltningsavtaler, og det er en økning i tidsbruk på fremmedspråklige i veiledningssenteret. Det var færre deltakere i kvalifiseringsprogrammet (KVP).

2.7.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Brukere	2021	2022
Andel søknader behandlet innen to uker	82 %	77 %
Andel klagesaker omgjort av Statsforvalteren	14 %	27 %

29 klagesaker ble oversendt Statsforvalteren for endelig avgjørelse. Det er en nedgang på 11 saker fra 2021. Kommunens vedtak ble opprettholdt i 20 saker, 4 saker ble opphevet til ny behandling, 3 vedtak ble endret, og i én sak ble deler av vedtaket opphevet, og én sak avventer avgjørelse. Andel søknader behandlet innen to uker var 77 %, og 94 % av sakene ble behandlet innen fire uker. Sakene var mer komplekse og trengte tettere oppfølging enn tidligere saker.

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	6,6 %	10,2 %

Sykefraværet i 2022 var på 10,2 %, som er en økning på 3,6 prosentpoeng fra 2021. Fraværet er i all hovedsak langtidssykemeldinger og i liten grad relatert til arbeidsoppgaver og arbeidsplass. I de tilfellene hvor det er relatert til arbeidsoppgaver, jobbes det med tilrettelegging. I løpet av året er det blitt større oppmerksomhet på emosjonelle belastninger, samt muskel- og skjelettplager.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	34,35	34,35	34,85	34,85

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	96 442	92 392	86 309	92 249
Driftsinntekter	12 760	14 229	6 929	12 869
Netto driftsutgifter	83 682	78 163	79 380	79 380

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	0	415	0	0
Driftsinntekter	0	0	0	0
Netto driftsutgifter	0	415	0	0

Netto driftsutgifter pr. enhet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Enhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
510 Sosiale tjenester	79 380	71 098	8 282	10,4 %

Enheten hadde i 2022 et mindreforbruk på 8,282 mill. kroner. Dette skyldes blant annet færre brukere av sosiale tjenester enn budsjettet. Det er likevel en økning i utbetalinger fra 2021. Deler av 2022 bar fortsatt preg av virkningene etter koronapandemien, med lavere aktivitetsnivå i samfunnet generelt, mindre reising og generelt lavere forbruk. Enheten har også rettet en særskilt innsats mot avklaring av rett ytelse for langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp, noe som har medført at flere av enhetens brukere har gått over på ytelser gjennom arbeids- og velferdsetatens ordninger.

2.7.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer**Sosialhjelpsutgifter og boutgifter 2020-2022 regnskapstall (beløp i kr 1.000)**

	2020	2021	2022	Endring i % 2021-2022
Livsopphold	14 332	13 253	14 841	12,0 %
Boutgifter	21 005	19 883	22 826	14,8 %
Tilleggsytelser	3 650	3 416	4 088	19,7 %
Kvalifiseringsprogrammet (KVP) stønad	9 990	7 236	7 294	0,8 %
KVP-supplerende sosialhjelp	502	454	407	-10,4 %
Introduksjonsstønad supplerende sosialhjelp	540	614	255	-58,5 %

De samlede utbetalingene til livsopphold, boutgifter og tilleggsytelser økte med 14,2 % fra 2021 til 2022. Det er nedgang på 10,4 % i supplerende ytelser til deltakere i kvalifiseringsprogrammet (KVP). Supplerende ytelser til introduksjonsdeltakere viser en nedgang på 58,5 %. Færre deltakere på KVP i forhold til budsjett førte til nedgang i utbetaling av kvalifiseringsstønad. At det var færre brukere henger sammen med et mindre tilgjengelig arbeidsmarked for denne gruppen etter pandemien.

Kategorien tilleggsytelser omfatter ytelser som kommer i tillegg til veiledende livsoppholdssats. Dette er utgifter som skal vurderes ut fra den enkeltes livssituasjon og omfatter utgifter til lege, psykolog, medisiner, tannbehandling, briller, flytteutgifter, innbo, bilhold og lignende.

Kvalifiseringsprogrammet (KVP)

Antall deltakere pr. måned var i gjennomsnitt 37 i 2022 mot 35 deltakere i 2021. I 2022 avsluttet 26 personer programmet. Av disse gikk 9 personer til ordinært arbeid, 5 personer har søkt uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger (AAP), 1 person er gått til arbeidsmarkedstiltak og 4 personer har tidsbestemt lønnstilskudd. 1 person har sluttet uten annet tilbud, 3 personer har flyttet og 3 personer mottar fortsatt sosialhjelp.

Sosiallån

Det er faste og gode rutiner for innfordring av sosiallån. I 2021 og 2022 er det innvilget økonomisk sosialhjelp i form av sosiallån på henholdsvis kr 505.000 og kr 409.000.

BUA

I 2019 ble BUA Ringsaker etablert i Brumunddal. Dette er en utstyrssentral der alle kan låne sports- og fritidsutstyr gratis. BUA ble startet opp som følge av omsøkte nasjonale prosjektmidler og er fra 2021 en del av enhetens driftsbudsjett. Utstyrssentralen hadde 7.064 utlån i 2022, en økning på 17,7 % fra 2021. Det er registrert 1.675 låntakere som benytter seg av dette tilbudet. Det er også etablert et aktivitetskort som gir en deltaker med ledsager eller venn mulighet til å være med på aktiviteter i 2022. I alt 100 aktivitetskort er delt ut, og 23 aktører er med på å gi tilbud til ordningen.

25. mars flyttet BUA Ringsaker inn i nye lokaler på Parketten i Brumunddal. Kommunalsjef Sverre Rudjord understreket viktigheten utlånsordningen av sportsutstyr har for folkehelse og for at alle skal få muligheten til å teste ut ulike aktiviteter sommer som vinter.

Prosjekter

Nav Ringsaker har i 2022 avsluttet to prosjekter knyttet til tilskuddsmidler fra Statsforvalteren til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav. Prosjektet *Sjå meg der je er* handler om utprøving av *Supported Employment* i kombinasjon med helsestøtte, som tilnærming og metode i møte med mennesker som har en uavklart situasjon med diffuse lidelser, subjektive og betydelige plager, som medfører at den enkelte selv opplever å ha mer eller mindre god funksjons- og/eller arbeidsevne.

Prosjektet *Del din erfaring* er et prosjekt for bruk av erfaringskonsulent i oppfølging av deltakere ved Arbeidssentralen, en aktivitetsarena med krav om aktivitet for de som mottar økonomisk sosialhjelp til livsopphold. Bakgrunnen er å bruke erfaringskunnskap som kunnskapsutvikling. Ideen bygger på en grunnleggende tanke om at inngående og systematisert kunnskap om utformingen av tjenesten fra tjenestemottakers ståsted vil bidra til økt treffsikkerhet i utformingen og gjennomføringen av generelle og individuelle tjenester. Gjennom prosjektet var det ønskelig å styrke brukererfaringens posisjon og bruke erfaringskonsulenter i daglig oppfølging og utforming av tjenester til mottakere av økonomisk sosialhjelp. Erfaringene fra dette tas med i utviklingen av ordinær drift av tjenesten.

Integreringsprosjekt i Hamarregionen

Regjeringens integreringsstrategi tar utgangspunkt i at for mange innvandrere står utenfor arbeidslivet. Hovedmål i regjeringens integreringsstrategi er å få til økt arbeidsdeltakelse blant innvandrere gjennom kvalifisering og utdanning. Kommunen har derfor et ansvar for tidlig å kartlegge kvalifiseringsbehov og legge til rette for at kvalifisering tilbys som en del av introduksjonsprogrammet. Det må tilrettelegges for et godt samarbeid med NAV underveis, samt ved overgang til arbeid. Hamarregionen, ved kommunene Stange, Løten, Hamar og Ringsaker, er tildelt skjønnsmidler fra Statsforvalteren for å utforske nye og bedre arbeidsmåter, hvor hovedmålet er å øke sysselsettingen blant innvandrere og flyktninger. NAV Ringsaker er prosjekteier.

Individuell jobbstøtte

NAV Ringsaker har mottatt tilskudd fra Helsedirektoratet til *Individual Placement and Support (IPS)*. IPS driftes som et samarbeidende prosjekt i regi av NAV Innlandet. Det er et tilbud til personer med moderate til alvorlige psykiske helseproblemer og/eller rusproblemer, som ønsker hjelp til å komme i arbeid eller beholde ordinært, lønnet arbeid.

Aktivitetsplikt ved tildeling av økonomisk stønad

Stortinget innførte en lovmessig plikt om aktivitet for mottakere av økonomisk sosialhjelp under 30 år med virkning fra 1.1.2017, jf. § 20a i *Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen*. Formålet med aktivitetsplikten er å styrke sosialhjelpsmottakerens muligheter for overgang til arbeid og utdanning, og for å bli selvforsørget på annen måte enn ved økonomisk stønad.

Et viktig verktøy for oppfølging av aktivitetsplikten er Arbeidssentralen. Den holder til i Brumunddal, og det er 3 årsverk knyttet til tiltaket, som i 2022 hadde til sammen 55 brukere. I 2022 avsluttet 42 brukere sin aktivitet på Arbeidssentralen. Av disse har 7 brukere gått til arbeid, 21 brukere har gått til tiltak eller skole, 2 brukere har flyttet, og 7 brukere har stans i sosialhjelp. 5 brukere mottar fortsatt økonomisk sosialhjelp, noe som vil si at 37 brukere (88 %) er blitt økonomisk selvhjulpne. I tillegg er det lagt ned et stort arbeid med avklaring av brukere opp mot varige trygdeytelser. Det vil også i stor grad være med på å begrense utbetalingene av økonomisk sosialhjelp på lang sikt.

Rapport om bruk av delegert myndighet

Type sak	2020	2021	2022
Enkeltvedtak i Sosialavdelingen	5 589	5 401	6 135

Antall enkeltvedtak i 2022 har økt med 734 saker fra 2021, og det utgjør en økning på 13,6 %.

2.8 Helsestasjoner (VO nr. 52)

Leder helsestasjon: Ann Kjærsti Svalheim

2.8.1. Ansvarsområde

Helsestasjonens ansvarsområde omfatter jordmortjeneste, helsestasjonstjenester for barn 0-5 år, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, migrasjonshelsetjeneste, fysioterapi for barn 0-12 år, og driften av Familiens hus. I tillegg har helsestasjonstjenesten fått ansvaret for barn og unges psykiske helse. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og i lov om folkehelsearbeid. Tjenesten skal bidra til å fremme psykisk og fysisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold, forebygge sykdommer og skader, utjevne sosiale helseforskjeller og forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt hos blivende foreldre og hos barn 0-20 år og deres familier. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er lokalisert i Brumunddal, Moelv, Nes og Brøttum, samt helsestasjon for ungdom på Mølla senter i Brumunddal.

2.8.2. Hovedkommentar

Virksomheten ved helsestasjons- og skolehelsetjenesten har i 2022 vært noe preget av koronapandemien, men betydelig mindre enn de to foregående årene. Tjenesten har ansvaret for å koordinere koronavaksineringen til befolkningen, samt vaksinerings til 5-15 åringer. Sykemeldinger har ført til en merbelastning på de ulike fagområdene, og noe redusert tjenestetilbud i 2022. Alle fagområdene i helsestasjonstjenesten merker i tillegg en stor økning i etterspørselen etter sine tjenester. Dette gjelder i stor grad psykiske helseutfordringer hos barn og unge, men handler også om relasjonsproblemer, konflikter og andre utfordringer i hjemmet.

De nybakte Egidijus og Ruta Karosai og lille baby Markas fikk hjemmebesøk av jordmor fra helsestasjonstjenesten.

Høsten 2021 startet tre helsesykepleiere på videreutdanning i kognitiv atferdsterapi og familierterapi. Disse avslutter sin utdanning våren 2023.

2.8.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	4,3 %	11,1 %

Sykefraværet for 2022 er på 11,1 %, mens det i 2021 var på 4,3 %. Dette er en økning på 6,8 prosentpoeng. De sykmeldte følges opp i henhold til retningslinjene for sykefraværsoppfølging i kommunen. Tjenesten hadde i 2022 flere langtidssykmeldte. De sykmeldte ble gitt god oppfølging fra nærmeste leder, og to var i full jobb igjen innen utgangen av 2022.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	29,79	30,79	37,59	38,59

I delegert personalsak 221/2022 ble det opprettet 1 årsverk helsesykepleier i migrasjonshelsetjenesten finansiert av vertskommunetilskudd. Helsesykepleier bistår med arbeidsoppgaver rettet mot flyktninger i henhold til Nasjonal veileder for tjenesten. Migrasjonstjenesten jobber med integrering av barn og unge og deres familie, helsefremmende tiltak for å fremme psykisk helse og inkludering og forebygge psykisk uhelse og radikaliserings.

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	33 824	39 426	36 769	41 263
Driftsinntekter	11 455	10 222	9 542	14 036
Netto driftsutgifter	22 369	29 204	27 227	27 227

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	9 604	3 189	1 932	0
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	9 604	3 189	1 932	0

Netto driftsutgifter pr. resultatenhet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
520 Helsestasjoner	27 227	26 696	531	1,9 %

Enheten hadde et mindreforbruk på kr 531.000 i 2022 og dette skyldes vakante stillinger og refusjon sykkelønn.

2.8.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Tilskudd fra Helsedirektoratet

Ringsaker kommune har mottatt et øremerket tilskudd til styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten fra Helsedirektoratet på 2,768 mill. kroner. Kommunen fikk i 2021 innvilget et treårig tilskudd. Tilskuddet er benyttet til 1 årsverk jordmor og 2,9 årsverk helsesykepleier. Det øremerkede tilskuddet gjør tjenesten mer tilgjengelig for barn og unge og deres familier, og at tilbudet blir mer robust.

DigiHelsestasjon

Helsestasjonstjenesten har innført DigiHelsestasjon, som er en digital innbyggertjeneste som skal gjøre det enklere å kommunisere digitalt med helsestasjons- og skolehelsetjenesten. DigiHelsestasjon går via helsenorger.no, og bidrar til økt brukerstøtte, bedre oppfølging av innbyggerne, mer effektiv

tidsbruk, mer tilgjengelige helsetjenester med kommunikasjonsmuligheter med fastlege, henvisning til spesialist, journal til sykehus etc. Dette letter kommunikasjonen med brukerne og gir innbyggerne større medvirkning.

Home Start Familiekontakt

Home-Start Familiekontakten (HSF) er et forebyggende og frivillig familiestøtteprogram, og ble i 2017 opprettet i Ringsaker. Det er ansatt en helsesykepleier i 0,7 årsverk knyttet til Home Start i helsestasjonstjenesten. I løpet av 2022 har 32 familier med tilsammen 64 barn fått hjelp og støtte fra de frivillige i løpet av året. Tiltaket rapporteres å ha stor effekt for familiene, tross lav innsats fra helsestasjonstjenesten. Frivillige rapporterer at tiltaket gir mening for familiene i hverdagen. Ni familier venter ved utgangen av 2022 på familiekontakt. Etterspørselen etter tjenester fra Home Start er større enn kapasiteten.

Familien hus

Planlagte tiltak og tilbud i Familiens hus har vært noe redusert gjennom 2022. Åpen barnehage startet opp igjen i august 2022 etter pandemien.

Oversikter i tabellform

År	2020	2021	2022
Antall konsultasjoner hos jordmor	2 680	3 015	2 823
Antall konsultasjoner hos helsesykepleiere 0-5 år	5 857	6 115	7 695
Antall konsultasjoner hos helsesykepleiere 6 - 15 år	7 007	8 442	9 418
Antall barn som får tilbud fra fysioterapeut i RE helsestasjoner 0-18 år	395	408	445
Antall konsultasjoner ved Helsestasjon for ungdom (HFU)	4 589	1 954	1 895

2.9 Kultur (VO nr. 55)

Kultursjef: Asle Berteig

2.9.1. Ansvarsområde

Virksomhetsområdet Kultur har ansvar for drift av Prøysenhuset og forvaltningen av områdene kultur, frivillighet, folkehelse, idrett og friluftsliv. Kultur drifter fem kommunale idrettshaller, to svømmehaller, tre kulturbygg, tre fritidsklubber og ett trialsenter.

2.9.2. Hovedkommentar

Gjennom de senere årene har Prøysenhuset befestet sin posisjon som et nasjonalt kulturhus, og utviklingen har gjort Prøysenhuset til én av Ringsakers største reiselivsbedrifter. En ser at andelen turister utenfor regionen er i vekst, og det ble i 2022 satt publikumsrekord for *Jul i Prøysen*.

Det er de senere årene tatt grep for å styrke tilbudet til barn og unge. I 2022 signaliserte Ungdomsrådet et behov for fellesarenaer for ungdom etter to år med pandemi og sosiale restriksjoner. Skoleåret 2022/2023 ble derfor definert som ungdommens år, med ekstra vekt på gode møteplasser. Året startet med *UngdomsLive* i Mjøsparken den 19. august, og deretter videreført med lokale prosjekter i regi av *Den Kulturelle Skolesekken*, som dans og graffiti. I samarbeid med frivilligheten ble det også påbegynt et arbeid for å skape møteplasser og opplevelser for kommunens ungdommer med størst mulig involvering av ungdommen selv. Satsingen videreføres i 2023.

UngdomsLive ble et av de første, store arrangementene for ungdom i Mjøsparken. P3s Jonas Jeremiassen Tomter alias Dr. Jones medvirket, Vegard Harm hadde eget show og det var en rekke aktiviteter å delta på for ungdommen som blant annet basketball, skating, parkour, BMX, volleyball og fotball.

Ungdomsprosjektet i Ringsaker tok i 2022 et stort steg framover, da det ble samlet inn over 200 innspill fra kommunens ungdommer på *UngdomsLive*. Som resultat er konkrete tiltak for å fremme deltakelse påbegynt, i tett samarbeid med ungdommene selv. Metoder brukt i prosessen kan gi en

bærekraftig struktur for tiltaksutvikling i det framtidig folkehelsearbeidet i kommunen. Prosjektet fikk nasjonal oppmerksom og ble tatt inn på den nasjonale folkehelsekonferansen på Hamar i oktober. Gjennom ungdomssatsingen er det kommunale samarbeidet blitt utvidet, innad på Kultur og på tvers av enheter.

2022 var *Frivillighetens år*. Gjennom året har frivilligheten blant annet vært invitert til kick-off og frivillighetsfestival, begge arrangementene med stor oppslutning. Arbeidet med utforming av frivillighetspolitikk er godt i gang, og en jobber systematisk for en stadig bedre og bredere involvering i samarbeidet mellom kommune og frivillig sektor.

Lørdag 3. september ble Frivillighetsfestivalen 2022 arrangert i Brumunddal sentrum – et sentralt arrangement i markeringen av Frivillighetens år 2022.

Etter to års pandemiopphold ble *Tinestafetten* igjen avholdt. Denne gangen i Mjøsparken med mer enn 1.800 skolebarn. Torgårshjulet, med gratis kulturarrangement på torgene i Brumunddal og Moelv, har i 2022 vært utvidet med flere arrangement i Moelv enn tidligere. Torgsessongen går fra mai til september og fra midten av november til siste halvdel av desember.

2.9.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	5,2 %	7,7 %

Enheten har et sykefravær på 7,7 % i 2022, som er en økning på 2,5 prosentpoeng fra 2021. Fraværet skyldes i hovedsak langtidssykemeldinger. Sykefraværet følges opp i dialog med HMS-rådgivere og NAV Arbeidslivssenter. Det har i 2022 vært bistand fra bedriftshelsetjenesten for å kartlegge deler av arbeidsmiljøet.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	38,95	37,17	37,27	37,27

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	61 682	69 912	60 463	73 082
Driftsinntekter	14 648	19 910	15 403	28 022
Netto driftsutgifter	47 034	45 002	45 060	45 060

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	20 759	2 110	1 263	1 728
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	20 759	2 110	1263	1 728

Enheten hadde i 2022 et merforbruk ved investeringer på kr 465.000, som i hovedsak skyldes innkjøp av teknisk utstyr til temporære utendørs kulturarenaer, som Lysvandring, Julevandring og teaterforestillinger i Prøysen.

Netto driftsutgifter pr. enhet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
550 Kultur	45 060	44 309	751	1,7 %

Enheten hadde et mindreforbruk på kr 751.000 i 2022 som blant annet skyldes at det ikke er satt inn vikarer ved sykefravær, at det har vært høyere billettinntekter enn budsjettert i et tilnærmet normalår etter pandemien, og at det utvidede trialtilbudet, som ble styrket ved inngangen til 2022, ikke har vært i drift som følge av endrede lisensføringer fra Norges motorsportforbund.

Besøkende	2020	2021	2022
Prøysenhuset	10 030	20 500	28 088
Mjøsbadet	13 106	17 424	21 385
Moelv svømmehall	6 106	7 412	7 830

Besøkstall for Prøysenhuset og svømmeanleggene viser at 2022 har vært et rekordår sammenliknet med tidligere år. Pandemiårene 2020 og 2021, med deltakerbegrensninger på arrangement, kan være noe av årsaken til at 2022 skiller seg positivt ut. Det ble gjennomført fire teaterproduksjoner i Prøysen med tilhørende gode besøkstall, mot tre teaterproduksjoner tidligere år. I de senere årene har en også arbeidet målrettet mot turismesegmentet, noe en tydelig ser på billettsalget, som viser at et stort antall av landets kommuner er representert blant de besøkende.

Begge svømmeanleggene har hatt stabile besøkstall siden de ble åpnet. Til tross for nedstenging og begrensninger under pandemien, ser en at det er perioder med rekordhøye besøkstall innenfor dagens åpningstider, særlig i Mjøsbadet. Mjøsbadet har vært stengt i ulike perioder gjennom året grunnet større vedlikehold fra byggherre.

I tillegg til billetterte aktiviteter, tilbyr Kultur også et variert og gratis aktivitetstilbud for personer med psykiske og fysiske utfordringer. For 2022 har tilbudene skapt viktige møteplasser for målgruppene og har inneholdt kreative, kulturelle og fysiske aktiviteter.

2.9.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

I 2022 ble det kjøpt inn en veteranbil som ble redesignet til Prøysenhusets egen «Homepetitten». Bilen brukes som en sentral rekvisitt i teater, rettet spesielt mot barn og barnefamilier. Prosjektet ble finansiert av Sparebankstiftelsen DNB.

Prøysenhuset ble tildelt kr 800.000 fra Sparebankstiftelsen som produksjonsbidrag til de fire teaterproduksjonene *Hjertet mitt for dekk*, *Præstvegen Grand Prix*, *Den vesle bygda som glømt at det var jul* og *Snekker Andersen og Julenissen*. Prøysenhuset ble også tildelt kr 275.000 fra fylkeskommunen som produksjonsbidrag til *Julekveld hos Prøysen*.

24. januar mottok Prøysenhuseteateret gave fra Sparebankstiftelsen Hedmark. Gaven bidrar til at Prøysenhuseteateret kan fortsette å være en arena der teaterspiser og profesjonelle skuespillere møtes på samme scene.

For kultur- og idrettshallene ble det investert i en løsning for integrering av fakturaprogrammet fra bookingsystemet Bookup til kommunens økonomisystem. Det ble også investert i et system for adgangskontroll ved kulturbyggene.

For fritidsklubbene ble det i 2022 gjort en sammenslåing av lederfunksjonen til Brumunddal og Nes fritidsklubb i tillegg til en klubbarbeiderstilling. Sammenslåingen av ressurser har resultert i at det jobbes mer på tvers av fritidsklubbene, med mål om å kunne styrke innholdet i tilbudet. Med bakgrunn i at Ringsaker ikke lenger får dispensasjon for skolekjøring på lisens fra Norges motorsportforbund har Trial-tilbudet ikke vært i drift gjennom høsten. Det er påbegynt et arbeid med å endre eksisterende driftsform til et tilbud i tråd med gjeldende føringer.

Enheten ble tildelt kr 40.000 fra Kartverket til å kartlegge friluftsområders tilgjengelighet for blinde og rullestolbrukere. Registreringene er lagt inn på Norgeskart.no, og personer med funksjonsnedsettelse kan nå i større grad planlegge friluftaktiviteter ut i fra kart.

Det er startet et arbeid med å revidere Friluftskartet for Ringsaker, som ble laget i 2014. Kartet har vært veldig populært, og det har vært et ønske om å revidere kartet og trykke opp flere eksemplarer. Kartet planlegges utgitt våren 2023.

Prosjektet med Dagsturhytta er utsatt til våren eller sommeren 2023. Årsaken til utsettelsen er forsinkelser med leveranse av hytta.

2.10 Kulturskole (VO nr. 56)

Leder kulturskole: Benedicta Gray/Kaja Aadne Thoresen

2.10.1. Ansvarsområde

Kommunen er pålagt å drive kulturskole etter opplæringsloven § 13-6. Kulturskolen gir tilbud om undervisning til barn og unge innenfor musikkbarnehage, instrumental og vokal musikk, barne- og ungdomsteater, visuell kunst, barnedans, hiphop, klassisk, moderne og jazz-ballett. Tilbudet gis både individuelt og til grupper av elever. I tillegg kommer tilbud til elever knyttet til det organiserte fritidsmusikklivet, barnehage og grunnskole.

2.10.2. Hovedkommentar

I 2022 ble det avholdt 12 huskonserter ved Kulturskolen. Teaterfaget fremførte *Little shop of horrors* og *Mio min Mio*. Danseelever fremførte *Jorden rundt* og *Alice i eventyrland*. *Jakten på julestjernen* ble fremført av musikk-, dans- og - ungdomsteater elever på Moelv kulturhus. *Alice i eventyrland* og *Jakten på julestjernen* ble presentert for barnehagene i kommunen, mens visuellkunstoffaget hadde vår- og høstutstillinger på biblioteket.

Før sommeren var det gatefest i Brumunddal og Moelv, og Kulturskolen var bredt representert med fremvisninger og workshops på torgene, gatehjørner, bibliotekene og andre arenaer. Kulturskolen lagde tradisjonen tro sin årlige digitale julekalender, til glede for befolkningen og som et ledd i synliggjøring av Kulturskolen.

I henhold til den vedtatte rammeplanen *Mangfold og fordypning* skal Kulturskolen være et lokalt ressurscenter for hele kommunen. Som et ledd i dette arbeidet ble tiltaket *Spill i skolen* gjennomført for skoleelever i kommunen. På samme måte ble det for barnehagebarn gjennomført musikalsk førskolegruppe, visuell kunstgruppe og danseundervisning i regi av Kulturskolen.

Balletelever fra Ringsaker kulturskoles fordypningsgruppe deltok i Ringsakeroperaens hovedoppsetning i 2022 av Giacomo Puccinis opera *La Bohème*. Våren 2022 deltok lærere og elever fra Kulturskolen i et regionalt kulturskolesamarbeid om barneoperaen *Purriot og den forsvunne bronsehesten*. Premieren ble avholdt på Kirsten Flagstad-festivalen.

2.10.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	2,3 %	1,9 %

Kulturskolen hadde i 2022 et sykefravær på 1,9 %, en nedgang på 0,4 prosentpoeng fra 2021.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	12,79	12,54	12,54	12,54

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	9 995	11 110	11 319	11 607
Driftsinntekter	2 272	3 560	3 481	3 769
Netto driftsutgifter	7 723	7 550	7 838	7 838

Netto driftsutgifter pr. enhet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
560 Kulturskole	7 838	7 769	69	0,9 %

Enheten hadde et mindreforbruk i 2022 på kr 69.000, som skyldes innsparing på enkelte driftsarter.

2.10.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Under veiledning av Kulturskolerådet er Kulturskolens lærerstab med på utviklingsprosjektet *Fremtidens kulturskole*. Arbeidet videreutvikles og implementeres i eksisterende fagsammensetning, samtidig som Kulturskolen retter fokuset mot det som fremtidens kulturskole i Ringsaker skal tilby av nye retninger og fag til dagens barn og unge. Kulturskolen deltar i et regionalt samarbeid om fordypningstilbudet kulturaksen. Skoleåret 2021/2022 stod musikkfagene i fokus, og høsten 2022 ble visuell kunst inkludert i tilbudet.

Kulturskolen søkte høsten 2022 om midler fra Sparebanksstiftelsen til tiltaket *Spill i skolen*. Formålet med søknaden var å kjøpe nye musikkinstrumenter til bruk i tiltaket. Kulturskolen ble tildelt kr 419.000, og tildelingen er planlagt brukt i 2023.

Antall elever ved Kulturskolen

År	2020	2021	2022
Avdeling dans	147	130	134
Avdeling musikk	239	235	255
Avdeling teater	30	29	38
Avdeling visuell kunst	44	49	48
Kunstkarusell	13	14	14
Salg av tjenester til barnehager	132	50	104
Salg av tjenester til korps (ca.-tall)	150	160	90
Salg av tjenester til grunnskoler	80	80	110
Sum	835	747	793

Kulturskolen hadde i 2020 og 2021 nedgang i elevtallet, som i sin helhet skyldtes pandemien. Nedgangen var relatert til salg av tjenester til barnehager, grunnskoler og korps på grunn av reglene rundt smittevernstiltak. Korpsene mistet en del medlemmer under pandemien og har hatt utfordringer med rektutteringen etter det. Det jobbes aktivt videre med rekruttering, for å styrke korpsene. I 2022 økte salget av tjenester etter pandemien, og elevtallet steg dermed i takt med dette.

2.11 Bibliotek (VO nr. 57)

Biblioteksjef: Mette Westgaard

2.11.1. Ansvarsområde

Ringsaker bibliotek har avdelinger i Brumunddal og Moelv. Bibliotek er en lovpålagt tjeneste som skal sikre innbyggerne fri og offentlig tilgang til alle typer medier, digitale ressurser og tilgjengelig teknologi. Gjennom aktiv formidling av kunnskap og kultur fremmes opplysning, utdanning og kulturell aktivitet.

2.11.2. Hovedkommentar

Biblioteket er en relevant kulturarena og møteplass. Et åpent, inkluderende og tilgjengelig sted for rekreasjon, debatt og opplysning. Som dannelsesinstitusjon formidler biblioteket kunnskap, som bidrar til en opplyst befolkning. Biblioteket gir alle en mulighet til å være aktive kulturbrukere uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn.

Litteraturen og lesingen utfordres av andre underholdningsformer og nye plattformer. Å lese gir innsikt, er en forutsetning for å delta i samfunnslivet, motvirker ulikheter og er viktig for demokratiet. Leseundersøkelser viser nedgang i lesingen. Til sammen 32 % av alle barn og unge leser ikke bøker og foreldre leser mindre for barna sine enn før. Bibliotekets hovedsatsingsområde er å skape leselyst hos barn og unge blant annet gjennom et tett samarbeid med skolebibliotekene.

Ivrige lesehester fra Hempa skole gledet seg til å ta fatt på den nasjonale, digitale sommerlesekampanjen for alle barn i 1. – 7. klasse, som arrangeres i regi av bibliotekene.

2.11.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Brukere	2021	2022
Besøk pr. innbygger	3,2	3,4
Utlån pr. innbygger	3,2	3,1
Antall arrangement og klassebesøk barn/ungdom	171	218
Antall arrangement voksne	120	164

Besøket og aktiviteten på bibliotekene har økt fra 2021 til 2022, mens utlånstallene har gått noe ned.

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	1,7 %	4,6 %

Med en økning i sykefraværet arbeides det aktivt med forebygging og tilrettelegging slik at en oppnår så høy tilstedeværelse på arbeid som mulig.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	11,43	10,63	11,03	11,03

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	9 658	9 813	10 039	10 473
Driftsinntekter	1 048	1 404	1 087	1 521
Netto driftsutgifter	8 610	8 409	8 952	8 952

Netto driftsutgifter pr. enhet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
570 Bibliotek	8 952	8 918	34	0,4 %

Bibliotek har et regnskapsresultat i samsvar med budsjetttrammen. Budsjettet er omdisponert innenfor vedtatt ramme ved at enkelte besparelser på lønn har gitt rom for prioriterte anskaffelser.

2.11.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Ringsaker bibliotek fikk i oktober Barne- og ungdomsbibliotekprisen for 2022. Prisen ble tildelt av Norsk bibliotekforening. Begrunnelsen var årelang innsats mot målgruppen, utprøving av nye formidlingsmetoder og samarbeidet med skoler og barnehager. I desember ble biblioteket en av fem nominerte til «Årets bibliotek».

Biblioteket startet i januar en serie faste lørdagsarrangement for barn som består av teaterforestillinger, kreative verksteder, filmvisning og sangstunder. Arrangementene er svært godt mottatt og har gjennomgående høye besøkstall. En ser en markant økning av småbarnsfamilier som besøker biblioteket.

Ringsaker kommune ble tildelt midler fra Utdanningsdirektoratet for fortsatt å styrke skolebibliotekarenes kompetanse. Bibliotekets skolebibliotekveileder er sentral i arbeidet. Nasjonalbiblioteket har gitt bibliotekene i Hamar, Gjøvik, Lillehammer og Ringsaker støtte til et prosjekt for å forbedre formidlingsarbeidet til ungdom.

2.12 Brann (VO nr. 60)

Brannsjef: James Mercer

2.12.1. Ansvarsområde

Brannvesenet er kommunens viktigste beredskapsressurs. Virksomheten reguleres vesentlig av brann- og eksplosjonsvernloven, plan- og bygningsloven, samt forurensningsloven. Beredskapen omfatter slokking, restverdiredning, bistand ved vannskader, redning ved trafikkulykker med mer, samt skadebegrensning ved akutt forurensning. Brannforebyggende oppgaver omfatter ulykkes- og konsekvensreducerende aktiviteter rettet mot utpekte risikoområder innenfor brann og farlig stoff, der tilsyn av fyringsanlegg og feiing i bolig og fritidsboliger utgjør den største andelen. Enheten ivaretar også oppgaven med å føre tilsyn og holde register over nedgravde oljetanker.

2.12.2. Hovedkommentar

2022 har vært preget av to større branner i driftsbygninger med dyrehold og tap av uerstattelig kulturminne da stabburet på Nedre Sund på Helgøya gikk tapt. Samlet har det vært et normalår i andel og antall utrykninger. Brannvesenet har styrket evnen til innsatsledelse gjennom undervisning og opplæring av ledere etter ny nasjonal modell for innsatsledelse. Det er gjennomført møte med aktører innenfor skognæringen med en intensjonsavtale om gjensidig bistand for å sikre slagkraft og utholdenhet ved en eventuell større skogbrann på Hedmarken. Det er gjennomført en større kartlegging over brannrisiko i kommunen som beslutningsgrunnlag for forebyggende satsningsområder.

2.12.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Ringsaker brannvesen jobber ut fra følgende målsettinger:

Brannvesenet skal innen 2024 ha systematisk risikobasert forebyggende arbeid. Det stilles krav til at brannvesenet skal ha en systematisk tilnærming til sitt brannforebyggende arbeid. I 2022 er det utarbeidet en fornyet kartlegging av brannrisiko i kommunen med utvelgelse av satsningsområder for de kommende årene.

Brannvesenet skal årlig vise til ytterligere tiltak som reduserer eksponering for farlige stoffer. I 2022 er det installert ny vaskestasjon for personlig verneutstyr ved Brumunddal brannstasjon og alle røykdykkerhetter er byttet ut med ny modell med vesentlig forbedret røyk- og partikkellegenskaper.

Selv om bygningsmassen er gammel, så skal det se bra ut. Det er gjennomført rydding ved alle stasjonene. Trimrom ved Brumunddal brannstasjon er oppgradert og veggflater er fornyet i vognhall og kontorer. Pauserom ved Mesnali brannstasjon er oppgradert og vognhaller i Moelv er malt, lagt nytt dekke og flere porter er byttet ut.

Brannvesenet skal være et lærende brannvesen. Det settes krav til at brannvesenet tar læring fra hendelser og øvelser. I 2022 er det innført evaluering av alle større hendelser etter plattformen After Action Review. Alle øvrige hendelser evalueres på lagsnivå der evalueringsrapporter gjennomgås hver 14. dag.

Samhold og lagfølelse skal være drivkraften for deltidsmannskaper. Krav om bo- og arbeidsted er en stor utfordring for et deltidsbrannvesen der vaktuken legger beslag på familie og fritidslivet. I 2022 ble det gjennomført sosial arrangementer ved alle stasjonene for å styrke samhold og lagfølelsen.

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	3,5 %	3,1 %

Enheten hadde i 2022 et sykfravær på 3,1 %, som er en nedgang på 0,4 prosentpoeng fra 2021. Det betyr at sykefraværet holder seg stabilt og på et relativt lavt nivå.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	20,90	20,90	20,90	20,90

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	35 286	39 033	39 113	40 809
Driftsinntekter	11 884	14 684	12 627	13 655
Netto driftsutgifter	23 402	24 349	26 486	27 154

Avviket mellom budsjett og regnskap på kr 668.000 skyldes merforbruk på selvkostområdet feiing hvor det ikke er igjen midler på selvkostfond.

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	30	1 779	1 905	75
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	30	1 779	1 905	75

Enheten har overført en bil fra selvkostområdet feiervesenet til tjenesteområdet brannvesen for kr 75.000. Lang leveringstid medførte at anskaffelse av ny tankbil til Mesnali brannstasjon er igangsatt og forventes ferdig i 2023. Nytt chassis ble levert ved årsskiftet og overflytting og tilpasning av tank utføres første kvartal 2023.

Netto driftsutgifter pr. resultatenehet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenehet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
600 Brann	26 486	25 954	532	2,0 %

Enheten uten feiervesenet hadde et mindreforbruk i 2022 på kr 532.000, som i hovedsak skyldes økte abonnementavgifter fra brannalarmanlegg med direktetilkobling til brannvesenet.

2.12.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Forebyggende brannvern

I 2022 ble det brukt ressurser i avdelingen til å utarbeide en forebyggende analyse. Analysen tar for seg risikoområdene i kommunen og stadfester prioriteringsområder for det brannforebyggende arbeidet.

Arbeid med å redusere risikoen for brann hos risikoutsatte grupper er et nasjonalt satsingsområde for alle landets brannvesen. I Ringsaker brannvesen er det etablert et samvirkefora mellom kommunale enheter. Kommunens fremste tiltak mot risikogrupper er integrert røykvarsler tilkoblet trykksalarm. Ved utløst røykvarsler alarmeres brannvesenet av alarmoperatør. Enheten står for montering og vedlikehold av alle trykksalarmer i kommunen. I løpet av 2022 ble det mottatt ni bekymringsmeldinger fra publikum om risikogrupper som følges opp, enten selvstendig eller i samarbeid med øvrige kommunale enheter eller lokalt el-tilsyn.

I møte med barn og unge har brannvesenet besøkt 35 barnehager med brannbamsen Bjørnis og gjennomført brannvernundervisning for 314 elever i 6. trinn ved ni skoler. Begge kampanjer har mål

om at barna skal kontrollere brannsikkerheten hos besteforeldre, da eldre er en av de gruppene med høyest risiko for å omkomme i brann.

Dagene før påske ble det gjennomført hyttekampanje på Sjusjøen sammen med det lokale el-tilsynet og politiet. Under Moelvdagene var det åpen brannstasjon hvor publikum fikk treffe brannbamsen Bjørnis, se på utstyr, biler og brannstasjonen. I mai ble det gjennomført trygghetstreff i samarbeid med Røde Kors og Norske Kvinners Sanitetsforening i Moelv og Brumunddal. Røykvarslerdagen 1. desember ble gjennomført med stand på Coop Obs på Rudshøgda, Mølla i Brumunddal og Ikea i Furnes med utdeling av røykvarslerbatterier og oppfordring om å sjekke røykvarsler sammen med lokalt el-tilsyn. Den årlige brannvernuka med åpen brannstasjon ble gjennomført på alle fire brannstasjonene. Enheten deltok også på egenberedskapsuka sammen med beredskapskoordinatoren i kommunen og frivillige organisasjoner.

I samarbeid med kommunens HMS-avdeling er det gjennomført brannvernlederkurs for ansatte i Ringsaker kommune. Brannvesenet mottok 13 søknader om oppbevaring og salg av fyrverkeri i 2022, én mindre enn i 2021. Alle søknader ble godkjent og kontrollert minst en gang i salgsperioden, uten graverende avvik. Tre søknader om oppskyting utenom nyttårsaften ble behandlet og godkjent. Brannvesenet rapporterer til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om personskader som følge av oppskyting med fyrverkeri og en er ikke kjent med personskader i Ringsaker kommune i 2022.

Det er behandlet 19 saker om nedgravde oljetanker som i hovedsak dreier seg om tanker som ikke lenger er i bruk. Høsten 2022 ble lokal forskrift om nedgravde oljetanker utvidet fra å omfatte tanker over 3.200 liter, til nå å omfatte tanker uansett størrelse. Tilsyn med nedgravde oljetanker er delegert til brannvesenet som fremover vil intensivere tilsyn av nedgravde tanker med mål om at tanker som ikke lenger er i bruk fjernes eller saneres grunnet forurensningsfare.

Det ble gjennomført tilsyn med ammoniakk hos to bedrifter og brannvesenet har bistått politiet med brannetterforskning i to saker.

Beredskap

Det har vært et normalår når det gjelder antall utrykninger. Av større branner i 2022 er fjøsbrannene i Næravegen og Narudvegen de største. I august brant det historiske stabburet på Nedre Sund på Helgøya og uersattelige kultminner gikk tapt.

Utrykninger	2020	2021	2022	Gj.snitt
Hus-/byggningsbranner	31	21	26	26
Unødvendige alarmer	160	186	193	180
Gras-/skogbrann	7	8	7	7
Bil-/båt-/vognbrann	11	13	12	12
Pipebrann	13	22	16	17
Annen brann	28	19	30	26
Brannhindrende tiltak	59	50	62	57
Trafikkulykke/annen ulykke	63	60	60	61
Vannskade	10	3	11	8
Akutt forurensning	0	2	5	2
Støtte til ambulanse	27	35	31	31
Annen assistanse	55	56	31	47
Innbruddsalarm	12	26	14	17
Sum	476	501	498	492
Kontrolloppdrag	19	42	32	32

Gjennom avtaler om gjensidig bistand med tilstøtende brannvesen ble Hamar brannstasjon utalarmert til Ringsaker kommune 39 ganger i 2022, derav tre trafikkulykker og fem bygningsbranner. Fire av utrykningene var i området der Hedmarken brannvesen har avtalefestet førsteutrykning. Ringsaker brannvesen har assistert Hamar ved én bygningsbrann og utalarmert til Gjøvik kommune 12 ganger og tre ganger til Lillehammer kommune. Lillehammer brannvesen ble utalarmert til Ringsaker kommune fem ganger.

For å opprettholde kunnskap og kompetanse hos deltidsmannskaper gjennomføres rutinemessige øvelse på hver vakt. For å opprettholde kompetansekrav til røykdykking har alle røykdykkere gjennomført kravet om minimum ett varmt røykdykk i året. Til sammen er det gjennomført i overkant av 200 øvelser i 2022.

Selvkostområde feiing

Ny brannforebyggende forskrift medførte oppstart med obligatorisk feiing og tilsyn av fyringsanlegg ved fritidsbolig fra 2017. Frekvensen er satt til hvert 15. år. I 2022 ble det varslet 862 tilsyn i fritidsboliger.

I 2021 effektuerte brannvesenet delegering av myndighet i saker som gjelder nyoppføring og rehabilitering av skorsteiner i eksisterende bygg fra byggesak. I 2022 behandlet brannvesenet 112 saker og øker muligheten til å veilede innbyggere i brannsikre løsninger for pipe og ildsted.

Feiing	2020	2021	2022
Feiede piper helårsbolig	7 440	4 798	6 004
Feiede piper fritidsbolig	431	412	523
Varslet tilsyn av fyringsanlegg fritidsbolig	569	630	862
Varslet tilsyn av fyringsanlegg helårsbolig	1 554	2 876	2 372
Ant. søknad./meldinger om ildsted behandlet	234	190	235
Ant. søknader fritak feiing/tilsyn behandlet	95	88	98
Ant. søknader om rehabilitering/oppføring av skorstein	-	71	112

Dekningsgraden angir hvor stor andel av utgiftene som dekkes av inntekter. Når dekningsgraden er over 100 %, avsettes overskytende på bundet selvkostfond for å få avgiftsregnskapet i balanse. Når dekningsgraden er under 100 %, brukes fond for å få avgiftsregnskapet i balanse.

Dekningsgrad for feiing (beløp i kr 1.000)	2020	2021	2022
Sum utgifter (inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader)	7 084	8 102	7 856
Sum gebyrinntekter og andre inntekter	- 6 930	-7 194	-7 237
Selvkostresultat (gebyrinntekter/gebyrgrunnlag)	154	908	619
Dekningsgrad selvkost	97,8 %	88,4 %	92,1 %

Selvkostfond (tall i kr 1.000)	2020	2021	2022
Selvkostfond pr. 1.1.	0	-155	-1 075
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-154	-908	-619
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-1	-12	-49
Selvkostfond pr. 31.12.	-155	-1 075	-1 742

Samlet underskudd for feiing utgjør 1,742 mill. kroner ved utgangen av 2022. Underskuddet må dekkes inn gjennom økte gebyrinntekter i neste økonomiplanperiode.

2.13 Landbruk (VO nr. 61)

Landbrukssjef: Stein Inge Wien

2.13.1. Ansvarsområde

Landbrukskontoret har ansvar for den kommunale landbruksforvaltningen. Dette omfatter forvaltning av økonomiske og juridiske virkemidler innen landbruket som er delegert til kommunen. Enheten har også ansvar for landbruksvikar, klinisk veterinærvaktordning, kommunalt fellingslag, viltforvaltning, Helgøya utvalgt kulturlandskap, samt naturforvaltning. Enheten arbeider aktivt med næringsutvikling innen tradisjonelt landbruk og bygdenæringer, samt øvrige landbruksrelaterte næringer i kommunen.

2.13.2. Hovedkommentar

Økt verdiskaping og næringsutvikling innen både jordbruk, skogbruk og ulike bygdenæringer er en avgjørende målsetting for landbrukskontoret. Enhetens deltakelse i samarbeid med ulike samarbeidspartnere gir resultater og synliggjøres blant annet i en betydelig investeringslyst når markedet og økonomi gir rom for det. Dette er viktig for økt verdiskaping i alle ledd av verdikjeden.

Tabellen under viser en oversikt over noen av de viktigste tilskuddsordningene som forvaltes av landbrukskontoret og hvilke beløp som er tilført landbruket i Ringsaker kommune i 2021 og 2022:

Tilskuddsordninger (beløp i kr 1.000)

	2021	2022
Produksjons- og avløsertilskudd/sykdomsavløsning	167 739	222 861
Investeringsstilskudd til tradisjonelt landbruk og bygdenæringer	6 180	5 200
Spesielle miljøtiltak i jordbruket og utvalgte kulturlandskap Helgøya	2 450	2 874
Regionalt miljøprogram	10 103	13 304
Drenering	618	800
Skogkultur/skogsbilveier	2 500	2 003
Totalt	189 590	247 042

I 2022 var det en ekstraordinær kostnadsvekst for alle de viktigste innsatsfaktorene i jordbruket som følge av global uro og sterk prisøkning på råvarer internasjonalt. Jordbruket har svært begrensede muligheter til å øke inntektene i tråd med kostnadsveksten. Den ekstraordinære kostnadsveksten medførte likviditetsutfordringer for enkelte produsenter og produksjoner. Til tross for dette har det vært stort fokus på å opprettholde en optimal produksjon. Den ekstraordinære situasjonen har hovedsakelig blitt kompensert gjennom et omfattende jordbruksoppgjør, samt strømstøtte. Dette har vært helt avgjørende for å opprettholde matproduksjonen i ei krevende tid for jordbruket.

Den situasjonen som jordbruket nå har stått i har resultert i at planlagte investeringer i stor grad har blitt utsatt, og det har vært en relativt beskjedne interesse for å søke om investeringsmidler gjennom Innovasjon Norge i 2022.

Landbrukskontoret behandlet 16 søknader om investeringsmidler på gode tiltak innen tradisjonelt landbruk i 2022. Det ble innvilget tilskudd til 13 tiltak, som gjaldt oppgradering av eksisterende melkefjøs, tilrettelegging av dyrevelferd i eksisterende ammekufjøs, oppgradering av eksisterende sauefjøs, korntørker, etablering av eplefelt og oppgradering av vatningsanlegg. En søknad ble avslått av Innovasjon Norge. To søknader innen bygdenæring ble behandlet og gjaldt videreutvikling av eksisterende bedrift samt idèavklaring for mulig oppstart av tilleggsnæring på gården.

På tross av en tørr vinter og vår ble 2022 en god vekstsesong med gode korn- og grasavlinger av god kvalitet. Bærproduksjonen er imidlertid i sterk tilbakegang og hele grøntsektoren har et utviklingspotensiale. Både antall melkeprodusenter og produsert volum melk har i 2022 blitt noe redusert. På bakgrunn av en noe redusert produksjon av kylling så har den totale kjøttproduksjonen hatt en svak nedgang på om lag 130 tonn i forhold til 2021. Produksjon av storfe- og svinekjøtt har imidlertid hatt en svak økning. Det ble produsert 18.230 tonn kjøtt i Ringsaker i 2022.

Det er fortsatt stor interesse for nydyrking i Ringsaker. Landbrukskontoret har de siste åtte årene behandlet langt flere søknader om nydyrking enn tidligere. I perioden 2015-2022 er det omsøkt gjennomsnittlig 910 daa/år. De to siste årene har omsøkt areal vært noe lavere. I 2022 ble det omsøkt nydyrking av 498 daa.

God utnyttelse av beiteressursene i fjellet er viktig for å opprettholde et åpent kulturlandskap og avgjørende for det grovforbaserte husdyrholdet i Ringsaker. Det ble i 2022 sluppet 15.062 sau og 1.822 storfe på utmarksbeite i fjellet i Ringsaker. For perioden 2016-2022 er totalt antall beitedyr i fjellet redusert med 1.851 dyr. Gjennomsnittlig tap av sau til rovvilt var på 5,38 %. Dette er en noe høyere tapsprosent enn året før. Totalt ble det gitt erstatning for 490 dyr med et erstatningsbeløp på om lag 1,314 mill. kroner. Det kommunale fellingslaget besto av 20 mann. Fellingslaget har over mange år utviklet et tett samarbeid med de øvrige fellingslagene i regionen. I 2022 var det svært effektiv felling av rovvilt i forbindelse med betinget skadefelling i regionen. I Ringsaker ble det i fjor felt en ulv og ei gaupe.

Avvirkningen av tømmer i Ringsakerskogene har avtatt for hvert år siden toppåret 2015, hvor avvirkningen var på 290.000 m³. Vindskadene høsten 2021 var med å prege avvirkningen i nordre deler av kommunen i 2022, og tømmerkvantum avvirket i tilknytning til skadene ble ca. 25.000 m³. Opprydningshogster av denne typen er kostnadskrevende, og en stor andel av skadene var i framtidrettet yngre produksjonsskog. Opprydningshogsten regnes for ferdigstilt. Avvirkningen i 2022 utgjorde 221.000 m³ salgsvirke til en førstehåndsverdi på 105 mill. kroner. Fortsatt høye sagtømmerpriser ga gode resultater for skogeierne. Arbeidskraftsituasjonen er normalisert etter pandemien, hvor utenlandsk arbeidskraft igjen står for mesteparten av skogkulturen. Den høye skogkulturaktiviteten resulterte i 1.366.000 utplantede skogplanter, 3.090 daa markberedt og pleie av ungskog på 5.011 daa.

Bestandsplanen (2020-2022) for elg og hjort i Ringsaker la opp til et totalt uttak i treårsperioden på 976 elger og 67 hjorter. 2022 var siste året for denne bestandsplanen, og i planperioden ble 914 elger (93,6 %) og 48 hjorter (71,6 %) felt. Fellingsresultatet for 2022 ble 281 elger (88,9 %) og 11 hjorter (45,8 %). Det ble felt 311 rådyr av en kvote på 445 (69,9 %). Dette er en liten økning fra 2021, hvor fellingsresultatet var 308 dyr. Rådyrstammen tåler høyere beskatning.

2.13.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	0,8 %	3,8 %

Enheten har et sykefravær på 3,8 %, noe som er en økning på 3 prosentpoeng fra 2021. Sykefraværet er i hovedsak langtidsfravær og følges opp i henhold til kommunens interne retningslinjer.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	9,09	9,09	9,09	9,09

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	10 913	13 862	11 525	14 187
Driftsinntekter	3 799	6 648	4 086	6 748
Netto driftsutgifter	7 114	7 214	7 439	7 439

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
610 Landbruk	7 439	7 121	318	4,3 %

Enheten har i 2022 et mindreforbruk på kr 318.000, som hovedsakelig skyldes avvirkning av skog og vakante stillinger.

2.13.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

I samarbeid med landbrukskontoret på Hedmarken ble det gjennomført *Kornskole* også i 2022. Målet med kurset er å øke den grunnleggende kunnskapen om korndyrking, med fokus på god agronomi og dyrkningsteknikk. Kurset er delfinansiert av fylkeskommunen.

Landbrukskontoret startet i 2019, i samarbeid med faglag, veterinærene og enhet Psykisk helse og rustjenesteer i kommunen, et treårig prosjekt for å etablere et tilbud om *Bondens nettverk i Ringsaker*. Dette er et tilbud for gardbrukere som trenger noen å snakke med om det som oppleves som vanskelig. Nettverket skal være med på å senke terskelen for både å gi og ta imot hjelp i en vanskelig situasjon. Prosjektet er evaluert av de ulike aktørene og videreføres som en del av den ordinære drifta ved kontoret.

Statsforvalteren i Innlandet innvilget i 2021 kr 700.000 i skjønnsmidler til finansiering av det første året i et treårig prosjekt under navnet *Utvikling av ny regional gjødselvare*. Ringsaker kommune ved landbrukskontoret har vært prosjekteier og har hatt ansvar for prosjektledelse det første året. Prosjektet har en målsetting om å utnytte regionale sekundærprodukter til en gjødselvare for jordbruket. I dette inngår biorest fra Mjøsanleggets biogassproduksjon, fosfor gjenvunnet som struvitt ved renseanlegget ved Hias i Stange og biokull fra Oplandske Bioenergis pyrolyseanlegg på Rudshøgda. Målet er å inkludere mest mulig av regionale gjødselressurser i et sirkulært landbruk, bedre jordhelse og redusere klimagassutslippene. Prosjektet er et samarbeid mellom kommunene på Hedmarken, Lillehammer-regionen, Gjøvik, Høgskolen i Innlandet, Norsk landbruksrådgiving Innlandet, Bondelaget, Hias, Oplandske Bioenergi og Mjøsanlegget. Første prosjektår ble avsluttet i 2022 og prosjektet er i en ny fase og videreføres med annen organisering og finansiering. Landbrukskontoret deltar fortsatt i styringsgruppa.

Landbrukskontoret deltar i et treårig utviklings- og samarbeidsprosjekt for å sikre effektiv skadefelling på Hedmarken. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom kommunene på Hedmarken og er delfinansiert av Statsforvalteren. Det ble i 2022 innvilget et tilskudd på kr 450.000 for gjennomføring av det andre året. Prosjektet setter spesielt fokus på samband, bedre tilgang på egnede hundeevipasjer, bruk av viltkamera og tracker, kompetanse, samt økt samhandling i regionen.

Landbrukskontoret arrangerte i samarbeid med Statsforvalteren og organisasjonen La Humla Suse to skjøtselsprosjekter, i henholdsvis Furnes og på Nes, for å skape og ivareta permanente leveområder med stedegen engvegetasjon for pollinerende insekter i kulturlandskapet. Det deltok tre gardbrukere i Furnes og tre gardbrukere på Nes. Målet med prosjektet er kunnskapsformidling og motivasjon for å ta vare på og skjøtte åkerholmer, kantsoner og andre viktige leveområder for pollinerende insekter i

jordbrukets kulturlandskap. Med dette som formål fikk gardbrukerne utarbeidet forslag til skjøtselsplaner for egen gard. Prosjektet er planlagt videreført i 2023.

Innlandsmarkedet eies av Ringsaker Bondelag, Ringsaker Bygdekvinne lag og Moelv handelsstand. Kommunen er en aktiv støttespiller og landbrukskontoret deltar aktivt i forbindelse med planlegging og gjennomføring av markedet. Dette er en viktig arena for å spre matkultur og matglede.

Et utvalg av behandlede saker/nøkkeltall for landbrukstjenesten

	2019	2020	2021	2022
Produksjonstilskudd – søknader	524	519	515	512
Konsesjonssaker – søknader	16	14	20	16
Jordlovsaker – søknader	38	28	33	28
Bu-midler, tradisjonelt landbruk – søknader	16	16	25	16
Bu-midler, tilleggsnæring – søknader	6	6	10	2
Bu-midler, tradisjonelt landbruk, beregnet kost	31 mill. kr	31 mill. kr	73 mill. kr	28 mill. kr
Gjødslingsplaner	53	48	45	41
Regionalt miljøprogram – søknader	240	251	264	267
Dreneringstilskudd - søknader/mill. kr	25/1,3	40/1,8	19/0,6	21/0,8
Spesielle miljøtiltak i jordbruket – søknader	8	23	13	13
Avlingskadeerstatning – søknader	25	2	6	2
Landbruksveier – søknader	5	6	12	5
Vernesogsaker – søknader	2	3	1	1
Skogfondbilag	371	305	334	303
Sykeavløsertilskudd – søknader	34	33	45	30
Nydyrking - søknader/daa	24/629	33/1 004	33/540	22/498
Viltlovsaker	6	6	6	6
Elg – tillatt felt/felt	369/349	333/326	324/307	316/281
Hjort – tillatt felt/felt	13/8	19/17	24/20	24/11
Rådyr – tillatt felt/felt	339/236	357/274	423/308	445/311
Fallvilt hjort/elg/rådyr/villrein	4/46/86/1	1/22/71/0	1/29/130/1	0/11/102/1
Hogstkvantum – avvirkning i m ³	265 883 m ³	233 369 m ³	230 271 m ³	221 606 m ³
Antall skogplanter plantet	1 196 941	1 264 039	1 338 806	1 365 837
Behandlet areal for ungsogpleie i daa	4 156	5 097	3 186	5 011
Behandlet areal for markberedning i daa	3 199	2 315	2 450	3 091
Helgøya Utvalgte kulturlandskap, søknader			10	11

2.14 Teknisk drift (VO nr. 62)

Teknisk sjef: Tor Simonsen/Elin Rønningen Hekne

2.14.1. Ansvarsområde

Teknisk drift har ansvaret for de kommunaltekniske tjenesteområdene veg, vann, avløp og park. Enheten har også ansvar for å planlegge og gjennomføre utbyggingsprosjekter innenfor de nevnte tjenesteområdene. Videre har enheten ansvar for forvaltningsoppgaver innenfor renovasjon av husholdningsavfall, fjell- og fritidsrenovasjon, forurensningssaker, byutvikling samt tilrettelegging av bolig- og næringstomter.

2.14.2. Hovedkommentar

Året 2022 har vært preget av høye strømpriser og økte renter på investeringer. Dette har gått på bekostning av det generelle vedlikeholdet. Enheten har gjennom hele året prioritert ressursbruken for å begrense merforbruket ved årets slutt.

Lekeparken i Broparken ble oppgradert med nytt dekke sommeren 2022

Vann og avløp

Kommunens VA-anlegg består av følgende anleggsdeler ved utgangen av 2022:

Vann	Abonnenter	17 134
	Vannledninger	427 060
	Antall kummer	5 414
	Antall trykkøkere	53
	Antall høydebasseng	32
	Antall vannverk	4
Avløp	Abonnenter	17 231
	Spillvannsledninger	378 878
	Antall spillvannskummer	6 146
	Antall avløpspumpestasjoner	58
	Antall avløpsrensaneanlegg	5
Overvann	Overvannsledninger	209 752
	Antall overvannskummer	1 492
	Antall sandfang	619

Forventet anskaffelsesverdi for disse anleggene i dag beløper seg til mer enn 5 mrd. kroner.

Ringsaker kommune har totalt 16.366 vannmålere, hvorav 3.202 vannmålerne er i fjellet og 13.164 er i resten av kommunen. Avlesning av vannmålere er et krav i henhold til Forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Ringsaker kommune, og foregår manuelt med registrering på SMS og avlesningskort. I 2022 ble om lag 54 % av målerne i fjellet og 87,7 % av de øvrige målerne rapportert via SMS. Dette arbeidet er tidkrevende å følge opp, da de resterende 3.094 målerne må stipuleres, eller purres opp med brev. Når en vannmåler er stipulert i 3 år, må kommunen ut å lese av vannmåleren.

Det pågår et prosjekt for å styrke produksjon, leveranse og leveringsikkerhet i vannforsyningen til Brumunddal og Moelv, herunder Rudshøgda. En vil beholde gamle Moelv vannverk og eksisterende trykkøkere mot Rudshøgda i påvente av en fullverdig 2-vegs forsyning til området. Vinteren 2021/2022 ble svært nedbørfattig, og dette fortsatte gjennom sommeren 2022. Lite nedbør påvirket grunnvannsnivået ved Narud vannverk. Det er fra høsten 2022 satt i verk en moderat forsyning fra Moelv til Brumunddal med mål om å stabilisere grunnvannsnivået på et høyere nivå gjennom sesongene enn tilfellet har vært tidligere.

Det er i 2022 gjennomført en anskaffelsesprosess for innkjøp av nytt driftskontrollsystem for styring og drift av enhetens tekniske anlegg. Det ble i utlysningen gjort noen valg med hensyn til datasikkerhet. Valget falt på eksisterende leverandør, og løsningen implementeres i 2023.

Det er etablert fire vannkiosker som er satt i drift i 2022. Vannkioskene er lokalisert ved vannverket i Moelv, på Rudshøgda, i Jemtlandsvegen i Brumunddal og ved rensaneanlegget på Kylstad. De gamle tappepunktene er foreløpig også i drift.

Det ble i 2022 etablert en avløpsmodell for Brumunddal. Denne skal gi oversikt over tilgjengelig kapasitet i spillvannsettet for sikker tilknytning av nye abonnenter.

Ny Eriksrud avløpspumpestasjon på Stavsjø ble overtatt i 2022 til erstatning av den gamle stasjonen på plassen.

Renovasjon

Innsamling av avfall er gjennomført med færre avvik enn tidligere. Innbyggerne har stort sett vært flinke til å sette frem beholdere etter at ny henteavstand for avfallsbeholdere ble innarbeidet. Eldre og uføre innbyggere får hentet avfallet nærmere bolig uten ekstra kostnader.

Den interkommunale klagenemden for Sirkula IKS ble konstituert i 2021. Teknisk drift er sekretariat for klagenemden, og har i 2022 behandlet 4 klagesaker som er avsluttet. Klagesakene har vært relatert til ny henteavstand og plassering av oppsamlingsenheter.

Enheten har sendt ut 11 enkeltvedtak på til sammen 32 boenheter. De fleste enkeltvedtakene gjelder plassering av beholdere på tømmedag. Av disse kom en sak på til sammen fem boenheter opp i den interkommunale klagenemnda. Saken behandles i 2023.

Fra 1.1.2023 er det krav om at matavfall og plastemballasje fra husholdningene skal sorteres som egne avfallstyper. Dette kravet gjelder også for avfall fra fritidsboliger. Forarbeid for innføring av kildesortering for hytterrenovasjon i fjellet er utført i 2022, og vil bli politisk behandlet i 2023.

Veg/samferdsel

Drift og vedlikehold av vegnettet omfatter 280 km kommunal veg inkludert gang- og sykkelveger. Kantslått utføres i egen regi to ganger hver sesong. Det pågår hvert år systematisk utskifting av stikkrenner og defekte skilter. Vintervedlikeholdet, herunder brøyting og strøing, utføres av sju forskjellige entreprenører med underentreprenører fordelt på 15 roder. Utgiftene har de siste årene vært betydelig høyere enn budsjett.

Gatelys

Ny drift- og vedlikeholdsavtale med el-entreprenør Otera Traftec AS trådte i kraft 1.1.2022.

Det er utført mindre vedlikehold av gatelysanlegg i 2022 grunnet merutgiftene ved utbedringer etter tilsynet i 2021. Det har medført et etterslep på drift og vedlikehold.

Det er i 2022 etablert nytt gatelysanlegg i Elgråkket i Moelv samt at det er skiftet til LED-armatur i Moelv sentrum. Utskifting av råtne master har fortsatt og det er i hovedsak utført utskifting i Myrvegen i Moelv og i Fremstadvegen i Brumunddal.

I 2022 har kommunen overtatt nye lysanlegg langs gang- og sykkelveger i Mjøsparken, Strandvegen 25-23, parkeringsplasser på Granerudjordet og Strandvegen, samt Skibladnerbrygga i Moelv.

Park

Parkavdelingen har ansvar for alle kommunens grøntområder, parker, turveger, aktivitetsområder, badeplasser, grøntarealer og installasjoner ved alle kommunens bygg. Vår og sommersesongen er preget av skjøtsel av grøntområder med etablering og pass av estetiske installasjoner og elementer i sentrumsområdene. Vintersesongen er preget av vedlikehold, hogst og beskjæring av planter og trær på kommunens eiendommer.

Parkavdelingen har ansvar for kommunens offentlige badeplasser. Det ble i 2022 etablert faste griller i Mjøsparken og på Jessnesstranda. Dette for å begrense bruken av engangsgriller som har forårsaket brann i avfallsbeholdere og som på badeplasser generelt har blitt et miljøproblem ved at de blir kastet i vannet eller blir liggende å forsøple badeplassene. Avfallsbeholdere ble oppgradert ved Skurven, Jessnes, Boligvika, Steinshølet og Velstranda på Tingnes.

Arbeidet med utvikling av elvepromenaden og elveparken ble påbegynt og det ble etablert en ny bypaviljong.

Parkavdelingen planter stemorsblomster i byene til glede for innbyggere og besøkende.

Byutvikling

Sommeren 2022 ble gatetunet i Moelv omgjort til temporært torg i perioden fra ca. 10. mai - 10. september. Gatetunet ble stengt for gjennomkjøring og ble utstyrt med Lysthuset Scene, serveringsbod, sittemøblement og parasoller. Gatetunet ble arrangementssted for i alt 22 arrangement i kommunal regi. I Storgata ble det kjøpt inn og hengt opp «blomster-baller» i wire-strekkene over gata. Prosjektet var vellykket og godt mottatt og skal videreutvikles og videreføres i 2023.

I Brumunddal ble det jobbet tett med gårdeiere og drivere for å utvide sentrumskjernen. Etableringen av skøytebane i Nygata er en del av dette. Samarbeidsprosjekter er etablert med handelsstand og destinasjonsselskap i forbindelse med arbeidet med utviklingen av destinasjonen Brumunddal. Utviklingsavdelingen har bidratt med blant annet konsept- og produktutvikling, og produksjon av markedsmateriell i tillegg til utvikling og gjennomføring av arrangement.

Arbeidet med nettportalen *hemefra.no*, som samlet over 40 nettbutikker fra over 70 virksomheter i Brumunddal og Moelv, ble videreført i 2022. Portalen ble driftet av utviklingsavdelingen til og med oktober 2022. Driftsansvaret for portalen ble overført til Brumunddal Sentrum og Moelv Handelsstand i november 2022. Portalen har bidratt til positiv omdømmebygging for byene som destinasjoner for både handel og opplevelser og ikke minst til å løfte lokale bedrifter digitalt og å gi dem tilgang på det digitale kundemarkedet. Et gjennomsnitt på 4.800 sidevisninger pr. uke anses for å være et svært godt tall i første driftsår.

Kunstvandring Innlandet gikk av stabelen for tredje gang i 2022, og sentrum av Brumunddal sydet av farger, former og kreativitet denne lørdagen.

Hele 61 arrangement ble gjennomført under konseptet «Lørdag klokka 12» i Moelv og Brumunddal, herunder også St. Hansarrangement i begge byer. Samlet sett har drøyt 24.000 publikummere deltatt på arrangementene. Julearrangementene ble videreutviklet med større satsning på Prøysen som en rød tråd, og med enda større fokus på å skape et tilbud for barnefamilier enn tidligere.

Sammen med serveringsbransjen og handelsstandene, la Ringsaker kommune til rette for en hyggelig bypåske i Brumunddal og Moelv.

Den sjette runden med Matlystfestivalen ble videreutviklet med blant annet matmarked på lørdagen, og slo alle tidligere rekorder med over 8.000 besøkende og fulle hus. Det er svært gledelig å se at publikum kommer fra et stadig større omland og at Matlystfestivalen gir stadig større ringvirkninger til det lokale næringslivet og bidrar positivt til matkommunen Ringsaker.

Mjøsparken opplever økning i besøket og tiltrekker seg både lokale, regionale, nasjonale og internasjonale gjester. Sommeren 2022 var kjølig med få badedager, men parken har et bredt aktivitetstilbud. Hele 4.000 besøkende spilte minigolf gjennom ferieukene, noe som tyder på høy bruk av parken, selv i labert sommervær. Ny konkurranse for drift av serveringssteder i Mjøsparken ble gjennomført i november og desember. Det digitale kartet for Mjøsparken ble utvidet til å omfatte blant annet parkeringsområder, aktivitetsflate for hund og jernbanen.

Utbygging

Det er fortsatt stor aktivitet innen utbygging av kommunaltekniske anlegg. Teknisk drift har gjennomført flere større og mindre prosjekter det siste året. Av de viktigste nevnes:

- Sanering Jemtlandsvegen
- Gang- og sykkelveg bru Skansvegen
- Store Amfi og sletta i Mjøsparken
- Rudshøgda pumpestasjon vann og Skarpsno pumpestasjon vann
- Sanering Moelv-Rudshøgda etappe 4, del 3 og 4, hovedvannforsyning
- Etablering av aktivitetsflate for hund
- Utbedring av Skibladnerbrygga i Moelv

Aktivitetsflate for hund – rett ved siden av Mjøsparken og Mjøstårnet, verdens høyeste trehus – er et fantastisk tilskudd for våre firbente venner. Her kan hunder og eiere boltre seg i hinderløyper og i egne inngjerdinger. Parken har også strandlinje, bord og benker.

Miljørettet arbeid

Ringsaker kommune hadde ved utgangen av 2022 behandlet eller påbegynt ca. 42 saker som gjaldt forurensning og forsøpling, hvorav 25 saker er avsluttet i løpet av året. Forsøplingssakene er ofte

komplekse og går over flere år. Sakene kategoriseres slik at de gis riktig prioritet. Forurensningssaker har i år som i fjor, hovedsakelig vært i tilknytning til gravearbeider i forurenset grunn. Teknisk drift har behandlet fire tiltaksplaner vedrørende graving i forurenset grunn i 2022.

Det er ukentlig oppfølging av målebod for luftkvalitet. Målingene viser høye verdier, slik at kommunen er pålagt fra Miljødirektoratet å utarbeide tiltaksutredning for luftkvalitet.

2.14.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Vann og avløp

Vannkvaliteten på ledningsnettet er tilfredsstillende, og det drives et systematisk arbeid ved vannverkene for å sikre vannkvaliteten. Kommunens vannverk er godkjent i henhold til drikkevannsforskriften. Kommunens renseanlegg har overholdt utslippskravene.

Ringsaker kommune har to renseanlegg, Moelv og Nes med utslippstillatelse fra Statsforvalteren. Sentrale krav til disse anleggene er rensing av fosfor og en reduksjon av organisk materiale. De øvrige 3 avløpsanleggene, Kylstad, Brumund og Brøttum har en størrelse (<2000 PE) som gjør at kommunen selv er forurensningsmyndighet. Alle renskrav er overholdt i 2022.

VA-tjenestene i Ringsaker kommune har i 2022 levert abonnentene drikkevann av god kvalitet. I 2022 ble det gjort analyser av 427 prøver av rent vann (vannverk og i forsyningsnettet). Teknisk drift har konsentrert prøvetakinga til høydebassengene i kommunen. Det har vært ett tilfelle med rapportert funn av Intestinale enterokokker på Jessnes. Funnet ble avviksbehandlet og kontrollprøven var innenfor grenseverdien. Det var verken hendelser i ledningsnettet eller registrerte feil i vannbehandlingen. Nasjonalt Folkehelseinstituttts veiledning ved avvikende prøveresultat er fulgt.

Badevannskvaliteten på bystranda i Brumunddal hadde en tilfredsstillende kvalitet med hensyn til tarmbakterienivåer gjennom sesongen i 2022.

Utvikling i lekkasjeprosent på vannledningsnettet

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sum vannlekkasjer	44 %	38 %	42 %	32 %*	27 %*	40 %	41 %

*Det ble i årene 2019 og 2020 feilrapportert lekkasjeprosent fra det kommunale vannledningsnettet, derav store forskjeller i oppgitte lekkasjetall.

Vannproduksjonen ut fra kommunens vannverk var på til sammen ca 3,2 millioner m³. Kommunen drifter og vedlikeholder et omfattende ledningsnett og systematisk og målrettet arbeid for å redusere vannlekkasjer er god økonomi i driften av vannforsyningen. Målsetting i felles kommunedelplan om å få ned lekkasjeandelen under 40 % ble ikke nådd i 2022. Det betyr økt fokus på arbeidet med lekkasjesøk.

Det ble i 2022 lokalisert 70 vannlekkasjer på ledningsnettet. Av disse var 10 lekkasjer på Sjusjøen og 60 i resterende del av kommunen. Det var 9 lekkasjer på det kommunale ledningsnettet og 61 lekkasjer på private anlegg. Teknisk drift foretar i økende grad rehabiliteringsprosjekter i egen regi, og i 2022 ble 8 av lekkasjene på hovednettet på Sjusjøen, samt 18 VA-prosjekter på ledningsnettet ellers i kommunen utført i egen regi.

Utvikling i mengde fremmedvann som lekker inn på spillvannnettet, sanering og nyanlegg 2016-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Innlekk avløpsnett	40 %	40 %	40 %	38 %	37 %	36 %	40 %

Variierende klima og nedbørsmengder påvirker innlekkingen, men et systematisk arbeid med lekkasjekontroll gir positive resultater. Kontroll med innlekkingen virker direkte inn på å redusere

utgiftene på renseanleggene. Innlekk av fremmedvann på spillvannsledningene har økt noe fra 2021 til 2022 og er på 40 %, som er måltallet i felles kommunedelplan.

Det er i 2022 ikke registrert tilfeller av utslipp til ytre miljø eller tap via overløp som overskrider myndighetenes krav til kommunens avløpsanlegg.

Sanering ledningsnett	Sum ledninger totalt	Antall sanert i 2022	Sanering i %
Sanering vannledninger	427 060	5 178	1,22 %
Sanering avløpsledninger	378 878	3 478	0,92 %

I felles kommunedelplan er det satt et mål om 1 % ledningsfornyelse pr. år. Bakgrunnen for måltallet henger sammen med generasjonsprinsippet eller bærekraftprinsippet om en levetid på VA-tekniske anlegg på 100 år. I 2022 nådde en måltallet for sanering av vannledninger, men ligger litt under for sanering av avløpsledninger.

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	8,3 %	9,1 %

Enheten har de siste 12 måneder hatt et sykefravær på 9,1 %, som er en økning på 0,8 prosentpoeng fra 2021. Enheten har mange langtidsfravær som kan knyttes til konkrete sykdomstilfeller. Medarbeidere med sykefravær blir fulgt opp i henhold til kommunens interne retningslinjer.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	77,90	76,90	77,50	77,50

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	274 952	319 196	323 757	341 677
Driftsinntekter	227 518	276 142	278 709	291 464
Netto driftsutgifter	47 434	43 054	45 048	50 212

Avviket mellom budsjett og regnskap på 5,164 mill. kroner skyldes merforbruk på VAR-området hvor det ikke er midler igjen på selvkostfond. Dette fordeler seg med 4,548 mill. kroner for vann, 0,433 mill. kroner for avløp og 0,183 mill. kroner for renovasjon.

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	171 103	148 872	172 747	146 209
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	171 103	148 872	172 747	146 209

Avvik i netto investeringsutgifter skyldes i hovedsak lavere fremdrift på prosjektene enn forutsatt.

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
620 Teknisk drift	45 048	43 457	1 591	3,5 %

Før årsoppgjørdisposisjoner har teknisk drift utenfor VAR-området et mindreforbruk på 1,591 mill. kroner. Mindreforbruket skyldes i hovedsak ledighet i stillinger og redusert vedlikehold.

2.14.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Dekningsgraden angir hvor stor andel av utgiftene som dekkes av inntekter. Når dekningsgraden er over 100 %, avsettes overskytende på bundet VAR-fond for å få avgiftsregnskapet i balanse. Når dekningsgraden er under 100 %, brukes VAR-fond for å få avgiftsregnskapet i balanse.

Dekningsgrader for vann, avløp, septik og renovasjon (beløp i kr 1.000)

	2019	2020	2021	2022
<u>Dekningsgrad vann (funksjon 340, 345)</u>				
Totale utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	60 274	56 959	76 909	88 533
Inntekter	52 585	55 030	71 101	83 985
Prosentvis dekning	87,2	96,6	92,4	94,8
<u>Dekningsgrad avløp (funksjon 350, 353)</u>				
Totale utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	87 408	87 896	105 186	119 911
Inntekter	84 700	86 050	101 175	119 478
Prosentvis dekning	96,9	97,9	96,2	99,6
<u>Dekningsgrad septik (funksjon 354)</u>				
Totale utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	9 555	9 434	8 442	9 388
Inntekter	7 693	8 095	10 796	9 388
Prosentvis dekning	80,5	85,8	127,9	100,0
<u>Dekningsgrad renovasjon (funksjon 355, 357)</u>				
Totale utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	59 269	66 040	65 579	69 063
Inntekter	57 501	61 269	65 052	68 879
Prosentvis dekning	97,0	92,8	99,2	99,7

Ved beregning av kapitalkostnader for rente på den investerte kapitalen innen VAR-regnskapet er det benyttet 5-årig swaprente på 3,54 % tillagt 0,5 prosentpoeng. Det ble budsjettert med en kalkulatorisk rente på 2,25 %, basert på en 5-årig swaprente på 1,75 % med tillegg på 0,5 % i 2022.

Hovedområde vann fikk i 2022 et netto underskudd på 4,548 mill. kroner. I budsjett inkludert endring ble det beregnet bruk av fond på 3,491 mill. kroner. Merforbruket skyldes høye strømkostnader, økte rentekostnader på investeringer og økte strømkostnader hos Hias IKS. Det er ført en negativ rente fra bundne fond vann på kr 11.000. Alle fondsmidlene på vann er brukt i 2022. Av underskuddet på 4,548 mill. kroner må 4,115 mill. kroner dekkes inn ved økte gebyrinntekter i neste økonomiplanperiode. Resterende beløp på kr 433.000 gjelder tilskudd til nye tilknytninger vann som ikke kan belastes selvkostregnskapet, og dekkes av merinntekter på VO 89.

Hovedområde avløp fikk i 2022 et netto underskudd på 0,433 mill. kroner. Det ble i budsjett inkludert endring beregnet bruk av fond på 6,0 mill. kroner. Renteinntekter fra bundne fond vann ble kr 126.939. Samlet bruk av fond ble 7,404 mill. kroner. Merforbruket gjelder tilskudd til nye tilknytninger vann som ikke kan belastes selvkostregnskapet, og dekkes av merinntekter på VO 89.

Hovedområde septik fikk i 2022 et brutto underskudd på 1,224 mill. kroner. Det ble i budsjett med bruk av fond på 0,443 mill. kroner. Renteinntekter fra bundne fond septik ble kr 94.334. Samlet bruk av fond i 2022 ble 1,224 mill. kroner.

Hovedområde renovasjon fikk i 2022 et netto underskudd på 0,183 mill. kroner. Det ble foretatt inndeckning av tidligere års underskudd med 2,662 mill. kroner. Det er ført en negativ rente på kr

183.439 fra tidligere års underskudd. Samlet underskudd fra tidligere år utgjør ved årets slutt 4,040 mill. kroner. Underskudd må dekkes inn ved økte gebyrinntekter i neste økonomiplanperiode.

Det budsjetteres med bruk av fond for både avløp og septik i den neste økonomiplanperioden for å begrense prisstigningen på de kommunale eiendomsavgiftene.

Oversikt over bundne fond innen VAR-området siste 5 år (beløp i kr 1.000)

År	Vann				Avløp			
	IB	Bruk	Avsetn.	UB	IB	Bruk	Avsetn.	UB
2018	34 008	16 420	611	18 200	26 522	12 533	480	14 469
2019	18 200	7 688	330	10 841	14 469	2 708	301	12 062
2020	10 841	3 488	1 696	9 049	12 062	4 350	2 659	10 371
2021	9 049	7 959	2 401	3 491	10 371	7 786	4 019	6 604
2022	3 491	3 502	11	0	6 604	7 404	1 502	702

År	Renovasjon				Septik			
	IB	Bruk	Avsetn.	UB	IB	Bruk	Avsetn.	UB
2018	1 406	713	25	718	5 834	1 958	115	3 991
2019	718	718	0	0	3 991	1 861	70	2 200
2020	0	0	0	0	2 200	1 339	21	882
2021	0	120	120	0	882	0	2 395	3 277
2022	0	183	183	0	3 277	1 224	94	2 147

Pr. 31.12.2021 var VAR-fondene på til sammen 13,372 mill. kroner. Fra 2021 til 2022 er det en netto reduksjon på VAR-fondene med 10,523 mill. kroner. Dette inkluderer avsatte renter på VAR-fondene med til sammen kr 221.163. Pr. 31.12.2022 er saldoen på fondene 2,849 mill. kroner.

2.15 Kart og byggesak (VO nr. 63)

Kart- og byggesakssjef: Atle Ruud

2.15.1. Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter bygge-, delings- og seksjoneringsaker, kart og oppmåling, avløp fra spredt bebyggelse og eiendomsskatt.

2.15.2. Hovedkommentar

Aktiviteten innenfor byggesaksområdet har vært preget av prisstigning og renteutvikling mv. Det er behandlet en del færre byggesaker enn normalt. I alt ble det behandlet 594 byggesaker og gjennomført 35 tilsyn. I 2022 ble det opprettet 215 eiendommer/tomtefester. Ved utgangen av 2022 var det omlag 22.500 eiendomsskattepliktige eiendommer.

2.15.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Ett av målene for å vurdere kvaliteten på tjenesten er at ingen klagesaker med hensyn til bygge- og delingssaker skal omgjøres av Statsforvalteren på grunn av saksbehandlingsfeil. I 2022 ble en sak omgjort på grunn av dette.

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	2,6 %	2,5 %

Enheten hadde i 2022 et sykefravær på 2,5 %. Dette er lavere enn i 2021 da sykefraværet var 2,6 %. Det er ikke rapportert om fravær som skyldes arbeidsrelaterte forhold, og medarbeidere med sykefravær blir fulgt opp i henhold til kommunens interne retningslinjer.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	18,20	17,70	17,70	17,70

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	21 224	22 769	21 363	23 604
Driftsinntekter	16 839	21 022	18 802	18 215
Netto driftsutgifter	4 385	1 739	2 561	5 389

Avviket mellom budsjett og regnskap på 2,828 mill. kroner skyldes underskudd på selvkostområdene. Selvkostområdene har ikke midler på selvkostfond. Underskudd for gebyrbelagte tjenester som er hjemlet i plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og matrikkellova, kan ikke framføres til senere år jf. selvkostforskriften § 8, fjerde ledd. Regelen i fjerde ledd skal ivareta at gebyrpliktige i slike saker ikke skal finansiere tidligere underskudd og dermed betale mer enn det tjenesten koster. Underskuddet må derfor finansieres av kommunen selv, og merforbruket er dekket ved regnskapsavslutningen 2022 ved mindreforbruk på VO 89 Felles.

Netto driftsutgifter pr. resultatenehet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenehet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
630 Kart og byggesak	1 211	1 141	70	5,8 %

Før årsoppgjørdisposisjoner har kart og byggesak utenfor selvkostområdet et mindreforbruk på kr 70.000.

2.15.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Enheten har hatt en overgang til selvkost for tjenestene 3021 Eierseksjonering og 3022/3540 Spredt avløp i 2022.

Dekningsgraden angir hvor stor andel av utgiftene som dekkes av inntekter. Når dekningsgraden er over 100 %, avsettes overskytende til bundet selvkostfond for å få avgiftsregnskapet i balanse. Når dekningsgraden er under 100 %, brukes selvkostfond for å få avgiftsregnskapet i balanse.

Dekningsgrad for selvkost byggesak, eierseksjonering, kart og oppmåling og spredt avløp (beløp i kr 1.000)

	2019	2020	2021	2022
<u>Dekningsgrad byggesak (funksjon 302)</u>				
Totale utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	10 172	10 213	10 793	11 826
Inntekter	8 479	7 867	10 450	10 304
Prosentvis dekning	83,4	77,0	96,8	87,1
<u>Dekningsgrad eierseksjonering (funksjon 302)</u>				
Totale utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	0	0	0	347
Inntekter	0	0	0	161
Prosentvis dekning	0	0	0	46,4
<u>Dekningsgrad kart og oppmåling (funksjon 303)</u>				
Totale utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	0	0	0	6 530
Inntekter	0	0	0	6 516
Prosentvis dekning	0	0	0	99,8
<u>Dekningsgrad spredt avløp (funksjon 354)</u>				
Totale utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	0	0	0	2 209
Inntekter	0	0	0	661
Prosentvis dekning	0	0	0	29,9

Ved beregning av kapitalkostnader for rente på den investerte kapitalen innen selvkostregnskapet er det benyttet 5-årig swaprente på 3,54 % tillagt 0,5 prosentpoeng. Det ble budsjettert med en kalkulatorisk rente på 2,25 %, basert på en 5-årig swaprente på 1,75 % med tillegg på 0,5 % i 2022.

Selvkostområdet byggesak fikk i 2022 et underskudd på 1,522 mill. kroner. Dette skyldes lavere gebyrinntekter enn budsjettert, i hovedsak på grunn av reduksjon i antall byggesaker knyttet til nye boliger og fritidsboliger.

Selvkostområdet eierseksjonering fikk i 2022 et underskudd på kr 186.000.

Selvkostområdet kart og oppmåling fikk i 2022 et underskudd på kr 15.000, som er dekket av bundet fond for kart og oppmåling. Renteinntekter fra bundet fond ble kr 26.000.

Selvkostområdet spredt avløp fikk i 2022 et underskudd på 1,548 mill. kroner.

Oversikt over bundne fond innen selvkostområdet siste 3 år (beløp i kr 1.000)

År	Kart og oppmåling			UB
	IB	Bruk	Avsetn.	
2020	0	0	371	371
2021	371	0	359	730
2022	730	15	26	741

Nye tiltak

Det ble installert ny kartmodul, Hedmark Kart, i 2021. Det er 12 kommuner på Hedmarken og Glåmdalsregionen som inngår i samarbeidet. Det pågår fortsatt tilpasninger og forbedringer. Organisasjonsform vil bli avklart i løpet av 2023.

Tilstanden til vannforekomstene er utfordrende, og blant annet observeres det en forverring av Mjøsas miljøtilstand. Dette stiller større krav til bedre løsninger både med hensyn til at flere må koble seg til kommunalt avløpsnett og at private avløpsanlegg blir utbedret slik at de oppfyller gjeldende krav.

Hovedtrekk i årsproduksjonen	2020	2021	2022
Byggetillatelser for nye boenheter (antall)	147	224	261
Byggetillatelser for nye hytter (antall)	35	44	11
Nye eiendommer	291	269	215
Nye seksjoner	105	182	79

Rapport om bruk av delegert myndighet	2020	2021	2022
Delegerte byggesaker	739	761	594
Delegerte delingssaker	196	193	167
Delegerte dispensasjonssaker	235	286	280
Delegerte utslippssaker	124	132	113

2.16. Renhold (VO nr. 80)

Renholdssjef: May Britt Kringsjå

2.16.1. Ansvarsområde

Renhold har ansvar for å utføre renhold i Ringsaker kommunes skoler, barnehager, sykehjem og administrasjonsbygg. Enheten har også ansvar for vask av beboertøy på sykehjemmene.

2.16.2. Hovedkommentar

I 2022 har 11 ansatte i enheten bestått fagbrev som renholdsoperatør gjennom ordningen *Fagbrev på jobb*. Enheten har med dette 51 % av de fast ansatte med fagbrev. Målet er å ha 60 % fast ansatte med fagbrev innen 2024. Innenfor egen budsjettamme har renholdsenheten utført ekstra renhold i forbindelse med vaksinerings i det tidligere AO-senteret. Enheten har videre påtatt seg renholdet ved Herredshuset legesenter i en 20 % stilling. Utgiftene til dette er dekket innenfor egen budsjettamme gjennom fakturering av faktiske utgifter.

Renholder Shahnoor Husseini sørger for skinnende rene vinduer og trivsel for ansatte i Ringsaker kommune.

2.16.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Brukere	2021	2022
Gjennomsnittlig pris pr. rengjort m ² pr. år	kr 370	kr 385

Gjennomsnittsprisen fremkommer ved å dele enhetens totale utgifter på netto areal målt i rengjorte kvadratmeter. I gjennomsnittsprisen ligger også utgifter til drift av husvaskeriene, håndsåpe, samt toalett- og håndtørkepapir til alle bygg i kommunen.

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	8,9 %	8,6 %

Sykefraværet i 2022 viser en nedgang fra 2021 på 0,3 prosentpoeng til 8,6 %. Av dette fraværet er langtidsfravær ut over 57 dager på 3,3 % og utgjør rundt 40 % av det totale fraværet. Det er også en økning i andelen av fraværet som er egenmeldt. Dette kan ha sammenheng med koronapandemien og sesonginfluensa.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	94,32	92,37	90,20	90,20

Renholdsenheten jobber etter begrepet *Good to Great*; fra god til fremragende. Gjennom godt lederskap og kunnskap påvirkes de ansattes engasjement og løsningsorientering, arbeidsglede, humor, respekt og anerkjennelse. Enheten fokuserer på god kommunikasjon i alle ledd. Det legges vekt på hvordan en kommuniserer med hverandre, og hvordan enheten får det beste ut av medarbeiderne gjennom god kommunikasjon.

Det arbeides med omdømme og merkevarebygging for den enkelte medarbeider, avdeling, enhet og kommunen. Dette gjøres i én-til-én-samtaler, medarbeidersamtaler, avdelingsmøter, e-læringskurs og allmøter.

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	63 800	66 400	67 153	69 641
Driftsinntekter	5 188	9 673	7 535	10 023
Netto driftsutgifter	58 612	56 727	59 618	59 618

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	0	287	435	435
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	0	287	435	435

Netto driftsutgifter pr. enhet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
800 Renhold	59 618	57 838	1 780	3,0 %

Enheten hadde et mindreforbruk i 2022 på 1,780 mill. kroner, som skyldes besparelse på fastlønn og økt refusjon sykelønn. Enheten har godt innarbeidede rutiner for vikarinnsättning i forbindelse med ferie og fravær og gode rutiner for oppfølging av driften i hver avdeling. Som følge av pandemien, som strakk seg inn i første tertial 2022, er vakante stillinger ikke mye brukt i idretts- og kulturbygg.

2.16.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Enheten har erstattet en driftsbil til verdi av kr 435.000. Det er innvilget støtte på kr 16.000 fra Enova, i tillegg til erstatningsoppgjør fra forsikringselskap på kr 165.000. Det resterende beløpet er finansiert ved bruk av enhetens eget disposisjonsfond.

2.17 Bygg og eiendom (VO nr. 81)

Bygg- og eiendomssjef: Petter Granum

2.17.1. Ansvarsområde

Enheten har ansvar for drift og vedlikehold av kommunens totale bygningsmasse, vaktmesterkorps, bygging av nye kommunale bygg, ombyggings- og rehabiliteringsarbeid, samt forvaltning av kommunens utleieboliger og bygg som ikke er i aktiv tjenesteproduksjon. Unntaket er bygg som tilhører enhet Teknisk drift. Energiledelse, energiøkonomisering og renovasjon for kommunale bygg er også oppgaver som er tillagt enheten. Enheten har videre ansvaret for den helhetlige oppfølgingen av kommunens boligsosiale virkemidler, som boligtildeling, bostøtte og startlån.

2.17.2. Hovedkommentar

Bygg og eiendom har et helhetlig ansvar for kommunens tjenester innen boligområdet. Med et bredt sammensatt og helhetlig fagmiljø ligger det godt til rette for å utvikle disse tjenestene fremover. Riktige prioriteringer innenfor boligforvaltningen og det boligsosiale arbeidet, spesielt inn mot barnefamilier, vil bedre mange av innbyggernes leve- og oppvekstvilkår og på sikt kunne redusere behov for kommunale tjenester. Krigen i Ukraina medførte en høy flyktningstrøm, og det ble bosatt til sammen 146 flyktninger hvor kun 24 var andre nasjonaliteter. Flyktningene ble i hovedsak bosatt i kommunale boliger og i tilvisningsboliger hos private aktører. I denne sammenheng ble mange boliger pusset opp og kapasiteten i egen boligportefølje er nå godt utnyttet. Dette har medført økte husleieinntekter, men også økte utgifter i forbindelse med oppgradering og vedlikehold.

23. mars vedtok formannskapet i Ringsaker å ta imot og bosette 150 flyktninger i tråd med anmodningen gitt av IMDi. Som følge av dette ble hele kommunens tjenesteapparat rigget for å ivareta flyktningene på en så god måte som mulig.

Det har vært en krevende situasjon med svært høye energipriser gjennom 2022. Enheten følger strømmarkedet kontinuerlig med vurderinger i forhold til mulig fastprissikring fremover. Det er også

jobbet aktivt med både drift- og investeringstiltak i forhold til reduksjon av både energiforbruk og vannforbruk i kommunens bygningsmasse i henhold til vedtatt klima- og energiplan.

I tillegg til ordinær drift og vedlikehold er det foretatt en kartlegging av status og registrering av tilstand og avvik i bygningsmassen. Dette arbeidet er viktig for vedlikeholdsplanleggingen i årene fremover.

Av større investeringsprosjekter, som enheten har jobbet med gjennom året, nevnes Moelv sykehjem, flytting og reetablering av Moelv barnehage, ombygging av Parkvegen, etablering av ladestasjoner og oppgradering av Brumunddal sykehjem. I tillegg er det gjennomført flere vedlikeholdsprosjekter i bygningsmassen.

2.17.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	7,3 %	9,5 %

Enheten har de siste 12 månedene hatt et totalt sykefravær på 9,5 %, som er en økning på 2,2 prosentpoeng fra 2021. Korttidsfraværet i 2022 utgjør 3,3 %, mens det var 1,5 % i 2021.

Medarbeidere med sykefravær blir fulgt opp i henhold til kommunens interne retningslinjer, og det jobbes aktivt med dialog, forebyggende arbeid og tilrettelegging for sykmeldte på arbeidsplassen.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	49,66	53,90	53,90	53,90

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	150 639	150 648	167 921	192 797
Driftsinntekter	70 290	72 070	60 927	85 803
Netto driftsutgifter	80 406	78 578	106 994	106 994

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	13 563	16 482	44 243	36 820
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	13 563	16 482	44 243	36 820

Avviket mellom investeringsbudsjett og regnskap skyldes i hovedsak lavere fremdrift på prosjektene enn forutsatt.

Netto driftsutgifter pr. enhet før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
810 Bygg og eiendom	106 694	117 686	-10 692	-10,0 %

Bygg og eiendom har et merforbruk på 10,692 mill. kroner i 2022, hvorav strøm og øvrige energikilder utgjør 12,640 mill. kroner. Øvrige driftsutgifter har et mindreforbruk på 1,948 mill. kroner.

2.17.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Avdeling for boligjenester og fellesfunksjoner

Avdelingen har helhetlig ansvar for kommunens boligsosiale virkemidler. Bygg og eiendom er gitt myndighet til å tildele kommunale utleieboliger etter retningslinjer vedtatt av kommunestyret. Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) gjennomførte i 2020 en nasjonal kartlegging, og offisielle

tall fra kartleggingen viser et antall på 5 bostedsløse i kommunen. Enheten har selv foretatt en uoffisiell kartlegging av bostedsløse i Ringsaker hvert år siden 2014. Kartleggingen i 2022 viste at det var 24 bostedsløse. Antallet er rekordhøyt sammenlignet med tidligere år, som har ligget stabilt på rundt 4-5 personer. Avdelingen mottok 184 nye søknader om kommunal bolig i 2022, noe som er en økning fra 148 i 2021.

Avdeling boligjenester og fellesfunksjoner gir mye veiledning om boligmarkedet gjennom råd og veiledningssamtaler. Flere profesjonelle utleierytter med økende utleieportefølje har gitt mulighet til at flere personer kan skaffe seg bolig uten søknad til Ringsaker kommune. Behovet for kommunale boliger til store barnefamilier og personer med dårlig psykisk helse og rusproblemer er økende. Det er 11 personer som venter på tildeling av egnet bolig, som er tilsvarende tall som for 2021.

Startlån og tilskudd

Startlån er et virkemiddel for å gi vanskeligstilte på boligmarkedet mulighet til å kjøpe eller beholde nøktern bolig i Ringsaker kommune. Saksbehandling skjer i henhold til Husbankens forskrift for tildeling av startlån og lokale retningslinjer vedtatt av kommunestyret i Ringsaker. I 2022 har enheten mottatt 272 nye søknader om startlån. Tilsvarende tall for 2021 var 296.

Etterspørselen etter startlån i 2022 i form av søknader har vært større enn tilgjengelige lånemidler, selv om utlånsrammen ble økt fra 100 mill. kroner i 2021 til 150 mill. kroner i 2022. Ved årsslutt ble 18 søknader avslått med felles begrunnelse om at midlene er oppbrukt. Økningen i startlånsrammen på 50 mill. kroner fra 2021 medførte at flere fikk innvilget startlån. Av innvilget vedtak på 97 søknader, var det 45 husstander som fikk kjøpt bolig mot 31 husstander i 2021. Det ble i tillegg utbetalt startlån til 23 husstander i forbindelse med refinansiering, utbedring av bolig eller overtagelse av eid bolig i forbindelse med samlivsbrudd. Tilsvarende tall for 2021 var 22 husstander.

De som søker og fyller retningslinjene for startlån har ikke mulighet til å spare opp midler til egenkapital eller få lån i privat bank. I 2022 var det ett kjøp med samfinansiering med privat bank. Av dem som fikk tildelt startlån i 2022 var 63,2 % barnefamilier. Husbanken har mål om at minst 50 % av startlånsmottakere skal være barnefamilier.

Tildeling av startlån i 2022	Antall	Beløp
Finansierte boligkjøp med startlån	45	87 985 868
Startlån til utbedring av bolig	8	3 888 145
Startlån til refinansiering av bolig	13	15 078 072
Startlån til å overta bolig	2	5 225 089
Sum	68	112 177 174

Hvert år overføres ubrukte midler fra tidligere år og forhåndstilsagn som fortsatt er gyldig. I 2022 var det 22 finansieringsbevis som fortsatt er gyldige med 47,505 mill. kroner i startlånsmidler, hvorav 7 av finansieringsbevisene gjelder etablering av et nytt privat bofellesskap i Brumunddal, som vil bli utbetalt i 2023. Boligmarkedet i 2022 var vanskelig med lite egnede boliger til salgs samt at boligprisene var relativt høye. Økte utgifter generelt bidro også til at husstandene ble mer forsiktig i forbindelse med høyere utgifter og økt låneopptak.

Økning i boligprisene i Ringsaker de siste årene og en strengere utlånspraksis hos private banker, har bidratt til et større behov for startlån og tilskudd i hver konkret sak. Startlån kan gis med en nedbetalingstid på inntil 50 år i henhold til retningslinjer vedtatt av kommunestyret. I 2022 ble det innvilget 34 startlån med 50 års nedbetalingstid, som er en økning fra 30 startlån i 2021.

Tildeling av tilskudd til etablering og tilskudd til tilpasning i 2022

Det ble utbetalt kr 432.300 i tilskudd til tilpasning av bolig i 2022. Tilskudd til etablering er hovedsakelig brukt opp for både 2021 og 2022, da det er bundet opp tilskuddsmidler på 2,8 mill. kroner i forbindelse med etableringen av det private bofelleskap i Brumunddal, som utbetales i 2023. Dette medførte at det ikke var midler til utbetaling av tilskudd til etablering i 2022.

Kommunale avgifter og avfallshåndtering

Totalt utgifter for kommunale avgifter og avfallshåndtering i tjenestebygg utgjorde 6,343 mill. kroner i 2022, som gir et mindreforbruk på kr 674.000 i forhold til budsjett. Ny rammeavtale på avfallshåndtering ble inngått i slutten av 2020, og viser positive resultater.

Energi

Totalt energiforbruk for kommunens tjenestebygg i 2022 var 28,201 mill. kWh. Samlede utgifter utgjorde 59,845 mill. kroner, som gir et merforbruk på 9,852 mill. kroner i forhold til budsjett til tross for at budsjettet ble styrket med til sammen 26 mill. kroner i 1. og 2. tertialrapport 2022. Porteføljeprisen for elkraft i 2022 ble 1,939 kr/kWh eksklusive merverdiavgift. Inklusive avgifter og øvrige utgifter utgjør elkraftprisen 2,375 kr/kWh eksklusive merverdiavgift. Ringsaker kommune lå i spot med løpende markedspriser i hele 2022, siden fastpriskontraktene var svært høyt priset gjennom 2022.

Bygg og eiendom har systematisk jobbet med energiøkonomisering i flere år og i 2020 ble det igangsatt arbeid med aktiv energioppfølging (AEO) i samarbeid med ekstern leverandør (Entro). Forbruk i bygningsmassen blir systematisk og løpende gjennomgått av Entro, og underlag med forbrukskurver og avvik blir deretter gjennomgått sammen med driftspersonalet på respektive bygg. Gjennom dette arbeidet ser en konkret på aktuelle utfordringer/tiltak og unødvendig overforbruk avdekkes og fjernes løpende.

Energiarbeidet er satt inn i en helhetlig struktur med avklarte forventninger og ansvarsfordeling. Denne strukturen gjør energiarbeidet effektivt og treffsikkert.

Brukerne ute i bygningsmassen er en viktig aktør i energiarbeidet, og i 2022 ble det planlagt og igangsatt en konkret prosess for løpende å involvere de ulike enhetene i arbeidet. Det avholdes nå jevnlig møter med enhetene om forbruk og vurderinger rundt potensiale i reduksjon av forbruk. Aktuelle driftstiltak handler blant annet om justering av temperaturer, driftstider, organisering av utleie, arealbruk/arealutnyttelse og vurderinger om ikke-kritiske driftsinstallasjoner kan slås av (eksempelvis snøsmelteanlegg, utelys, kjøling etc.). Gjennom brev til alle enheter ble det oppfordret til å involvere alle ansatte i arbeidet slik at hver enkelt kan bidra med å redusere energiforbruket. Eksempelvis kan hver enkelt ansatt redusere bruk av varmtvann, senke temperaturen selv i rom som kun har manuell styring, ikke la vinduer stå åpne og slå av lys i rom som ikke er i bruk.

El-sertifikater

I 2022 ble det kjøpt inn el-sertifikater for kr 299.792 til å dekke kommunens portefølje, noe som utgjør 1 øre pr. kWh. Dette er en lovpålagt ordning i henhold til el-sertifikatloven, som forvaltes av NVE.

Prosjekt ENØK

For å nå målet i energi- og klimaplan 2021-2030 er følgende Enøk-tiltak iverksatt i 2022:

- Integrasjon av toppsystem for styring og regulering av tekniske anlegg.
- Montering av roterende varmegjenvinner for bedre energieffektivitet og lavere forbruk.
- Montering av energieffektiv LED-belysning i bygg.
- Energiomlegging til varmepumpe med energibrønner.

Tiltakene forventes å gi energiøkonomisering og lavere energiforbruk. Enheten jobber for å få mer energieffektive anlegg og et bedre inn klima i byggene i Ringsaker kommune, HENØK (Helse-energi-økonomi-klima).

Klima- og energiplan

I henhold til kommunens vedtatte klima- og energiplan for 2021-2030, skal det blant annet jobbes med tiltak innen klima, energisparing, avfallshåndtering og forvaltning. Målet er at kommunen skal være klimanøytral i 2030. For å oppnå dette må utslipp av klimagasser reduseres med minst 30 % fra referanseåret 2017, samt at en øker CO₂-bindingen i skog med minimum 15 %.

Ringsaker kommune har som mål å redusere energiforbruket med 35 % innen 2030. Reduksjonen frem til 2030 regnes fra det spesifikke forbruket på 182 kWh/m² pr. år i 2019. Forbruksmålet i 2030 er 118 kWh/m². År 2019 ble valgt som referanse-år på grunn av endrede driftsforutsetninger på grunn av pandemien. I samme periode er det et mål om 10 % vannreduksjon. Målet er å redusere det spesifikke vannforbruket fra 393 liter/m² ned til 354 liter/m².

For 2022, sammenlignet med 2021, oppnådde kommunen en forbedring i spesifikt energiforbruk på 5 %. For vann ble det en reduksjon på 11 % fra 2021. Sammenlignet med 2019 er det en reduksjon på 17 %. Akkumulert er det en reduksjon på 11 % i spesifikt energiforbruk fra 182 til 161 kWh/m² pr. år og 17 % reduksjon i vannforbruket fra 393 til 328 liter/m² pr. år.

I 2022 ble det kun fyrt med miljøvennlig Biodiesel.

For å ta ytterligere skritt mot 35 % målet i klima- og energiplan må det brukes ytterligere ressurser for å avdekke, følge opp og utføre energitiltak. Kommunen har med de tiltak som er iverksatt klart måloppnåelsen i henhold til klima- og energiplan 2021-2030 på 161 kWh/m² pr. år.

Drifts- og vedlikeholdsavdelingen

Avdelingen drifter og vedlikeholder kommunale tjenestebygg, ca. 210.000 m² bygningsmasse. Det er i 2022 brukt 17,5 mill. kroner til større og mindre vedlikeholdstiltak. Tiltakene har vært nødvendige på grunn av et generelt vedlikeholdsetterslep.

Avdelingen har jobbet med kartlegging av blant annet nye brannkonsepter og tilstandsvurdering av bygningsmassen. Det prioriteres institusjonslokaler og andre bygg med døgndrift og assistert rømning. De største investeringsprosjektene til avdelingen i 2022 er utbedring av postkjøkken ved sykehjem og opprusting miljørettet helsevern.

I 2020 og 2021 ble det jobbet med utarbeidelse av brannkonsept for Brumunddal sykehjem. Arbeidet med å lukke avvikene ble påbegynt i 2022 og avsluttes i 2023 innenfor en kostnadsramme på 18 mill. kroner. I 2022 er blant annet alle pasientdørene og branndører skiftet, vinduer er skiftet til branngodkjente vinduer, brannsentralen er skiftet, branntetting av veggjennomføringer inn til pasientrom og utskifting av himlinger, samt ny belysning i alle korridorer.

Bolig- og forvaltningsavdelingen

Enheten har forvaltningsansvar for 457 boenheter, hvorav 279 boenheter er omsorgsboliger. For de kommunale utleieboligene har enheten en målsetting om å ha 90 % av boligmassen utleid til enhver tid. Pr. 31.12.2022 var utleiegraden på 89 %. Omsorgsboligene har også i 2022 hatt en høy tomgangsleie. Dette gjelder fortrinnsvis Moelv omsorgsboliger og bofellesskapene på Sund.

Det er i 2022 anskaffet en 4-roms leilighet i Brumunddal, som benyttes til bosetting av flyktninger.

I samarbeid med Eidsiva bredbånd og Telia er det i 2022 blitt installert TV/Internett løsning i 80 % av de kommunale boligene. Dette gir leietakeren trådløs tilgang til Internett og til 28 TV-kanaler.

Bygg og eiendom har forvaltningsansvaret for bygg som ikke er i aktiv tjenesteproduksjon, som stedvis inneholder lokaler med lav utnyttelsesgrad. Bygningsmassen leies ut til lag og foreninger og til næringsdrivende. I tillegg disponerer kommunale enheter deler av bygningsmassen til lagring. Det ble i 2020 utarbeidet en egen forvaltningsplan for disse eiendommene, som ble brukt aktivt også i 2022.

Prosjektavdelingen

Prosjektavdelingen har gjennom 2022 hatt et høyt aktivitetsnivå. Oppstarten av det nye sykehjemmet i Moelv har vært krevende som følge av utsatt politisk behandling. Utsettelsen skjedde i en periode med uvanlig høy prisstigning som følge av krigen i Ukraina og energimangel i Europa. Gjennom detaljprosjekteringen av sykehjemmet i 2022 har det vært omfattende brukermedvirkning, og en viktig suksessfaktor i prosjektgjennomføringen er kontinuitet i brukergruppen og at det prioriteres nok tid til prosjektet fra brukerne. Institusjonstjenesten har vært en stor ressurs inn i prosjektet for å bidra med viktig kunnskap om beboergruppen og egen drift. Drift- og vedlikeholdsavdelingen har også vært en stor bidragsyter inn mot byggets tekniske anlegg og installasjoner. Ved ferdigstillelse vil det nye sykehjemmet fremstå som et av kommunens mest moderne og teknisk avanserte bygg.

Prosjektavdelingen har også gjennomført flere mindre prosjekter i tett samarbeid med drift- og vedlikeholdsavdelingen. Her nevnes blant annet kjøp av paviljong og opparbeidelse av uteområdet ved nedlagte Fagernes skole, etablering av ladepunkter for elbil og branntiltak.

De største byggeprosjektene som prosjektavdelingen har håndtert i 2022 (tall i mill. kroner)

Prosjekt	Totalramme	Status ved utgangen av 2022	Overtakelse
60805 Nytt sykehjem i Moelv	462,541	Bygging	Vår 2024
60809 Ombygging av Parkvegen	10,928	Bygging	Vår 2024
60636 Barnehagetilbud Moelv	21,860	Ferdigstilt	Sommer 2022

2.18 Matproduksjon (VO nr. 82)

Leder matproduksjon: Vidar Sveadalen

2.18.1. Ansvarsområde

Enheten produserer og leverer frokost, lunsj, to-retters middag og kveldsmat til beboere på sykehjem, beboere i bofellesskap og hjemmeboende brukere. Det produseres og distribueres om lag 4.800 middagsporsjoner pr. uke. Maten produseres etter «kok/kjøl»-metoden for å ivareta matens næringsstoffer, utseende og smak på en god måte. Enheten har ansatte fordelt på alle sykehjem. De ansatte bestiller, sorterer og kvalitetssikrer maten og har en tilretteleggerrolle for ca. 40 postkjøkken ved fire sykehjem, Sundheimen og Kommunalmedisinsk senter. I tillegg drifter enheten åtte kantiner og tilbyr catering internt i kommunen. Distribusjon av maten foregår med egen kjølebil og sjåfør. Den ferdigproduserte maten kjøres ut til institusjoner og hjemmeboende brukere én gang pr. uke.

Matproduksjonsenheten produserer og leverer frokost, to-retters middag og kveldsmat til kommunens institusjoner, PU-boliger og hjemmeboende brukere i hele kommunen.

2.18.2. Hovedkommentar

Enheten skal i skoleåret 2022/2023 produsere ett varmt skolemåltid pr. uke til skoler som en forsøksordning. Maten produseres på produksjonskjøkkenet på Tømmerli og kjøres ut med enhetens kjølebil én gang pr. uke. Det dreier seg om 450 porsjoner pr. uke og 7.650 porsjoner totalt for perioden.

Matsvinn er en av de største miljøutfordringene og Matproduksjon jobber aktivt for å redusere dette. Etter at ordningen med appen «*Too good to go*» ble etablert i 2021 har alle porsjonene som er lagt ut på «appen» blitt solgt med gode tilbakemeldinger på kvalitet og service. Dette har bidratt til å redusere matsvinnet vesentlig i enheten.

En ser en økende trend av spesialtilpasset kost, og enkelte dietter er mer sammensatte enn før, noe som medfører at det brukes mer ressurser på denne delen av produksjonen enn tidligere.

Enheten opplever at det er større utfordringer enn tidligere med å rekruttere kokker med ernæringskompetanse.

2.18.3. Måloppnåelse og ressursbruk

Organisasjon	2021	2022
Sykefravær	5,1 %	10,6 %

Sykefraværet for 2022 er på 10,6 %, som er en økning på 5,5 prosentpoeng fra 2021. Sykefraværet fordeler seg med et korttidsfravær over 1-16 dager på 3 %, fravær 17-56 dager utgjør 1,2 % og langtidsfraværet på over 57 dager utgjør 6,4 %. Langtidsfraværet er kjent og følges opp i henhold til retningslinjene for sykefraværsoppfølging i kommunen. Det jobbes aktivt med tilrettelegging av arbeidsoppgavene ved risiko for fravær, og for at medarbeiderne skal komme raskest mulig tilbake etter sykdom.

Personalinnsats	31.12.2020	31.12.2021	Budsjett 2022	31.12.2022
Antall årsverk	23,88	23,28	23,28	23,28

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	28 881	30 650	32 066	32 824
Driftsinntekter	8 372	10 031	11 022	11 780
Netto driftsutgifter	20 509	20 619	21 044	21 044

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	179	1 509	899	1 029
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	179	1 509	899	1 029

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
820 Matproduksjon	21 044	21 657	-613	-2,9 %

Årsresultatet for 2022 viser et merforbruk på kr 613.000, som i hovedsak skyldes ekstraordinær prisstigning på matvarer og drivstoff.

2.18.4. Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Nytt produksjonsutstyr

Det er anskaffet nytt produksjonsutstyr for kr 492.000, som er finansiert av enhetens investeringsbudsjett. Det er anskaffet nytt storkjøkkenutstyr til to skoler, Gaupen barneskole og Furnes ungdomsskole, i forbindelse med skolematprosjektet for til sammen kr 537.000.

2.19 Overføringer (VO nr. 87)

2.19.1. Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter alle faste overføringer og tilskudd fra Ringsaker kommune. Det er overføringer til kirkelig fellesråd, arbeidsmarkedsbedrifter, reiselivet, frivilligsentraler, overføringer til interkommunale samarbeidsordninger om krisesenter og incestsenter, samt enkeltprosjekter.

2.19.2. Hovedkommentar

Ringsaker kirkelige fellesråd har i løpet av 2022 fått overført til sammen 22,493 mill. kroner. Av dette utgjør 1,281 mill. kroner kompensasjon for lønnsoppgjør og reguleringspremie til KLP. Inkludert i beløpet er kr 150.000 til dekning av avdrag på et lån på inntil 3 mill. kroner til utbedring av taket på Ringsaker kirke. Kirkelig fellesråd har et lån på 3 mill. kroner med en løpetid på 20 år hos kommunens hovedbankforbindelse Sparebanken 1 Østlandet.

Kirkelige fellesråd fikk i tillegg utbetalt 4,5 mill. kroner til rehabilitering av kirkene i 2022.

Frivilligsentralene i Brumunddal og Moelv samt Stiftelsen Buttekverntunet eldresenter fikk til sammen 1,599 mill. kroner i driftstilskudd. Dette inkluderer også det statlige tilskuddet på kr 896.000.

Natteravnene i Ringsaker ble støttet med til sammen kr 26.000. I henhold til k.sak 82/2019 ble det overført kr 150.000 til Funkis IL i 2022.

Det ble gitt driftstilskudd til Bragd Kompetanse AS på 1,497 mill. kroner. I 2022 har antallet VTA-arbeidsplasser vært 31. MjøsAnker AS mottok et kommunalt tilskudd på kr 402.000 for 9 VTA-arbeidsplasser. Tilskuddene til nevnte arbeidsmarkedsbedrifter tilsvarer 25 % av statlig støtte pr. godkjent tilrettelagt arbeidsplass.

I f.sak 115/2021 ble det vedtatt at Ringsaker kommune gir sin tilslutning til ny avtale med Visit Innlandet fra 2022. Visit Innlandet innførte en ny prismodell som ga en overføring på til sammen kr 907.000 i 2022. Osloregionen fikk overført kr 94.000 i 2022 for medlemskontingent. Det ble heller ikke i 2022 sendt ut kontingent fra Oslo Brand Alliance for bidrag til internasjonal profilering. Mjøsbyen er et samarbeid og en felles utviklingsarena for areal- og transportplanlegging rundt Mjøsa som har mottatt kr 120.000 i 2022. Destinasjon Sjusjøen fikk overført kr 288.000 og Ringsakerfjellet Fritid fikk overført kr 814.000 til løypekjøring i fjellet i 2022. Vollkoia turløyper fikk kr 230.000 i tilskudd til ny løypemaskin.

Et tilskudd på 3,269 mill. kroner ble utbetalt til Hamar krisesenter. Nok Hamar fikk overført kr 222.000 i tilskudd fra kommunen, og Kirkens SOS fikk et tilskudd på kr 72.000 i 2022.

2.19.3. Ressursbruk

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Driftsutgifter	32 161	31 122	32 252	32 284
Driftsinntekter	247	2 394	2 149	2 181
Netto driftsutgifter	31 914	28 728	30 103	30 103

Investeringsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Investeringsutgift	4 500	6 000	4 500	4 500
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	4 500	6 000	4 500	4 500

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter før årsoppgjørdisposisjoner (beløp i kr 1.000)

Resultatenhet	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Avvik	Avvik i %
870 Overføringer	30 103	30 021	82	0,3 %

Regnskapet viser et mindreforbruk på kr 82.000.

Utdeling av gullklokke til ansatte for 25-års tjeneste i Ringsaker kommune

III. AVSLUTNING

Kommunedirektørens årsberetning, som legges fram sammen med årsregnskapet, er en viktig del av kommunens styringssystem. Her rapporteres hva som er oppnådd i 2022 i forhold til de mål, tiltak og økonomiske rammer som kommunestyret vedtok i budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025. Årsberetningen gir et viktig grunnlag for videre prioritering inn mot budsjettprosessen 2024.

Etter to år preget av koronapandemien og restriksjoner, ble 2022 tilnærmet et normal år. Det har i 2022 vært høy aktivitet enten det gjelder velferdstjenester, investeringer eller planlegging for fremtidig vekst og utvikling. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel har vært en høyt prioritert oppgave i 2022. Gjennom arbeidet med samfunnsdelen er det satt nye ambisiøse mål og ambisjoner for kommunen framover mot 2040. Vekst og utvikling skal prioriteres og videreføres, og er med å danne økonomisk grunnlag for videre utvikling av velferdstjenestene og Ringsakersamfunnet. I 2022 var veksten i folketallet større enn noen gang med en netto årsvekst på 402 innbyggere.

Kommuneøkonomien ble klart strammere i 2022 som følge av en betydelig prisvekst, spesielt innenfor energiområdet. Til tross for en strammere kommuneøkonomi, er det gledelig å rapportere om et positivt netto driftsresultat på i underkant av 30 mill. kroner. Den store økningen i frie inntekter har bidratt til å dekke deler av utgiftsveksten i 2022. Arbeidet med omstilling og effektivisering er på ingen måte fullført. Økte tjenestebehov innenfor flere av kommunens virksomhetsområder må framover fortsatt håndteres innenfor en stram økonomisk ramme. De nærmeste årene vil preges av videre arbeid med å sikre en sunn og stabil driftsøkonomi og en solid balanse. Regnskapsresultat for 2022 viser at kommunen er på rett veg, men det gjenstår mye arbeid for å få en bedre balanse mellom økonomiske rammer og aktivitetsnivå innenfor enkelte av tjenestene.

Kommunedirektøren ønsker avslutningsvis å trekke fram alt det gode arbeidet som gjøres av dyktige og engasjerte medarbeidere i Ringsaker kommune for å ivareta kommunens oppgaver og imøtekomme innbyggernes behov på best mulig måte, samt i arbeidet med vekst og utvikling i Ringsaker. Kommunedirektøren takker alle ansatte for helhjertet innsats, samt tillitsvalgte og verneombud for et godt samarbeid i 2022.

Kommunedirektøren i Ringsaker, 31.3.2023

Jørn Strand

Espen Hvalby
Assisterende kommunedirektør

Rita Hidemstrædet
Økonomisjef

Vedlegg 1: Plan og utredningsarbeid

Plan- og utredningsarbeid behandlet av kommunestyret i 2022

Reguleringsplaner

Sluttbehandling og vedtak av reguleringsplaner

Marisagvegen 7-9, Moelv	Sak 9/2022
Fv 1780 Byflatvegen – Bjørgevegen, gang- og sykkelveg	Sak 10/2022
Kvartalet Øverbakkagata- Nygata, Brumunddal	Sak 18/2022
Bjørgedalsvegen, kryssutbedring Gjerluvegen/Kvemyrvegen	Sak 19/2022
Kvitsand, fritidsbebyggelse Brøttum	Sak 38/2022
Jessnes mølle	Sak 40/2022
Slåttsveen, Veldre	Sak 41/2022
Storgata 127, Moelv	Sak 53/2022
Løkkevern, Moelv	Sak 54/2022
Storgata 71, Moelv	Sak 61/2022
Hamarsæterhøgda FB1	Sak 62/2022
Jessnes tettsted, områdeplan	Sak 63/2022
Åsmarkvegen 30, Moelv	Sak 64/2022
Bakken søndre, Brumunddal	Sak 72/2022

Kommuneplanens arealdel, revisjon av planens bestemmelser og retningslinjer Sak 87/2022

Endring av planer gjennom forenklet prosess

Industrigata 3	Boligbebyggelse
Øverkvern B8	Boligområde
Husebyenga B/F/N 37-38	Boligbebyggelse
Granerudjordet Brumunddal	Parkeringsplass
Ikea handelspark nord, endring felt BKB1 og S1	Forretningsområde
Kval 4	Boligområde
Tørudhagan-Mørkvedjordet	Boligområde
Natrudstilvegen, endring 3 planer	Gang- og sykkelveg
Brumunddal sentrum B/F/N8	Boligbebyggelse
Børkelivegen 2	Boligområde
Tørudvegen – Mørkvedjordet	Boligbebyggelse
Moelv nord mhp Storgata 38	Næringsområde
Knippa	Boligområde
Natrudstilen 6	Fritidsbebyggelse

Planer utlagt til offentlig ettersyn

Slåttsveen, Veldre	Boligområde
Storgata 71, Moelv	Næringsområde
Åsmarkvegen 30	Næringsområde
Bakken søndre	Boligområde
Storgata 127	Boligbebyggelse
Løkkevern	Næringsområde
Tandeskogen fjelltak, utvidelse	Masseuttak
Hamarsæterhøgda FB1	Fritidsbebyggelse
Fjellheimen vest, Sjusjøen sentrum,	Forretning og fritidsbebyggelse
Tørudvegen 12, Brumunddal	Boligbebyggelse

Seberg
Farveriparken, Moelv
Idrettsparken og Mokvern

Masseuttak
Boligbebyggelse
Idrett, tjenesteyting
og næring

Reguleringsplaner under utarbeidelse

Utsikten, Moelv
Sund, Helgøya
Byflatvegen 94
Hagen, Kommerstadvegen 212
Rudshøgda N4
Vinju, Moelv
Røsethagan, Furnes
Harabakken

Strandjordvegen 29
Kongelholgutua
Grønsvebakken Bru, Arnkvern
Krokstadvegen 63
Mesnali, forretning
Mesnali
Åsmarka B70
E6 Moelv – Roterud
Langbakkgutua, Sjusjøen
Industrigata 11
Lund, Stavsberg
Byhagan
Hoel gård
Sjusjøen øst for fv

Boligområde
Offentlig bebyggelse
Boligområde
Næring
Næring
Fritidsbebyggelse
Boligområde
Spredt
næring/landbruk
Bolig
Bolig
Veganlegg
Boligområde
Forretning
Boligområde
Boligområde
Veganlegg
Fritidsbebyggelse
Boligbebyggelse
Boligområde
Masseuttak
Turistbasert næring
Flere formål

Andre planarbeid

Kommuneplanens arealdel, begrenset revisjon vedtatt 21.12.2022
Kommunedelplan for dobbeltspor jernbane Brumunddal – Moelv til høring og off ettersyn